

NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND

PROTOKOLL

OVER

FORHANDLINGENE VED DET 16. LANDSMØTE
I OSLO 26 AUG.—2 SEPT. 1928

—
OPTATT VED

BJARNE JULLUM

OSLO 1929

ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI

SAKREGISTER

	Side		Side
Andragende	186	Hjemstavnsretten og arbeidsledig-	194
Andragende fra Norges Riksløsje		høsten blandt anleggsarbeiderne	
av Verdandi	170	Innkomne skrivelser	169
Andragender	176	K. de Jonges avskjed med lands-	201
Beretning og regnskap	16	møtet	
Beslutningenes ikrafttreden	202	Konflikten i Sørvaranger 60, 89	129
Bevilgning	209		
Bevilgning til agitasjonen	202	Kontingenten for Svalbard-arbei-	140
Bevilgning til J. Opdals enke	59	derne	
De danske gjesters hilsen til lands-		Kontorhjelp	192
møtet	22	Landsmøtets avslutning	209
De internasjonale forbindelser		Landsmøtets konstituering	14
	141, 146, 154	Lovforandringer 22, 30, 127, 132,	
Den munttlige beretning for 1928	72	136, 142, 168, 169, 171, 177, 186,	203
De russiske gjesters ankomst	46	Lovenes ikrafttreden	203
De russiske gjesters hilsen til		Lovenes ikrafttreden og streike-	
landsmøtet	61	understøttelsen	188
Det svenske grubearb.forbunds		Lønninger	188
hilsen	68	Navnopropet	8
Diet og arbeidstap	192	Norefjord arbeiderforenings for-	
Eftermiddagsmøtet mandag den		slag om ophevelse av hjem-	
27 august	29	stavnsbestemmelsen	39, 42, 46
Eftermiddagsmøtet tirsdag den		Norsk Skog- og Landarbeider-	
28 august	59	forbunds representant tar av-	
Eftermiddagsmøtet onsdag den		skjed med landsmøtet	161
29 august	85	Næstformanns-skiftet	209
Eftermiddagsmøtet torsdag den		Ordningen av lønns- og arbeids-	
30 august	124	vilkårene ved Store Norske	
Eftermiddagsmøtet fredag den		Spitsbergen Kullkompani	85
31 august	154	Organiseringen av veiarbeiderne	135
Eftermiddagsmøtet lørdag den		Pensjoner	192
1 september	186	Regnskapene	22
Endret møtetid	46	Regnskapsbemerkninger	122, 124
Forbundslovens innledning	127	Rettsforfølgningene etter byg-	
Forhandlingene om nytt reglement		ningskonflikten	71
ved Statens anlegg	108	Rettsforfølgningene mot arbei-	
Forholdene på Svalbard	169	dernes tillitsmenn i Finland	71
Formiddagsmøtet mandag den		Revisjonsutvalgets bemerkninger	113
27 august	16	Sakenes behandling	39
Formiddagsmøtet tirsdag den		Skog- og Landarbeiderforbundets	
28 august	46	formann innbydes	29
Formiddagsmøtet onsdag den		Skog- og Landarbeiderforbundets	
29 august	61	hilsen til landsmøtet	42
Formiddagsmøtet torsdag den		Svensk Grubearbeiderforbunds	
30 august	104	representant tar avskjed med	
Formiddagsmøtet fredag den		landsmøtet	135
31 august	142	Svensk Grubeindustriarbeider-	
Formiddagsmøtet lørdag den		forbunds representant	59
1 september	169	Tid og sted for neste landsmøte	203
Formiddagsmøtet søndag den		Valg av tillitsmenn ved uravstem-	
2 september	201	ning	13
Forskjellige forslag	47	Valgene	195, 202, 208
Forslag om arbeidsløshetens be-		Valget av tillitsmenn	167
kjempelse	112	Vedtagelse av dagsorden	11
Gjestenses taler	3	Vedtagelse av forretningsorden	12

TALERE GISTER

- Aarthun, Kristen, 80, 185.
 Ahlstrand, A., 48, 59, 123, 125, 176, 182.
 Beck, Ole, 34, 78, 82, 85, 104, 113, 169, 175.
 Berg, Daniel, 81, 174, 185, 191, 193, 198.
 Bergundhaugen, Lars, 33, 44, 50, 53, 111, 154, 174, 188, 195.
 Bjerke, -Olaf, 33, 34, 38, 43, 47, 53, 56, 57, 58, 87, 105, 107, 116, 124, 136, 137, 143, 169, 174, 182, 187, 190, 193, 194, 198, 199.
 Bjørnstøl, Karl, 50, 53.
 Botten, Konrad, 14, 33, 60, 121, 196, 204.
 Brufladt, Arne, 77, 87, 139, 140, 169, 187.
 Eikefjord, J., 54, 55, 57, 58, 79, 123, 124, 128, 129, 142.
 Fossum, Ragnar, 53, 109, 129, 184, 195, 198, 202.
 Formannen (Johs. M. P. Ødegaard), 1, 2, 8, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 25, 26, 31, 32, 34, 37, 38, 39, 40, 45, 47, 49, 50, 53, 55, 56, 57, 58, 70, 72, 82, 88, 90, 101, 106, 108, 110, 112, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 122, 130, 133, 135, 136, 137, 141, 142, 144, 145, 146, 157, 161, 163, 165, 166, 198, 169, 173, 176, 189, 200, 202, 204, 211, 214.
 Guldbakke, Magnus, 12, 137.
 Hagen, Jakob, 16, 29, 33, 57, 58, 60, 133, 135, 138, 187, 190, 198.
 Hagen, Ole, 19, 20, 21, 29, 31, 36, 42, 45, 46, 59, 168.
 Hansén, A. K., 116, 117, 119, 120, 122, 124.
 Hansen, Richard, 7.
 Hedquist, 68, 135.
 Henriksen, Chr., 13, 21, 25, 27, 29, 35, 41, 45, 58, 60, 80, 83, 88, 111, 119, 129, 137, 138, 140, 141, 164, 166, 182, 188, 190, 191, 192, 195, 205, 209, 211.
 Hessenget, Tidemann, 102.
 Holden, Ole O., 174.
 Ingebretsen, Julie, 183.
 Isaksen, D., 198.
 Isaksen, Gottfred, 187.
 Jensen, Jakob, 187.
 Jonge, K. de, 3, 201.
 Johansen, O. M., 24, 37, 58, 113, 119, 128, 133, 136, 139, 168, 196, 200.
 Jubskaas, H. J., 31, 46, 125, 170, 175, 181, 184, 190, 191, 205, 207.
 Jønsson, Halvdan, 7, 28.
 Karlsen, Albert, 11, 14, 15, 20, 21, 23, 24, 25, 27, 29, 31, 32, 34, 37, 43, 46, 48, 52, 54, 55, 60, 79, 86, 105, 110, 123, 124, 125, 128, 129, 134, 136, 138, 141, 143, 146, 160, 162, 166, 168, 170, 171, 174, 181, 184, 190, 193, 202, 205.
 Karlsen, Konrad, 24, 27, 28, 43, 47, 52, 54, 58, 60, 84, 88, 89, 103, 119, 125, 134, 137, 138, 141, 142, 146, 162, 164, 166, 171, 175, 181, 186, 195.
 Karlsen, Kr., 182.
 Lakseforsmo, Adolf A., 184, 204.
 Lie, Arthur, 16, 18, 22, 36, 104, 134, 143, 200, 207, 208.
 Lund, Hans, 32, 34, 175, 186.
 Løgavlen, Ingv., 13, 14, 23, 25, 27, 29, 31, 32, 47, 50, 52, 55, 56, 57, 79, 81, 85, 89, 107, 108, 121, 130, 133, 136, 137, 138, 142, 143, 146, 154, 160, 166, 174, 175, 186, 191, 197, 198.
 Løkkebø, Lars, 34, 35, 208.
 Madsen, Alfred, 146, 154, 163.
 Maalø, Martin, 15, 19, 44, 185, 194.
 Martinsen, Jens, 33, 37, 48, 57, 58, 121, 132, 134, 137, 187, 191, 194, 199, 202, 203, 204, 205.
 Moan, Peder O., 23, 57, 80, 104, 110, 113, 119, 121, 133, 134, 138, 142, 143, 174, 183, 204.
 Moen, John L., 201, 214.
 Morken, Kristoffer, 31, 128, 145, 182, 207.
 Moljord, Kristian, 17, 86, 141, 197, 198.
 Nielsen, Hans, 22, 209.
 Nielsen, N. E., 7.
 Nilsen, Alfred M., 199.
 Nilsen, Karl, 99, 181, 189, 190, 191, 193, 198.
 Nilsen, Thv., 13, 24, 26, 34, 35, 37, 44, 86, 105, 125, 129, 136, 145, 160, 162, 183, 197, 200, 202, 207.
 Nordahl, Viktor, 13, 15, 116, 182.
 Nygren, Aksel, 24, 123, 125, 181, 183, 205.
 Nystad, Peder, 87, 169, 171, 175, 176, 193.
 Olsen, Halvard, 6, 131, 210.
 Paulsen, Hans, 14, 15, 20, 21, 29, 54, 84, 181, 191, 194, 199, 205, 208.
 Paulsen, Olav, 54.
 Pedersen, Arnt, 169, 170.
 Persson, Jøns, 5, 209.
 Pristavakin, 61, 209.
 Røste, Hans, 16, 17, 23, 31, 35, 36, 37, 77, 81, 88, 89, 99, 112, 117, 119, 128, 142, 143, 166, 208.
 Røttereng, Johan, 201.
 Selfors, Aasmund O., 13, 18, 27, 29, 45, 47, 56, 59, 83, 88, 108, 141, 144, 145, 146, 154, 158, 164, 166, 183, 195.
 Selfors, Johs. O., 55.
 Slutsky, 156.
 Simonsen, S., 21, 29, 53, 112, 134, 143, 183, 200.
 Sjølander, Edv., 31, 56, 60, 99, 103, 105, 130, 166.
 Syvergaard, N., 12, 13, 14, 23, 29, 57, 167, 168, 176, 187, 193, 197, 198.
 Sæther, Jakob, 33, 46, 187.
 Togstad, Johannes, 173, 175, 185.
 Tangen, Sigurd, 41, 47.
 Vatnan, Hilmar O., 176.
 Volan, Elias, 146, 150, 159, 164, 165, 167.
 Ødegaard, Johan, 42, 161.

Norsk Arbeidsmandsforbunds 16. landsmøte trådte sammen i Folkets Hus store sal, Oslo, søndag den 26 august 1928 klokken 12.

Landsmøtet blev åpnet av forbundets formann, *Johs. M. P. Ødegaard*, som i sin åpningstale uttalte følgende:

— Kamerater og ærede gjester. På hovedstyrets vegne skal jeg få ønske dere velkommen til Norsk Arbeidsmandsforbunds 16. landsmøte. Førren vi går videre i den egentlige åpning av landsmøtet vil vi minnes de som har stått vårt organisasjonsarbeide nær, men som er vandret bort siden vi sist hadde landsmøte. Det har rammet Landsorganisasjonen, hvis mangeårige kasserer, *P. Aarøe*, døde i mars måned ifjor. Jeg vil også nevne at en av representantene på vårt forrige landsmøte, *Henrik Garten* fra Løkken, er gått bort, idet han blev rammet av en ulykke like efter landsmøtet. Han var valgt til første varamann til hovedstyret, men fikk ikke anledning til å beklæde denne plass, da ulykken rammet ham så hurtig. Begge disse personer er så godt kjent, at nogen nærmere omtale av deres arbeide ikke er nødvendig for denne forsamling. Jeg vil bare minne om dette og lyse fred over deres minne, og takke dem for den innsats de har ydet organisasjonen.

De tre år som er forløpet siden vi sist hadde landsmøte, har vært tre hårde arbeidsår for arbeiderklassen — ikke bare i dette land, men over den ganske verden. Arbeiderklassen har hatt en hård og stor opgave å arbeide med. Det som særlig har øvet en stor innflytelse er den økonomiske depresjon, som har sitt ophav i den misére som verdenskrigen medførte. Det er et spørsmål om man kan komme tilbake til de forhold som man hadde i 1914. Arbeiderklassen er den del av befolkningen som sterkest har fått føle konsekvensene av den misére man har vært oppe i. Motsetningsforholdet mellom arbeiderklassen og kapitalistklassen er skjerpert. Det er derfor nu en almindelig foreteelse at det blir åpen konflikt når man tar opp spørsmålet om bedring av arbeiderklassens kår. Arbeiderne er nødt til å gå til kamp nærsagt på hårde livet. Det er ikke langt mellom hver gang man kan konstatere, at det kommer til åpen krig mellom klassene. Til tross for at vi her i landet ikke har befunnet oss i almindelig krigstilstand mellom klassene, så er vilkårene dog så hårde som de kan bli når man befinner sig i fredelige forhold. De siste tider har satt borgersamfundets maktmidler i bevegelse. Justisen har vært i beskjæftigelse med å straffe arbeidere fordi de har vist hverandre økonomisk solidaritet og solidaritet i almindelig forstand. Det er klart nok at disse bestrebelsers fra den kapitalistiske stat vil stagnere arbeidet for en tid, men det kan under ingen omstendigheter stanse arbeiderklassen på dens fremmarsj mot et rettfærdig

gere samfund. Når det gjelder kampen for et rettferdigere samfund har arbeiderklassen intet annet middel enn sin organisasjon. Derfor er det av betydning for arbeiderklassen på hvilken måte organisasjonen er innstillet og oppbygget og hvilken forfatning den er i for å kunne greie sin oppgave. Det som samler oss til landsmøtet er arbeidet for å få organisasjonen hensiktsmessig, og de ting dagsordenen inneholder er de ting Arbeidsmandsforbundets medlemmer har funnet det påkrevet å ta opp under den foreliggende situasjon. Og medlemmene har gitt representantene mandat til å arbeide for disse sakene, så vi får den best mulige organisasjon. Jeg vil håpe at vi kommer til å behandle disse sakene på en sådan måte, at medlemmene kan være tilfreds og fornøyet med det arbeide som er utført og at det vil vise resultater ute i det daglige og praktiske liv.

Vi står idag oppe i en situasjon som ikke er særdeles hyggelig, idet Staten som er arbeidsgiveren for anleggsarbeiderne, har stillet krav om forandringer i arbeidsvilkårene for de som arbeider ved Statens anlegg. De vil ha vilkårene nedover og Statens utgifter innskrenket. De mener at anleggsarbeidernes fortjeneste tåler en forandring til det verre. Landsmøtet vil formodentlig kunne få full rede på hvordan dette kommer til å arte sig før det går fra hverandre. Det kan hende at landsmøtet må fatte direkte beslutning i denne sak. Det er således under konfliktens tegn at landsmøtet samles, og det var som man vil huske også tilfelle i 1925. Det er det vel ikke noget å si på. En organisasjon som skal arbeide for arbeiderklassens vilkår vil til enhver tid måtte risikere å komme opp i konflikt. I håp om at det må lykkes å oppnå forbedringer i arbeiderklassens vilkår ønsker jeg representanter og gjester velkommen til landsmøtet og uttaler håpet om at landsmøtets arbeide vil vise å bære de frukter vi ønsker og har krav på å få ut av dette arbeide.

Med disse ord erklærer jeg Norsk Arbeidsmandsforbunds 16. landsmøte for åpnet. (Bifall.)

Formannen fortsatte:

— Vi har i år i likhet med tidligere år innbudt representanter fra broderorganisasjoner som vi samarbeider med. Vi har således innbudt Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, som er representert ved formannen, *Halvard Olsen*. Vi har også innbudt de Internasjonale som vi arbeider sammen med. Fra Grubearbeider-Internasjonalen er det ikke kommet nogen representant, men fra Grov- og Fabrikkarbeider-Internasjonalen møter sekretæren, *K. de Jonge*, Holland. Jeg ønsker ham velkommen. Svensk Grubearbeiderforbund er også innbudt, men idag er det kommet meddelelse om at formannen, *N. P. Hansen*, ikke kan komme før imorgen. For Svensk Grov- og Fabrikkarbeiderforbund møter *Jöns Persson* og *Hjalmar Andersson*. Dansk Arbeidsmandsforbunds representanter *Hans Nielsen* og *J. Kortsen* møter i eftermiddag. De russiske representanter, *Pristavakin* og *Slutsky* fra Russisk Grubearbeiderforbund, er heller ikke kommet, men vil kunne være her i kveld kl. 7. Vi har også innbudt Norsk Tekstilarbeiderforbund og Norsk kjemisk Industriarbeiderforbund, som vi har hatt det beste samarbeide

med siden disse to grupper gikk ut av Norsk Arbeidsmandsforbund. Som representanter for disse forbund møter *N. E. Nilsen* og *Halfdan Jönsson*. Enn videre har vi innbudt *Richard Hansen* personlig til å overvære vårt landsmøte i år. Årsaken til at vi har innbudt *Richard Hansen* personlig er at han i år har 25 års jubileum som arbeider i arbeidernes faglige organisasjon, og det meste av denne tid har han virket i Norsk Arbeidsmandsforbund. Vi har i den anledning villet hylde ham ved å innby ham til vårt landsmøte. Han er jo gammel kjent i den forsamling som heter Norsk Arbeidsmandsforbunds landsmøte.

Gjestenes taler.

Av gjestene fikk Det internasjonale Grov- og Fabrikkarbeiderforbunds representant, *K. de Jonge*, ordet først til hilsmingstale. Talen som blev oversatt av Alfred Madsen lød således:

Jeg vil først overfor eders forbundsstyre uttale vår erkjentlighet og takk for den vennlige innbydelse til deltagelse i eders forbunds landsmøte. Vi har mottatt denne innbydelse med så meget større glede som vår eksekutivkomité setter overordentlig stor pris på å styrke og befeste de personlige forbindelser mellom vår internasjonale bestyrelse og de under Fabrikkarbeider-Internasjonalen hørende forbund. Det er mig derfor en ære og glede å overbringe en hjertelig hilsen fra eksekutivkomitéen, og dertil knytter jeg forsikringen om dens solidaritetsfølelse overfor kameratene i alle land. Men også av andre grunner setter vi stor pris på å kunne besøke forbundskongressene i de forskjellige land. På hver kongress håper vi å kunne lære noget som med fordel også kan anvendes i andre land. I hvert fall blir det internasjonale styre gjennom sådan personlig iakttagelse nøie underrettet om de forskjellige strømninger, som gjør sig gjeldende, hvilket vel må ansees absolutt nødvendig såfremt vår Internasjonale skal fungere på tilfredsstillende måte.

Vi vil derfor følge eders forhandlinger med stor interesse og håper, at de beslutninger som vil bli tatt vil virke til gagn for forbundet og dets medlemmer. Altså hell og lykke med eders landsmøte.

Kamerater. Det viser sig stadig tydeligere, at det er absolutt nødvendig at arbeiderne slutter sig sammen ikke bare nasjonalt, men også internasjonalt. Den internasjonale sammenslutning er også et uttrykk for arbeiderklassens voksende solidaritet og et middel til å skape tilnærmede og forståelse mellom arbeiderne i alle land.

Også våre arbeidsgivere danner stadig mer en internasjonal makt. Dette fremgår allerede av konsentrasjonsbevegelsen innenfor to av de industrier, som faller inn under våre organisasjoners arbeidsområde. Jeg sikter her til dannelsen av margarintrusten og til den svenske tennstikktrust, hvis fangarme snart omspinner alle verdens land. Den svenske tennstikktrust er utvilsomt det mest typiske eksempel på et internasjonalt utbytningsinstitutt til brandskatning av forbrukerne i alle land. Det er klart at denne trust danner en alvorlig hindring for arbeidernes aksjonsmuligheter ved disse tennstikkfabrikker. Nødven-

digheten av en internasjonal optreden fra arbeidernes side trer derfor stadig sterkere frem.

Hvis en sådan internasjonal optreden hadde vært mulig ved den streik og lockout, som i begynnelsen av dette år fant sted innenfor den svenske papirindustri, vilde konflikten kanskje ikke ha vært undgått, men dens varighet i hvert fall betydelig forkortet. Vi har i dette tilfelle kunnet konstatere, at mens de svenske papirfabrikker var lukket, så arbeidet fabrikkene i forskjellige andre land for full kraft. Heldigvis gikk denne kamp ikke tapt for våre svenske kamerater, idet arbeidsgiverne måtte gi etter på de viktigste punkter. Men dette ene eksempel, som kunde suppleres med flere, beviser tydelig at vi av ytterste evne må strebe etter en styrkelse av vår internasjonale fagbevegelse.

Et annet problem av internasjonal betydning er rasjonaliseringsproblemet. Også på dette område er internasjonal forbindelse og et nøie samarbeide med den politiske arbeiderbevegelse bydende påkrevet. At fullkommengjørelsen av det kapitalistiske utbytningssystem griper stadig sterkere inn i arbeidslivet vil jeg tillate mig å illustrere med noen enkelte tall.

I 1920 var der i den svenske tobakkindustri beskjeftiget 5135 arbeidere, til hvilke der det samme år utbetaltes ialt 14 millioner kroner i arbeidslønn. Arbeiderantallet var i 1927 sunket til 2707 og det utbetalte lønnsbeløp til 6 millioner kroner. Arbeiderantallet er således halvert og det totale lønnsbeløp er satt ned med over det halve, mens produksjonen er uforandret. De overtallige arbeidere er falt som offer for rasjonaliseringen, men merutbyttet kommer vesentlig kapitalistene til gode. Også margarinindustrien i Tyskland frembyr det samme billede. I 1913 fantes der i Tyskland i denne industri ialt 130 fabrikker med tilsammen 8000 arbeidere, i 1921 var fabrikkenes antall gått ned til 80, arbeiderantallet derimot steget til 14 800, men i 1927 var antallet arbeidere — enn skjønt fabrikkenes antall var uforandret — sunket til 9200. I 1913 produserte 8000 arbeidere 240 000 tonn margarin, i 1927 9200 arbeidere ialt 420 000 tonn. Herav fremgår således, at mens arbeiderantallet bare er steget med 15 pct., er produksjonen øket med 75 pct. Når der dessuten tas hensyn til den forkortede arbeidstid, vil man først riktig kunne bedømme rasjonaliseringens virkninger.

For å kunne nå en for arbeiderne tilfredsstillende løsning av dette problem vil internasjonalt samarbeide være påkrevet. I dette øiemed bør der strebes etter å gjøre vår Internasjonale så omfattende som mulig, å samle flest mulig land innenfor dens ramme. Vår eksekutivkomité er sig dette bevisst og arbeider målbevisst for å vinne de utenforstående land for Internasjonen. Dette arbeide har også hatt resultat, idet i dette år har organisasjonene i Polen, Frankrike og Ungarn meldt sig inn. For tiden omfatter vår Internasjonale 22 forbund med over 600 000 medlemmer. Det er vel overflødig å forsikre om at arbeidet for en videre utbredelse vil bli fortsatt også i fremtiden.

Selv om vi ennå ikke er i stand til å løse de internasjonale problemer, så har vi dog allerede vist oss i stand til å omsette den internasjonale tanke i handling. Da således det tyske forbund i det for våre tyske kamerater så skjebnesvangre inflasjonsår 1923 truedes med under-

gang, blev der gjennom de vår Internasjonale tilsluttede organisasjoner ydet en så effektiv støtte, at det var det tyske forbund mulig å komme over den verste tid. Når derfor våre tyske kamerater i øieblikket er mere kampdugelige enn nogensinne, har vi alle rett til å være stolte og glade over at vi med vår støtte har bidratt til å muliggjøre denne kampevne.

Et annet eksempel er den hårdnakkede kamp i Danmark i 1925. Selv om den hjelp som den gang blev ydet kanskje kunde ha vært større, så har de tilsluttede organisasjoner dog på Internasjonals opfordring vist deres beredvillighet til å rekke de danske kamerater en hjelpende hånd.

Også ved den nylig avsluttede konflikt i den svenske papirindustri stod Internasjonen rede til å gripe inn. Under hele konflikten har vi regelmessig informert oss om kampens forløp og var således i stand til å holde de tilsluttede forbund underrettet om alle viktige foreteelser. En av det svenske forbund fremsendt anmodning om å undersøke, hvorvidt dette — dersom hjelp fra utlandet var nødvendig — kunde påregne støtte fra de under Internasjonen hørende forbund, blev øieblikkelig imøtekommet. I samme øieblikk som det internasjonale sekretariat vilde utsende en rundskrivelse desangående til de tilsluttede organisasjoner, blev konflikten imidlertid bilagt. Hvis dette ikke hadde vært tilfelle vilde det sikkert også her ha vist sig, at organisasjonene gjerne hadde ydet de svenske kamerater den ønskede hjelp.

Jeg innrømmer at dette ennå kun er symptomer på internasjonale aksjoner, således som fremtiden vil kreve dem, men de er dog et varsel om i hvilken retning utviklingen bør foregå innenfor og under ledelse av vår Internasjonale.

Når vi ser hen til hvorledes våre organisasjoner overalt kommer i konflikt med arbeidsgiverne, kan der ikke mere være tvil om at ethvert forbund kan komme i den situasjon å måtte appellere til den internasjonale solidaritet. En sterk internasjonal fagbevegelse er derfor en bydende nødvendighet, men denne er kun mulig, når der i hvert land finnes sterke fagorganisasjoner og en fagbevegelse som ikke er splittet gjennom innbyrdes stridigheter.

Kamerater. Det er påkrevet at det internasjonale samarbeide utbygges og befestes. Jeg er overbevist om at også I og eders organisasjon av ytterste evne vil medvirke hertil. Den dag skal komme, da vi vil si: Arbeiderne i alle land har forenet sig og Internasjonen hersker på jorden. (Bifall.)

Jöns Persson: Kamerater. Jeg kan opplyse dere om at vårt forbund har 50 000 medlemmer, hvorav de 16 000 er beskjeftiget i bygningsindustrien og 30 000 i den kjemiske industri. Vi har vært i samme stilling som Norsk Arbeidsmandsforbund. Vi har hatt 200 000 medlemmer, men vi har som Norsk Arbeidsmandsforbund vært moderforbund og har måttet avgi et stort antall medlemmer til andre forbund. Vi har hatt mange kamper i den senere tid. Papirkonflikten som har vært nevnt, pågikk i 13—14 uker, men da måtte arbeidsgiverne gi sig på de viktigste områder. Sukkerarbeiderne har også ført en seig kamp. Vi har anvendt omkring en million kroner til konflikter i år. Vårt forbund har

imidlertid i økonomisk henseende en god stilling og våre grupper er godt organisert. Vi har også en stor arbeidsløshet å kjempe med. Vår liberale regjering driver en hensynsløs politikk mot de arbeidsløse, så også i denne henseende har vi de samme problemer som dere her i Norge. Jeg uttaler ønsket om at landsmøtet vil fatte beslutninger som går i enhetens tegn, idet det er min overbevisning, at kun en enhetlig arbeiderklasse kan fremme arbeiderklassens frigjørelse. (Bifall.)

Halvard Olsen: Kamerater. Jeg skal få lov til på sekretariatets vegne å overbringe landsmøtet vår hjerteligste hilsen og takk for innbydelsen. Som eders formann uttalte i sin hilsningstale har vi her i landet hatt en for arbeiderklassen og den faglige organisasjon meget vanskelig tid. Da den økonomiske krise kom over vårt land, så rammet den i første rekke arbeiderklassen. Bedriftene stoppet eller innskrenket driften, og Staten og kommunene innskrenket sine arbeider og gikk over til nødsarbeide som vanskeliggjorde arbeidernes stilling. Arbeidsgiverne benyttet seg av situasjonen til å gå til angrep på de vilkår som det hadde lyktes arbeiderklassen ved sin organisasjon gjennom mange års kamp å arbeide sig frem til. Når man ikke vilde bøie av for de store krav som arbeidsgiverne stilte, så blev lockoutpiskan bragt til anvendelse. Vi har derfor i de senere år praktisk talt hatt kontinuerlige lockouter — akkurat som om man skulde kunne gjenreise det økonomiske liv ved sådan fremferd. Da det ikke lykkedes for arbeidsgiverne å slå arbeidernes organisasjoner ned gikk de til statsmaktene og fikk dem til å gripe inn med undtagelseslover, som står som et skammens monument over de som har styret med det økonomiske liv her i landet. Takket være organisasjonens evne og kampdugelighet har det imidlertid ikke lyktes for arbeidsgiverne og statsmaktene å kue arbeiderklassen. Vi kan notere, at arbeidsgiverne har tatt noget tilbake fra oss, men stort sett har vi klart å holde stillingen så nogenlunde, og det håper jeg skal bli tilfelle også i fremtiden. Hvad som enn kommer til å skje, så er det dog en ting som arbeidsgiverne aldri kommer til å makte, og det er å ta bort fra arbeiderklassen og fagorganisasjonen den selv-tillit og tro på sig selv som fagorganisasjonen har fostret hos arbeiderklassen. Vi har nettop kjempet igjennem en av de vanskeligste kamper som nogen fagorganisasjon har hatt. Den blev intet nederlag på tross av at arbeidsgiverne og statsmaktene optrådte i forening mot arbeiderne. Hvordan det vil komme til å gå: om vi om noen dager kommer til å stå ute i en omfattende lockout, kan jeg ikke si nu, men vi må være på vakt, for vi kan nårsomhelst komme ut i en slik kamp. Jeg vil håpe at dere ved de beslutninger dere kommer til å fatte her på landsmøtet ikke bare kommer til å styrke eders organisasjon, men også hele den faglige bevegelse: Arbeidernes faglige Landsorganisasjon. Landsorganisasjonen i Norge var engang en førende organisasjon som stod foran de andre faglige landsorganisasjoner i verden. Den inntok denne stilling ikke bare ved en god organisasjonsprocent, men også når det gjaldt arbeidet for arbeidernes vilkår. Vi kunde notere med stolthet at vi var i spissen for arbeiderklassens kamp. Alle angrepene fra borgerskapets og arbeidsgivernes side har imidlertid svekket organisasjonen, men jeg vil håpe at det gjennom de beslutninger vi nu fatter

vil lykkes oss å få inn i organisasjonen igjen alle de som er falt fra, og får den tillit til stede så den settes i den kampdyktige stand som er nødvendig for fremtidens kamper. (Bifall.)

N. E. Nielsen: Kamerater. Jeg skal på Norsk Tekstilarbeiderforbunds vegne få takke for innbydelsen. Det har vært oss en glede å motta denne innbydelse. Vi har som tidligere medlemmer av Norsk Arbeidsmandsforbund selvfølgelig interesse av å følge dette forbund i dets videre utvikling. Jeg overbringer dere vår hilsen og uttaler ønsket om at de beslutninger som fattes her på landsmøtet må bli fruktbringende for Arbeidsmandsforbundets medlemmer. (Bifall.)

Halfdan Jønsson: Kamerater. På vegne av Norsk kjemisk Industriarbeiderforbunds styre skal jeg få takke landsmøtet for den vennlige innbydelse vi har fått til å overvære landsmøtet. Vi har mottatt innbydelsen ved så meget større glede som de fleste av de medlemmer som danner kjernen i vårt forbund er kommet fra Norsk Arbeidsmandsforbund. Det var der de blev vunnet for fagorganisasjonen og der de trådte sine barnesko. Jeg takker Norsk Arbeidsmandsforbund for hvad det har vært for de ikke faglærte arbeidere i dette land. De som har måttet skifte organisasjon vil alltid omfatte Arbeidsmandsforbundet med takknemlighet og bevare det i sin erindring. Jeg er overbevist om at jeg har våre medlemmer med mig når jeg takker Arbeidsmandsforbundet for hvad det har gjort i norsk fagbevegelse. Vi er overbevist om at Arbeidsmandsforbundet vil vedbli å være den store åpne inngangsport til fagorganisasjonen. Idet jeg ønsker dere til lykke med forhandlingene takker jeg ennu engang for innbydelsen. (Bifall.)

Richard Hansen blev mottatt med hjertevarmt bifall, da han besteg talerstolen. Han uttalte:

Kamerater. Det er mig en stor glede å få anledning til å være til stede her på dette landsmøte. Jeg vil derfor si forbundsstyret en takk for at jeg har fått denne innbydelsen. Jeg har hatt anledning til mange ganger å være til stede på Arbeidsmandsforbundets landsmøter, og jeg er glad for at jeg fikk ofret mine beste år i Arbeidsmandsforbundets tjeneste. Det var kampgny i vårt land, da de store industrier holdt sitt inntog i landet. Det var Arbeidsmandsforbundet som måtte ta de første store kamper for å sikre organisasjonsretten. Det kostet både anstrengelser og økonomiske ofre. Det var kamptiden som gjorde at Arbeidsmandsforbundet vokste. Arbeidsmandsforbundet vokste nemlig på denne kamp. Den tid er forbi og Arbeidsmandsforbundet er redusert til et forbund av vesentlig grube- og anleggsarbeidere. Arbeidsmandsforbundets medlemmer har selv medvirket til denne reduksjon og derved er Arbeidsmandsforbundet redusert til en stormakt av tredje—fjerde rang mot før en stormakt av første rang. Jeg har ikke sett med blide øine på denne utvikling, men vi får håpe at det har vært til gagn. Arbeidsmandsforbundet har fremdeles den oppgave å organisere arbeiderne i de fjerneste kroker av landet. Således har det nu Svalbard. Det koster mange penger, og det er et spørsmål om ikke også de organisasjoner som er gått ut av Arbeidsmandsforbundet skulde være med på å bære utgiftene ved dette. I vårt bergfulle land vil Arbeidsmandsforbundet alltid ha en oppgave å løse, og jeg er overbevist om

at det vil makte denne opgaven slik som det har gjort det før. Jeg er overbevist om at alle arbeidere i landet er opmerksom på nødvendigheten av og betydningen av å ha et forbund som er banebrytende for organisasjonen i landet. Det er vanskelig for grube- og anleggsarbeiderne idag, men vi skal ikke se for mørkt på stillingen, for der kan enda komme tider da disse fag kommer op i den betydning som de har hatt. Jeg takker for innbydelsen til landsmøtet og ønsker dere til lykke med forhandlingene. (Bifall.)

Formannen: Jeg skal få takke gjestene for deres gode ønsker og uttalelser til landsmøtet og for at de har mottatt innbydelsen til være til stede. Vi håper også at landsmøtets beslutninger og arbeide for øvrig skal ha sin ganglige betydning for organisasjonen. Jeg håper også at Arbeidsmandsforbundet vil fortsette å gjøre hvad det kan og at det ikke vil gi op det arbeide det alltid har hatt, nemlig å vært rothuggeren i norsk fagbevegelse.

Navnopropet.

Fortegnelsen over de valgte representanter omfattet følgende:

Kristoffer Morken og O. M. Johansen, Oslo og Omegns Jernbaneanarbeiderforening.

Thv. Nilsen og Halvdan Kristensen, Herøya Anleggsarbeiderforening.

Johannes Togstad og Johan Røttereng, Løkkens Grubearbeiderforening.

Jakob Hagen, Ranumslettens Anleggsarbeiderforening.

Aksel Nygren, Gjerstad Jernbaneanarbeiderforening.

Fru Julie Engebretsen, Oslo Vask- og Rengjøringskvinnens Forening.

S. Simonsen, Evje Nikkelverk- og Grubearbeiderforening.

John L. Moen, Røros Grubearbeiderforening.

Peder O. Moan, Øisletta Jernbaneanarbeiderforening.

Iver O. Brekken, Rausand Grubearbeiderforening.

Magnus Guldbakke, Undergrunnsbanens Anleggsarbeiderforening.

Godtfred Isaksen, Sulitjelma Jernarbeiderforening.

Arnt Jakobsen, Tunhøvd Anleggsarbeiderforening.

Ole O. Holden, Ålens Grubearbeiderforening.

Alfr. Tonstad, Knaben Grubearbeiderforening.

Arthur Lie, Stord Arbeiderforening.

N. Syvergaard, Herefoss Anleggsarbeiderforening.

Kr. Karlsen, Rosvold Jernbaneanarbeiderforening.

Kristen Aarthur, Sauda Anleggsarbeiderforening.

Tideman Hessenget, Grubernes Arbeidsmannsforening.

Jakob Sæther, Fellingfors Jernbaneanarbeiderforening.

Ole Beck, Foldalens Grubearbeiderforening.

Karl Nilsen, Svelgen Arbeiderforening.

Edv. Sjølander, «Nordens Klippe».

Andor Ramberg, Skreros Jernbaneanarbeiderforening.

Martin Maalø, Malmo Grubearbeiderforening.

Peder Nystad, Sandnes Grubearbeiderforening.

Arnt Pedersen, Jakobsbakkens Grubearbeiderforening.

Daniel Berg, Gikens Grubearbeiderforening.

Olaf Bjerke, Sandøla Jernbaneanarbeiderforening.

Frithjof Andersen, Kings Bay lokale Forening.

Viktor Nordahl, Bærum Sten-, Jord- og Cementarbeiderforening.

Olav Bergvik, Bjørkåsen Grubearbeiderforening.

Anders Haugen, Drammen og Omegns Jernbaneanarbeiderforening.

Ragnar Fossum, Gartland Jernbaneanarbeiderforening.

Edvard O. Hjelle, Øvre Årdal Arbeiderforening.

D. Isaksen, Bosmo Arbeidsmannsforening.

Johs. Olsen Selfors, Mo Arbeiderforening.

Martin Dyrseth, Vossebanens Anleggsarbeiderforening.

Hans Lund, Granvin Jernbaneanarbeiderforening.

Karl Lorntsen, Fiskumfoss Jernbaneanarbeiderforening.

Arne Brufladt, Longyearbyens Arbeiderforening.

Jakob Jensen, Hankens Grubearbeiderforening.

Hilmar O. Vatnan, Sulitjelma Bygningsarbeiderforening, Fineide og Omegns Arbeiderforening og Sjønstå Arbeidsmannsforening.

Julius Leifseth, Sulitjelma Elektrikkerforening og Furulund Arbeiderforening.

Oskar Hansen, Fagerli Grubearbeiderforening og Sagmo Grubearbeiderforening.

Ole Kristensen, Drag Feltspattarbeiderforening, Meløyvær Grubearbeiderforening og Ofotbanens Arbeiderforening.

Aasmund Olsen Selfors, Skogseng Arbeiderforening, Salangen Arbeiderforening, Nordlyset Arbeiderforening og Kraftanleggets Arbeiderforening.

Adolf A. Lakseforsmo, Øksendal Jernbaneanarbeiderforening og Laksefors Jernbaneanarbeiderforening.

Jens Martinsen, Seem Jernbaneanarbeiderforening, Rena Jernbaneanarbeiderforening, Viosen Jernbaneanarbeiderforening, Formofoss Jernbaneanarbeiderforening og Skage Jernbaneanarbeiderforening.

Olav Paulsen, Namsos Jernbaneanarbeiderforening, Kolvereid Veiarbeiderforening og Namdalens Veiarbeiderforening.

W. Anstensen, Gula Kanalarbeiderforening, Svean Arbeidsmannsforening, Trondhjem og Omegns Jernbaneanarbeiderforening og Sundalens Arbeidsmannsforening.

Sigurd Sagdal, Hyttarbeidernes Fagforening, Røros, Hersjedalens Grubearbeiderforening, Røros Avdeling, Ålens Grubearbeiderforening, Røsten Arbeidsmannsforening og Alvdal Arbeidsmannsforening.

Emil Jansen, Lørenskog Arbeiderforening, Drammen—Randsfjordbanens Ekstraarbeiderforening, Rånåsfoss Gruppe, Lysaker Avdeling, Hovedbanens Arbeiderforening og Lier og Røyken Jernbaneanarbeiderforening.

Sigurd Tangen, Sølverksarbeidernes Forening, Åmødt Anleggsarbeiderforening, Norefjord Arbeiderforening og Ulvik Jernbaneanarbeiderforening.

Johan Fagerlien, Notodden og Omegns Arbeidsmannsforening, Lauvik Jernbanearbeiderforening og Prestestrandens Jernbanearbeiderforening.

Ingv. Løgvælen, Larvik Arbeidsmannsforening, Nøtterøy Arbeidsmannsforening og Ramnes Veiarbeiderforening.

Lars Bergundhaugen, Myrdal Jernbanearbeiderforening og Bergkvam Jernbanearbeiderforening.

Marius Andersen, Flåm Jernbanearbeiderforening og Høyanger Arbeidsmannsforening.

Karl Jansen, Vigsnes Grubearbeiderforening og Knarrevik Arbeiderforening.

Kristoffer Høidalen, Brødsjø Jernbanearbeiderforening, Kragerø Jernbanearbeiderforening, Ringnes Jernbanearbeiderforening og Sandnidal Jernbanearbeiderforening.

Ole Hagen, Moripen Jernbanearbeiderforening og Vinholmen Jernbanearbeiderforening.

Hans Paulsen, Landekil Jernbanearbeiderforening og Koltjern Jernbanearbeiderforening.

Magnus Omdal, Myra Jernbanearbeiderforening og Grovane Anleggsarbeiderforening.

Karl Bjørnstøl, Veiarbeidernes Forening Agnefest—Bryggeså, Farsund og Omegns Veiarbeiderforening, Veiarbeiderforeningen Tofteland Bro og Gjerstad Anleggsarbeiderforening.

Av hovedstyret: Johs. M. P. Ødegaard, formann, J. Eikefjord, næstformann, Hans Røste, Anton Granrud, Lars Løkkebø, Konrad Botten, Konrad Karlsen, Kristian Moljord, Aksel Selboe, Albert Karlsen, Magn. Magnussen, H. J. Jubskaas og Chr. Henriksen.

Kasserer A. Ahlstrand og som representant for revisorene A. K. Hansen.

Ved opropet var alle til stede undtagen Emil Jansen.

Formannen oplyste, at hovedstyret i likhet med tidligere har oppnevnt en fullmaktskomité til å gjennomgå fullmaktene. Medlemmer av denne komité har vært Hans Røste, Kristian Moljord og A. Selbo, som har avgitt følgende innstilling:

«Den av hovedstyret nedsatte fullmaktskomité har undersøkt de innsendte fullmakter og vil bemerke følgende:

Fullmaktene fra avd. 69, Malmö Grubearbeiderforening, og fra avd. 85, Hovedbanens Arbeiderforening, er undertegnet av den representant som er valgt til landsmøtet. Komitéen finner at dette er uriktig, men innstiller allikevel at fullmaktene godkjennes.

Under løpenr. 57 er der to av 6 foreninger som har innsendt fullmakter, nemlig avd. 6, Lørenskog Arbeiderforening og 85 Hovedbanens Arbeiderforening. Etter de innsendte fullmakter skulde representanten fra Lørenskog Arbeiderforening, Eugen Hansen, være valgt med 13 stemmer. Komitéen vil innstille på at fullmakten fra Lørenskog Arbeiderforening forkastes, da foreningen ikke har innbetalt kontingent til forbundet siden 21 april og dessuten var fullmakten ikke innkommet til den fastsatte tid. Fullmakten fra avd. 85, Hovedbanens Arbeiderforening på Emil Jansen innstilles derfor til godkjenning.

Fra Moripen Jernbanearbeiderforening er innsendt fullmakt på Nils Himle, som sees å være valgt med 21 stemmer. Vinholmen Jernbanearbeiderforening, avd. 113, har valgt Ole Hagen med 43 stemmer. Moripen Jernbanearbeiderforening har som bilag med fullmakten innsendt følgende protest:

«Vi er bekjent med at Vinholmen Jernbanearbeiderforening ikke på organisasjonsmessig måte har foretatt valg av representant, men derimot sendt en mann langs linjen for å samle stemmer. Vi vil på det innstendigste protestere mot en sådan fremgangsmåte og krever at fullmakten for vedkommende representant blir forkastet.»

Komitéen mener, at da den representant som er valgt av Vinholmen Jernbanearbeiderforening vil møte på landsmøtet, går man ut fra at der av ham vil bli gitt en redegjørelse for forholdet.

Komitéen vil innstille på at fullmakten fra Vinholmen Jernbanearbeiderforening blir å godkjenne.

De øvrige fullmakter er i orden og komitéen innstiller på at de godkjennes.

Fullmaktskomitéen foreslår at hvis en representant har forfall og må forlate landsmøtet, skal forfallet innsendes skriftlig til dirigentene, som avgjør om forfallet skal godkjennes. Hvis forfallet godkjennes besørger dirigentene suppleanten innkalt.

Oslo, 24 august 1928.

Hans Røste. Kristian Moljord. A. Selboe.

Innstillingen blev enstemmig vedtatt.

Vedtagelse av dagsorden.

Formannen: Hovedstyret foreslår følgende dagsorden:

1. Landsmøtets konstituering.
 - a) Fullmaktenes godkjenning.
 - b) Vedtagelse av dagsorden og forretningsorden.
 - c) Valg av ordstyrere og sekretærer.
 - d) Valg av komitéer.
 1. Budgettkomité.
 2. Valgkomité.
2. Beretning og regnskap.
3. Innsendte forslag.
 - a) Lovforandringer.
 - b) Forslag angående lønn for tillitsmennene.
 - c) Fastsettelse av diét og godtgjørelse for arbeidstap.
 - d) De internasjonale forbindelser.
 - e) Forskjellige forslag.
4. Andragender.
5. Vedtagelse av budgett.
6. Valg.

Albert Karlsen: Som man vil se av dagsordenen er der fra Rena Jernbanearbeiderforening innsendt et forslag om at der ikke skal velges komitéer m. v. Bør ikke dette forslag avgjøres først?

Magnus Guldbakke: Det er ikke Undergrunnsbanens Arbeiderforening som har innsendt det forslaget som den står opført for.

Formannen: Nei, det beror på en trykkfeil. Vi har underrettet foreningene om det.

Formannen etterlyste om det var nogen som vilde opta det av Rena Jernbanearbeiderforening innsendte forslag, men da dette ikke skjedde ansåes forslaget bortfalt. Det angjeldende forslag lød:

Fra avd. 28. Rena Jernbanearbeiderforening.

Alle avstemninger og valg skal foregå uten komitébehandling eller innstilling.

Motivering:

Alle representanter skal ha like rett og innflytelse ved alle valg og avstemninger og vi anser komitévalg som en tilsidesettelse av representantenes rett.

N. A. Syvergaard: Vi må vel også avgjøre forslaget fra avd. 35, Herefoss Anleggsarbeiderforening først. Det gjelder at tillitsmennene skal velges ved uravstemning istedenfor her på landsmøtet.

Formannen: Det kan vi opta når vi kommer til de i dagsordenen opførte forslag.

Syvergaard: Et forslag av den art bør vel avgjøres før vi nedsetter valgkomité.

Innstillingen på dagsordenen blev enstemmig vedtatt.

Vedtagelse av forretningsorden.

Formannen: Hovedstyret foreslår følgende forretningsorden:

1. Møtets forhandlinger er ikke offentlige. Dog har arbeiderpressens representanter adgang. Likeledes har medlemmer av forbundet adgang til galleriet som tilhørere, undtagen når en sak besluttet behandlet for lukkede dører.
Representanter må forevise adgangskort og tilhørere medlemsbok ved inngangen.
2. Til å lede møtet velges 2 ordstyrere. Ordstyrerne ordner innbyrdes møtenes ledelse. Til å føre protokollen velges 4 sekretærer.
3. Møtene holdes fra 9—1 formiddag og 3—7 eftermiddag.
4. Ingen har rett til å få ordet mer enn 3 ganger i samme sak. Undtagen for innledningsforedrag begrenses taletiden til 10 minutter 1. og 5 minutter 2. og 3. gang.
Ordstyreren har for øvrig, når han finner det påkrevet, rett til å stille forslag om ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere. Til forretningsordenen gis ingen ordet mer enn 1 gang og høist 2 minutter til hver sak.
Talerne skal tale fra den dertil bestemte plass i salen.
5. Forslag må leveres skriftlig til ordstyreren, undertegnet med vedkommendes navn og navnet på den forening han representerer. Intet nytt forslag kan optas efter at det er besluttet satt strek med de inntegnede talere.
Forslag som ingen forbindelse har med de på dagsordenen opførte saker, kan ikke behandles.

6. Alle beslutninger avgjøres med almindelig flertall. I tvilstilfelle eller når 20 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navnoprop.

7. I protokollen innføres kun forslagene og avstemningene samt de fattede beslutninger.

8. Protokollen opleses ved hvert møtes begynnelse og for siste møte ved dets slutning.

.. *Viktor Nordahl:* Jeg vil støtte det forslag som er innsendt fra Rena Jernbanearbeiderforening om at enhver kan tale fra sin plass, men jeg vil ha tilføiet, at innlederne i hver sak taler fra den dertil bestemte plass i salen.

Aasm. O. Selfors: Jeg vil minne om den store arbeidsledighet blandt anleggsarbeiderne. Det kan vise sig nødvendig for Arbeidsmandsforbundets landsmøte at det vedtar en henvendelse til statsmaktene om at bevilgningene til anleggene må økes slik at gamle arbeidere ved anleggene kan få arbeide. Men skal dette kunne skje er det nødvendig at siste avsnitt i punkt 5 utgår av forretningsordenen.

Thv. Nilsen: Jeg foreslår at taletiden for første gang forlenges fra 10 til 15 minutter.

Ingv. Løvgarven: Tendensen i forslaget om at enhver skal ha rett til å tale fra sin plass i salen er nok demokratisk, men jeg vil advare mot forslaget, for det gjør det umulig for de fleste av oss å høre og dermed også å følge med i sakenes behandling.

Syvergaard: Jeg forbeholder mig senere å opta det forslag som er innsendt fra Herefoss Anleggsarbeiderforening.

Formannen: Ja, der er flere slike direkte henvendelser som det vil bli anledning til å opta senere.

Punktene nr. 1, 2, 3 og 4 blev vedtatt. Thv. Nilsens forslag blev forkastet.

Chr. Henriksen: Jeg kan ikke forstå at ikke Selfors kan opta det han nevnte under dagsordenen. Jeg mener at vi kommer ut på viddene, hvis vi sløifer det punkt han nevnte av forretningsordenen. Vi må iallfall kunne vedta punktet med det forbehold at det spørsmål Selfors nevnte kan optas.

Viktor Nordahls forslag blev forkastet.

Formannen: Jeg er enig med Henriksen i hans betraktninger, men det kan ikke bety noget til eller fra om det punktet utgår.

Ved alternativ votering mellom innstillingen og Aasmund Selfors forslag blev innstillingen vedtatt. For øvrig blev innstillingen enstemmig vedtatt.

Valg av tillitsmenn ved uravstemning.

Formannen: Det forslag Syvergaard ønsket optatt nu lyder således:

Fra avd. 35. Herefoss Anleggsarbeiderforening.

Å vedta å foreta forandringer i forbundets lover slik, at forbundets tillitsmenn, hovedstyre, forretningsutvalg samt funksjonærer for eftertiden blir å velge ved å foreta uravstemning blandt medlemmene i de lokale foreninger. Funksjonærer blir å velge ved at plassene kunngjøres ledige med anledning til å søkes av forbundets medlemmer.

Dette forslag kan ikke få nogen innflytelse på valgene på dette landsmøte. Det forslaget sikter på er en lovforandring. Det må iallfall til før det forslaget tilsikter kan gjennomføres.

Syvergaard: Jeg mener at dette er et spørsmål som vi bør avgjøre før vi går til valg av valgkomité. I tilfelle dette blir vedtatt er det jo ikke nødvendig å nedsette nogen valgkomité.

Formannen: Dette forslag tar sikte på en lovforandring.

Konrad Botten: Ja, dette må i tilfelle bli en fremtidig ordning som ikke kan få innflytelse på dette landsmøtes arbeide.

Løgavlen: Et sådant forslag kan ikke behandles før landsmøtet er konstituert. Dette er noget nytt som jeg ikke tror det er lovlig adgang til å gjøre. Vi skal følge den praksis vi tidligere har hatt.

Albert Karlsen: Jeg henstiller til Syvergaard at han frafaller forslaget nu, men tar det op under lovbehandlingen.

Syvergaard: Ja, det kan jeg gjøre.

Landsmøtets konstituering.

Formannen opplyste, at det fra hovedstyrets side foreslåes at det i år velges 2 dirigenter og 4 sekretærer og videre en valgkomité på 7 medlemmer. Valgkomitéen blir derved 2 medlemmer mindre enn forrige gang. Forslagene blev enstemmig vedtatt. Hovedstyrets forslag om at det velges en budgettkomité på 5 medlemmer blev enstemmig vedtatt.

Som dirigenter foreslo hovedstyret Kristian Moljord og P. O. Moan. Innstillingen blev enstemmig vedtatt.

Som sekretærer foreslo hovedstyret Aksel Selboe, Aasm. O. Selfors, Godtfr. Isaksen og Konrad Karlsen.

Innstillingen blev enstemmig vedtatt.

Som medlemmer av valgkomitéen innstillet hovedstyret: Daniel Berg, Simon Simonsen, Marius Andersen, Johan Røttereng, O. M. Johansen, Jakob Hagen og Ingv. Løgavlen.

Formannen: Hovedstyret mente når det fordelte mandatene i valgkomitéen på denne måte å ha tatt alle rimelige hensyn til distrikts- og yrkesinteresser. Innstillingen består av 4 anleggs- og 3 grubearbeidere. Vi har da regnet Løgavlen som veiarbeider, fordi han har beskjeftiget sig med dette i den senere tid.

Hans Paulsen: Jeg mener at vi bør ha en representant for arbeiderne på Sørlandsbanen i valgkomitéen, hvorfor jeg vil foreslå Syvergaard istedenfor Løgavlen.

Formannen: Hvis dette forslag vedtas vil jernbanearbeiderne få en mann mere på bekostning av veiarbeiderne og det kan ikke være riktig.

Det blev vedtatt at man skulde stemme over hver representant for sig. De 6 først foreslåtte blev enstemmig valgt. Da man kom til valget av den 7. representant: Løgavlen eller Syvergaard, uttalte

formannen: Hovedstyret har sett det så at veiarbeiderne burde være representert i valgkomitéen. Sørlandsbanen er ikke direkte representert, men det er dog tre anleggsarbeidere i komitéen.

Hans Paulsen: Det er bare to veiarbeidere på landsmøtet og da vil jeg opprettholde forslaget.

Formannen: Det er 4—5 representanter for veiarbeiderforeninger her.

Albert Karlsen: Det er berettiget at Sørlandsbanen får en representant i valgkomitéen og jeg vil derfor anbefale Paulsens forslag.

Viktor Nordahl: Jeg kan ikke forstå hvorfor man vil berøve veiarbeiderne deres representant i valgkomitéen. Jeg anbefaler at vi velger Løgavlen.

Formanen opnevnte Hans Paulsen, Konrad Karlsen og J. Røttereng til å foreta optelling av stemmesedlene.

Valgt blev Ingv. Løgavlen med 49 stemmer. Syvergaard fikk 28 stemmer.

Som medlemmer av budgettkomitéen innstillet hovedstyret: Kr. Morken, H. J. Jubskaas, Peder Nystad, Olaf Bjerke og Chr. Henriksen. Innstillingen blev enstemmig vedtatt.

Formannen: Det er kommet en del skrivelser direkte til landsmøtet, deriblandt fra Herøya Anleggsarbeiderforening og Løkken Grubearbeiderforening angående valget av hovedstyre. Hovedstyret foreslår at disse skrivelser oversendes valgkomitéen, idet begge foreninger mener at de på grunn av sin størrelse har krav på å få et medlem av hovedstyret.

Martin Maalø: Også vår forening har drøftet dette spørsmål, men jeg går ut fra at det blir anledning til å opta forslag når valgkomitéens forslag kommer frem til behandling.

Formannen: Ja, det er det anledning til.

Formannen: Så er det kommet en del henvendelser av økonomisk art. Det er i alt 4. Jeg foreslår at disse henvendelser oversendes budgettkomitéen til behandling i forbindelse med de andre økonomiske spørsmål.

Formannens forslag blev enstemmig vedtatt.

Videre fremsatte *formannen* følgende forslag:

De i dagsordenen punkt 3 a, lovendringer, foreliggende forslag angående § 3, kontingentens størrelse, § 5, kontingentfrie medlemmer, § 9, understøttelse under konflikter, § 17, angående forsikringskassen og § 27, kontingentens innbetaling, samt de under dagsordenens punkt 3 b, forslag angående lønn for tillitsmennene, og dagsordenens punkt 3 c, fastsettelse av diet og arbeidstap — oversendes budgettkomitéen og

de i dagsordenens punkt 3 a, lovendringer, foreliggende forslag angående § 10, landsmøtet, § 12, hovedstyret, § 13, forretningsutvalget, § 14, formann og næstformann, samt forslag fra avd. 35, Herefoss Anleggsarbeiderforening, og avd. 95, Gartland Jernbanearbeiderforening — oversendes valgkomitéen.

Formannens forslag blev enstemmig vedtatt.

Formanen henstillet til O. M. Johansen å besørge valgkomitéen og Chr. Henriksen budgettkomitéen innkalt til møter så snart som mulig for å få komitéene konstituert og arbeidet i gang.

Formannen: Landsmøtet er nu konstituert. De valgte dirigenter og sekretærer får nu selv dele arbeidet mellom sig, men før jeg over-

later plassen til dirigentene skal jeg få referere et telegram, som er innløpet til landsmøtet:

Vår hilsen til landsmøtet fra landsbygdens arbeidsmannsforbund. Deres kamper har vært banebrytende for våre idag.

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund.

Ødegaard. Vestad.

Efter at formannen hadde gitt en del meddelelser blev møtet hevet.

Formiddagsmøtet mandag den 27 august.

Dirigent: *Kr. Moljord.*

Under navneopropet reiste *J. Hagen* spørsmål om innkallelse av Emil Jansen, som ikke var fremmøtt. *Formannen* oplyste at vedkommende var innkalt, men der skulde nu bli sendt nytt varsel. På foranledning av *Hans Røste* meddelte formannen, at representantene for de avdelinger som velger alene ikke hadde fått innkallelse fra forbundet.

Dirigenten meddelte, at det var innløpet telegram fra Svensk Grubearbeiderforbund om at formannen, N. P. Hansson, ikke fikk anledning til å overvære landsmøtets forhandlinger før imorgen. Det russiske forbunds representanter var heller ikke kommet.

Beretning og regnskap.

Da man skulde ta fatt på beretningen og regnskap oplyste *formannen*, at revisjonsutvalgets formann, A. K. Hansen, på grunn av bortreise ikke var fremmøtt. Jeg har konferert med revisjonsutvalgets medlemmer, uttalte formannen videre, og vi er blitt enig om at revisjonsutvalgets bemerkninger ikke blir å opta før revisjonsutvalgets formann kommer til stede.

Beretningen for 1925 blev godkjent uten bemerkninger.

Under beretningen for 1926, avsnittet tarifforhandlinger, uttalte

Arthur Lie: Vi husker alle at ved tariffrevisjonen i 1926 var prisene gått ned og vi var forberedt på krav om lønnsreduksjoner, men arbeiderne var også forberedt på å ta en kamp. Kampmotet blandt arbeiderne i Sulitjelma hadde ordnet sig. Vi på Stord var av den mening, at denne optreden fra Sulitjelmaarbeidernes side med godkjennelse av Norsk Arbeidsmandsforbund, var et godt middel til å knekke den kamp som vi den gang stod oppe i. Vi kan ikke godkjenne en sådan optreden, at man midt under en konflikt lar den største gruppe bryte ut. Jeg har pålegg om å stemme mot dette avsnitt av beretningen.

Dirigenten: Lie foreslår dette punkt ikke godkjent.

Formannen: Jeg vil rette den forespørsel til landsmøtet om det ikke skulde være formålstjenlig at vi behandler slike taktiske spørsmål innenfor landsmøtets egne rekker?

Dirigenten foreslo saken behandlet for lukkede dører. Dirigentens forslag blev enstemmig vedtatt.

Formannen: Da man stod foran tariffrevisjonen i 1926 var det ikke ukjent at denne bedrift var oppe i spesielt vanskelige omstendigheter. Det blev derfor reist spørsmål om det ikke skulde være formålstjenlig å koble denne bedrift ut av konflikten. Jeg fikk i oppdrag å reise til Sulitjelma for å konferere med arbeiderne der og dette resulterte i, at forsåvidt man kunde få en ordning som arbeiderne på sin side fant å kunne vedta, så mente man at man ikke gjorde nogen skade ved å undersøke mulighetene for å komme til en sådan ordning. Man fikk et forslag som representerte en lønnsnedsettelse, men det var iallfall en rimelig reduksjon i forhold til de krav som forelå fra arbeidsgivernes side. Hverken fra min eller foreningens side blev det foretatt noget før man hadde bragt på det rene forbundsstyrets og Landsorganisasjonens stilling til spørsmålet. I meglingsnevndens forslag var det medtatt en reguleringsbestemmelse, men for Sulitjelma fikk man en erklæring om at dette under ingen omstendigheter skulde settes i verk for Sulitjelmas vedkommende, hvis en indeksregulering ikke overskrider 5 procent. På grunn av de forhold som var til stede, fant både forbundets og Landsorganisasjonens styrer, at kunde man opnå en ordning på denne basis, så skulde de ikke motsette sig en sådan ordning. Det viste sig at arbeiderne i Sulitjelma fant en ordning som var så fordelaktig at de kunde vedta den. De fleste som har kjennskap til hvordan Sulitjelma er beliggende, vet at bedriften store tider av året er blokkert av isen og må legge produksjonen på lager. Våren 1926 var det temmelig store lagre der oppe, og det så arbeiderne den gang som et temmelig vesentlig moment. Bedriftene i bergverksindustrien har ordnet sig således at de kan bruke arbeiderne til hvad som helst. Når Sulitjelma fikk sin produksjon ned til utskibningshavnen, så vilde intet kunde hindre en lockout og det vilde ikke være mulig å hemme selskapet i dets eksport. Arthur Lies forslag blir litt for omfattende. Jeg forstår forslaget derhen at alle skal stå last og brast med hinannen. Hvis landsmøtet mener at det er den riktige fremgangsmåte, at man selv om man under en lockoutsituasjon kan opnå en tilfredsstillende ordning for en del bedrifter, så skal man ikke la det skje, ja da kan man vedta forslaget. Men da må man regne med at det kan bli et ugunstigere resultat enn det kan bli om man ordner sig med de enkelte bedrifter.

Hans Røste: Jeg kan ikke erindre at denne sak har vært innbragt for forretningsutvalget. Jeg husker at Eikefjord refererte et telegram og sa at Landsorganisasjonens samtykke var innhentet. Mer er ikke behandlet så vidt jeg husker, men det vil vel fremgå av forretningsutvalgets protokoll.

Kr. Moljord: Når vi i Sulitjelma kom op i denne situasjon, så er det forståelig at vi nøie måtte overveie situasjonen. Og det skjedde også. Vi var klar over at det muligens vilde reises kritikk. Derfor vilde vi ikke gå til nogen ordning uten å ha innhentet Landsorganisasjonens og forbundsstyrets samtykke. Det var først efter at dette var skjedd at vi gikk til en ordning. Selskapet bød oss først at vi skulde føre kisen frem til Finneid, men det nektet vi, hvis vi ikke fikk en hel ordning, og da fikk vi den. Det var ikke nogen usolidarisk handling

overfor de andre vi her viste. Vi var i en penibel situasjon — for hvis kislageret ikke kom ned, så måtte bedriften stanse til vinteren.

Dirigenten refererte Arthur Lies forslag, som lød således:

«Beretningens punkt angående tariffrevisjonen i bergverksindustrien 1926 blir ikke godkjent av landsmøtet.»

Lies forslag falt mot 4 stemmer og beretningen blev godkjent.

Under avsnittet: Nødsarbeide, uttalte

Aasm. O. Selfors: Jeg kan ikke la dette avsnitt gå forbi uten å si noen ord. I 1925 blev det fra forbundet utsendt et sirkulære om hvordan arbeiderne ved nødsarbeidet på Statens anlegg skulde forholde sig. I Gullsmedvikskjæringen blev det en ondartet konflikt som resulterte i saksanlegg mot arbeidernes tillitsmenn. Det blev den gang av forbundets sekretær sagt at i tilfelle av konflikt skulde man kunne påregne almindelig streikeunderstøttelse. Etter så vel sirkulæret som Eikefjords uttalelser gikk vi ut fra dette, men vi kunde siden ikke få dette spørsmål avgjort konkret. Man bør være forsiktig med å utstede slike løfter om støtte. Hvorvidt det var klokt å opfordre nødsarbeiderne til aksjon vil jeg ikke uttale mig om, men det må påtales at aksjonen blir svekket ved at forutsetningen om understøttelse ikke holdes. Hvis det i retten var blitt fremlagt en erklæring fra forbundet om at konfliktens forløp ikke var anderledes enn andre konflikter, så vilde det ha øvet innflytelse på retten og dermed på dommen, men jeg kunde ikke få en sådan erklæring. Jeg har grunn til å være bitter, men jeg skal innskrenke mig til å si at i en slik situasjon må forbundet utstede en slik erklæring, når det anmodes om det.

Formannen: Det er visse enkeltheter i denne sak som jeg ikke kan uttale mig om fordi jeg ikke har deltatt i møtene på stedet. Arbeiderne fikk dog noen økonomisk støtte av forbundet og i rettssaken utvirket forbundet at Landsorganisasjonens justisfond trådte i virksomhet. Med hensyn til den attest som Selfors nevner, så har jeg vanskelig for å tro at det kan gis en sådan attest, når saken ligger slik an. Rettssaken var anlagt som injuriersak, idet anleggsledelsen blev æreskjelt i en offentlig avis. Jeg hadde ikke betingelser for å bedømme vedkommende arbeidsleder.

Aasm. O. Selfors: Det er riktig at saken var anlagt på grunn av en injurierende artikkel, men det var ikke en enkelt mann som stod bak dette. Artiklen fremkom etter undersøkelser på arbeidsplassene og en komité formet artikkelen. Derefter blev artikkelen forelagt for et organisasjonsmøte og godkjent. Vi vilde ikke ha attest for at vi skulde ha anledning til å skrive injurierende artikler, men vi vilde ha en attest som viste at det var en almindelig måte å føre konflikt på. For fremtiden bør man kunne få slike attester når man ber om det.

Beretningen for 1926 blev derefter enstemmig godkjent.

Under behandlingen av beretningen for 1927, avsnittet: Tariffrevisjonen i bergverksindustrien, uttalte

Arthur Lie: Ifølge voldgiftsdommen er det i år de samme bestemmelser om ferie som tidligere, men da vi forlangte ferie viste det sig at ingen kunde få ferie fordi feriebestemmelsene var brutt på grunn av at

vi fortsatte konflikten. Vi fikk til slutt den beskjed at det kunde hende at vi kunde få ferie. Det var forhandlinger med Norsk Arbeidsmandsforbund om det, blev det sagt. Langt om lenge fikk vi endelig beskjed om at vi skulde få ferie, men det blev først ut på vinteren. Vi gikk da til arbeidsstans. Da fikk vi beskjed fra Arbeidsmandsforbundet om at vi skulde ha ferie for 1927. Jeg vil spørre om det er riktig at Arbeidsmandsforbundet forhandlet om ferien, når det i dommen står en ferietid til 15 september? Vi måtte ta den ferie som skulde være sommerferie, sent ut på høsten.

Formannen: Da lockouten var hevet reiste arbeidsgiverne spørsmål om å sløife ferien på grunn av at der hadde vært 7 ukers stans. Dertil svarte vi at det kunde det ikke være tale om. Vi vilde heller ikke gå med på at man skulde få betalt istedenfor ferie. I Arbeidsgiverforeningen hevdet man at forbundet stod i strid med medlemmenes mening i dette spørsmål. Med hensyn til det å utskyte ferietiden, så er det ikke nogen sjeldenhet at man ordner sig således. Det har tidligere vært adgang til å oparbeide ferien på et lengere tidspunkt og når man ikke gjør noget utilbørlig, så bør det være adgang til dette. Det var flere som fikk ferie ved at man gikk frem som skjedd i 1927.

Martin Maalø: Det er en ganske skjitten affære denne med ferien i 1927. Vi fikk Trøndelag faglige Samorganisasjon til å ta sig av saken, men den fikk ikke noget svar fra forbundet. Ut på høsten telegraferte vi direkte til forbundet og fikk da beskjed om å kreve ferie, men i telegrammet stod det at det hadde vært vanskeligheter ved forskjellige bergverker. Da vi henvendte oss til driftsbestyreren sa han at det ikke vilde bli ferie i år, men muligens en godtgjørelse. Bedriften henger sig op i at vår overenskomstbestemmelse om ferien ikke er helt overensstemmende med voldgiftsdommens feriebestemmelse. Vi kunde ikke få greit svar. Vi har et lignende forhold i overenskomstens bestemmelse med hensyn til borrhmed. Jeg synes at forbundets styre skulde kunne fortolke overenskomsten og gi et greit svar til avdelingen.

Formannen: Jeg glemte å uttale mig om overenskomstens bestemmelse om 6 måneder. Arbeidsgiverne hevder her at det skal være pr. kalenderår, mens vi har hevdet at det er den eneste frist som er fastsatt. Dette spørsmål er bragt i orden nu, så hvis det har vært kluss i Fossdalen i år, så må det ha vært fordi man der enten ikke har fått beskjed eller har fått gal beskjed. Med hensyn til timelønnen for borrhmede, så hevder vi at bestemmelsen er å forstå på samme måte som man forstod den før, da fagarbeiderne hadde sin særskilte overenskomst og stod i Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Bestemmelsen har den samme betydning som den hadde tidligere. Dette var Bergverkenes Landssammenslutning enig med mig i, da vi konfererte om saken og det blev sagt at det skulde de underrette bedriften om.

Martin Maalø: Spørsmålet må søkes ordnet snarest mulig, idet vi vil kreve etterbetaling.

Formannen: Vi har også krevet etterbetaling.

Under avsnittet Statens anlegg uttalte

Ole Hagen: Når jeg nu forlanger ordet angående reglementet for 1927, så er det fordi der her er en misforståelse til stede. Det foreligger

ikke et forslag, men et dekret som forhandlingsutvalget har omsendt til avdelingene til avstemning. Hvis vi ikke hadde gått til avstemning over dette dekret ifjor, så hadde det ikke kommet til forhandlinger i år. Vi kunde ha arbeidet på dette dekret inntil Staten kastet oss ut i konflikt. Jeg vil henstille at vi får en nærmere oversikt over dette.

Albert Karlsen: Det er ganske riktig som Hagen sier, at dette kom som et dekret. Departementets forslag var det dekret som forelå. Forhandlingsutvalget utsendte dekretet som det forelå uten å ta noget fra eller legge noget til. Formannens forslag finnes side 51 og det er jeg enig i. Dette presiseres tydelig i innledningen. Det var fremmet for at arbeiderne skulde kunne arbeide på det, men ikke som et forslag som det skulde stemmes over. Forhandlingsutvalget kunde ikke anbefale forslaget, men det kunde heller ikke si til medlemmene at de skulde forkaste forslaget og ta en konflikt, for det hadde vi ikke greid på det tidspunkt.

Ole Hagen: Saken er den at denne sak ikke er fremlagt som den burde vært. Medlemmene kunde ikke tenke sig hvordan dette skulde forståes. Det måtte stå på papiret hvordan forslaget skulde forståes. Jeg mener at hvis det kommer et sådant dekret i år, så må det bli grepet an på en annen måte. Og så har vi de 10 ørene. Medlemmene forstår ennå ikke dette sirkulæret.

Hans Paulsen: I 1926 blev det erklært at hvis vi ikke vedtok forslaget så var det en kgl. res. i bakhånden. Slik har det vært hvert år. Medlemmene har derved ikke fått anledning til å si sin mening om forhandlingsresultatet. Medlemmene har heller ikke noget å si ved valget av forhandler for Sørlandsbanen.

Formannen: Den siste sak vedkommer ikke forbundet som sådant. Det er en sak som folkene på Sørlandsbanen selv kan ordne sig imellem. Det er riktig som Hagen sier at dette var et dekret. Staten vilde ha arbeidernes standpunkt til det, men vi mente at det ikke var mulig å godkjenne dette som en avstemning, men man kunde heller ikke forkaste dekretet. Alle vet hvordan det spares ved Statens anlegg. For at der ikke skulde bli tvil ved anleggene konfererte jeg med sekretariatet om hvordan man skulde fremlegge saken for medlemmene. Derfor brukte vi det uttrykk at vi foreslår følgende som voringstema for avdelingene. Det var for å få en samlet optreden. Det råder en beklagelig mangel på samarbeide ved anleggene ved valg av medlemmer av forhandlingsutvalget. Forretningsutvalget og hovedstyret har opstillet fordelingen av representantene, men det har ikke vært mulig å få dette i orden. Hvem som velges blander forbundet sig ikke op i. Det er sendt sirkulære til hver forening og til hvert stedlige styre om hvordan representantene skulde fordeles. Hvorvidt det på Sørlandsbanen er foregått på den måten at disse hensyn er tatt, det kan jeg ikke si, men at resultatet er i overensstemmelse med majoriteten på Sørlandsbanen er jeg overbevist om. Hovedstyret har behandlet saken og funnet å måtte godkjenne resultatet av valget. Det må være både vår rett og plikt å henstille at man for fremtiden retter sig efter de direktiver som forretningsutvalget gir om disse ting. Dere vil lette både forretningsutvalget og hovedstyret i dets arbeide ved å følge disses anvisning i disse spørsmål.

Chr. Henriksen: Jeg skjønner ikke tråden i Hagens uttalelser. Situasjonen var ifjor vanskelig ved anleggene så vel som ved andre bedrifter. Vi blev derfor i forhandlingsutvalget enig om å sende en mann til avdelingene for å konferere med folkene om hvad vi skulde gjøre. Jeg var på Vestlandsbanen. Jeg fikk ikke det inntrykk at anleggsarbeiderne mente at man skulde ta en kamp under alle omstendigheter. Når man som situasjonen er idag ved Statens anlegg snakker om senkning av arbeidstempoet i forbindelse med tariffrevisjonen, så må jeg si at det er fraser som intet har med rimelighet å gjøre. Det er beklagelig at vi har måttet ta dette ved Statens anlegg i de senere år. Jeg tror at det var nødvendig ifjor å vedta det som forelå. Jeg tror også at Hagen kunde lese litt mellom linjene og kunde gjøre sig op en opfatning om hvad som forelå til grunn for dette. Jeg tror at vi vilde ha fått mange protester, hvis vi ifjor hadde tatt en konflikt ved Statens anlegg.

Albert Karlsen: Jeg oppfattet Hagen derhen at han vilde hatt det tydeligere presisert om det skulde stemmes over dekretet. Jeg var på Nordlandsbanen og der uttalte de sig tydelig mot konflikt. Til Paulsens uttalelser vil jeg si, at jeg kan dokumentere at jeg utsendte sirkulære til avdelingene på Sørlandsbanen 8 dager før jeg selv hadde fått sirkulæret fra forbundet. Det kunde jeg gjøre fordi jeg visste hvordan det lå an. Den 9 juli fikk vi kravene i hovedstyret og den 12 juli kom forbundets sirkulære. Den 14 sendte jeg telegram til avdelingene på Sørlandsbanen og den 17 sendte jeg meddelelse om resultatet til forbundet.

Hans Paulsen: Når man snakker om tillegget ved Statens anlegg, så skriver dette sig fra konflikten i 1925. Vi fikk da 10 øre i tillegg efter en måneds konflikt, men dette skulde ikke regnes som tillegg i akkord. Derfor står vi på det standpunkt vi står idag. Det er ikke mangel på samarbeide mellom avdelingene, men det er ikke kontakt mellom ledelsen og arbeiderne på arbeidsplassen. Vi har tidligere sett resultater av det gamle gode middel som er nevnt, så jeg tror nok at det vilde ha vært godt nok, hvis det var blitt brukt i 1925.

Ole Hagen: Jeg har ikke ment at vi skulde kunne undgå et dekret fra Staten, for det er noget vi ikke er herre over, men jeg mener at vi ikke skulde ha stemt over dette dekret. Medlemmene er ikke så diplomatiske at de kan lese mellom linjene. Ved at vi godtok dekretet ifjor må vi regne med at vi får et dekret også i år, og da mener jeg at vi får arbeide efter den lønn vi får. Arbeiderne kan gjøre noget de også, men da må de ikke være bundet på hender og føtter. Skal de gjøre noget må de bruke øksen på arbeidsplassen og ikke her i Oslo.

S. Simonsen: Det er klart at det er misnøie med alle disse lønnsreduksjonene og slik som det blev gått frem i 1926. Spørsmålet er imidlertid om man er moden for å føre en konflikt frem. Jeg var på Sørlandsbanen den gang og fikk det inntrykk at medlemmene ikke var særlig lystne på å ta en kamp. De hadde bitre erfaringer. Under disse forhold kom sirkulæret. Den avstemning som fant sted, viste også at arbeiderne ikke var lystne på kamp. Det var ikke mulig for mig å si at arbeiderne på Sørlandsbanens nordre avdeling var innstillet på å ta en kamp på arbeidsplassen. Under disse omstendigheter mener jeg at det var riktig av forretningsutvalget å utsende et sirkulære som det gjorde.

Hvad angår valget av representant for Sørlandsbanen, så var jeg med på det som skjedde. Industrigruppen sendte saken ut tidsnok, men det er dessverre ikke så liten slendrian i avdelingene når det gjelder å besvare cirkulærer og gi de nødvendige opplysninger.

Beretningen for 1927 blev dermed enstemmig godkjent, og *dirigenten* meddelte, at formannen vilde gi beretning om den forløpne del av 1928 i morgendagens møte.

De danske gjesters hilsen til landsmøtet.

Dirigenten meddelte, at Dansk Arbeidsmandsforbunds representanter, Hans Nielsen og Johs. Kortsen, nu var kommet, og han gav ordet til

Hans Nielsen: Jeg vil gjerne på Dansk Arbeidsmandsforbunds vegne overbringe en takk for innbydelsen og be dere om undskyldning for at vi ikke kom igår. Dette skyldes at dampbåten kom klokken 2 istedenfor klokken 1 som bestemt, og så hadde vi en del bråk med å få hotell. Det er gamle kjenninger vi er gjester hos her. Vi har kjent hverandre i mange år og har hatt et fruktbart samarbeide. Jeg vil håpe at det kommer til å fortsette også for fremtiden. Jeg vil uttale ønsket om at de dager vi skal være sammen her, vil forløpe på en sådan måte at det styrker kameratskapet innad og utad gjennom de gjester som er her til stede.

Dirigenten: På landsmøtets vegne takker jeg for hilsen og de gode ønsker som er overbragt landsmøtet.

Regnskapene.

Regnskapene for 1925, 1926 og 1927 blev nu gjennomgått og enstemmig godkjent uten bemerkninger.

Lovforandringer.

Angående prinsipperklæringen forelå det følgende forslag:

Fra avd. 21, Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening.

Den på landsmøtet i 1918 vedtatte kommentar til prinsipperklæringen utgår av forbundsloven.

Fra avd. 34, Stord Arbeiderforening.

Prinsipperklæringen blir stående, men ordet «føderativ» sløifes.

Fra avd. 35, Herefoss Anleggsarbeiderforening.

Punkt 4.

Herefoss Anleggsarbeiderforening henstiller til forbundets landsmøte 1928 å fatte vedtak angående prinsipperklæringens punkt 4, slik at forbundet for ettertiden med alt nødvendig materiell og med alle midler virker i den lokale organisasjon for vårt forbunds og vår organisasjons omlegning til en føderativ revolusjonær kamporganisasjon.

Arthur Lie: Denne prinsipperklæring kom inn i lovene i 1918 etter påtrykk av fagopposisjonen. Siden har utviklingen medført at de føderative retningslinjer er trådt mer og mer i bakgrunnen. Vi har funnet at prinsipperklæringen bør stå i loven, men ordet «føderativ» bør gå

ut. Vi vil at fagorganisasjonen skal utvikles til å bli en revolusjonær kamporganisasjon.

Albert Karlsen: Det er ikke riktig at ordet føderativ tok sikte på syndikalistiske synsmåter. Hensikten med dette var at medlemmene skulde øve sin direkte medvirken og ut fra dette vil jeg anbefale at ordet blir stående. Anleggsarbeiderne vil ikke gi fra sig adgangen til å øve direkte innflytelse.

Hans Røste: Jeg vil også støtte at prinsipperklæringen blir stående. Det var ikke for å støtte den syndikalistiske retning at dette kom med. Dette er ikke noget syndikalistisk prinsipp, men en almindelig opfatning at arbeiderne skal være medvirkende. Jeg ser iallfall ikke dette som en håndsrekning til den syndikalistiske retning.

Dirigenten: Albert Karlsen har fremsatt sådant forslag:

Prinsipperklæringen bibeholdes uforandret.

N. A. Syvergaard: Jeg optar forslaget fra Herefoss. Det vi foreslår bør komme inn i punkt 4 istedenfor det som står nu.

Ingv. Løgvæn: På forrige landsmøte hadde vi en alvorlig debatt om hvorvidt prinsipperklæringen skulde ut eller bli stående, men det blev på den tydeligste måte vedtatt at den skulde bli stående. Det foreslås ikke nu at den skal gå ut, men så har vi den gjengangeren at der skal skje en omlegning. På hvilken måte vil man ha organisasjonen omlagt i fremtiden? Avdelingene har nu selvstyre i den grad som de kan ha det, hvis man ikke skal gå til å opstykke organisasjonen og opheve forbundene og Landsorganisasjonen. Det er medlemmene på arbeidsplassen som må sørge for den revolusjonære kraft. Den kan man ikke opnå ved kontorhandlinger. Henstillinger i denne retning bør sendes medlemmene som står på arbeidsplassen. Jeg hadde trodd at representanten fra Herefoss vilde utrede hvad det er man har ment med forslaget. Jeg er enig med Karlsen i at man bør holde på det man har. Hvis man bare kan følge det er man et godt stykke på vei.

P. O. Moan: Jeg vil understreke det Karlsen har sagt. Prinsipperklæringen tiltaler mig i den form den nu har og jeg anbefaler at den blir stående slik.

Hans Røste: Det forslag som er fremsatt av Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening angår ikke prinsipperklæringen, men kun den kommentar som ledsager den. Hvorvidt forslaget blir optatt her vet jeg ikke, det blir representantenes sak. Jeg er enig med Løgvæn. Det er vanskelig å stemme for forslaget fra Herefoss uten at det blir nærmere utformet. Jeg vil derfor stemme for Albert Karlsens forslag.

Formannen: Jeg var med den gang vi fikk prinsipperklæringen vedtatt, og så vidt jeg forstod det var meningen at man vilde ha organisasjonen mere føderalistisk enn den dengang var. Hvis ordet føderalistisk går ut har erklæringen mistet hodet og grunnlaget for at den kom med. Det er ingen stemming for at man skal sløife prinsipperklæringen. Forslaget fra Herefoss er bare en henstilling og landsmøtet må derfor, hvis den vedtas, utforme selve forslaget, men det er ikke så godt å utforme andres tanker. I anledning av forslaget fra Oslo og Omegns

Anleggsarbeiderforening om at kommentaren skal gå ut vil jeg få bemerke, at det hadde sin grunn i at man mente at prinsipplæringen var i strid med de politiske opfatning som hersket. Den gang hadde man bare et parti, men siden har man jo hatt en runddans også på dette område. Nu skulde imidlertid kommentaren til prinsipplæringen være i overensstemmende med kongressens beslutning og den situasjon som er til stede. Det er mest føderalistisk at det er foreningene som selv bestemmer i disse spørsmål.

O. M. Johansen: Vi mener at ved å sløife kommentaren fritar forbundsstyret for å arbeide for det som står her. Jeg vil anbefale at prinsipplæringen blir stående, men kommentaren har efter min mening hverken berettigelse eller betydning.

Thv. Nilsen: Jeg var også med på landsmøtet i 1918 og husker at kommentaret kom med av hensyn til de foreninger som stod tilsluttet Det norske Arbeiderparti. Nu behøver vi ingen sådan kommentar, så jeg vil stemme for forslaget fra Oslo. Jeg kan forstå forslaget fra Herefoss, fordi der siden vi fikk prinsipplæringen ikke er gjort noget for å revolusjonere medlemmene innen Norsk Arbeidsmandsforbund. Det fremgår imidlertid ikke av forslaget hvordan dette skal skje.

Ved voteringen blev Albert Karlsens forslag vedtatt mot 1 stemme (Arthur Lie). Forslaget fra Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening blev forkastet mot 19 stemmer.

Angående innledningen forelå sådant forslag:

Fra avd. 4. Gjerstad Jernbanearbeiderforening.

Norsk Arbeidsmandsforbund er en sammenslutning av alle fagforeninger, hvis medlemmer er beskjeftiget i bergverksindustrien samt ved offentlige og private anlegg, som fabrikk-, kraft- og reguleringsanlegg, jernbane- og hovedveianlegg eller veianlegg med statstilskudd.

Fra forretningsutvalget:

Den nuværende bestemmelse foreslæes bibeholdt.

Aksel Nygren: Jeg optar forslaget. Vi mener med det å få forbundet utvidet og mere overensstemmende med det som er forutsetningen.

Konrad Karlsen: Tanken i forslaget er meget god. Det vilde være bra om vi kunde få hindret angrepene fra de andre forbund. Jeg vil antyde at man nedsetter en komité til å utforme dette forslag. Vi kan neppe vedta forslaget fra Gjerstad som det foreligger.

Albert Karlsen: Gjerstad Jernbanearbeiderforening har fremsatt dette forslag med samme begrunnelse som den Konrad Karlsen har gitt. Norsk Arbeidsmandsforbund har måttet avgi mange grupper og enkeltmedlemmer. Hvis dette forslag hadde vært vedtatt før, så kunde vi ha sluppet å avgi en gruppe som den ved Norsk Hydro. En sådan gruppe vilde være en maktfaktor for Norsk Arbeidsmandsforbund, men det er den ikke nu. Man må være opmerksom på at også Norsk Skog- og Landarbeiderforbund har en del veiarbeidere. Jeg vil komme tilbake til denne sak under § 1: Formål. Det forslaget tilsikter er å slå fast at all anleggsvirksomhet skal høre inn under Norsk Arbeidsmandsforbund.

Dirigenten: Aksel Nygren har fremsatt følgende forslag:

Det innsendte forslag om forandring av «innledningen» fra avd. 4. Gjerstad Jernbanearbeiderforening optas.

Løgavlen: Vi er nu kommet til et punkt som også var oppe på forrige landsmøte, men som på grunn av de daværende omstendigheter fikk en ganske overfladisk behandling. Den nuværende ordlyd var den gang foreslått av forbundets lønnede tillitsmenn. Jeg betraktet det den gang så, at når tillitsmennene stillet dette forslag, så var det for å få litt roligere dager — for veiarbeiderne er jo et vanskelig materiale. Det er vanskelig både å få dem organisert og å få oprette overenskomstforhold for dem. Jeg hadde mange med meg, deriblandt Vestad, som kjempet mot forslaget, men landsmøtets flertall stillet sig på den annen side. Hvis Norsk Arbeidsmandsforbund ikke skal gli ned til en makt av 7. eller 8. rang må vi få veiarbeiderne med. Skjer dette kan vårt forbund komme op i 10 000 medlemmer. Utviklingen går jo også i den retning at man sløifer jernbanebygging og bevilger heller til utbedring av eldre veier og til anlegg av nye. Vi må derfor ha med veiarbeiderne, hvis forbundet skal eksistere i fremtiden. Det er mange oppfinnelser på veidekkets område i vår tid og motorvognene er nu utviklet slik, at jeg tror ikke at det blir bygget mere jernbaner enn de som omfattes av den nuværende jernbaneplan. Landsmøtet må fastslå at den nye ledelse skal håndheve forbundets autoritet overfor andre forbund og Landsorganisasjonen angående avgivelsen av medlemmer. Det bør nu gå den andre veien enn det hittil har gjort. Det som står i forslaget om statstilskudd er uheldig og vil virke latterlig. Vi skal fastslå at alle anleggsarbeidere skal stå tilsluttet Norsk Arbeidsmandsforbund, mens de som har den vesentligste inntekt på annet hold, som f. eks. ved skogsarbeide, skal stå i Norsk Skog- og Landarbeiderforbund. Vi skal spørre vedkommende om hvor han har sin vesentligste inntekt. Jeg vil støtte Konrad Karlsens antydde forslag om nedsettelse av et redaksjonsutvalg. La oss denne gang ikke forhaste oss med dette spørsmål for det har en veldig betydning for forbundets fremtid.

Dirigenten: Konrad Karlsen har fremsatt sådant forslag:

I anledning av forslaget fra Gjerstad Jernbanearbeiderforening til forandring av innledningen nedsettes en komité på 3 mann, som behandler saken og fremkommer med forslag for landsmøtet.

Albert Karlsen: Hvis Konrad Karlsens forslag vedtas, så kan vi spare oss for megen diskusjon nu.

Formannen: Dette forslag er fremkommet for å gi bestemmelsen en klar redaksjon, så det vil ikke foregripe noget at man sier sin mening nu.

Chr. Henriksen: Dette er en viktig sak — ja likefrem spørsmålet om forbundets videre beståen. Det har ikke vært nok med at man har fått gjennomført omlegningen, men man har etterpå forsøkt å dra medlemmer fra forbundet. Det er ikke klarheten i loven som er avgjørende for dette, men kappløpet mellom forbundene om å bli størst. Vi har sett hvordan Bygningsarbeiderforbundet har drevet på. Det er ikke lovbestemmelsene som er avgjørende her. Er det nogen linje i den slags

organisasjonsarbeide at anleggsarbeiderne ved Norsk Hydro skal høre inn under Kjemisk Industriarbeiderforbund? Der er vanskeligheter med spørsmålet om organiseringen av veiarbeiderne, men disse vanskeligheter kommer vi ikke bort fra ved en redaksjon. Disse folk skifter jo mellom anleggsarbeide, skogsarbeide og landarbeide. For alle andre anlegg skulde bestemmelsen imidlertid ikke være utydelig. Jeg er sikker på at anleggsarbeiderne på Rjukan vilde ha funnet sig i å stå i vårt forbund, og det vilde ha vært av stor betydning for vårt forbund å ha en sådan gruppe. Vi kan imidlertid ikke ordne dette bare ved en lovforandring. Vi kan ikke si til skogsarbeiderne at de skal komme til oss.

Formannen: Dette er et viktig spørsmål, fordi det bestemmer det felt forbundet skal ha. Det var meningen med bestemmelsen at den skulde dekke den situasjon som var til stede, at vårt forbund skulde omfatte *alle* anlegg og gruber. Det hadde kanskje vært klarere, hvis der hadde stått *og* istedenfor *eller*. Forretningsutvalget mener, at den gamle ordlyd skulde dekke det som menes, men hvis man tror at man ved en klarere ordlyd kan hindre tvister, så tar man nok feil. Hvad er kongressens ufravelige beslutning? Jo, at der på en og samme arbeidsplass skal være én organisasjon representert. Hvad er tilfelle på Rjukan? Jo, der trengtes anleggsarbeidere ved bedriften som hørte inn under et annet forbund. Bygningsarbeiderforbundet driver en for snever fortolkning av hvad der er anleggsarbeide og bygningsarbeide. Jeg har vært av den opfatning at der nu ikke skulde være nogen annen tolkning enn den vi tidligere har hatt om hvad som er bygningsarbeide eller anleggsarbeide. Det vil være vanskelig å skrive en bestemmelse som foranlediger at man ikke får tvistigheter. Det later til at vanskelighetene med å bygge op organisasjonen er blitt større etter omlegningen til industriforbund. Det ser ut til at disse tvister blir permanente. Kongressen har opprettet et organisasjonsutvalg, og det viser sig at det ikke er vanskelig å skaffe dette utvalg arbeide. Det er nemlig store dissenser mellom andre forbund, som f. eks. mellom Møbelindustriarbeiderforbundet og Bygningsarbeiderforbundet. Det er i det hele uklart på mange områder. Når det gjelder forholdet til Skog- og Landarbeiderforbundet, så var det jo slik at man i stor utstrekning var nødt til å kombinere skog- og landarbeide med veiarbeide. Dette vil også ramme veianlegg med statstilskudd. Her er det avgjørende på hvilket sted anlegget ligger. Hvor det er fornuftigst at disse folk hører inn under Skog- og Landarbeiderforbundet, bør de det. Det er ikke hvem som betaler anlegget som bør være det avgjørende her, men hvor anlegget ligger.

Thv. Nilsen: Forslaget fra Gjerstad tiltaler mig, og det vilde være av betydning om vi kunde få 1000 nye medlemmer som ved Hydros anlegg. Vi på Herøya har ennå ikke kunnet få organisert alle nettop på grunn av uklarheten her. Vi må derfor presisere som vår vilje, at alle som arbeider på et anlegg skal tilhøre Norsk Arbeidsmandsforbund, og vi må presisere hvad som er anleggsarbeide og som derfor skal tilhøre Norsk Arbeidsmandsforbund. Jeg mener at veiarbeiderne er anleggsarbeidere. Det må bli et fåtall av disse som sorterer under Skog- og Landarbeiderforbundet. Det må herefter ikke råde nogen misfor-

ståelse om hvad Norsk Arbeidsmandsforbund mener skal høre inn under Norsk Arbeidsmandsforbund.

Aasmund Selfors: Dette spørsmål er så vanskelig, fordi det er vanskelig å trekke op skillet mellom de forskjellige slags anleggsarbeide. Statstilskudd ydes det både til bygdeveianlegg og til fylkesveianlegg. Det brukes om våren ofte skogsarbeidere til veiarbeide. Disse folk har Skog- og Landarbeiderforbundet rett til å ha i sitt forbund. Hvis bestemmelsen skal forandres, så må det være med en bestemmelse om at kongressens beslutning skal respektere. Spesifikasjonen i Gjerstads forslag er uheldig. Er der i de enkelte tilfeller ikke klarhet, så bør dette avgjøres av en instans i henhold til kongressens beslutning. Jeg går ut fra at Konrad Karlsen forslag om komitébehandling blir vedtatt for det er nødvendig slik som debatten ligger an. Jeg vil be komitéen være opmerksom på kongressens beslutning i saken.

Løggavlen: Jeg anser de uttalelser som nu fremkommer som rettesnor for komitéen. Jeg vil da sette fingeren på at alle talere sier at dette er et vanskelig spørsmål. Man må ikke overdrive vanskelighetene. Dette er ikke så vanskelig som f. eks. forholdet mellom Bygningsarbeiderforbundet og Møbelindustriarbeiderforbundet. Når vi vil skjerpe denne bestemmelse, så er det for å gi forbundsledelsen et fingerpek om at vi er misfornøyd med det som er skjedd i den senere tid. Samorganisasjonenes sekretærer i distriktene har vel i mange tilfelle skylden for hvor foreningene blir tilsluttet. Sekretæren rettleder jo i almindelighet medlemmene her.

Chr. Henriksen: Da forbundets formann skulde gi uttrykk for det som er skjedd ut fra Landsorganisasjonens beslutninger, så fikk jeg den opfatning at dette vil føre til at Arbeidsmandsforbundet vil bli uten medlemmer utover de som sogner til grubene. Hvordan vil det f. eks. bli i Sauda? Her er det jo en kjemisk bedrift som er hovedbølet. Det må være en grense her, og vi bør gi uttrykk for vår indignasjon overfor de forbund som går inn på våre enemerker. Vi bør vedta en grei uttalelse om hvad vi mener og gi redasjonskomitéen mandat her.

Konrad Karlsen: Jeg tror at den diskusjon som føres her har stor betydning, og jeg mener at kan vi få en klarere bestemmelse her, så kan det ikke skade. Jeg vil hefte mig ved den uttalelsen som falt om én og samme arbeidsplass. På Rjukan blev det brukt som argument at arbeiderne gikk gjennom den samme port og hørte den samme klokke. Hvis det samme selskap hadde en kjemisk bedrift og en papirfabrikk like ved siden av hinannen, så vilde det ikke være tvil, men når det gjelder anleggsarbeiderne så er det straks tvil. Herved er vårt forbund blitt svekket. Vi må sette grenser og forsvare disse grenser. Dette bør vi ikke gjøre for kontingentens skyld, men fordi det er vår plikt å organisere disse folk og vareta deres interesser.

Albert Karlsen: Det er nødvendig ved en detaljert redaksjon å presisere hvilke veiarbeidere som skal tilhøre Skog- og Landarbeiderforbundet og Norsk Arbeidsmandsforbund. Når Ødegaard sier at det ikke spiller rolle hvem det er som betaler disse veianlegg, så vil jeg si at jeg mener at det betyr meget. Vi har ikke rett til å trekke folk som har

sin vesentligste inntekt av skogen, til Norsk Arbeidsmandsforbund, men så har heller ikke Skog- og Landarbeiderforbundet rett til å trekke til sig folk, hvis vesentligste inntekt er anleggsarbeide. Det er derfor nødvendig å få deltaljerte bestemmelser her, men de må bygge på hvem det er som skal betale anlegget.

Halfdan Jønsson: Jeg vil på ingen måte være med på å bestemme hvilke grenser Norsk Arbeidsmandsforbund skal stille op for hvem som skal være organisert i dette forbund. Der var imidlertid på Rjukan divergenser mellom vår avdeling der oppe og Arbeidsmandsforbundet. Norsk Hydro gikk til et stort nyanlegg på Vemork. Vår avdeling hadde fått en del medlemmer her og rekvirerte i den anledning medlemskort. Dette foranlediget mig til å ringe til vår avdelings formann, som jeg bad ikke utskrive medlemskort for anleggsarbeiderne, for disse skulde vi ikke ha. Dette blev også gjort. Men så kom der inn folk fra Rjukan og der blev holdt en konferanse om saken. Der var ikke tvil om hvor anleggsarbeiderne skulde stå tilsluttet. Vi reiste så op på åstedsbefaring for å se nærmere på de praktiske hensyn som var anført. Alle de anleggsarbeidere som var til stede uttalte sig for å gå inn i Rjukan Arbeiderforening. Folkene presset på for å få opprettet tariff, og de vilde ha avgjort organisasjonsspørsmålet. Da fattet sekretariatet til slutt en beslutning som fastslo at i henhold til kongressens beslutning skulde disse folk tilhøre Norsk Arbeidsmandsforbund, men på grunn av de lokale vanskeligheter skulde de organiseres i tilslutning til Kjemisk Industriarbeiderforbund. Mot denne beslutning stemte Volan og så vidt jeg husker også Aas. I samme beslutning blev det sagt at arbeiderne på Herøya skulde tilsluttes Norsk Arbeidsmandsforbund. Jeg har god samvittighet i denne sak, for vi har fra vårt forbunds side absolutt intet gjort for å få disse folk. Det var først efter å ha hørt uttalelsene på Rjukan, at man blev enig om en slik ordning som den nevnte og som man var klar over var på kant med kongressens beslutning og høist ekstraordinær. Det blev bl. a. oplyst at Hydro sendte sine fagarbeidere og fabrikkarbeidere på anlegget. Slike vanskeligheter var det som blev tårnet op fra Rjukan-arbeiderne selv og som det blev tatt hensyn til. Hvis det ikke var flere gnidninger mellom forbundene enn denne mellom Norsk Arbeidsmandsforbund og oss, så vilde det ikke ha vært så vanskelig i fagorganisasjonen. I de grensetvister som har vært oppe i sekretariatet har jeg i alle tilfelle stemt overensstemmende med den opfatning som Norsk Arbeidsmandsforbund har hatt angående forholdet mellom bygningsarbeiderne og anleggsarbeiderne. Fra vår side er det ikke gjort noget forsøk på å få arbeiderne på Herøya under anleggsperioden, men når driften kommer i gang, så må vi selvfølgelig tale sammen om dette.

Konrad Karlsen: Det er ikke nødvendig under denne debatt å komme med angrep på personer, hovedsaken er at man garderer sig for fremtiden. Det er riktig at Rjukanarbeiderne tårnet op en rekke vanskeligheter, men det var ikke nødvendig for eldre trenede organisasjonsfolk å ta hensyn til dette. Innvendingene er ikke av den art at det er grunn til å legge nogen vekt på dem fra forbundets eller sekretariatets side. Det har vært et godt forhold mellom kjemiske og vårt forbund,

men det er et faktum, at det kjemiske forbund har gjort den største erobring som er gjort fra vårt forbund.

Dirigenten: Chr. Henriksen har fremsatt følgende forslag:

Landsmøtet gir redaksjonskomitéen i oppdrag å utarbeide en misbillighetsuttalelse mot den fremgangsmåte som blir praktisert ved organiseringen av arbeiderne ved anleggene fra enkelte forbunds side.

S. Simonsen: Det er en kjensgjerning at det har vært rivninger mellom forbundene om organiseringen av arbeiderne, og det vil fortsatt komme til å bli rivninger, særlig for veianleggene. De bestemmelser vi har er mangelfulle også for grubeindustrien. Vi mener således at arbeiderne ved Nikkelraffineringsverket bør stå i Norsk Arbeidsmandsforbund, som jo har de to andre bedrifters arbeidere. Hvis nikkelverket utvides til hvad det engang var, blir jo raffineringsverket bare en liten del av det hele anlegg.

Ved voteringen blev Konrad Karlsens forslag vedtatt mot 1 stemme og derefter blev Chr. Henriksens forslag enstemmig vedtatt.

Efter bemerkninger av *dirigenten*, *Albert Karlsen* og *Chr. Henriksen* blev Konrad Karlsen, Ingv. Løgavlen og A. Nygren valgt til medlemmer av komitéen. Konrad Karlsen fikk i oppdrag å innkalle komitéen til møte.

Eftermiddagsmøtet mandag den 27 august

Dirigent: Peder O. Moan.

Sekretæren, *Aksel Selboe*, refererte protokollen som blev godkjent efter en bemerkning av *N. Syvergaard*.

Efter forslag av *dirigenten* fikk forbundets tidligere medlem, Ivar Smedsmo, som nu er medlem av Bygningsarbeiderforbundet adgang til å overvære landsmøtets forhandlinger.

Formannen oplyste, at det var gjort henvendelser om at det var vanskelig å høre fra talerstolen og at det derfor skulde bli gjort forandringer i salen til neste møte. *Hans Paulsen*, *Ingv. Løgavlen* og *Jakob Hagen* hadde ordet til bemerkninger om dette.

Skog- og Landarbeiderforbundets formann innbydes.

Aasmund O. Selfors: I forbindelse med den siste sak vi behandlet iformiddag kan jeg oplyse at Skog- og Landsarbeiderforbundets formann oppholder sig i byen. Jeg henstiller at landsmøtet innbyr ham til å overvære forhandlingene.

Ole Hagen: Jeg synes det er rart at det kommer et sådant forslag i en sak som ikke har vært behandlet i forretningsutvalget, så jeg vil foreslå at Selfors forslag ikke gir anledning til nogen forføining fra landsmøtets side.

Selfors forslag blev imidlertid vedtatt med stor majoritet.

Lovforandringer.

Efter bemerkninger av *dirigenten* og *Ole Beck* blev det vedtatt å behandle lovens § 8.

Angående § 8, *konflikter*, forelå følgende forslag:

Fra avd. 21, Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening.

Punkt 3, 4 og 5 i den nuværende form utgår. Med de foreslåtte forandringer vil paragrafen lyde som følger:

1. Lønnskrav fra avdelingene innrapporteres til forretningsutvalget, som snart ekspederer saken videre til Landsorganisasjonen med anmodning om kravets godkjennelse.
2. Rapporten fra avdelingene skjer på et dertil av forbundet anordnet skjema og skal — forsåvidt tariffavtale ønskes opprettet — ledsages med et av avdelingen utarbeidet forslag.
3. Ifall en bestående overenskomst opsties i forbindelse med lønnskrav, skal vedkommende forening eller foreninger snarest mulig innsende rapport herom til forretningsutvalget.
4. Hvis særlige omstendigheter umuliggjør innrapportering til forretningsutvalget føremm at arbeidsstans iverksettes, eller i de tilfelle hvor gjensidig opsigelse ikke er gjeldende, kan rapportene i sådanne tilfelle innsendes telegrafisk.
5. Meldinger om konflikter som omhandles i foregående punkter, må inneholde opplysning om antallet av arbeidere på angjeldende arbeidsplass, antall organiserte, antall stemmer for og mot arbeidsnedleggelse, reglementert opsigelsestid, arbeidsgiverens adresse, samt for øvrig nøiaktige opplysninger om konfliktsforholdet.
6. Gjør arbeidsgiveren brudd på inngåtte avtaler eller foretar lockout, skal saken av foreningens styre innrapporteres til forretningsutvalget ledsaget med de fornødne opplysninger.
7. Avdelingene bør i det hele tatt ved mindre så vel som ved større stridigheter med arbeidsgiverne nøie overveie hvilke fremgangsmåter som skal anvendes og bør i alle tilfelle holde forretningsutvalget underrettet om den fremgangsmåte som anvendes.
8. Avdelingene bestemmer selv hvorvidt skriftlig og bindende tariffavtale skal opprettes eller om man på annen måte vil søke ordne forholdet mellom arbeiderne og arbeidsgiverne.
9. Straks streik er besluttet velger den forening streiken vedrører, en komité som har å motta og fordele streikebidragene samt øve den nødvendige kontroll.
10. Ethvert streiken vedrørende medlem har etter beste evne å søke lønnende beskjeftigelse. Dog må foreningens samtykke hertil innhentes. — For hver dag arbeide erholdes, bortfaller bidraget.
11. En streik kan ikke heves av forretningsutvalget før det ved aystemning er vedtatt med flertall innen den eller de foreninger som omfattes av konflikten.
12. Ved avslutning av en streik må ingen organisert arbeider søke beskjeftigelse på det av streiken berørte sted før samtlige i streiken på stedet delaktige medlemmer er kommet i ordnede forhold.
13. I intet tilfelle godkjennes overenskomster med arbeidsgiverne, hvori der er inntatt bestemmelser som hindrer deltagelse i sympatistreiker eller andre konflikter.

Fra avd. 4, Gjerstad Jernbanearbeiderforening.

Ad punkt 8. Ordet «industrikomitéens» råd utgår.

Fra avd. 119, Vossebanens Anleggsarbeiderforening.

Punkt 4 og 5. Ordene: «2 måneder» foreslås forandret til *14 dager*. Punkt 5, første passus, foreslås strøket og at siste passus i punkt 5 danner dette punkt.

Motivering:

Da det ved flere leiligheter har vist sig at de lange forberedelser foran ethvert lønnskrav eller konflikt ikke har tjent de fagorganiserte til gode, mener vi, at de organiserte burde ta lærdom av dette og ikke la arbeidsgiveren få anledning til så vel gjennom skriftlig som muntlig agitasjon å rive i stykker den linje som må legges foran ethvert lønnskrav eller aksjon. Når derfor de organiserte har tatt sitt standpunkt til de krav de ønsker å få gjennomført, så burde det handles hurtig for å få kampen ut i effektivitet. Derved mener vi at meget vilde være vunnet allerede fra begynnelsen av, idet da vil ikke motparten få anledning til å så misstemningsfrø blandt de kjempende arbeidere.

Fra forretningsutvalget:

Ødegaard, Eikefjord og Løkkebø foreslår de nuværende bestemmelser bibeholdt uforandret.

Røste og Granrud tiltrer Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforenings forslag.

Kristoffer Morken: Det forslag som Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening har innsendt, tar sikte på at man skal få forbedret eventuelle lønnskrav som kan bli innsendt fra avdelingene til forretningsutvalget. Jeg optar forslaget uten å si noget mer foreløbig.

Sjølander: Jeg henstiller til dirigenten å opta hele forslaget til behandling og så får representantene redegjøre for de forandringer som foreslås.

Jubskaa: Jeg forstår det slik, at hele paragrafen skal forandres, men at meget av det som foreslås, er det samme som før, og det behøver vi ikke å stemme over nu.

Ole Hagen: Når foreningens representanter ikke kan redegjøre for forslaget, så mener jeg at det bør falle bort.

Løgavlen: Dette virker nokså påfallende. To av forretningsutvalgets medlemmer tiltrer forslaget og Røste vet vi mangler ikke talegaver. Hvorfor skal vi da provosere ham frem på talerstolen? Hvis vi ikke kan få påvist fordelene ved forandringen, så går vi videre. Så vidt jeg kan se må det være en mikroskopisk forandring som her foreslås.

Albert Karlsen. Det hele dreier sig bare om en liten forandring i punkt 4. Fra Gjerstad Jernbanearbeiderforening er det som man ser innsendt forslag om at ordet industrikomité skal utgå. Jeg henstiller at man vedtar paragrafen som den er med denne endring.

Hans Røste: Det er avdelingen som har fremsatt forslaget og da får representantene ta det op, men jeg kan selvfølgelig snakke om det. Forandringen er i punkt 4 og gjelder 2 månedersfristen. Dette er et forhold som jeg mener ikke trenger og det praktiseres heller ikke. Det er lite behov for å ha dette i forbundsloven, derfor mener foreningen at det bør gå ut. I den tid jeg har sittet i forretningsutvalget har denne bestemmelse ikke vært gjort gjeldende.

Formannen: Det er tidsfristene i punktene 3 og 4 forslaget inneholder. Det er riktig som Røste sier at disse frister ikke har vært aktuelle, men det gjør ikke bestemmelsen overflødig. Landsorganisasjonen har disse frister og det kan hende at der kan inntre situasjoner da disse frister må opprettholdes.

Dirigenten: Albert Karlsen foreslår:

«Ordet «industrikomitéens råd og veiledning» i § 8, punkt 8, utgår.»

Ved voteringen blev først Albert Karlsens forslag vedtatt mot 1 stemme og derefter forretningsutvalgets flertalls innstilling vedtatt mot 26 stemmer, som avgas for Oslo og Omegns Anleggsarbeiderfor- enings forslag.

Angående § 19, *Stedlige styrer*, forelå følgende forslag:

Fra avd. 130, Granvin Jernbanearbeiderforening.

Punkt 1. Ordene: «der består av formennene samt en representant» utgår. I stedet foreslåes: «Der består av 2 valgte representanter for hver av de tilslut- tede avdelinger.»

Punkt 5. Som nytt ledd i punkt 5 tilføies:

Forbundet sender alle saker, som skal behandles, til de stedlige styrer i så god tid, at styrene kan få behandle sakene og gi de tilsluttede foreninger sin innstilling før sakens avgjørelse.

Hans Lund: Granvin Jernbanearbeiderforening har fremsatt dette forslag, fordi den mener at det må være avdelingen selv som bestem- mer hvem den vil la sig representere av i det stedlige styre, og at ikke formannen skal være selvskreven. Med hensyn til punkt 5, så fremkom- mer dette forslag for at det stedlige styre skal behandle sakene før de kommer til avdelingene, så avdelingene kan ha det stedlige styres inn- stilling når de skal behandle dem. Nu kommer det stedlige styre etter- på. Jeg optar Granvins forslag til forandring i disse to punkter.

Formannen: Med denne begrunnelse som representanten gav, kan dette bety nokså meget, idet det vil medføre at sakene må sendes ut så tidlig at de stedlige styrer kan få tid til å avgi innstilling. Det er i få tilfelle at sakene går fra forbundet til de stedlige styrer og i saker som sendes direkte til de stedlige styrer kan det vel sies at der er gitt så pass tid at det er anledning for dem til å avgi innstilling hvis de øns- ker. Dette skulde ikke foranledige nogen forandring i loven. Derimot er det mere i bestemmelsen om at formannen skal representere forenin- gen i det stedlige styre. Jeg har ikke oversikt over at det har vært uheldig at foreningene har vært representert i de stedlige styrer ved sine formenn, men det kan ligge i dette at man ikke er tjent med å ha formannen i det stedlige styre. Jeg kan ikke forstå at det ligger så meget i dette at man behøver å foreta en forandring. Jeg anbefaler at bestemmelsen forblir uforandret.

Albert Karlsen: Det er nokså megen realitet i dette av den grunn at anleggsarbeiderne er ambulerende folk og det kan godt hende at det ikke er den dyktigste som er formann i avdelingen. Jeg vil anbefale forslaget, men mener at det i punkt 5 bør endres til: «saker som skal behandles av foreningene i fellesskap.»

Løgavlen: Man må opfatte dette forslag derhen, at det ligger en snev av mistillit til enkelte avdelingsformenn i det. Jeg har vært av- delingsformann og jeg vil si at hvis jeg ikke hadde slik tillit at jeg kunde representere avdelingen i det stedlige styre, så vilde jeg betakke mig for å være foreningens formann også. Jeg ser rent praktisk på dette. Formannen er den som til enhver tid har oversikt over de saker som innkommer fra forbundet og fra medlemmene. Han bør derfor være den som kjenner sakene best og det vil i praksis være best at han

representerer avdelingen. Jeg synes ikke at det er nogen realitet i å forandre lovene her.

Lars Bergundhaugen: Disse forslagene faller i min smak, fordi hensikten med dem er at arbeidet skal fordeles. Det har utover landet vært altfor meget brukt å legge arbeidet på en enkelt mann. Derved utkjører man lett folkene. Ved å vedta dette kan man spare forman- nen for en del arbeide. Forandringen i punkt 5 sympatiserer jeg ikke så meget med, men hvis man pusser på det således som Albert Karlsen foreslår kan jeg være med på det forslaget også. Som det nu er kan jeg ikke stemme for forslaget.

Olaf Bjerke: Jeg tror ikke at forslaget er fremsatt av mistillit, men av praktiske grunner for å fordele arbeidet. Hvis punkt 5 for- andres etter Karlsens forslag, så kan også jeg stemme for det, derimot ikke i dets nuværende form, for det vil bli for meget virvar av.

Jens Martinsen: Jeg synes ikke det er riktig at formannen abso- lutt skal være representant i det stedlige styre. Hos oss må vi inn- skrenke det til en representant fordi det er for kostbart å ha 2. Da blir det bare avdelingsformannen i det stedlige styre. Vi er som det er nevnt ambulerende folk og da kan det hende at vi er nødt til å ta en mindre god mann til formann for avdelingen. Jeg vil støtte forslaget om at avdelingen til det stedlige styre skal kunne velge den represen- tant den selv ønsker. Det må være best for organisasjonen at man stil- ler avdelingene fritt her.

Konrad Botten: Det har ikke stor betydning om man forandrer dette, men det er rimelig at foreningens formann representerer avde- lingen i det stedlige styre fordi det er han som sitter inne med all kor- respondanse. Han skal også følge det stedlige styres arbeide i alle retninger. Hvis man må velge en dårlig mann til avdelingens formann, så har man vel heller ikke annet enn en dårlig mann å velge til det stedlige styre også? Dette er argumenter som slår hverandre ihjel. Av- delingens formann bør være den som i første rekke holder sig a jour med det stedlige styres arbeide.

Dirigenten: Hans Lund har foreslått:

«Saker som skal behandles av foreningene i fellesskap tilstilles de stedlige styrer direkte.»

Jens Martinsen: Vi ambulerer stadig nu for tiden og da er det få som møter op på møtene, og da kan det velges dårlige menn til for- menn. Vi har ofte vært i den situasjon at dårlige menn har sittet som formenn i avdelingene, mens gode folk har gått uten tillitshverv. Jeg kan gå over til det endrede forslag angående punkt 5.

Jakob Hagen: Jeg forstår ikke Jens Martinsens betraktningmåte. Det må da være selvvinnlysende at avdelingens formenn bør represen- tere avdelingen i det stedlige styre. Jeg vil fastholde forretningsutval- gets standpunkt i denne sak.

Jakob Sæther: Jeg finner også at det absolutt er på sin plass at avdelingsformennene er representert i det stedlige styre. De er best skikket til dette hverv. Med hensyn til punkt 5 vil jeg si at den fore-

slåede ordning vil vekke misnøie på Nordlandsbanen, så det kan jeg ikke anbefale.

Lars Løkkebø: Jeg kan ikke forstå denne argumentasjon. Så vel avdelingsformannen som representantene til det stedlige styre velges jo på generalforsamlingen. Vil det da ikke bli en unødig papirmølle å velge en annen enn formannen til å representere i det stedlige styre? Den som velges til det stedlige styre må jo i tilfelle det ikke er formannen, få utskrift av korrespondansen av formannen og så etterpå levere ham rapport om det som er skjedd. Jeg kan ikke se nogen nytte i dette.

Dirigenten: O. M. Johansen har fremsatt følgende forslag:

«Da saken ansees utdebattert foreslås strek.»

Forslaget blev enstemmig vedtatt.

Olaf Bjerke: Har ikke denne paragraf vært litt av en papirmølle? Jeg tror at den har vært omgått på flere punkter. Vi på Nordlandsbanen har iallfall valgt bare 1 istedenfor 2 til det stedlige styre.

O. Beck: Jeg synes det er rimelig at foreningene får stå fritt og jeg vil derfor anbefale Granvins forslag. Det vil ikke bety noen særlig forandring i det som har vært praktisert hittil. Flertallet av formennene i avdelingene har selvfølgelig avdelingenes tillit og vil i kraft herav være selvskrevne til disse hverv, men foreningene bør kunne stå fritt for påkomne tilfelle.

Albert Karlson: Det er en del misforståelser til stede her. Har avdelingen en dyktig formann så kan man selvfølgelig velge ham. På Sørlandsbanen, hvor vi har 13 avdelinger, har vi måttet dispensere fra denne bestemmelse.

Hans Lund: Det forbauser mig at det er så mange som imøtegår dette. Så forskjellig som forholdene er, kan det godt hende at foreningene skal ha møte samtidig som det stedlige styre, og det er da like skadelig at foreningens formann er borte fra foreningsmøtet som fra det stedlige styres møte.

Formannen: Det blir mange begrunnelser for dette forslaget. Det eneste som det er noget å feste sig ved er Becks uttalelse om at foreningene skal stå fritt. Man kan ikke ramme det forhold som Lund var inne på, med de forandringer som foreslås her. Jeg tror man må si at dette er en av de gode gamle bestemmelser. Med opprettelsen av de stedlige styre er det tenkt slik at de skal være organer som skal treffe avgjørelsen i de spørsmål de behandler, men hvis det stedlige styre ikke vil ta realitetsavgjørelsen, så kan det ikke bøte på at det får sakene sendt tidligere fra forbundet. Det må bli det stedlige styre som bestemmer her og det må da gi avdelingene tid. Jeg kan ikke forstå at de foreslåtte forandringer vil bøte på noget. Jeg opprettholder vårt forslag om at man bibeholder den nuværende form.

Ved voteringen blev med hensyn til punkt 1 Granvin Jernbanearbeiderforenings forslag vedtatt med 31 mot 26 stemmer og i punkt 5 blev Hans Lunds forslag vedtatt med 30 mot 26 stemmer.

Thv. Nilsen gjorde oppmerksom på at alle representanter ikke hadde stemt under den foretatte votering, hvilket han mente var deres plikt.

Angående § 21, *Overflytning fra andre forbund*, forelå følgende forslag:

Fra avd. 21, Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening.

1. Medlemmer fra andre forbund innen Landsorganisasjonen som får beskjef-tigelse i de virksomheter, som i henhold til industriforbundsformen sorterer under Arbeidsmandsforbundet, skal straks overføre sitt medlemskap til forbundet.
2. Betingelsen herfor er at de har oppfylt sine forpliktelser til sitt tidligere forbund og har sin medlemsbok i orden. Ved sådan overflytning betales ingen innskrivningspenger, dog må medlemsbok fra vårt forbund løses. Sådanne medlemmer erholder rettigheter i forbundet regnet fra den tid de blev immeldt i sin tidligere organisasjon.
3. Overføring av medlemskap som i punkt 1 anført kommer ikke til anvendelse overfor spesialarbeidere og montører som arbeider for et verksted.

Fra forretningsutvalget.

Forslaget fra Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening tiltredes.

Thv. Nilsen: Hvis ikke Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening selv optar dette forslag har jeg fått i oppdrag av min forening å opta det, hvilket jeg herved gjør. På Herøya har vi hatt tilfelle da andre forbund har nektet å overføre sine medlemmer til vår avdeling. Dette bør absolutt praktiseres. Det som her foreslås er bedre enn den gamle form.

Chr. Henriksen: Jeg vil bare anbefale forslaget etter det som vi har snakket om idag i forbindelse med omorganiseringen.

Hans Røste: Når vi har foreslått denne endring og opsatt bestemmelse i punkter, så er det for å få greie linjer her. Vi har ment at man etter omorganiseringen må få slike greie bestemmelser at man i avdelingene bare kan peke på dem og si at den og den skal flyttes over. Punkt 3 har vi tatt med av hensyn til spesialarbeidere som utsendes fra et verksted for kortere eller lengere tid. De mener vi ikke skal komme inn under den almindelige bestemmelse her. Også her vil vi ha klarhet, og disse kan ikke sies å ha sin arbeidsplass på anlegg eller i gruber.

Løkkebø: Jeg kan ikke være helt enig i dette forslaget, idet det kan inntre situasjoner da jeg kan bli tvunget inn på et annet område rent midlertidig. Dette kan nødvendiggjøre at man bibeholder den gamle bestemmelse. Vi kan godt tenke oss at vi for et kortere tidsrum kan komme inn f. eks. i stenhuggerbranchen. Det er uheldig at man under slike forhold skal måtte gå over til et annet forbund. Som et lite bevis på hvordan dette arter sig, skal jeg nevne en episode fra Ce-No ved Drammen. Det pågikk en lengere konflikt ved denne fabrikk og i konfliktstiden fikk disse arbeidere arbeide som stenhuggere. Blandt de som fikk sådant arbeide var hele styret i avdelingen ved Ce-No. Disse folk vilde Stenhuggerforbundet ha overflyttet til sitt forbund. Det er klart at dette var uheldig for organisasjonen ved Ce-No. Man må kunne ordne slike forhold ut fra hvordan forholdene ligger an i de enkelte tilfelle. Da denne sak var oppe i forretningsutvalget var jeg ikke oppmerksom på forholdet.

Thv. Nilsen: I sådanne tilfelle kan man gi dispensasjon. Vi har et sådant tilfelle også ved Dalen Cementfabrikk. Den slags kan man

imidlertid ikke spesifisere i lovene. På Herøya har vi imidlertid erfaring for at forbundene sier til sine medlemmer at de ikke skal gå over. Jeg mener at skal vi få orden i omorganiseringen så må dette gjennomføres.

Ole Hagen: Jeg kan ikke innse at der er så store graders forskjell på de nuværende lover og det som foreslås av Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening. Men skal vi foreta en endring her, så må jeg slutte meg til Oslo og Omegns forslag, fordi dette tar sikte på de forhold som er til stede. Vi har jo arbeidet for å få klare linjer, derfor vil jeg anbefale Oslo og Omegns forslag.

Hans Røste: Det vilde ikke være nogen forandring, hvis vi skulle bruke den form som Løkkebø taler om. Vi har jo på kongressen vært med på å fatte beslutning om de som er midlertidig beskjeftiget. Hvis det skulle opstå forhold som det ved Ce-No, så er vel ingen så stivbent at man ikke kan ordne det. Dette forslag tar ikke sikte på slike tilfelle.

Ved voteringen blev Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforenings forslag enstemmig vedtatt.

Angående § 25, *Optagelse av medlemmer*, foreslå følgende forslag:

Fra avd. 21, Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening.

1. Som medlemmer optas enhver arbeider som godkjenner forbundets formål og lover og er beskjeftiget i virksomheter som anført i § 1, punkt 1. For øvrig uforandret.

Hans Røste: Vi mener at det også på dette punkt bør bli klarhet og overensstemmelse med formålsparagrafen.

Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforenings forslag blev enstemmig vedtatt.

Angående § 31, *Fremsettelse av lønnskrav*, forelå følgende forslag:

Fra avd. 21, Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening.

Punkt 2 siste avsnitt foreslås:

Styret har derefter å sørge for at saken snarest mulig blir forelagt medlemsmøtet til avgjørelse.

Hans Røste: Her dreier det sig ikke om nogen stor forandring. Vi vil bare at det skal stå medlemsmøte istedenfor generalforsamling. Det er også almindelig praksis at man behandler dette på medlemsmøter.

Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforenings forslag blev enstemmig vedtatt.

Angående § 32, *Forholdet under konflikter*, forelå følgende forslag:

Fra avd. 34, Stord Arbeiderforening.

Nytt punkt mellom 3 og 4:

Medlemmer, som har uttrådt av forbundet og har fått utbetalt i understøttelse mere enn hvad det er innbetalt på vedkommendes medlemsbok, plikter å betale tilbake det overskredne beløp. Nekter han (hun) dette, har han (hun) derved gitt forretningsutvalget eller i tilfelle avdelingsstyret rett til med øvrighetens bistand å inndrive beløpet.

Arthur Lie: Vi har innen arbeiderbevegelsen en del individer som melder sig inn i fagforeningen foran konflikter, men når konflikten er over så forsvinder de igjen. Det er for om mulig å forebygge dette at Stord Arbeiderforening har innsendt dette forslag. Det er ikke sikkert

at dette vil føre til noget bedre forhold, men det kan ha sin betydning at vi kan ha dette å vise nye medlemmer. Jeg optar derfor forslaget.

Albert Karlsen: Jeg tror ikke at dette kan gjennomføres, og da mener jeg at vi bør bibeholde den gamle form.

Hans Røste: Dette er kanskje fremkommet som følge av stedlige forhold, men forbundsloven skal jo være en rettesnor for alle. Jeg frykter for at hvis vi skulle sette en sådan bestemmelse ut i livet, så vil tilgangen til vår organisasjon stagnere. Det er mange medlemmer som i denne tid er kommet utenfor fagorganisasjonen. Skal dette gjøres gjeldende, så vil det utvilsomt få meget uheldige virkninger.

Thv. Nilsen: Jeg kan ikke være med på å vedta en sådan bestemmelse, men vi skulle dog ha hatt en bestemmelse som tar sikte på disse ting.

Formannen: Ja, det har vi i punkt 2.

Olaf Bjerke: Jeg kan ikke forstå at det skulle være nogen fare forbundet ved å vedta denne paragraf. Dette skulle heller være en fordel. Når en konflikt avsluttes er det alltid et eller annet enkelte personer er misfornøiet med, og så benytter de dette som foranledning til å gå ut av organisasjonen. Jeg tror at en sådan paragraf vil virke som skremsel for disse personer. Hvis jeg ikke husker feil har N. K. I. F. vedtatt en lignende paragraf i sine lover. Med hensyn til Karlsens innvending om at dette blir vanskelig å praktisere, så kan jeg ikke dele den opfatning. Jeg synes ikke at folk er så snar til å flytte på sig nu.

Formannen: Det er meget i dette forslaget som kan vekke sympati. Vi har imidlertid i punkt 2 en bestemmelse om de som går ut under konflikt og som blir streikebrytere. Stord Arbeiderforening har vel tenkt på de som etter en konflikt lar sitt medlemsskap forfalle, mens man får dem igjen når det står en konflikt for døren. Skulde man få bestemmelsen effektiv, så måtte man skride inn når vedkommende kommer på strykelisten, men grunnene til at det skjer kan være forskjellige. Dette vil skape vanskeligheter for avdelingsstyrene og forretningsutvalget. Til tross for at alle kan akseptere den tanke som ligger til grunn for forslaget, så er det så mange betenkeligheter ved det at vi ikke kan vedta det.

O. M. Johansen: Jeg kan i det vesentlige være enig med Ødegaard. Det blir vanskelig for avdelingene å sette rettsapparatet i gang i slike tilfeller og det er også noget som vi bør vokte oss for å gjøre.

Jens Martinsen: Jeg vil ikke ha noget med myndighetene å gjøre, men vi må komme bort fra den slags medlemmer som sniker sig inn i organisasjonen foran en konflikt og så lar sig stryke etterpå. Vi kan nekte å ta inn folk så og så lang tid foran en konflikt. De som vil ha mer enn de yder må vi komme til livs. Tanken i forslaget er derfor utmerket og jeg mener at det ikke er så farlig å ha med myndighetene å gjøre når det gjelder slike personer. Nu for tiden er det ikke så vanskelig å ta disse folk igjen selv om de reiser. Hvis vi ikke kan finne en annen form for å gardere oss mot dette, så får vi vedta dette forslaget.

Thv. Nilsen: Det er ikke bare streikebryteri som kan forekomme under en konflikt. Det er også andre forhold som har betydning. Skal

vi hindre ukollegiale handlinger må vi ha en bestemmelse. Jeg vil derfor foreslå en bestemmelse til punkt 2, som jeg mener er nødvendig.

Dirigenten: Thv. Nilsen har fremsatt følgende forslag:

«Punkt 2 tilføies:

Medlem som under en konflikt ekskluderes av forbundet eller optar arbeidet o. s. v.»

Forslaget fra Stord Arbeiderforening blev forkastet mot 7 stemmer. Thv. Nilsens forslag blev vedtatt med stor majoritet.

Angående § 33, *Foreningenes oppløsning*, forelå følgende forslag:

Fra avd. 83. Sanddøla Jernbanearbeiderforening.

Første passus forandres til:

En avdeling kan uttre av forbundet med 14 dagers varsel o. s. v. Motivering på landsmøtet.

Formannen: Forslaget fra Sanddøla Jernbanearbeiderforening henviser til punkt 3. Det er en trykkfeil at det står punkt 1.

Olaf Bjerke: Vi synes at 6 måneders opsigelse er en temmelig lang frist især mellom et forbund og en avdeling. 14 dager skulde være nok, særlig nu når vi har fått tukthusloven. Dette forslag blir optatt, hvis det ikke påvises at det tangerer andre ting som vi ikke har vært opmerksom på.

Formannen: Så vidt jeg vet er det ingen bestemmelser i forbundsloven eller andre lover som griper inn på dette område, så dette er en sak som Arbeidsmandsforbundet er herre over. Når punktet har fått denne form og 6 måneders bestemmelse, så vil jeg gjøre opmerksom på at denne er gamlere i loven enn jeg er medlem av organisasjonen. Dette har vært bestemmelsen helt fra begynnelsen av, og jeg har gjort mig op den mening at dette er satt inn i loven for å stabilisere forbundet litt. Man tilsikter med dette at en sådan sak som foreningens oppløsning skal få forsvarlig behandling. Det er imidlertid bare tidsfristen som er den virkelige forandring her. Jeg tror at begrunnelsen for denne paragraf har vært riktig. Vi har noen ganger vært i kontakt med denne bestemmelse. Enkelte ganger har vi opprettholdt bestemmelsen om 6 måneder, andre ganger har vi dispensert fra den under hensyntagen til det som har foreligget. Med hensyn til det som er nevnt om tukthusloven i denne forbindelse, så er jeg ikke så sikker på at dette holder ved en frivillig utmeldelse under konflikt. Vi har i slike tilfelle måttet gå til høytidelig eksklusjon.

Olaf Bjerke: Etter det formannen opplyste er det meget som taler for ikke å opta dette forslag. Jeg har ikke trodd at foreningene har drevet med å springe inn og ut av forbundet. Jeg har kun tenkt på visse konfliktsituasjoner. Når myndighetene skal angripe fagorganisasjonen, så er det pengene de går etter, og da er forbundet lettere å angripe enn foreningene. Etter de opplysninger formannen har gitt finner jeg ikke grunn til å opta forslaget.

Sakenes behandling.

Dirigenten: Vi er nu foreløbig ferdig med lovene og skal gå videre i dagsordenen, men det kan bli broget, fordi så mange saker skal komitébehandles.

Formannen: Dagsordenens punkt 3 d er ikke sendt til komitébehandling, men det er vel best at vi venter med å behandle dette punkt som gjelder de internasjonale forbindelser til de utenlandske gjester er kommet til stede. Etter at dagsordenen var utsendt er det fremkommet et forslag fra Norefjord Arbeiderforening. Dette forslag er fremkommet så sent, fordi man der oppe var nektet å holde møter på grunn av epidemisk sykdom i distriktet. Jeg mener at vi kan behandle dette forslag nu.

Det blev enstemmig vedtatt å behandle dette forslag.

Norefjord Arbeiderforening om ophevelse av hjemstavnbestemmelsen.

Dirigenten: Henvendelsen fra Norefjord Arbeiderforening lyder således:

Landsmøtet vedtar beslutning om å kreve av departementet, eventuelt Stortinget, at de nu i flere år praktiserte hjemstavnbestemmelser opheves i alle kommuner rund i hele landet.

Motivering.

Som det vel er det ærede landsmøte bekjent har en hel del kommuner nu i de senere år, særlig etter 1920, gjennomført bestemmelse om, at hvis det er arbeide i nogen større utstrekning i vedkommende kommune, som f. eks. et anlegg, så skal kommunenes arbeidsløse inntas i arbeide ved anlegg eller en bedrift ved inntagelse av arbeidere fremfor tilreisende.

Disse bestemmelser har særlig en ondartet virkning på anleggsarbeiderne, idet når man får arbeide på et anlegg i en kommune og dette anlegg blir ferdig, så drar man til et nytt anlegg. Kommer man inn på kontoret og spør etter arbeide blir det først spurt, hvor er det du har din hjemstavn. Er det da i en annen kommune, så får man til svar: «Her inntas kun folk med hjemstavn i kommunen (eller fylket)». Sådan er det snart sagt nu over alt i dette land, hjemstavnretten stenger for.

Vi vil i denne forbindelse henviser til Norsk Hydros anlegg ved Porsgrunn og Rjukan. Hvor mange hundre har ikke reist til disse anlegg og blitt skuffet på tross av at de har hatt attester så de kunde henviser til 25—30 års anleggsarbeide. Dette har ikke hjulpet.

Anleggsfolk er blitt inntatt av opsynsmennene, men når de har kommet til overingeniøren for å få antagelsesbevis, så har bomben sprunget, ingen hjemstavn i kommunen, da må du kjære venn fjerne dig.

Hvem er det som da er og blir inntatt. Jo, hjemstavnberettigede småbrukere og delvis storbønder og deres sønner, som begge kunde arbeide på sine gårder og leve av det. Hvorfor? Jo, fordi de arbeider billigere og er mere medgjørlige, lydige og føielige mot befalet.

Disse folk kan uten tvil arbeide billigere enn anleggsarbeiderne. De har bruk ved siden av. Det som tjenes av disse er netto for dem.

Hvordan virker dette? Jo, minstelønnen går stadig nedover. Akkordfortjenesten som følge derav nedover. Levestandarden forringes stadig.

Og kronen på verket: hundreder for ikke å si tusener av anleggsfolk, gamle og unge, tramper idag landveien og ser på at deres plasser er tatt av andre. Det gode som disse har tilført arbeidsplassene gjennom årvís kamp gjennom organisasjonene, det må det nu sees på at nye folk som aldri har lagt 2 pinner i kors for det, høster godene av og forringer det, idet disse sjelden finner organisasjonene. Er det riktig? Nei.

Det kunde være mangt og nevne i samme forbindelse, men vi skal ikke gå videre da landsmøtet selvfølgelig kjenner til stillingen utover landet.

Skal anleggsarbeiderne gå til grunne på grunn av kommunenes «rovdrift», så er det sørgelig. De som alle sine dager har arbeidet som anleggsarbeidere må vel ha rett til anleggsarbeidet fremfor alle andre.

Skulde landsmøtet ikke se en utvei av det av oss foreslåtte, så vil vi henstille til samme å diskutere spørsmålet om å få anerkjent anleggsarbeidet som «fagarbeide». Dette spørsmål har jo før vært fremme. Det er mulig at det er like bra.

Vi skal dog ikke komme nærmere inn på det, men overlate det til landsmøtet.

Nore, 15 august 1928.

Med solidarisk hilsen

For Norefjord Arbeiderforening

Emil Klemo, f. t. formann

Formannen: Dette forslag om å kreve hjemstavnbestemmelsen opphevet har en meget stor rekkevidde, og jeg tror neppe at man rammer det foreningen har tenkt sig ved en henvendelse til Stortinget eller departementet. Det er nemlig ikke disse myndigheter alene som har fremskapt denne situasjon, men de enkelte kommunestyre rundt om i landet. Mange kommuner har gått meget sterkt på for å tvinge dette igjennem. De private arbeidsgivere er ikke sympatisk stemt for dette, ja der hersker adskillig misnøie blandt dem over dette forhold. Jeg har hørt at det er formannskap og bystyrer som har gjort et så sterkt press her at arbeidsgiverne har sagt: Skal vi tvinges ved kommunal inngripen her, så ser vi oss nødt til å ta forbehold i økonomisk henseende. I de fleste tilfelle er arbeidet bortsatt til kvakkere som har fått arbeidet på bestemt tid. Vi ser i mange tilfelle at Staten tar hensyn til distriktenes og kommunenes krav her. Det har vært forsøkt henvendelser til Statsbanenes hovedstyre for å få lempet på dette. Man har hevdet, at anleggsarbeiderne som har hatt dette arbeide som beskjeftigelse, måtte få anledning til å virke på det frie marked. Det argument som er anført mot dette er at distriktene er påført distriktsbidrag til anleggene, og da mener man at distriktene har billig krav på at deres arbeidsledige eller folk innenfor vedkommende distrikt må ha fortrinnsrett til arbeidet. Det er riktignok så at det er adskillige bønder som i mange tilfelle av denne grunn fortrenger de virkelige anleggsarbeidere. Dette er årsaken til at de virkelige anleggsarbeidere er ledig i så stor utstrekning som tilfelle er idag. Det er spesielt innen kommunene at dette forhold trer frem. Det er ikke som følge av noget ønske fra organisasjonens side at man er kommet inn på dette. Den har tvert imot flere ganger vært inne på faren ved dette forhold, når man har talt om situasjonen på arbeidsmarkedet i sin almindelighet. Nødsarbeidet er en annen sak. Man kan ikke si så meget på at kommunene benytter sig av dette, når de setter i gang arbeider for å beskjeftige sine egne ledige, men jeg tror at dette nu har fått en adskillig bredere ramme enn det burde ha hatt. Forbundet har tatt avstand fra dette både ved avvisskriverier og under konferanser, men det er distriktene som har tvunget statsmyndighetene til å gå frem på den måte som skjedd. Det er kanskje i mange tilfelle også medlemmer av Norsk Arbeidsmandsforbund som har vært med på å fatte slike beslutninger og

derved har medvirket til at flere av deres arbeidskamerater er blitt uten beskjeftigelse og at andre er blitt skaffet arbeide ved anleggene. Jeg tror at disse bebreidelser med rette kan rettes mot oss selv. Derfor har man ment at det er riktig at man her på landsmøtet snakket sammen om dette for å få rede på hvordan våre medlemmer ser på dette spørsmål nu. Jeg har tenkt mig at man skulde kunne fremme et forslag i denne materie, men foreløbig vil jeg ikke gjøre det.

Sigurd Tangen: Før var det slik, at når et anlegg var ferdig, så flyttet anleggsarbeiderne til et nytt anlegg, men nu nytter ikke det. De gamle anleggsarbeidere går derfor i stor utstrekning over til å bli kroniske luffere. Norefjord Arbeiderforening vil at landsmøtet skal diskutere dette spørsmål for å finne en ordning til å komme våre gamle medlemmer til hjelp. Foreløbig vil jeg opta det forslag som er innsendt, men kommer det et bedre forslag, så vil det være bra.

Chr. Henriksen: Dette er et meget viktig spørsmål for anleggsarbeiderne, men det er også et vanskelig spørsmål, når man ser hvordan det har utviklet sig gjennom tidene. Arbeiderne er for en stor del selv skyld i at skreddere og skomakere er blitt steinpukkere og siden anleggsarbeidere. Det er hundrevis av slike folk som nu har drevet så lenge på med dette at de er blitt habile anleggsarbeidere. Vi har sagt fra om dette på kongressen. Det er nokså naturlig at det har utviklet sig i denne retning slik som de økonomiske forhold er i kommunene nu for tiden. Våre folk som sitter i herredsstyrene har et ansvar for de som blir ledig og da er det naturlig at de, når de får et arbeide og kommunen må yde tilskudd til det, forbeholder det for kommunens innvånere. Det er helt menneskelig. Oslo kommune har således besluttet å forskuttere et beløp til Sørlandsbanen på betingelse av at det anvises arbeidsledige fra Oslo arbeide på anlegget. Vi besluttet å blokere dette arbeide, fordi vi var klar over at det vilde bety at Staten kommer til å redusere sine bevilgninger i samme grad som Oslo skaffer penger. På grunn av blokaden blev det intet av dette arbeide. Rogaland fylke var i vinter inne i Stortinget med det samme krav. Jeg satte mig imot dette for det vilde bety, at det bare blir nødsarbeide vestenfor Kristiansand. Statsråden lovet den gang at arbeidet ved Statens anlegg skulde forbeholdes anleggsarbeidere med over 5 års tjenestetid ved Statens anlegg. Avdelingene bør henvende sig til forbundet om disse ting. Når det gjelder de private anlegg så har man ikke innflytelse på dette. På Rjukan så vi hvordan samorganisasjonen likefrem produserte arbeidsledige, da anlegget skulde utføres der oppe. Motsigelse virket endog på en gammel anleggsslusk der oppe som en rød klut på en stut. Lignende forhold har det vært i Sauda. Det at det kommer gamle anleggsarbeidere til et sted virker ikke bra enda det er gamle anleggsarbeidere som er der nede på forhånd. Det er vanskelig å finne frem til noget positivt i denne sak. Det som må gjøres er å bidra til at folk utover landet får den opfatning at anleggsarbeiderne er en gruppe arbeidere som også har krav på å bli respektert. Denne ånd må vi søke å få inn igjen. Når det gjelder Statens anlegg må vi iallfall sørge for å få dette overholdt.

Skog- og Landarbeiderforbundets hilsen til landsmøtet.

Dirigenten gjorde opmerksom på at Norsk Skog- og Landarbeiderforbunds formann, Johan Ødegaard, nu var kommet til stede. Han ønsket ham velkommen og gav ham ordet for å overbringe landsmøtet sitt forbunds hilsen.

Johan Ødegaard: Jeg vil nødig opta den tid dere har til rådighet, men jeg må få takke dere for den innbydelse jeg har fått til å representere Norsk Skog- og Landarbeiderforbund her på landsmøtet. De kamper vi har ført og fører fremdeles frembyr adskillige likhetspunkter med de kamper dette forbund har ført, og jeg kan tenke mig at Norsk Skog- og Landarbeiderforbunds utvikling vil komme til å svare til den rolle som Norsk Arbeidsmandsforbund har spilt. Vi kan komme op i 20 000 medlemmer, og så svinne inn igjen på grunn av at der dannes nye organisasjoner etterhvert. Det er disse forbunds oppgaver å ryddiggjøre marken for organisasjonen. Jeg håper at det skal lykkes for oss å skape en virkelig fagorganisasjon på landsbygden. Den kapitalistiske utvikling hos oss fører med sig at landarbeiderne blir mer og mer proletarisert. Landsbygden er blitt en del av den kapitalistiske husholdning og derved blir befolkningen proletarer og får behov for en virkelig fagorganisasjon. Også vi må se på de øvrige fagorganisasjoners utvikling og det forbund blandt disse som vi kan trekke mest erfaring og lærdom av er Norsk Arbeidsmandsforbund. Jeg understreker den hilsen som vi tidligere har sendt landsmøtet og uttaler ønsket om at landsmøtet må treffe gode beslutninger. Vi ønsker hell og lykke for Norsk Arbeidsmandsforbund i dets arbeide.

Dirigenten: Jeg skal på landsmøtets vegne få rette en takk til Ødegaard for hans hilsen og ønsker til landsmøtet.

Norefjord Arbeiderforenings forslag om ophevelse av hjemstavsbestemmelsen.

Man fortsatte derpå behandlingen av denne sak.

Ole Hagen: Det er ingen representanter fra Nore på dette landsmøte, men jeg synes at Henriksen som er lokalkjent på Nore skulde ha ført sin tale på en litt annen måte enn han gjorde. Når Nore kommune er blitt som er, så er det fordi anleggsarbeiderne har måttet sitte i kommunen. Der er derfor ikke rart at Norefjord Arbeiderforening kommer med et forslag som dette. Jeg tror enhver må erkjenne, at anleggsarbeiderne blir beskattet så hardt at de må betale av siste øre. Jeg er i 5 år blitt beskattet i Numedal og har også selv sittet i ligningen. Bønderne sier til oss: Dere har kontant inntekt og skal derfor betale, vi har derimot ikke mere inntekt enn det vi setter i banken. Det vi spiser og klær oss for er ikke inntekt, mener bønderne. Nore har mange ganger sendt deputasjoner til departementet, men hvad har det resultert i? Ingenting. Vi må falle tilbake på fattigkassen i slike situasjoner, og det mener jeg at vi ikke skal undse oss for. Størstedelen av arbeiderklassen synes at det er en skam å gå til fattigkassen, men jeg mener at det ikke er større skam for oss enn det er for en prest å heve sin pensjon. Vi skal ikke vente til vi sulter ihjel, men

heller gå til fattigkassen før vi har brukt det vi har. Vi skal ha noget igjen for det vi har betalt. Det er de fastlønnede funksjonærer og arbeiderne som får bære byrdene og da er det ikke for meget at vi krever noget igjen.

Albert Karlsen: Det er en kjensgjerning at 7 av 10 av de du treffer på landeveien idag er gamle anleggsarbeidere, men jeg tror ikke at vi kan rette på dette ved en beslutning her på landsmøtet. Jeg må være enig med Henriksen i at vi ikke skal se bort fra at der her er et motsetningsforhold mellom anleggsarbeiderne og de andre arbeidere. Til tross for departementschefens uttalelser er det et faktum at det ved Statens anlegg beskjeftiges en rekke folk som ikke er anleggsarbeidere. Anleggschefene sier at de for å kunne skaffe hus til anleggsarbeiderne må gå frem på denne måte. I 1923 hadde vi 7000 mann ved jernbaneanleggene. Hertil kom så de som arbeidet ved kraftanleggene og de private anlegg. Når vi vet at belegget ved Statens anlegg nu er redusert til 2000 mann, så må vi forstå hvordan det er gått. Jeg tror at fagorganisasjonen må innrette sig på en annen måte og søke et mere intimt samarbeide med de politiske organisasjoner for å få disse til å håndheve en annen politikk enn de gjør idag. Vi har dessverre sett at anleggsarbeidere er blitt nødt til å hevde synsmåter som går anleggsarbeiderne som stand imot.

Konrad Karlsen: Siden vi fikk arbeidsledigheten her i landet har vi sett at kommunene søker å foreholde arbeidet for sine innvånere. Det kom klart frem da Hydro begynte sitt anlegg. Det blev praktisk talt umulig for folk utenfor Telemark å få arbeide på disse steder. Anleggsarbeiderne er et folk for sig selv. Denne politikk rammer anleggsarbeiderne som ved den blir satt i en særstilling innen arbeiderklassen. De borgerlige partier og bedriftene har vi ikke innflytelse på, men arbeidernes politikk her kan vi søke å øve innflytelse på. Vi må i denne sak vedta en uttalelse som rettes innad og så videre vedta en henstilling til de politiske partier. Den nuværende ordning virker også lønnstrykkende. Her er det rette forum til å ta dette spørsmål op. Hovedstyret har drøftet dette og jeg mener at landsmøtet ikke kan gjøre noget mer enn det hovedstyret har gjort. Vi bør slutte oss til hovedstyrets uttalelse eller vedta noget i samme ånd.

Olaf Bjerke: Da vi fikk nedgangstiden i 1920 blev det straks så, at så snart en mann blev ledig så blev han anleggsarbeider. Når et anlegg blir besluttet, så er det basert både på stats- og distriktsbidrag, og distriktene stiller sine krav. På Nordlandsbanen er forholdet det at der på den sydelige del har vært stadige opsigelser. For et par år siden begynte man med den nordlige del. En del folk blev da overflyttet fra Numedalsbanen, men ellers er det distriktets folk som er blitt benyttet. De som er blitt ledige på den sydlige del har måttet legge nevene sammen. Nu har vi fått dette med 5 års tjenestetid. Man skulde da flytte folk fra den sydlige til den nordlige del av banen, men straks var herredsstyrene på pletten og likeså fylkestinget. Nu ser det ut til at herredsstyrene vil gå til en omgående bevegelse. Man går så langt som til å ta nordlendinger som har vært borte fra distriktet i 30 år, og flytter dem opover for å holde sig til bestemmelsen.

Trondhjems kommune bruker uvante folk til å sprengre en stor tunnel, men det skjer for at det bare skal være trondhjemmere til dette arbeide. Vi har nu fått en høytidelig skrivelse fra departementet om disse 5 år, men i denne skrivelse heter det «dog ingen budgettets ramme». Og da vet vi at det blir ikke mange dette kommer til å skaffe arbeide. Vi må drøfte dette spørsmål nøie og søke å stikke ut retningslinjer så forbundet og medlemmene har noget å rette sig efter.

Thv. Nilsen: Dette er en sak som vi har erfaring i på Herøya. Anleggsarbeiderne er her fortrengt av folk som neppe har tatt i en spade før. Det var en komedie å se hvordan kommunene sloss om å få dette anlegg innenfor sitt område. Før dette anlegg kom op var det 20 ledige i Eidanger kommune, men da de fikk anlegget blev det plutselig 400 ledige i herredet. Altså hver fjerde mann blev da ledig. I Porsgrunn var det 200 ledige før jul, men da anlegget blev besluttet steg antallet med en gang til 700. Det gikk så langt at bestyreren for arbeidskontoret nektet å innregistrere de tilreisende anleggsarbeidere. Jeg påtalte dette i formannskapet som jeg er medlem av, men da blev jeg spurt om jeg ikke vilde ha dette arbeide for Porsgrunnsfolk. Vi må se å komme bort fra dette forhold. Jeg kan ikke forstå at man skal forfekte meninger som på denne måten går klassefeller imot. Det er en feil at at arbeiderne i første rekke tar hensyn til kommunenes økonomi, og først derefter til arbeidernes interesser. Vi må opta arbeidet for at denne bestemmelse skal bort.

Lars Bergundhaugen: Vi anleggsarbeidere burde ikke ha hjemstavnsrett i nogen kommune, men kun tilhøre Staten, men det kan vi altså ikke. På Flåmsbanen er der forhold som ikke står i kontakt med det Henriksen oplyste oss om. Vi har der anleggsarbeidere som har 6—8 års tjenestetid ved Statens anlegg som går ledig, og det ser ikke ut til at de skal få beskjefte ved anlegg mer. Vi har fått noget som heter «anleggets tarv», og en henvendelse som vi gjorde til Arbeidsmandsforbundet viste at også dette hadde sympati for dette «anleggets tarv». Jeg vil kritisere dette fra denne talerstol for det lå ikke innenfor rimelighetens grenser. Gamle anleggsarbeidere har måttet gå, men «anleggets tarv» er blitt igjen. Vi har gitt dette navnet «anlegget tarv». Jeg vil anmode landsmøtet om å ha sin oppmerksomhet henvendt på dette forhold.

Martin Maalø: Ole Hagens uttalelser vinket latterlige når han kritiserte Chr. Henriksen. Vi har arbeiderrepresentanter i kommunestyrene, og jeg tror at også Norefjord Arbeiderforening søker å få valgt sine representanter inn i kommunestyret. Det er intet å kritisere disse folk for at de varetar kommunens økonomi. Å opfordre folk til å gå til fattigkassen er det samme som å gi med den ene og ta med den annen hånd. Det kan være mange tilfelle da bedriftene nettop ikke vil ha de folk som er i kommunen. Det er ikke til hjelp for arbeiderne innen bedriftene at man åpner adgangen for alle. Jeg anser det overflødig å diskutere forslaget fra Norefjord, fordi det ene slår det annet ihjel i dette forslag. Vi må la denne sak fare og heller søke å finne en mere praktisk måte å løse det det her gjelder på.

Chr. Henriksen: Jeg forstår ikke hvad som kan gi Hagen grunn til å gi mig en refselse. Det jeg sa var jo at det er ganske naturlig at kommunestyrene fatter slike beslutninger, slik som forholdene er i kommunene nu. Det er en kjensgjerning at samorganisasjonene og arbeiderne i bygdene selv fatter beslutning om at arbeidet i bygden skal forbeholdes dem. Vi må derfor få fremmet den opfatning at anleggsarbeidet er et fag som må respekteres som andre fag. Jeg kjenner forholdene i Nore godt og vet at arbeiderne har betalt godt og vel 60 pct. av budgettets i denne kommune. Arbeiderne på Numedalsbanen er i år ilagt 44 000 kroner i skatt, men derav er bare innbetalt 14 000 kroner, fordi anleggsarbeiderne ikke har hatt arbeide og inntekt i år og derfor ikke har kunnet betale skatten. Vi har nu tusener av folk som aldri i sitt liv vilde ha blitt anleggsarbeidere, hvis ikke de dårlige tider var kommet. La oss si til arbeiderne i bygdene at de skal slutte med den trafikken å forbeholde arbeidet for bygdens egne. Vi er delvis skyld i dette selv.

Aasmund Solfors: Det er vel ikke tvil om at tanken i forslaget fra Norefjord er riktig, men en annen sak er det å få denne tanke praktisk utformet. Dette er et av de vanskeligste spørsmål som foreligger her på landsmøtet, fordi hjemstavnsretten griper inn i hele vår lovgivning. Det er et spørsmål om vi skal rette en henvendelse til Stortinget om denne sak. Av landets 700 kommuner er det bare 50 som kan kalles for arbeiderstyrte. Om disse 50 kommuner etterkom en henstilling fra oss, så vilde det bli av svært liten virkning. Men hvad blev resultatet? Det har nu utviklet sig derhen at en hel del bedrifter selv er store skattydere i kommunene og de resonnerer da som så, at jo flere skattydere jeg kan få inn i min bedrift så vil det øve innflytelse på bedriftens skatt. Jeg nevner dette for å påpeke hvor vanskelig spørsmålet er. På den annen side er spørsmålet av viktighet. Jeg vil derfor foreslå at det nedsettes en komité på 5 medlemmer til å utrede spørsmålet og fremlegge en innstilling for landsmøtet, som vi kan være bekjent av å vedta. Forsamlingen her er for stor til å utforme en beslutning i denne sak.

Ole Hagen: Jeg tror ikke at det er nogen risiko forbundet med å vedta Norefjords forslag. Jeg er enig i Henriksens siste innlegg. Vi vet at det er mange kommuner som sitter i samme pine som Norefjord. Jeg anbefaler derfor dette forslag.

Formannen: Jeg var på det rene med at spørsmålet vilde fange adskillig interesse, og den meningsutveksling som har foregått har heller ikke vært uten interesse. Jeg kan ikke forstå Hagens konklusjon. Det må da være om å gjøre for oss å komme de som er verst stillet til hjelp, men det kan ikke skje ved Norefjords forslag. Det vil nemlig ta mange år å få myndighetene til å opta denne tanke. Kommunene garderer sig mot invasjon, og det har sin grunn i den herskende økonomiske depresjon. Et annet forhold som også spiller inn er at emigrasjonen er stengt. Det er et moment som kommunenes ansvarlige må holde sig for øie. Det er jo så at det ikke er så liketil å deffinere hvem som er profesjonelle anleggsarbeidere og som ikke er det. For det er jo nu som Henriksen sier, at selv om en mann har vært «skredder

eller skomaker», så kan nu ha like lang tid som anleggsarbeider og være like stolt av det som han før var av sitt tidligere fag. Når anleggene er ferdig kommer kommunene i den situasjon at de må sørge for de som har arbeidet på anleggene. Man bør betenke sig vel før man fatter beslutning. Man bør fatte en uttalelse som man mener vil gjøre sin virkning. Jeg vil akseptere den tanke som Selfors fremholdt om at man på basis av denne diskusjon og innen landsmøtet skilles får spørsmålet utredet av en komité.

Dirigenten: Aasmund Selfors har fremsatt følgende forslag:

«Der nedsettes en komité på 5 medlemmer som får i oppdrag nærmere å utrede det av Norefjord Arbeiderforening reiste spørsmål.»

Efter bemerkninger av *Jubskaas, Albert Karlsen* og *Ole Hagen* blev Selfors' forslag enstemmig vedtatt.

Formiddagsmøtet tirsdag den 28 august.

Dirigent: *Kristian Moljord.*

Efter at det var foretatt navnoprop refererte sekretæren, *Konrad Karlsen*, protokollen som blev godkjent efter en bemerkning av *Albert Karlsen* angående forslaget fra Granvin Jernbanearbeiderforening.

Endret møtetid.

Av hensyn til meglingen ved Statens anlegg blev det efter forslag av *formannen* besluttet å sette møtetiden fra kl. 9—12 og 1/2—6.

De russiske gjesters ankomst.

Det russiske grubearbeiderforbunds representanter, *Pristavakin* og *Slutsky*, var nu kommet og hadde inntatt sine plasser sammen med de andre gjester.

Dirigenten: Jeg skal på landsmøtets vegne få ønske våre russiske gjester velkommen til vårt landsmøte og uttaler ønsket om at de må befinne sig vel blandt oss. (Bifall.) De vil fremføre sine hilsningstaler i eftermiddag eller imorgen tidlig.

Norefjord Arbeiderforenings forslag om ophevelse av hjemstavnsbestemmelsen.

Man fortsatte behandlingen av denne sak.

Jakob Sæther: Når det snakkes om å stabilisere arbeidsforholdene for de profesjonelle anleggsarbeidere, så er det selvfølgelig riktig og jeg vil støtte det, men jeg kan ikke være enig i at man skal skille ut en gruppe av Statens anleggsarbeidere. Jeg kan ikke være enig i at bare jernbanearbeiderne skal få fortsette arbeidet på Statens anlegg. På Nordlandsbanen er det inntatt en rekke gamle anleggsarbeidere, de er fra fylket, men de har ikke 5 års tjenestetid ved Statens jernbaneanlegg. De skal vel nu vike plass, men det mener jeg er ikke riktig.

Konrad Karlsen: Samorganisasjonen på Rjukan har ikke nu beskjefte sig med å begrense tilgangen. Vi har nettop søkt å åpne adgangen for alle anleggsarbeidere. Det er sant at det er arbeiderne selv som er ivrige her. Her er et område hvor vi har grunn til å feie for vår egen dør. Først når vi har gjort det kan vi optre med kraft utad.

Løgavlen: Det vilde utvilsomt ha vært av betydning om nogen hundre eller tusener av arbeidernes tillitsmenn, som sitter i herredsstyrene utover landet, hadde kunnet være til stede under denne debatt. Saken bør gjennom Landsorganisasjonen sendes til alle fagforeninger i landet. Det er jo nu slik at ved alle bevilgninger til igangsettelse av arbeider gjøres det alt mulig for å hindre tilgangen av tilreisende arbeidere. På Nøtterø vedtok endog fagforeningen en henstilling til formannskapet og herredsstyret om å sette den klausul i kjøpekontrakten at arbeidet skulde forbeholdes bygdens egne arbeidere. Dette er en viktig sak og jeg vil håpe at det må lykkes utvalget å finne frem til et godt forslag.

Olaf Bjerke: Jeg ønsker at komitéen også skal ta op spørsmålet om å få anleggsarbeidet anerkjent som fagarbeide. Vi har nu gode argumenter for å fremme denne sak.

Sigurd Tangen: Det er flere som har vært inne på at her vil fagorganisasjonen komme til å komme i veien for de politiske partier. Jeg mener at i denne sak bør fagorganisasjonen vise partiene hvordan de skal optre. Jeg kan ikke forstå at landsmøtet skal være redd for å tre de politiske partier på bena i en sådan sak. Jeg innskrenker mig til dette nu, idet vi jo kommer tilbake til saken når komitéen er ferdig med sitt arbeide.

Dirigenten. Som medlemmer av komitéen er foreslått: *J. Eikefjord, Konrad Karlsen, Aasmund Selfors, Lars Bergundhaugen* og *Ragnar Fossum.*

Konrad Karlsen: Jeg er medlem av en annen komité og må derfor frabe mig dette hverv.

Aasmund Selfors: Jeg er også så optatt, at jeg vil foreslå *Julius Leifseth* i mitt sted.

Formannen: Jeg har ansvaret for dette forslag og vil derfor si at jeg var straks klar over at vi måtte ha Selfors med i denne komité på grunn av hans erfaringer i kommunale saker som angår dette her.

De foreslåtte som der ingen dissens var om, blev enstemmig valgt og derefter blev Aasmund Selfors valgt mot en stemme som avgas på *Leifseth.* Til formann for komitéen valgtes *J. Eikefjord.*

Forskjellige forslag.

Fra avd. 28, *Rena Jernbanearbeiderforening*, forelå følgende forslag:

1. Forbundets tillitsmenn har ikke forslagsrett eller stemmerett uten hvor årsmøtet under enkelte behandlinger gir dem sådan rett.

Derimot skal de på opfordring fremkomme med de opplysninger og forklaringer som blir dem avkrevet.

2. Enhver har rett til å tale fra den plass han har i salen.
3. Taletiden er uinnskrenket. Dog kan dirigenten foreslå strek satt, når et større antall har forlangt ordet eller en debatt unødig blir uthalt.

Motivering:

Årsmøtet skal være forbundets høyeste instans. Derfor skal *kun* de valgte representanter bringe i forslag og vedta lover og retningslinjer og således markere medlemmenes krav og synsmåter.

Dirigenten: Punktene 2 og 3 i forslaget må ansees behandlet i og med forretningsordenen.

Da ingen optok forslagets punkt 1 blev dette betraktet som bortfalt.

Fra avd. 28, *Rena Jernbanearbeiderforening*, forelå videre følgende forslag:

Alle avstemninger og valg skal foregå uten komitébehandling eller innstilling.

Motivering:

Alle representanter skal ha like rett og innflytelse ved alle valg og avstemninger og vi anser komitévalg som en tilsidesettelse av representantenes rett.

Jens Martinsen: Jeg vil ikke opta forslaget, men jeg vil ha sagt at jeg synes ikke det er riktig at hovedstyret foreslår valgkomité. Det skulde landsmøtet gjøre selv. Det sittende hovedstyre eller forretningsutvalg bør ikke ha sådan rett.

Albert Karlsen: Jeg vil bare minne om at dette forslag blev optatt og forkastet, da vi behandlet dagsordenen.

Jens Martinsen: Mine bemerkninger tok sikte på fremtiden.

Dirigenten: Da forslaget ikke er optatt av nogen representant ansees det bortfalt.

Fra avd. 28, *Rena Jernbanearbeiderforening*, forelå følgende forslag:

De i forbundets siste regnskap (status) opførte lån fordres avvirket snarest mulig og på fordelaktigste måte for forbundet.

Motivering:

Forbundet skal ikke ved en slik regnskapsopstilling (status) utlevere det arbeidende folks interesser og midler til myndighetene ved eventuelle rettskrav som følge av ulovlige konflikter eller lignende. Videre er det *kun* fagorganisasjonens interesser som fordres ivaretatt og ikke *de* politiske.

Albert Karlsen: Jeg vil ikke opta forslaget, men da det finnes et lignende forslag fra Gjerstad Jernbanearbeiderforening vil jeg få fremholde det syn foreningen har. Foreningen mener at det er uheldig at forbundet har interesser i Folkets Hus og lignende. Det mener at forbundet bør ha sine penger likvide til enhver tid.

Ahlstrand: Vi har avvirket en hel del av disse lån. Således lånene i Bergen, Sulitjelma og Sarpsborg arbeiderpartier. Det går således litt fremover. De andre lån er det ikke godt å få gjort noget ved i en fei. Status må vi selvfølgelig ha for ellers vil ikke medlemmene få vite hvad forbundet har å råde over.

Dirigenten: Forslaget er ikke optatt og ansees bortfalt.

Fra avd. 24, *Bergkvam Jernbanearbeiderforening*, forelå følgende:

Anmoder landsmøtet om å fatte den beslutning at forbundet tar alvorligere fatt på agitasjonen blandt veiarbeiderne i Sogn og Fjordane.

Motivering:

Det er et fast ønske av en stor del av veiarbeiderne at de vil organisere sig for å råde bot på de uutholdelige forhold som eksisterer ved veianleggene. Forskuddslønnen er på sine plasser hel nede i kr. 0.60, efterskudd for det meste lik null. De har til og med på den mørkeste årstid iskrevet bare 7 timer, således blir fortjenesten mellom 4 og 5 kroner pr. dag, og så kan skoff inntreffe og ofte henvist til å bo på to forskjellige steder, og når skattetrekk kommer til så forbedrer ikke det stillingen.

Det har før vært dannet en å to foreninger i fylket, men de har ingen ting kunnet utrette, da de har stått alene, således mister arbeiderne troen på organisasjonen. Hvis derimot de fleste veianlegg innen fylket eller også i hvert fylke hadde sin organisasjon, da kunde de samlet og ved forbundets bistand få gjennomført en del forbedringer både i lønsspørsmål og i arbeidsreglementet for øvrig.

Nu da automobilene begynner å spille en stor rolle, så det muligens i fremtiden blir mere veiarbeide og mindre jernbanearbeide, da mener vi organiseringen av landets veiarbeidere er i høyeste grad påkrevet.

Derfor ta fatt på agitasjonen blandt veiarbeiderne.

Formannen: Jeg vil foreslå at forslagene fra avdeling 74 og avdeling 104 behandles samtidig som dette forslag, idet de angår samme sak.

Formannens forslag blev godkjent og *dirigenten* refererte følgende forslag:

Fra avd. 74, Veiarbeidernes Forening, Tofteland Bro.

Følgende forslag blev i Veiarbeidernes Forening, Tofteland Bro — Mandal, på møte 15 mai d. å. vedtatt å sende landsmøtet:

Norsk Arbeidsmandsforbunds landsmøte i 1925 uttalte at rekrutteringen av nye medlemmer til forbundet måtte komme fra Statens veianlegg. Det regnes å være 6—7 000 organisasjonsmulige veiarbeidere, men av disse er kun ca. 500 organisert. For å sette fart i en landsomfattende agitasjon blandt veiarbeiderne og løfte veiarbeidernes rettigheter på høide med andre organiserte arbeidere, bevilger landsmøtet kr. 10 000.00 til agitasjon ved Statens veianlegg. Til denne agitasjon skal benyttes en arbeider fra veianleggene, som har kjennskap til forholdene og de kår veiarbeiderne er underlagt og dyktig til å foreta agitasjonsarbeide.

Vi regner at en slik agitasjon vil innbringe forbundet ca. 2 000 medlemmer og en kontingent av kr. 0.95 pr. uke vil for 2 000 medlemmer i et år bli kr. 95 000.00, så noget økonomisk tap blev det ikke.

Fra avd. 104, Kolvereid og Namdalens Arbeiderforeninger.

Det henstilles til landsmøtet å opta spørsmålet ferie og lønnsforholdene samt organisering blandt veiarbeiderne.

Motivering:

Når man tillater sig å fremkomme med ovenstående henstilling er det fordi man har det inntrykk at forbundsledelsen hittil har viet veiarbeiderne altfor liten interesse.

Det må settes alt inn på å få gjennomført ensartet lønnsvilkår ved oprettelse av tariff i likhet med jernbanearbeiderne.

Likeledes ferien, da det er en uhyrlighet at veiarbeidere som uavbrutt i 10—20 år har arbeidet i veivesenet, ikke skal ha sin ferie.

Som forholdene nu ligger an virker nærmest veiarbeiderne som lønnstrykere like overfor de øvrige anleggsarbeidere, derfor skulde det være i hele organisasjonens interesse å få en forandring heri.

Lars Bergundhaugen: Forslaget fra Bergkvam tar særlig sikte på Sogn og Fjordane fylke, hvor veiarbeiderne er faste anleggsarbeidere som utelukkende er beskjeftiget på veianlegg. Jeg er imidlertid tilbøielig til å slutte mig til avdeling 74.s forslag, fordi det er mere altomfattende og klarere motivert.

Karl Bjørnstøl: Jeg skal på vegne av veiarbeiderne i Vest-Agder opta forslaget om at det bevilges 10 000 kroner til agitasjonen ved Statens veianlegg. Det har allerede vist sig at denne agitasjon er fruktbringende, idet den agitasjon som Samorganisasjonen foretok ifjor vår resulterte i at det blev stiftet 3 nye foreninger.

Løgavlen: Jeg savner i denne forbindelse en redegjørelse fra ledelsens side for hvad som er gjort siden forrige landsmøte angående dette spørsmål. Det er mulig at det er gjort hvad der med rimelighet kan forlanges, men det vet ikke alle om. Jeg tror neppe det er nogen som har dårlig tro på agitasjonen. Vi er vist alle fullt opmerksom på at vi må få veiarbeiderne organisert og stabilisert i organisasjonen. Stabiliteten kan vi opnå ved at vi sørger for å opnå positive fordeler for arbeiderne. Jeg vil minne om hvordan det var ved anleggene i 1911. Vi var den gang bare 2 organiserte i et lag på 8 på Dovrebanen, og de sa til oss at det nytter ikke å føre kamp mot Staten. På et visst tidspunkt var det ikke mer enn 200 organiserte jernbaneanarbeidere i dette land. Det var for 20 år siden. Når vi har sett hvad vi har kunnet opnå, så skal vi ikke se for mørkt på dette forbund. Skal forbundet bli noget så må vi hente rekruttene fra disse folk. Hvis vi ikke tar oss sammen, så blir det det nystiftede forbund som tar de som det skulde være Norsk Arbeidsmandsforbunds opgave å organisere. Hvis agitasjonen skal utføres i år, så synes jeg at 10 000 kroner er for meget, da bør i tilfelle 5 000 kroner være nok. En annen sak er det hvis det skal være for hele landsmøteperioden. Man bør ikke forsere agitasjonen for meget.

Formannen: Spørsmålet vedkommende veiarbeidernes organisering og lønns- og arbeidsvilkår har vært meget behandlet i den forløpne periode, og det har ikke vært utført så lite i samarbeid mellom Arbeidsmandsforbundet og distriktsorganisasjonene når det gjelder organiseringen. Når man har samarbeidet med samorganisasjonene, så er det fordi samorganisasjonenes hovedoppgave skulde være organisering og oppbyggende arbeide, og de er jo også spredt utover landet. Jeg tror det må innrømmes at det arbeide som er utført, ikke har vært aldeles forgjeves. Selv om foreningene er små, så er de dog allerede så stabile, at man ser at de har livskraften i sig og kan arbeide for å organisere sine kamerater i de distrikter de virker. Dette er et overmåte vanskelig område å arbeide på. Her kommer man til den blanding som en stor del av veiarbeiderne består av. Her kommer man i berøring med landsbygdens proletariat. Forbundsstyret har derfor ment at man her bør nyte godt av samorganisasjonene som Landsorganisasjonen finansierer. Dette er et stort klassespørsmål og da bør den samlede organisasjon ta del i de økonomiske ofre. Jeg kan som medlem av sekretariatet meddele, at Landsorganisasjonen gir ekstrabidrag til agitasjonen. Vi må regne med samorganisasjonene for organiseringen av den store masse som kommer inn under denne gruppe. Lønnsvilkårene ligger

ytterst slett an nu, og det er ikke gjort lite for om mulig å få en bedring i dette forhold. Gjennem fylkesingeniørene er det arbeidet for å heve forskuddslønnen for veiarbeiderne. Det lykkedes en tid å komme frem på denne vei, men etterhvert som de «budgettmessige hensyn» strammes på har det vært vanskelig å få dette ordnet lokalt. Det har vært avhengig av approbasjon av veidirektøren. Ved deputasjoner, resolusjoner og skriftlige henvendelser har det vært gjort krav til departementet om forhandlinger om disse forhold. Jeg så i arbeiderregjeringen en mulighet for å komme frem her, og den var ikke blitt varm i stolen før der forelå en henvendelse fra Arbeidsmandsforbundet om å opta arbeide for reglementsforhandlinger for veiarbeiderne. Skjebnen vilde at arbeiderregjeringen ikke skulde få sitte så lenge. Den fikk dog sendt saken til veidirektøren for å få effektivt kravet, men det er ikke kommet lenger. Vi trodde det vilde ha konsekvenser for den etterfølgende regjering. Vi purret på og regjeringen svarte, at departementet skulde arbeide med saken. Den undlot dog ikke å anføre at dette er et budgettmessig spørsmål. Det er ikke Staten alene som finansierer veianleggene. De fleste anlegg og de som tilsammen beskjeftiger de fleste arbeidere har forbindelse med fylkene og de enkelte herreder, og det er sagt at når det gjelder anlegg som berører disse, så kan Staten ikke optre egenmektig. Man kan risikere at eventuelle meromkostninger blir overført på Staten. Man vil derfor forstå at dette er ikke noen lett opgave og den kan ikke settes i klasse med Statens arbeidere som arbeider ved jernbaneanlegg, kraftanlegg o. s. v. Men det er allikevel et arbeide av den art at det er om å gjøre å få skapt en sterk organisasjon for disse folk. Organisasjonen er en nødvendig faktor for å få endret forholdene. Når det er riktig det Løgavlen sa, at det så sent som i 1911 var et dogme at man ikke kunde føre kamp mot Staten og man så vet at man siden har ført sådanne kamper og med det resultat at det i nogen grad har bedret forholdene, så skulde man ha grunn til å tro at dette også skulde gå for veiarbeiderne. En av årsakene til at dette spørsmål har stått likesom noget tilbake siden 1927 er det at Skog- og Landarbeiderforbundet blandt sine opgaver også har den å organisere veiarbeiderne. Jeg har sett på dette slik, at denne opgave er så stor og vil gjøre krav på ikke så liten tid, at jeg mente at man burde se også virkningene av det nye forbunds arbeide på dette område. Vi har tidligere under landsmøtet vært inne på denne sak og jeg har fått den oppfatning, at man mener at den opgave å organisere veiarbeiderne helt skulde tilhøre Norsk Arbeidsmandsforbund. Der foreligger imidlertid beslutning fra høyeste hold om at også Skog- og Landarbeiderforbundet skal befatte sig med denne opgave og vi kan ikke godt komme i strid med denne beslutning. Det er min oppfatning at der hvor disse folk har veiarbeide som hovederhverv, bør vi kunne opta arbeidet med organiseringen. Da Skog- og Landarbeiderforbundet blev stiftet bad vi veiarbeiderforeningene om en uttalelse om dette forhold. De svarte at de ikke vilde gå over til Skog- og Landarbeiderforbundet, men vilde oprettholde sitt medlemsskap i Norsk Arbeidsmandsforbund. Vi har ikke villet øve noget påtrykk på de veiarbeiderforeninger som står hos oss. Med hensyn til det forslaget fra avdeling 74,

som er optatt av representanten, så tror jeg nok at det kan fås 2 000 medlemmer blandt veiarbeiderne, men jeg har ikke den tro at 10 000 kroner vil være nok til å opnå det resultat. Vi har hatt en rekke foreninger av veiarbeidere, men på grunn av de variable arbeidsforhold har det vist sig overmåte vanskelig å opprettholde foreningene i den periode, da det ikke har vært arbeide på anlegget. Det har vist sig at veiarbeiderforeningene har død like innpå dørene av samorganisasjonene og til tross for at de har utført et arbeide som de ikke kan kritiseres for. Jeg mener at man ikke bør fiksert et bestemt beløp, men arbeide etter den linje man tidligere har ført. Spesielt her hvor arbeidet er så tungt bør man ha andre med i dette arbeide.

Albert Karlsen: Det vil ikke være forsvarlig av landsmøtet å fastsette et bestemt beløp til dette formål. Man kan ikke ofre bare til dette spesielle organisasjonsformål. Man må samtidig gjennom organisasjonen opta et energisk arbeide for å forbedre veiarbeidernes vilkår. Organiseringen og dette arbeide må gå parallelt. Veidirektoriatet stenger ved sine bestemmelser for fylkenes veivesen på en rekke punkter som f. eks. når det gjelder ferien. Denne sak har vært oppe i hovedstyret ved flere anledninger. I hovedstyret i april blev det benyttet det uttrykk, at man skulde anvende de beløp som ansåes forsvarlig. Jeg vil anbefale at man følger den linje som forrige landsmøte og hovedstyret har vært inne på.

Dirigenten: Konrad Karlsen har fremsatt sådant forslag:

Landsmøtet pålegger det nye hovedstyre å ofre organiseringen av veiarbeiderne den største interesse. Landsmøtet anser det som forbundets plikt og rett å organisere de veiarbeidere som fortrinnsvis har veiarbeide som erhverv. Agitasjonen bør fra forbundets side føres i samarbeide med samorganisasjonene.

Konrad Karlsen: Det er et overmåte viktig spørsmål vi er inne på her og det ikke minst for vårt forbund, hvis utviklingen går i den retning at jernbaneanleggene skrumper inn og veiarbeiderne utvides. Vi kan ikke slå oss til ro med at et annet forbund også har denne oppgave. Det er ikke rart at dette forbund har tatt opp denne oppgave for de som er landarbeidere, men for de som har veiarbeide som hovederhverv er vårt forbund den riktige organisasjon. Vi ser av dagsordenen at spørsmålet har vakt stor interesse i avdelingene. Det er galt å bevilge et bestemt beløp og så ansette en agitator. Vi skal bruke forbundets tilitsmenn. De skal ut på agitasjon. Derved lærer de forholdene og arbeiderne å kjenne. Forbundet må interessere sig for dette arbeide og samarbeide med samorganisasjonene. Derved opnår man planmessighet i dette arbeide.

Løgavlen: Formannens foredrag var objektivt og nærsagt uan-gripelig, og man kunde få den opfatning at det er gjort hvad gjøres kunde. Og Albert Karlsen understreket at man måtte følge den linje som er fulgt. Men snakker man med folk, så får man den opfatning at de anser at der ikke er gjort nok. Dette viser forslagene fra avdelingene også. Konrad Karlsens forslag er et diplomatisk og selvfølgelig forslag som det ikke er godt å stemme ned. Når man ser hvor lite samorganisasjonene har å rutte med, så blir det ikke meget til agitasjon. Jeg kan være enig i tanken, hvis det er meningen at samarbeidet skal

være av økonomisk art og at forbundet skal yde bidrag, således at samorganisasjonene skal formidle agitasjonen. (*Formannen:* Ja, det har vært gjort.) Ja, kan dette fortolkes derhen, at samorganisasjonen kan søke om bevilgning til agitasjon blandt veiarbeiderne, så kan jeg også støtte denne linje.

Olaf Bjerke: Dette forslaget om 10 000 kroner blir som en dråpe i havet, når det skal deles over hele landet. Jeg mener at det skulde være i Landsorganisasjonens interesse å tre støttende til. Det er ingen sak å få stiftet foreninger på landsbygden, men å få dem til å være levedyktig er verre. Det er vanskelig å skaffe disse foreningene nogen fordeler. De har ikke ordnet forskudd og ikke feriebestemmelser. Kunde vi få gjennomført dette så vilde meget være vunnet, men det lar sig neppe gjøre uten kamp. Det er en stor veiplan under bearbeidelse, så det vil være ønskelig å få ordnede forhold for veiarbeiderne.

Karl Bjørnstøl: Veiarbeiderne i Vest-Agder har intet med skog- og landarbeidere å gjøre. De er hovedsakelig veiarbeidere.

Bergundhaugen: Det arbeide som distriktsorganisasjonen i Bergen har utført er kritikk verd og Landsorganisasjonens penger er ikke der anvendt slik som de var tenkt. Der er det brakkmark like innpå distriktsorganisasjonens kontor. Hvordan er det f. eks. i Fana? Jo, der er én organisert veiarbeider. Når veiarbeiderforeningen Toftland bro har satt en sum, så er det ikke fordi man skal bruke pengene i år, men fordi man har villet ha fiksert et beløp til dette formål. Jeg holder fast ved dette, men således at det skal gjelde en landsmøteperiode.

Ragnar Fossum: Dette er ikke nogen ny sak for landsmøtet. Forholdet er for veiarbeiderne nu det samme som for jernbanearbeiderne tidligere. Man må selv vise interesse for sin sak skal man få gjennomført noget. Jeg er enig i de linjer som hittil er fulgt. Organiseringen av veiarbeiderne kan kun skje ved et plutselig gjennombrudd med innsats av alle krefter og under forutsetning av at vi på et bestemt tidspunkt skal opta deres lønns- og arbeidsvilkår til ordning. Dette må da omfatte alle de største veianlegg ved stat og fylke. Jeg kan ikke stemme for forslaget fra Toftland, hvis det ikke ligger i det at det til neste år skal foreligge resultater. Skal vi bevilge til veiarbeiderne, så skal vi gjøre det grundig og så la det foregå en landsomfattende agitasjon.

Formannen: Det er av den siste taler understreket at alle for hånden værende organisasjonsinstanser må delta i denne oppgave. Det er det rette syn. Vi har gitt samorganisasjonene bestemte oppgaver og har da tatt de tyngste tak med hensyn til økonomien. Men vi må ha krav på å få andel i det samorganisasjonene ellers får til sin virksomhet. Det er min opfatning at det mest fruktbringende vil være å gå frem distriktsvis. Det er ingen organisasjon som makter i løpet av et år å påvise praktiske resultater. Dette skyldes sakens overordentlig store omfang. Det er mange distrikter som man ingen ting vil kunne gjøre i med en gang. Jeg vil ha sagt dette for det tilfelle nogen av oss møter på neste landsmøte og saken debatteres på samme måte.

S. Simonsen: Agitasjonen blandt veiarbeiderne ligger ikke likedan an som i mange andre grupper. De er spredt ut over distriktene og de økonomiske forhold spiller i høi grad inn. For samorganisasjonenes

vedkommende tror jeg at det er mangel på midler som gjør at det ikke blir utført tilstrekkelig agitasjon. Veiarbeidernes lønns- og arbeidsvilkår er de elendigst mulige, og det øver innflytelse på andre grupper, så det er i alles interesse å få endret dette. Veiarbeiderne må innse nødvendigheten av å organisere sig for kun derved kan der gjøres noget for å bedre deres kår. Det kan settes kraft inn fra de andre også, men vi har også sett at de kampen gjelder blir på arbeidsplassen og da blir aksjonen uten resultat.

Albert Karlsen: Til Løgavlen skal jeg få opplyse, at vi har allerede fått organisert flere veiarbeidere. Det er flere representanter for veiarbeiderforeninger på dette landsmøtet enn på det forrige. Det er så vidt jeg kan se 8 representanter for veiarbeiderne her. Jeg kan meddele, at det foreligger en skrivelse fra veidirektøren om ferispørsmålet. Dette spørsmål vil bli tatt op til neste år og fremmet i en proposisjon i forbindelse med budgettet. Landsorganisasjonen bør bevilge større beløp til samorganisasjonenes agitasjon.

J. Eikefjord: I dette forslaget fra Toftland bro står det noget som ikke er riktig. Det er dette regnestykke om 95 000 kroner. Vi har ikke sett at resultatet har svaret til forventningene, men det kan hende, at vi ennå ikke har vunnet frem til dette resultat. Jeg vil derfor tillate mig å foreslå følgende:

Det velges en komité som trer i forbindelse med Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Norsk Skog- og Landarbeiderforbund for å fremkomme med forslag om hvorledes agitasjonen blandt veiarbeiderne skal føres.

Vi har ikke diskutert denne linjen ut og jeg går ut fra at de forslagene som er fremkommet her vil der bli anledning å komme tilbake til, når det kommer forslag fra den komité som har konferert med de instanser som her er nevnt.

Hans Paulsen: Det kan være at vi anleggsarbeidere har synd på oss når det gjelder spørsmålet om å organisere veiarbeiderne. Vi må regne med at jernbanearbeiderne må gå over til veiarbeide etter hvert som jernbaneanleggene innskrenkes. Det har gått fremover ved veiarbeiderne i den senere tid. Arbeidsmandsforbundet bør ikke være alene om å ta støttet til å få organisert veiarbeiderne. Landsorganisasjonen bør yde tilskudd den også.

Olav Paulsen: Den gruppe innen forbundet som heter veiarbeiderne er et smertensbarn, men den må allikevel vies større oppmerksomhet og ofres større interesse. Vår forening har to ganger sendt forbundet henvendelser som den ikke har fått svar på. Veiarbeiderne må få det faste inntrykk at forbundet vil ta sig av veiarbeidernes kår. Jeg vil derfor opta det forslag som avd. 104 har innsendt.

Dirigenten meddelte at man nå burde stemme over Eikefjords forslag, for hvis det blir vedtatt blir de andre forslag å utsette.

Eikefjords forslag blev enstemmig vedtatt. Etter forslag av Eikefjord blev det videre vedtatt at komitéen skulde bestå av 3 mann.

Dirigenten utbad sig forslag på personene. *Eikefjord* foreslo valgt Olav Paulsen, Albert Karlsen og Karl Bjørnstøl. *Konrad Karlsen* foreslo Ingv. Løgavlen, S. Simonsen og Ødegaard.

Formannen: Jeg tror landsmøtet må være enig i at når jeg skal sitte her hvert minutt landsmøtet er samlet og også har noget å gjøre i pausene så bør det være nok.

Konrad Karlsen: Jeg kan ta forslaget tilbake, men jeg mener at Løgavlen bør være med.

Dirigenten: Eikefjord har endret sitt forslag således at han tar med Løgavlen istedenfor Albert Karlsen.

Formannen: Jeg er ikke enig i dette. Løgavlen sitter i en komité og får nok å gjøre der, mens Albert Karlsen ikke har noget bestemt oppdrag.

Albert Karlsen: Jeg må jo møte under forhandlingene ved Statens anlegg og må dessuten delta i konferanser med Landsorganisasjonen og Skog- og Landarbeiderforbundet, så det kan bli knapt om tid for mig.

Eikefjord: Løgavlen er så arbeidsfør at han nok greier dette ved siden av det annet arbeide han har.

Ved valget blev Paulsen og Bjørnstøl enstemmig valgt og Albert Karlsen blev valgt med 42 stemmer mot 19 som avgas for Løgavlen.

Dirigenten opfordret Albert Karlsen til å sammenkalle denne komité og Eikefjord den tidligere nedsatte 5 manns komité. Dirigentens forslag blev enstemmig tiltrådt.

Fra avd. 101, *Mo Arbeiderforening*, forelå følgende forslag:

Herved meddeles at Mo Arbeiderforening i møte den 13 mai besluttet at følgende forslag får plass på landsmøtets dagsorden.

Ang. opprettelse av et trakasseringsfond for de medlemmer, som menes opsagt og være trakassert for sin deltagelse i organisasjonsarbeidet.

Johs. O. Selfors: Jeg antar at landsmøtorepresentantene vil si at dette er et vanskelig spørsmål. Ja, dette er også grunnen til at foreningen ikke har motivert forslaget. Man er klar over vanskelighetene. Jeg vil derfor foreslå at der nedsettes en komité til å utrede dette spørsmål.

Formannen: På det konstituerende møte blev det jo besluttet å oversende en del forslag av økonomisk art til budgettkomitéen. Dette forslag er i virkeligheten optatt i Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforenings forslag under § 9, siste punkt. Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening foreslår her at det punkt som gikk ut under lovbehandlingen i 1925 skal tas med igjen. Når jeg ikke foreslo forslaget fra Mo Arbeiderforening oversendt budgettkomitéen, så var det imidlertid, fordi jeg mente at landsmøtet kunde ha interesse av å høre begrunnelsen fra Mo, spesielt om hensiktsmessigheten av et fond. Vi kommer tilbake til spørsmålet i forbindelse med Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforenings forslag. Jeg har ikke ansett spørsmålet om et fond som en uvesentlig ting, men et fond må ha sine egne statutter. Det er et spørsmål om ikke dette bør ha en større ramme, og det kan i denne forbindelse antydes om man ikke skulde henstille til Landsorganisasjonen å opta spørsmålet om opprettelse av et sådant fond.

Løgavlen: Vi hadde det samme spørsmål oppe på forrige landsmøte. Vi har en beslutning fra 1911 som ennå ikke er ophevet og som går ut på at forretningsutvalget og hovedstyret kan yde trakasserte støtte. Vi vedtok dessuten på forrige landsmøte etter forslag av Hans

Røste en uttalelse i denne sak. Dette skulde være tøyelig nok. Jeg vil derfor foreslå at forslaget fra Mo ikke gir anledning til nogen forføining fra landsmøtets side.

Olaf Bjerke: Vi har i vår forening flere eksempler på trakassering. I 1924 blev foreningens formann trakassert og det samme var tilfelle i 1925 og 1926. I det første tilfelle var det bevisst trakassering, og man søkte derfor forbundet om å få regulær streikeunderstøttelse til ham, men det blev avslått. Jeg vil spørre om man ikke kan treffe en ordning slik at en liten procent av kontingenten kan gå til et trakasseringsfond i likhet med forsikringskassen. Jeg vil stemme for nedsettelse av en komité og så kan vi se hvad den kommer til.

Aasmund Sefors: Forslaget fra Mo er et riktig forslag. Det er ikke uten foranledning at dette forslag er fremkommet. Vi kan nevne drastiske ting. Imidlertid er det fra Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening fremkommet et forslag til lovforandring som i realiteten er det samme. Jeg er derfor tilbøyelig til å henstille til Johs. O. Sefors å la forslaget fra Mo utstå til forslaget fra Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening er behandlet. Disse to forslag bør behandles i sammenheng.

Edv. Sjølander: Spørsmålet om hvad man skal gjøre i anledning av trakasseringen av organisasjonsfolk er et gammelt spørsmål som organisasjonen har beskjefteget sig med tidligere. At forslaget fremkommer nu igjen er ingen tilfeldighet. I Sydvaranger har vi nu gående en kamp om kontraktssystemet. Jeg finner i denne forbindelse å burde ta op saken om Iversen, som en om ikke flere ganger har vært oppe i forretningsutvalget. Videre har vi Birger Karoliussen. Vi har også flere tilfelle, men disse to er helt oplagte. Under kongressen blev det sagt at saken ennu ikke var ferdigbehandlet.

Johs. O. Sefors: Jeg kan gå med på at vi lar behandlingen av forslaget fra Mo utstå til vi har behandlet § 9, punkt 8.

Løggavlen: Jeg er klar over at trakasseringer kan finne sted, men jeg kjenner også til at forbundet ikke følger de bestemmelser landsmøtet har truffet i denne sak. Jeg kan imidlertid ta mitt forslag tilbake.

Formannen: Den saken Sjølander var inne på står i forbindelse med hele problemet konfliktsituasjonen i Sydvaranger. Det kommer op i forbindelse med den redegjørelse som jeg skal gi om virksomheten i 1928. Saken kan tas op da. Hvis man foretar den foreslåtte lovforandring, så vil det dekke forutsetningen for det foreliggende forslag, men trakassering foregår det innen alle organisasjoners område, så det kan være av interesse at landsorganisasjonen ser på dette spørsmål. Jeg vil minne om at Landsorganisasjonens siste kongress besluttet å opprette et justisfond for å komme de til undsetning som rammes under kampen mot tukthusloven. Jeg vil derfor foreslå følgende:

I anledning av forslag fra avd. 101 foreslås:

Landsmøtet henstiller til Landsorganisasjonen å utrede spørsmålet om opprettelse av et fond til støtte for medlemmer der trakasseres fra sitt arbeide i organisasjonen i likhet med det nu opprettede justisfond.

Dirigenten: Johs. O. Sefors har nu meddelt at han vil ta saken op under lovbehandlingen siden.

Løggavlen: Skal formannens forslag forståes som et kontraforslag til Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforenings forslag?

Formannen: Nei, forslaget fra Mo gjelder opprettelse av et fond, mens Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforenings forslag er en lovendring som skal sikre trakasserte medlemmer støtte.

Formannens forslag blev enstemmig vedtatt.

Formannen: I anledning av den beslutning som det konstituerende møte fattet angående saker av økonomisk art, vil jeg gjøre oppmerksom på at det under dagsordenens punkt 4, side 28, er en del saker som er analoge med disse. Jeg vil derfor foreslå at disse saker også oversendes budgettkomitéen for at den kan komme med innstilling angående dem.

Dirigenten: Formannen foreslår:

Dagsordenens punkt 4, Andragender, oversendes budgettkomitéen til behandling som fremkommer med innstilling til landsmøtet.

Jakob Hagen: Jeg kan ikke være enig i Ødegaards betraktning når det gjelder J. Opdals enke. Jeg vil foreslå at landsmøtet beslutter å utbetale den differanse det her gjelder.

Formannen: Dette er et vanskelig spørsmål. Hvor skal man stanse når man løsner på denne skrue? Forretningsutvalget har her fulgt en bestemt linje og ikke gitt noen dispensasjoner. Dette er spørsmål som tangerer de forsikringsspørsmål som vi tidligere har oversendt til budgettkomitéen. Om det ikke akkurat foreligger krav her nu, så har det tidligere i mange tilfelle foreligget lignende krav som man har måttet avslå, fordi det har manglet kortere eller lengere tid.

N. Syvergaard: Jeg mente at man først måtte behandle lovforandringene før man kom til disse forslag. Hvis det blir foretatt en tilfredsstillende lovforandring kunde i tilfelle forslaget fra Herefoss bortfalle.

Olaf Bjerke: Det er ikke bare forsikringskassens regler det er uheldig å løsne på. Også kontingenten betyr noget i disse tider, så det kan være bra for budgettkomitéen at den får høre noen representanters uttalelser før slike saker går til komitéen.

J. Hagen: Ødegaard tror at forretningsutvalget vilde ha fått kritikk om det hadde utbetalt dette beløp. Jeg tror det ikke. 200 kroner er ikke noget stort beløp for forbundet, og i den situasjon familien stod i burde det ha vært utbetalt.

Jens Martinsen: Jeg er enig med forretningsutvalget i at det ikke har utbetalt beløpet. En annen sak er det hvis landsmøtet bevilger det.

Eikefjord: Jeg er enig med Bjerke, men jeg må da spørre: Hvorfor anbefaler da dere i avdelingene slike andragender om ettergivelser og fritagelser for kontingent o. s. v.? Er det for å villede eller for å rettlede forretningsutvalget?

P. O. Moan: Vi holder landsmøter hvert tredje år og fastsetter her regler som vi krever skal fastholdes. Jeg vil gi styret anerkjennelse for at det følger det som vi har besluttet. En annen sak er det som Martinsen sier, om landsmøtet vil bevilge et beløp. Jeg vil imidlertid til det si at vi skal være forsiktige, idet det lett kan bli anseelige beløp.

Chr. Henriksen: I anledning av forslaget fra Herefoss Arbeiderforening anser jeg det riktig at vi diskuterer spørsmålet. Vi har i denne forbindelse et forslag fra Løkken om fastsettelse av en bestemt aldersgrense. Jeg anser det heldig at landsmøtet fatter beslutning i disse to spørsmål. Det er ikke mulig for et forbundsstyre å gå utenom de lover og bestemmelser som man har. Det er vanskelig å trekke op en rettferdig grense i slike saker. Forslaget fra Rena har jeg intet imot blir oversendt budgettkomitéen til overveielse, men etter ulykkens art og når foreningen kommer til landsmøtet med sitt forslag er jeg tilbøielig til å foreslå at vi bevilger de 200 kronene. Det vil være det beste for eftertiden også. La oss bli ferdig med det og så behandler vi Løkkens Grubearbeiderforenings forslag.

Eikefjord: Jeg vil be landsmøtet om ikke å gjøre det kommende forretningsutvalg den bjørnetjeneste å gå på dette forslaget. Hvilken linje skal da utvalget arbeide efter? La saken heller komme op som et bevilgningsspørsmål senere. Dette er en meget farlig linje.

Formannen: Vi har som dere vet ventet på en representant for Svensk Grubearbeiderforbund. Det blir ikke H. P. Hansson, som er blitt syk, men en annen som er reist i hans sted. Det er et av styremedlemmene i forbundet. Han må ordne forskjellige ting med politimesteren. Jeg må derfor forlate landsmøtet for å gå med ham.

O. M. Johansen: I revisjonsutvalget har vi anledning til å se hvilken masse der er av slike andragender. Hvor vil det gå hen hvis man løser på skruen. Det er også farlig å slå inn på bevilgninger her på landsmøtet. Jeg anerkjenner forretningsutvalgets holdning — det har holdt en klar linje.

Konrad Karlsen: Det er greit at forretningsutvalget ikke kan avvike fra lovens bestemmelser, men når det her på landsmøtet foreligger et begrunnet andragende, så kan vi innvilge det uten derfor å løsne på skruen. Jeg vil anbefale forslaget om at vi bevilger de 200 kronene.

Olaf Bjerke: Jeg vil bare si til Eikefjord at jeg personlig har vært forskånet for å undertegne slike andragender. Når det gjelder andragendet fra Rena, så synes jeg at vi skal se på om det her gjelder en mann som har stått uavbrutt i forbundet eller en som har gått ut og inn av det.

J. Hagen: Dette er et direkte andragende til landsmøtet om å bevilge et tillegg til forsikringssummen til Jens Opdal. Det er ikke min mening med dette at forretningsutvalget herefter skal bryte det prinsipp som vi her har være inne på.

Jens Martinsen: Jeg kan ikke forstå det Eikefjord mener, når han sier at vi gjør forretningsutvalget en bjørnetjeneste ved dette. Det er riktig at forretningsutvalget holder sig til lovene, men når landsmøtet er samlet, så må det da gå an for det å bevilge de 200 kroner som Rena søker om. Jeg vil støtte forslaget.

Eikefjord: Jeg er ikke imot at der skal bevilges 200 kroner, men hvis landsmøtet godkjenner dette forslaget, så vil der skapes presedens for forretningsutvalget fremover. Vi vil ukentlig få slike tilfelle, hvor skal man da stanse? Vi står her overfor en meget vanskelig avgjørelse.

Loven er vedtatt og jeg kan ikke forstå at dette landsmøte har rett til å annullere tidligere landsmøters avgjørelser. Vi må ikke rokke ved lovbestemmelsene.

Ole Hagen: Jeg vil bare si at landsmøtet må ikke godkjenne dette andragende og derved binde forretningsutvalget i denne form slik at vi kommer ut på et skråplan. Vi har flere andragender av samme art, så vi får rik anledning til å komme inn på dette.

Ahlstrand: Lovene kan vi ikke gå fra mellom landsmøtene selv om vi her bevilger disse pengene. Landsmøtet står fritt til å håndheve eller forandre lovene.

Aasmund Selfors: Det som her foreligger er et andragende fra en avdeling på vegne av enken efter en arbeider som har skutt sig ihjel på Nordlandsbanen. Hvis vi hadde innvilget andragendet med en gang, så hadde vi spart mange hundre kroner. Alle vil vi at lovene skall holdes. Dette kan imidlertid bevilges uten å få konsekvenser for eftertiden. Forretningsutvalget skal holde sig til lovene.

Eftermiddagsmøtet tirsdag den 28 august.

Dirigent: P. O. Moan.

Sekretæren, *Aasmund Selfors*, refererte protokollen som blev godkjent uten bemerkning.

Svensk Grubeindustriarbeiderforbunds representant.

Dirigenten meddelte, at det nu var fremmøtt en gjest fra det svenske grubeindustriarbeiderforbund, hr. *A. J. Hedkvist*. Han vil imorgen holde sin hilsmingstale.

Videre meddelte *dirigenten*, at formannen ikke kunde delta i landsmøtet idag, da han vilde bli optatt med meglingen. Han hadde uttalt ønske om at landsmøtet skulde ferdigbehandle den sak det holdt på med.

Bevilgning til J. Opdals enke.

Dirigenten: I den sak vi diskuterte i formiddag foreligger det følgende henvendelse til landsmøtet:

Herved andras om bevilgning eller utbetaling av ytterligere kr. 200.00 til J. Opdals enke. Ifølge svar fra Dem manglet det 2 uker på 5 års medlemskap, og vi fant at — tid og omstendigheter tatt i betraktning — den lovbestemte 5 års sats burde følges. Da vi ikke har fått meddelelse om at det er behandlet i hovedstyret, finner vi derfor å måtte fornye vårt andragende om for landsmøtet å bevilge de kr. 200.00.

Med solidarisk hilsen

For avdeling 28, Rena Jernbanearbeiderforening

Hans Pedersen, sekretær. *Peder Chr. Strand*, formann.

Videre er det fra Aasm. Selfors innkommet sådant forslag:

Landsmøtet bevilger J. Opdals enke kr. 200.00, som av avd. 28 ansøkt. Bevilgningen skal selvsagt ikke medføre konsekvenser for fremtiden.

Adolf A. Laksforsmo har fremsatt følgende forslag:

Andragendet fra avd. 28 utstår inntil de foreslåtte lovforandringer i § 17 angående forsikringskassens ydelser er behandlet.

Chr. Henriksen: Jeg vil bare si at når jeg er med på å bevilge de 200 kroner, så er det av billighetshensyn uten konsekvenser for fremtiden. Nogen presedens for fremtiden skal dette ikke være.

Konrad Botten: Jeg kan ikke være enig med Eikefjord når han tror at det skulde binde forretningsutvalget og hovedstyret til å foreta noget lignende i landsmøteperioden. Jeg har konferert med de folk som dette forslaget er kommet fra og de var fullt klar over at forretningsutvalget ikke kunde innvilge det, men de mente at landsmøtet i dette tilfelle kunde bevilge et beløp. Jeg er enig i den form Selfors forslag har fått og jeg mener at bevilgningen må skje av forsikringskassen.

Chr. Henriksen: Budgett- og valgkomitéene må vente her når møtet er slutt.

J. Hagen: Jeg tar mitt forslag tilbake og går over til Selfors forslag.

Konrad Karlsen: Jeg synes ikke at utsettelsesforslaget kan komme i betraktning nu. Vi må nu enten vedta å bevilge pengene eller også la være. En eventuell lovendring kan jo ikke få tilbakevirkende kraft.

Ved voteringen blev først Laksforsmos utsettelsesforslag forkastet mot 5 stemmer og dernæst blev Aasmund Selfors forslag vedtatt mot 7 stemmer.

Konflikten i Sydvaranger.

Dirigenten meddelte at Edv. Sjølander hadde innlevert et forslag angående konflikten i Sydvaranger, som han hadde anmodet om å få behandlet så snart som mulig.

Albert Karlsen: Hvis forslaget vedtas i den form det har fått har forbundet påtatt sig forpliktelser som det neppe vil kunne makte. Formannen har bebudet at han vil komme inn på dette i sin muntlige beretning. Jeg vil derfor henstille til Sjølander at han venter med å fremsette sitt forslag til da.

Edv. Sjølander: Det er kanskje litt påfallende at jeg kommer med dette nu, men folkene der oppe venter på et livstegn fra forbundet. Hvis saken kommer op snart så kan jeg vente med forslaget.

Dirigenten (Kr. Moljord): Vi skal forsøke å få saken op imorgen.

Efter dette blev behandlingen av forslaget utsatt.

Dirigenten meddelte, at resten av dagen skulde anvendes til komitéarbeide. Møtet blev derefter hevet kl. 2.

Formiddagsmøtet onsdag den 29 august

Dirigent: *Kr. Moljord.*

Efter at det var foretatt navneoprop refererte sekretæren, *Konrad Karlsen*, protokollen, som blev godkjent.

Dirigenten meddelte at det svenske grubearbeiderforbunds representant, *A. J. Hedkvist*, hadde tatt sete i forsamlingen og ønsket ham velkommen.

De russiske gjesters hilsen til landsmøtet.

På de russiske gjesters vegne holdt *Pristavakin* derefter følgende tale:

Ærede kamerater!

Efter opdrag av Sovjet-Unionens grubearbeideres centralkomité, på vegne av en halv million organiserte grubearbeidere i S. S. S. R. samt på vegne av vår delegasjon, uttaler jeg en hjertelig hilsen til Eders landsmøte samt et broderlig ønske om fortsatt fremgang i Eders arbeide.

Sovjet-Unionens grubearbeidere har alltid fulgt det liv og den kamp Nordens grubearbeidere fører med store interesse. Til tross for de mange landegrenser som ligger mellom dere og oss, til tross for de kapitalistiske staters anstrengelser for å forhindre grubearbeidernes samling og enhet, tross alt dette følger vi med stor interesse og forståelse den kamp som våre norske klassefeller fører. Fra tid til annen, av de meddelelser som vi får, får vi høre om de store omfattende streiker og lockouter, som den norske fagorganisasjons historie nu er så rik på. Den langvarighet og den utholdenhet og seighet som alltid utmerker deres streiker og de hensynsløse lockouter som rammer dere, alt dette minner oss sterkt om den tiden som nu ligger bak oss, om den periode i vårt liv og vår bevegelse, da også vi led og forsmektet under bourgeoisiets herredømme.

Og alt det vi får høre fra Norge lar os forstå og ane at deres lands arbeidere er forkjempere for arbeiderklassens interesser.

Vi har imidlertid, som dere vel kjenner til, ikke innskrenket oss til bare sympati og forståelse, men vi har også efter evne og i overensstemmelse med den internasjonale solidaritets ånd som alltid har vært et av de ledende prinsipper i vårt forbund — søkt å hjelpe de norske arbeidere i deres vanskelige kamper.

Her må jeg imidlertid tilstå at vi i vårt land ikke har tilstrekkelig kjennskap til deres liv og kamp. Og jeg vil håpe at dette vårt besøk skal bidra til fortsatt og mer gjensidig forståelse og kjennskap til hverandres liv. Jeg frykter næsten for at også i deres land kjenner arbeiderne alt for lite til det som foregår hoss oss, i Sovjet-Unionen.

Så vidt jeg kjenner til arbeiderbevegelsen i andre land, har jeg grunn til å påstå at våre fiender alltid har forsøkt på å spre løgn og bagvaskelser om Sovjet-Unionen, for så vidt mulig å hindre at sannheten blir kjent. Hvad Norge angår så er så vidt mig bekjent,

antallet av norske arbeiderdelegasjoner som har besøkt Sovjet-Unionen og studert forholdene der, mindre enn antallet av arbeiderdelegasjoner fra alle andre land.

Alt dette får mig til å frykte for at dere ikke kjenner tilstrekkelig til forholdene blandt grubearbeiderne i de forskjellige arbeiderrepublikker.

Det er derfor jeg akter å følge det eksempel deres tillitsmann, Ødegaard, viste på vår siste kongress og gi dere en skildring av det som foregår hos oss.

Det første stående spørsmål som blir rettet til oss av kamerater som kommer fra kapitalistiske land, er: I hvilken grad har arbeiderklassen i Sovjet-Unionen lykkes å gjennomføre den store oppgave de blir stillet overfor nemlig å kunne forvalte folkehusholdningen og økonomien uten kapitalistenes hjelp? Som svar på dette spørsmål vil jeg anføre noen siffermessige oppgaver angående industriens oppgaver i vårt land.

Under tsartiden, under det kapitalistiske regime gikk vår samlede kullproduksjon op i 29.6 millioner tonn kull, mens vi arbeidsåret 1927—28 brøt 38.8 millioner tonn kull — en økning på 25 pct.

Det kapitalistiske år 1913 gikk vår produksjon av rånafta op i 9.2 millioner tonn, i det siste år 1927—28 hadde vi allerede 11.4 millioner tonn — en økning på 26 prosent.

Produksjonen av salt gikk i 1913 op i 2 millioner tonn og i 1927—28 op i 2.23 millioner tonn — en økning på 11 pct.

Bare innen jernmalmproduksjonen kan vi merke en tilbakegang i forhold til førkrignivået. Men vi er forvisset om at også på dette område skal vi kjøre inn det vi har forsømt.

Kapitalistene forsøker jo å skremme og true arbeiderne med at hvis de overtar produksjonen så vil de komme til å ødelegge og desorganisere den fullstendig. Men den erfaring vi nu har fått i den korte tid siden revolusjonen, beviser helt ut hvor uriktig denne påstand er. Under de siste 4 år er arbeidsproduktiviteten øket, takket være mekaniseringen, med 47 prosent.

Et annet, om mulig bedre eksempel og bevis — er det faktum at statens investeringer for å utvide og utbygge industrien vokser for hvert år. Bare innen kullindustrien investerte staten (i millioner rubler): 1923—24 104 mill. rubler, 1924—25 152.8 mill. rubler, 1925—26 275,5 mill. rubler, 1926—27 389,3 mill. rubler, 1927—28 401,5 millioner rubler.

I de siste 5 år altså 1 323,1 mill. rubler i alt.

Et annet eksempel som belyser mekaniseringsvirksomheten:

Innen kullgrubebekkenet Don utgjorde det kvantum kull som blev brutt ved hjelp av boremaskiner (i pro mille av den mengde kull som var brutt i alt): 1924—25 5,60 pct., 1925—26 8,14 pct. 1926—27 15,80 pct.

Og ved naftakildene i Baku var antallet naftatårn utstyrt med motorer (i pro mille til det hele antal naftatårn): 1924—25 81 pct., 1925—26 90,7 pct., 1926—27 95 pct.

Dere ser altså at påstanden om at vi skulde leve på levningene

fra det kapitalistiske regime, er fullstendig ubegrunnet. Tvert imot vi utbygger og utvikler videre vår industri og husholdning.

Et annet spørsmål som våre utenlandske kamerater i alminde- lighet stiller oss er: Var det overhodet verdt å gjøre revolusjon? Hvad har arbeiderklassen i vårt land vunnet ved å ta makten i sine hender? Her vil jeg anføre noen tall som skal gi svar på dette spørsmål.

Under de siste 4 år har arbeidslønnen øket med 55 pct., idet den i 1924—25 gjennemsnittlig gikk op i 1 rubel og 73 kopek pr. dag, mens den i år er 2 rubel og 67 kopek. Dessuten bør det an- merkes at, våre grubearbeidere i Sovjet-Unionen får gratis hus, varme, belysning og vann.

Før revolusjonen var arbeidstiden 10—12 timer pr. dag og bare en ubetydelig del av naftaarbeiderne hadde 8 timers dag. Nu er 8 timersdagen gjennomført for samtlige arbeidere over jorden, mens for hovedkategoriene av arbeide under jorden likesom for alt livs- og sundhetsfarlig arbeide er 6 timersdagen innført, deri iberegnet op- og nedfart.

Hvad socialforsikringen angår så var det eneste vi under tsar- tiden kunde opnå, understøttelse under sykdoms- eller ulykkestil- feller, men med bare en halv eller en fjerdedel av lønnen, men det var jo for det meste med våre egne midler som disse midler blev utbetalt.

Vi betalte selv til sykekassene 2—3 pct. av lønnen, mens ar- beidsgiverne betalte 1 pct. mindre. Nu betaler vi intet. Det er bare de industrielle foretagender, de industrielle organer som betaler av- giftene. Vi får full understøttelse fra første dagen vi er syke. Inva- liden får pensjon så stor som en viss del av lønnen, eller så stor som hele lønnen, efter arten av invaliditet. De etterlatte familier til de arbeidere som omkommer ved ulykkestilfelle beholder fami- lieforsørgerens gjennomsnittslønn. Grubearbeidernes hustruer får som medgift for hvert nyfødt barn en viss månedslønn — såkalte die- pengener under de 9 første måneder. En fruktsommelig arbeiderske (kvinnelige arbeidere og mindreårige under 18 år er ifølge lover forbudt å arbeide under jorden) — får 2 måneders permisjon fra arbeidet, 2 måneder før og 2 måneder efter fødselen, i alt 4 måne- der med full lønn.

Ferien: Før, under tsartiden fikk grubearbeideren ferie bare når han døde eller når han blev kastet på gaten. Men nu, under proletariets diktatur, har hver eneste arbeider i vårt land rett til 2 ukers ferie om året efter at han har vært ansatt i 5½ måned. Men de som arbeider under jorden og alle arbeidere i farlige eller sundhetsskadelige bedrifter og også mindreårige under 18 år har 1 måneders ferie. Og selvfølgelig med full lønn.

Sin ferie tilbringer arbeideren på hvilehjem. Er han syk, sendes han til et sanatorium. Opholdet der koster naturligvis ingen ting.

Før revolusjonen, når våre arbeidere våget å opstille krav om rett til å være med å bestemme og ha kontroll ved ansettelse og avskjedigelse av arbeidere — hvad blev da svart — jo svaret blev

at de blev skutt ned i hundredevis ved Lena-grubene i Sibirien 1912. Før tilhørte alle gruber og foretagender private eiere, kapitalister. Da vi grep makten, konfiskerte vi all kapital og også kapitalistenes bedrifter. Det er vår arbeiderstat som nu er eier av alle bedrifter. Vi deltar i produksjonens organisasjon og forvaltning. Vårt forbund deltar sammen med den økonomiske ledelse med å utarbeide industriens produksjonsplaner og program.

Ved spesielle såkalte produksjons- og kontrollutvalg kontrollerer vi produksjonen og arbeider på å forbedre den. Vi blander oss ikke umiddelbart inn i de enkelte bedrifters ledelse. Men ingen kan få en ledende stilling innen produksjonen uten at forbundet godkjenner det, og jeg kan gjerne si at har aldri hendt at nogen slik utnevning har skjedd mot eller uten forbundets vilje.

Vårt forbund omfatter ca. 1/2 million grubearbeidere innen kullgruber, malmgruber, naftakilder, saltgruber, torvindustrien o. s. v. Enhver arbeider som er beskjeftiget innen grubeindustrien, uten hensyn til kvalifikasjoner eller fag, kan bli medlem av vårt forbund. Vårt forbund omfatter ca. 86 pct. av alle arbeidere innen grubeindustrien.

Forbundets virksomhet er innrettet på å ivareta dets medlemmers og i det hele tatt alle grubearbeideres interesser. Dette mål nås ved hjelp av å avslutte kollektivavtaler med foretagender og trustledelser, likesom også ved det umiddelbare daglige arbeide på selve arbeidsplassen. Forbundets virksomhet er videre innrettet på å inn-dra grubearbeidernes masser i organisasjonslivet, på arbeidsbeskyttelse og på å ivareta grubearbeidernes daglige interesser og krav. Forbundet deltar også i produksjonens organisasjon og leder det kulturelle og opdragende arbeide blandt grubearbeidernes masser. Og på alle disse områder kan vi notere betydelige resultater og fremskritt.

Min korte beretning vilde jo være aldeles ufullkommen om jeg skulde undlate å omtale også vårt forbunds nasjonale politikk.

Vi er for enheten. Enhver grubearbeider vet gjennom sin erfaring og sin kamp at for å kunne kjempe mot kapitalen bør alle grubearbeidere forene sine krefter. Derfor er vi for grubearbeidernes enhet, såvel nasjonalt som internasjonalt.

Det er med dette mål for øie, at vårt forbund i en lang rekke år har prøvet å bli tilsluttet Grubearbeider-Internasjonalen, hvortil deres forbund etter hvad jeg leste i pressen blev tilsluttet i år.

7 ganger har vi søkt om optagelse i Internasjonalen. Og 7 ganger har vi fått grovt og blankt, fullstendig umotivert avslag. Da besluttet vårt forbund i slutten av 1926 å avbryte fullstendig enhver forbindelse med denne såkalte internasjonale. Da vi gjorde dette var det ikke fordi vi følte oss krenket i vår selvbevisshet. Men vår mangeårige brevveksling med Internasjonalen, den erfaring vi har gjort ved å iakttå og følge Internasjonalens virksomhet, har fremkalt i oss en dyp overbevisning om at den organisasjon som har usurpert navnet „Grubearbeiderinternasjonalen“ absolutt ikke befatter sig med å ivareta grubearbeidernes interesser.

Ti, hvad gjorde nu denne såkalte grubearbeiderinternasjonale under de engelske grubearbeideres heltmodige kamp? Har den gjort den aller ringeste anstrengelse eller forsøk på å forhindre eksport av streikbryterkull til England, slik som de engelske grubearbeidere krevet? Har den gjort selv et ganske lite forsøk på å kalle grubearbeiderne til en internasjonal solidaritetsaksjon? Dere kjenner formodentlig like godt som jeg svaret — at intet av dette er blitt gjort av Internasjonalen. Og hvordan var det under de amerikanske kullgrubearbeideres streik, den streik som nu blev kvalt av de amerikanske grubeiere? Hvad gjorde den såkalte grubearbeiderinternasjonale? Har den kalt de tilsluttede organisasjoner ut i kamp, til internasjonale solidaritetsaksjoner? Har den igangsatt eller organisert en hjelpekampanje for de amerikanske grubearbeidere, som nu har sultet i 16 måneder? Nei og tusen ganger nei! Og hvor var denne såkalte internasjonale under de svenske grubearbeideres streik? Har den hjulpet de svenske grubearbeidere når de bad om hjelp? Hvilken av de organisasjoner som er tilsluttet internasjonalen, undtatt den engelske, har rørt på sig for å starte nogen innsamling til fordel for de svenske grubearbeidere som hadde kjempet i næsten 8 måneder?

Jeg skulde kunne anføre utallige andre eksempler på internasjonale mildelst talt — uvirksomhet. Men det som er sagt får være nok.

For øvrig, hvad annet kan man vel vente av en organisasjon som i en lang rekke år hadde en mann som den beryktede mr. Hodges i spissen? Er ikke alt det „internasjonale“ nu gjort, utarbeidet i sine hovedtrekk av Hodges? Samarbeidet med Nasjonenes Forbunds arbeidsbyrå, organiseringen av det internasjonale kullsyndikat for regulering av verdens kullproduksjon, arbeidsfreden, de 5-årige kollektive avtaler, er ikke de allerede foreslått av Hodges, som midler til å løse kullkrisen?

Og når vi med den likefremhet som er karakteristisk for oss, påviste at Hodges er en forræder, at Hodges forsvarer borgerskapets interesser, at de midler han har foreslått — bare tjener til kapitalistenes nytte og fordel, da var det mange som bebreidet oss dette og sa klandrende: Hvordan kan man virkelig beskyldes en så godt kjent og fortjent personlighet, internasjonale leder, sekretær i den internasjonale grubearbeiderfederasjon, hvordan kan man beskyldes ham for slike forferdelige ting? Men hvad har tiden vist? Tiden har vist at vi hadde fullstendig rett. Hodges har nu fullstendig lagt av den maske av arbeiderven som han har båret, han har nu åpent gått over i kapitalens tjeneste, idet han nu har blitt direktør for et kulldestilleringsforetagende L & N Coal Distillation Ltd, og samtidig har han åpent blitt en lakei for den konservative regjering ved å motta utnevningen som leder av den av regjeringen nedsatte komité for elektrifisering av grubeindustrien.

Venner av den samme Hodges står nu i spissen for internasjonale. Vi har et ordtak som sier: Si mig hvem din venn er, så vet jeg hvem du selv er. For vårt forbund er det en ekstra anledning

og et ekstra motiv til å holde sig på avstand og undvike disse personer som nu står i spissen for grubearbeiderinternasjonalen og dikterer dens politikk.

Men skjønt vi fortsetter å forbli utenfor internasjonalen som i parentes bemerket omfatter bare nogen av de europeiske land og av utenfor Europa bare det amerikanske grubearbeiderforbund, og hvis medlemsantall og innflytelse uavladelig synker (i de siste 3 år tapte internasjonalen 40 pct. av sine medlemmer) kjemper vi allikevel for en virkelig Internasjonale av grubearbeidere idet vi bekjemper internasjonalens streikbryterpolitikk, dens splittelsesvirksomhet som tar sitt uttrykk i uvilje til å tillate grubearbeiderorganisasjoner med andre meninger enn deres å tre inn i Internasjonalen. I vår virksomhet og politikk ledes vi av internasjonal solidaritet.

En betydelig del av sine inntekter ofrer vårt forbund på den internasjonale solidaritets alter. For å opnå enhet, foreslår vi grubearbeiderorganisasjonene i de forskjellige land å danne enhetskomitéer med oss. Dere har sikkert hørt tale om den russisk-svenske grubearbeiderkomité? — Denne komité er dannet med følgende mål og oppgaver:

1. Å hjelpe og understøtte hverandre gjensidig, så vel moralsk som økonomisk.
2. Å understøtte aktivt andre lands grubearbeideres kamp for deres interesser, deriblandt kamp mot det internasjonale streikbryteri, mot samarbeide og fred mellom klassene o. s. v.
3. Å kjempe mot splittelsen innen grubearbeiderbevegelsen samt for å skape en enhetlig altomfattende Internasjonale av grubearbeidere o. s. v.

Grubearbeidernes sammenslutning i felles kamp mot det internasjonale streikbryteri og mot splittelsen av grubearbeiderbevegelsen bør, ifølge vår mening, lede til skapelsen av en virkelig kampdyktig internasjonal av grubearbeidere, som skulde omfatte alle grubearbeideres fagorganisasjoner og forene dem i felles kamp mot kapitalen. Vårt forbund er dypt overbevist om at alle solidariske aksjoner av grubearbeidere i forskjellige land skal lede til virkeliggjørelsen av våre sovjet-russiske grubearbeideres inderligste mål det mål som — jeg tillater mig å uttale min forvisning herom — også er de norske grubearbeideres mål, nemlig: Å skape en verdensomfattende, kampdyktig grubearbeiderinternasjonale — ved å sammenkalle en verdenskongress av alle grubearbeiderorganisasjoner, uten hensyn til land eller retning. Jeg er overbevist om og det er også vårt forbunds synspunkt, at denne kongress vil komme, at den ikke er så fjern, og at den og bare den kan skape enhet blandt grubearbeiderne, at den kan skape en virkelig verdensomfattende internasjonal, at den skal befeste grubearbeidernes stilling i kampen mot kapitalen.

I tilslutning hertil har jeg fått i oppdrag av vårt forbunds sentralkomité å fremføre våre grubearbeideres varmeste hilsen i anledning av dannelsen av enhet mellom de tre lands organisasjoner i Norge, Sovjet-Unionen og Finland.

Vi ser i denne enhet en av etappene på veien til å skape en verdensomfattende og klassebevisst faglig internasjonal.

Allerede de første skritt på denne vei har vist at denne enhet kan være til stor nytte for hele den internasjonale arbeiderbevegelse.

Jeg sikter hermed til deres og den finske landsorganisasjons henvendelse til Profintern og til Amsterdam-internasjonale med et forslag gående ut på å sammenkalle en kongress for å skape enhet. Dere vet at tross Profinterns samtykke har Amsterdam-internasjonale nektet å gå med på en slik kongress. Men jeg er overbevist om at om bare vi, om bare de enkelte fagorganisasjoner slutter sig sammen, om arbeiderklassen med energi opstiller kravet om enhet, da skal vi få og får vi enheten gjennomført, såvel nasjonalt som internasjonalt.

I tilslutning hertil vil jeg minne om det forslag formannen i deres forbund, kamerat Ødegård, fremsatte på vårt presidiumsmøte straks etter vår siste kongress. — Kamerat Ødegård kom da med et forslag om tilnærmelse mellom de norske og sovjetrussiske grubearbeidere. Formannen i vårt forbund, kamerat Schwartz, har da bedt ham fremkomme med et konkret skriftlig forslag etter kamerat Ødegårds tilbakekomst til Norge. Jeg vil håpe at de eksempler på vilje til en tilnærmelse, til å knytte vennskaps- og broderbånd, som er blitt vist av andre industriers arbeidere i våre to land, skal besjele også grubearbeiderne i Norge og Sovjet-Unionen for at det skal kunne skapes intimere organisasjonsmessige forbindelser, vennskap og broderskap, for at i fellesskap opta kampen for arbeiderklassens interesser, for enheten innen grubearbeiderrekken, mot splittelse og mot streikbryteri, som desorganiserer og ødelegger grubearbeidernes rekke.

Jeg anser at spørsmålet å skape en enhetlig og sammensluttet grubearbeiderbevegelse, er blitt særlig aktuelt og brennende netop nu når faren for en ny krig blir alt mer overhengende og truende. Alle fakta som den siste tid fremviser, taler for at krigen nærmer sig mer. I Kina er det faktisk krig allerede. Avisene meddeler at Japan forbereder til og med angrep og annektering av Mansjuriet. Forholdet mellom Polen og Lithauen blir mer og mer tilspisset. Avisene diskuterer allerede muligheten av en åpen, vepnet konflikt mellom disse to land, med det perspektiv at Lithauen erobres av Polen. Alle kjenner vi U. S. A.s innblanding i Nicaraguas indre anliggender. — Nasjonenes Forbund har avslått Sovjet-Unionens forslag om fullstendig avvebning, det eneste forslag som kan dempe trusselen og avverge faren for en ny krig. Alt dette beviser at de kapitalistiske stater forsøker, ved hjelp av store ord og reklame-makeri og snakk å avlede de arbeidende massers oppmerksomhet fra den stadig mer overhengende fare for ny krig. Det beste bevis herfor er økningen av krigsrustningene. Bare de seneste dagers aviser kan meddele at Frankriges krigsbudgett er blitt øket med 1 milliard francs, at England og Frankrike har oppnådd enighet i spørsmålet om flåterustningene, at Polen og Rumelia står i ferd med å slutte overenskomst om felles vebnet optreden på krigsskuepladsen o. s. v.

Disse forberedelser til et nytt masseslakteri er for oss, arbeiderne i Sovjet-Unionen, særlig følbare, synlige og konkrete. Ti den kapitalistiske verden hater med et frenetisk, dyrisk hat den første union av arbeiderrepublikker i verden. Fordi den kapitalistiske verden med alle sine krefter, med alle sine midler ønsker å tilintetgjøre landet med proletariatets diktatur, det land som er en borg og en støtte for det arbeidende folk i hele verden. Det er derfor de omringer oss med en ring av fiendtligsinnede land, det er derfor de uavlatelig smir sine renker og intriger mot oss. Betyr ikke den sist avsluttede såkalte Kellog-pakt, som kalles pakten om krigens avskaffelse, betyr ikke denne „freds“-pakt en trusel med krigsangrep mot Sovjet-Unionen? Fremgår ikke det allerede derav at de land som underskrev pakten ikke vil ha med i pakten om krigens avskaffelse de socialistiske sovjetrepublikkers union?

En ny krig henger i luften og truer verden. En ny krig — som i første rekke rettes mot Sovjet-Unionen.

Vi er overbevist om at arbeiderne i alle land ikke vil vite av nogen krig, at de vil kjempe mot krigen, at de vil støtte Sovjet-Unionen, at de vil kjempe mot ethvert forsøk fra kapitalistene på å angripe den første arbeiderstat i verden. Derfor anser vi det nødvendig å si til arbeiderne i alle land og i første rekke til kameratene i Norge: Kamerater, vær på vakt! Et nytt masseslakteri forberedes. Et nytt angrep på Sovjet-Unionen forberedes. Kinas land kveles av et jernhardt grep. Sovjet-Unionens arbeiderklasse kjemper mot krig. La oss da i fellesskap opta kampen mot verdenskrigens blodige og forbryterske handlinger. La oss i fellesskap befeste grubearbeidernes enhet for kamp mot den nye krig som truer verden.

Det er derfor, kjære kamerater, at jeg retter opfordring om enhet blandt grubearbeiderne til dere, om enhet som er så nødvendig for en fremgangsrik kamp for våre interesser, for kamp mot forberedelsene til en ny krig. Og jeg vil slutte min hilsen med denne opfordring og med et ønske om fremgang i deres landsmøtes arbeide:

Leve Norges grubearbeidere!

Leve arbeiderklassens enhet i og for kampen mot kapitalen!

Leve den enhetlige sammenslutning mellom Norge, Sovjet-Unionens og Finnlands landsorganisasjoner!

Ned med det nye masseslakteri som forberedes av imperialistene!

Kamerat Pristavakin sluttet med å uttale at formålet for arbeidernes kamp i alle land er det samme og de russiske arbeidere har intet høiere ønske enn å knytte nærmere og nærmere forbindelse med arbeiderne i alle land og jeg håper at landsmøtet vil vedta det forslag til gjensidighetsavtale som foreligger fra konferansen i København.

Det svenske grubearbeiderforbunds hilsen.

Dirigenten takket på landsmøtets vegne de russiske representanter for deres gode ønsker og hilsener til landsmøtet. Derefter ga han ordet til Svensk Grubearbeiderforbunds representant *A. J. Hedkvist*, som uttalte:

— Jeg ber om først og fremst å få takke dere for innbydelsen til å overvære dette landsmøte og så skal jeg få overbringe en hjertelig hilsen fra de svenske grubearbeidere. De svenske grubearbeidere har nettop avsluttet en av de mest langvarige og hårdnakkede kamper som har forekommet i den svenske arbeiderbevegelses historie. Det er meget interessant å se hvor forskjellig bedømmelsen er av denne konflikt. I „Tidens Tegn“ for idag ser jeg således en artikkel, hvori bladet hevder, at det forekommer det urimelig at man har tatt en 7 måneders streik for å opnå status quo. Jeg må derfor nevne litt om konflikten. Vårt forbund sa op overenskomsten fordi endel medlemmer tjente under minimallønnen. Under forhandlingene dekreterte arbeidsgiverne 15 pct.s reduksjon i de Mellemsvenske gruber og 10 pct.s reduksjon i de gruber som Jernbaneforbundet omfatter. Nogen dager før jul i fjor, den 18 og 19 desember møttes partene til forhandlinger. Men ennå før man hadde talt om forhandlinger om selve vilkårene kom det opslag om lockout fra den 2 januar. Forhandlingene blev avbrutt også dengang og hele forbundsstyret trådte sammen i januar måned for å behandle situasjonen. Styret består av 11 medlemmer. Det sat sammen i 3 dager. Det var umulig å komme til et resultat. Vårt styre besluttet da at arbeiderne ved eksportgrubene i Norrbotten skulde gå i sympatistreik for arbeiderne ved de Mellemsvenske gruber, som siden 1921 hadde fått sine vilkår forverret. Dette standpunkt fikk tilslutning fra avdelingene i Norrbotten. Førren vi hadde fattet våre beslutninger var det kommet krav om voldsomme reduksjoner for arbeiderne ved de eksportfelter som tilhører Grängesbergbolaget. Dessuten krevet arbeidsgiverne avskaffelse av de almindelige bestemmelser av betydning for arbeiderne. Kravene om reduksjoner vilde arbeidsgiverne ikke gå fra før i møtet i juni i år. Videre har de hele tiden nektet å gå med på akkordlønn for dem som har hatt timelønn tidligere. Det har vært 4 offentlige meglinger forinnen man kom til det siste resultat. Det var ikke mindre enn 20 felter som man ikke var klar over før i det siste møte. Det som da blev gjort betegner forbedringer for arbeiderne. Vi kan derfor nu konstatere at arbeiderne har avverget reduksjoner og gjennomført visse forbedringer i akkordene samt overført timelønnsarbeide til akkord, hvilket også betyr forbedringer i grubearbeidernes kår. Ferien er øket fra 4 til 6 dager for jernbanegrubenes vedkommende. I Norrbotten er det 14 dagers ferie, men de omfattedes ikke av forhandlingene nu. Det var ingen dumhet av arbeiderne å ta denne kamp. Vi har derfor også under hele kampen kunnet opvise et ubrutt samhold — og det til tross for at arbeiderne i Norrbotten kun har vært med i sympatistreik uten å kjempe for egne krav.

Vårt forbund har 5 500 medlemmer og teller majoriteten av arbeiderne i den svenske grubeindustri. Den syndikalistiske organisasjon har 1800—2000 medlemmer innen grubeindustrien. I alt er det i grubeindustrien beskjeftiget ca. 8000 arbeidere. S. A. C. har fulgt de paroler som er kommet fra oss. Dette er dog et spørsmål som jeg ikke kan komme inn på nu, tross det at det er et meget interessant spørsmål.

Jeg har dessverre ikke kunnet komme før til Eders landsmøte på grunn av forhandlinger i Stockholm og Hanssons sykdom. Jeg ser at dere har store og interessante spørsmål til behandling. Det spørsmål som dere behandlet igår om arbeidsforholdene i kommunene har stor interesse også hos oss. Det er også hos oss vanskelig for arbeidernes representanter å vareta de faglig organiserte arbeideres interesser på grunn av hjemstavnsretten. Dette er et problem som dukker opp som følge av selve det kapitalistiske samfundssystem. Vi ser også hvordan den gevinst som skulde følge rasjonaliseringen kommer kapitalistene tilgode, men går ut over arbeiderne. Arbeiderne må erobre makten skal de få rettet på disse forhold. Vi har i det hele tatt en hel del lærdommer å trekke ut av det som finner sted, når vi nu samles til landsmøte. Jeg ser at dere har oppe til behandling en rekke spørsmål som også er oppe hos oss. Den avtale vi har inngått gjelder for et år.

Jeg ser at mange grubearbeiderorganisasjoner er representert på dette landsmøte. Vi har særskilt grunn til å rette vår hilsen og takk til dere for den interesse som dere har vist oss i Sverige under vår lange kamp. Vi har ikke villet kunne greie vår kamp uten den støtte vi har fått fra våre utenlandske kamerater — i første rekke i Norge og Russland. Vi har brukt over 2 millioner kroner til understøttelse under denne kamp, og når dere hører at bare 500 av forbundets 5 500 medlemmer har vært i arbeide i denne tid, så forstår dere at vi ikke har kunnet greie denne oppgave uten den støtte vi fikk fra Norge og Russland. Vi har selvfølgelig fått støtte fra den svenske landsorganisasjon og fra andre forbund, men det har heller ikke strukket til uten den støtte vi fikk fra dere våre norske kamerater. Jeg vil til slutt få uttale håpet om at de beslutninger dere kommer til å fatte på dette landsmøte vil lede til at vi kan bli sterke nok til å møte de angrep som rettes mot hele verdens arbeiderklasse. (Bifall).

Formannen: Da det på dette landsmøte er første gang vi har anledning til å se blandt oss representanter for de russiske grubearbeidere, så finner jeg mig beføiet til å henlede landsmøtets oppmerksomhet på den store beredvillighet og hjelpsomhet som fra de russiske arbeideres side vises når arbeiderklassen i andre land står i kamp med arbeidskjøperklassen. Også vi har nytt godt av de russiske grubearbeideres støtte under kamp. Under de lange kamper som vi har måttet føre i de senere år har vi vært nødsaget til å påkalle våre utenlandske kameraters hjelp og vi kan med berettiget si at vår anmodning er blitt mottatt og hjelp er ydet med velvilje og den evne som forholdene har tillatt. Dette gjelder også våre russiske kamerater. Jeg hadde den glede på de russiske grubearbeideres kongress å kunne overbringe dem en hjertelig takk for den hjelp de har ydet oss. Jeg antar at jeg har hele forbundet med mig, når jeg ber de russiske kamerater motta vår beste takk og hilsen. Vi kan forsikre, at så lenge det er nødvendig å føre kamp for arbeiderklassens erobring av makten i samfundet, så vil grubearbeiderne og de øvrige arbeidere innen Norsk Arbeidsmandsfor-

bund vise den samme interesse og offervillighet i kampen som de andre.

Jeg vil også rette landsmøtets oppmerksomhet på den beretning som kamerat Hedkvist har gitt om kampen i Sverige. Det er oss en stor glede å høre at den hårde og lange kamp har bragt et resultat som de svenske arbeidere finner er tilfredsstillende under de nuværende omstendigheter. Kampen har i første rekke hatt sin betydning for grubearbeiderne i Sverige, men også de norske grubearbeidere har nytte av dette resultat, idet vi praktisk talt har de samme kapitalinteresser å kjempe mot. Det er den svenske storkapital som er interessert også i den norske grubeindustri, og den boigen vi særlig har hatt å kjempe med er sammenligningen med de slettest lønnede svenske grubearbeidere. Det har vært det vanskelige skjær som arbeidsgiverne hos oss alltid har villet lose oss inn på. Når det svenske grubearbeiderforbund har skaffet faktiske forbedringer for disse arbeidere, så har det også sin betydning for oss, og vi har grunn til å takke for det de har gjort for oss. Vi har ydet vårt i kampen, men vår hjelp har dessverre på grunn av forholdene vært meget liten. Den har imidlertid vært så stor som vi overhodet har maktet å yde den. Vår skjerv kan sammenlignes med enkens skjerv. Jeg vil be kamerat Hedkvist om å ta med sig en varm og broderlig takk til de svenske grubearbeidere og si dem, at vi med tilfredshet noterer de resultater de har opnådd i sin kamp.

Rettsforfølgningene mot arbeidernes tillitsmenn i Finland.

Dirigenten meddelte at Konrad Karlsen hadde fremsatt følgende forslag:

„Norsk Arbeidsmandsforbunds landsmøte vil på det kraftigste protestere mot de rettsforfølgninger som nu foregår i Aabo mot en stor del av arbeidernes tillitsmenn i Finland. Vi er fullt på det rene med at disse rettsforfølgelser er satt igang fordi de anklagede har varetatt arbeidernes interesser, først og fremst ved å søke å gjenopbygge de finske arbeideres kamporganisasjoner. Da dette ikke bare er et nasjonalt, men også et internasjonalt spørsmål, er disse rettsforfølgelser et slag rettet mot den internasjonale arbeiderklasse.

Vi stiller oss fullt solidarisk med våre fengslede finske kamerater og krever at de blir satt i frihet.“

Forslaget blev enstemmig vedtatt.

Rettsforfølgningene etter bygningskonflikten.

Dirigenten refererte videre, at Konrad Karlsen hadde fremsatt følgende forslag:

„Norsk Arbeidsmandsforbunds landsmøte vil nedlegge en kraftig protest i anledning av regjeringens avslag på Landsorganisasjonens henstilling om å innstille de rettsforfølgelser som er opstått ved bygningskonflikten. Det vil aldri kunne lykkes å få gjort det til en forbrytelse å yde solidaritet, og disse rettsforfølgelser foregår derfor stikk i strid med almindelige menneskers rettsbevissthet. Vi kan derfor kun betrakte disse rettsforfølgelser som en hevnakt fra regjeringens side.“

Videre forelå det fra Kristian Moljord følgende forslag som tillegg til Konrad Karlsens:

„Videre vil landsmøtet på det innstendigste henstille til Landsorganisasjonen om å gjøre hvad som gjøres kan for å stanse borgerskapets forfølgelser av de organiserte arbeidere.“

Begge forslag blev enstemmig vedtatt.

Den muntlige beretning for 1928.

Efter forslag fra *dirigenten* blev det enstemmig vedtatt at beretningen for 1928 skulde behandles for lukkede dører.

Formannen: Blandt de saker som knytter sig til virksomheten i 1928 er det spesielt tre som man kan si har adskillig større betydning og interesse enn de øvrige. Disse saker er den bevegelse som foregår for å bringe overenskomstforholdet i orden for Store Norske på Svalbard, videre den konflikt som en tid har pågått ved A/S Sydvaranger og endelig den stilling som arbeiderne ved Statens anlegg for tiden befinner sig i. Disse saker har jeg tenkt å omtale nærmere, mens de andre saker som står i forbindelse med det arbeide som er utført har jeg ment at det kunde være nok å referere. Representantene kan da notere sig disse, og hvis det så er nogen av dem de ønsker å se nærmere på, så kan vi diskutere dem senere.

Saken angående Store Norske er av adskillig komplisert art og hovedstyret har igår funnet å burde forelegge saken slik at landsmøtet må fatte en positiv beslutning i denne sak allerede i formiddagsmøtet idag, idet det haster med den.

I år har vi ikke hatt nogen revisjon i sin almindelighet av overenskomsten for bergverksindustrien, idet den overenskomst som blev opprettet ifjor skal vare til 1929, men vi har i år hatt en indeksregulering på 3.49 pct. Vi har sluttet en overenskomst for Bærum. Det gjelder anleggsarbeidere. Denne overenskomst medførte at arbeiderne fikk lønnsforhøielse og lønn under sykdom. Disse arbeidere er derved kommet op på samme høide som andre anleggsarbeidere. Vi har også opprettet overenskomst for Bremanger kraftanlegg. Videre har vi fra 1927 hatt gående en konflikt ved Drag feltspattgruber. Årsaken til denne konflikt er de spesielle omstendigheter som er tilstede ved denne bedrift. Det er faktisk en av de gamle kamper om organisasjonsretten som går igjen. Det foreligger opsigelse av overenskomsten ved Foldals verk fra arbeidernes side. Overenskomsten har hatt en varighet av 4 år, idet den tidligere er blitt prolongert. Overenskomst er opprettet for de gruber som tilhører Kristiansands Nikkelraffineringsverk, idet driften i 1927 igjen er satt igang efter den store misere.

Man står i forhandlinger vedkommende Store Norske Spitsbergen Kullkompani. Overenskomsten for Kings Bay er også opsagt, men her er situasjonen til idag ikke særlig tilspisset. Vi har også i år hatt revisjon av reglementet ved Kongsberg Sølvverk og der har man gått med på en lønnsreduksjon. Vi har også opprettet overens-

komst ved et annet nytt grubefelt, nemlig Rausand, hvor det er forholdsvis stor drift nu. Vi har vært interessert i opprettelsen av overenskomstene ved Norsk Hydros anlegg, særlig på Herøya, og vi deltok også ved opprettelsen av overenskomst for Rjukan. I Sauda er overenskomsten prolongert med reduksjon av minstelønssatsene. For Tyinfallene er overenskomsten av ifjor prolongert. Ved Hyttefossen er det prolongasjon av lønningene fra ifjor, men det er oppnådd forbedringer med hensyn til lønn under sykdom, så anleggsarbeiderne er der kommet på høide med kommunens faste arbeidere. Så har vi forbundets arbeidende kvinner — rengjøringskvinnene ved Øst- og Vestbanen i Oslo og ved Oslo Samvirkeleg. Ved sistnevnte sted er det oppnådd en ordning som for kooperasjonens øvrige arbeidere, et resultat som var gunstig, men så hadde man også med et arbeiderforetagende å gjøre. For jernbanens vedkommende blev det lønnsreduksjon, idet det samme gjorde sig gjeldende som ved alle statens øvrige virksomheter. Det kan muligens høres litt rart ut at man har kvinner som medlemmer i et forbund som Norsk Arbeidsmandsforbund, men det er her den ting å legge merke til at Oslo Vask- og Rengjøringskvinners Forening er en gammel forening, som alltid har stått i det beste samarbeide med Norsk Arbeidsmandsforbund. Under konferanser om organisasjonsspørsmålet har de svart at skal vi være organiserte, så skal vi stå i Norsk Arbeidsmandsforbund for der ser de sine interesser best ivaretatt. Vi har grunn til å takke for denne oppmerksomhet og jeg vil be Kvinneforeningens formann, som er representant her på landsmøtet, om å ta med sig landsmøtets hilsen til kvinneforeningen.

Det spørsmål som har den mest brennende interesse er forhandlingene med Store Norske Spitsbergenkompani. Den overenskomst som nu gjelder blev opprettet den 26 juli ifjor og varer til 1 oktober i år. På grunn av forholdene er det i denne overenskomst en særlig bestemmelse om forhandlingene, som går ut på at hvis nogen av partene opsier overenskomsten, så skal forhandlingene begynne den 15 juni og være ferdig innen utgangen av august. Dette skyldes at det ikke er fastboende folk på Svalbard. Overenskomsten blev opsagt fra forbundets side og man mente at man i år skulde søke å få optatt forhandlingene deroppe på stedet, idet man anså det som en fordel å være så nær arbeiderne som mulig, så man kunde forelegge saken direkte for medlemmene. Under forhandlingene deroppe kom man til et forslag som partene vilde anbefale sine mandanter å akseptere. Foruten en del almindelige bestemmelser blev det gjort forandring i lønssatsene, således at minstelønnen i akkord, som nu er 1 krone, blev 95 øre og dagarbeide som før var betalt med kr. 1.17 pr. time blev satt til kr. 1.12. Det vil si at disse to satser skulde reduseres med 5 øre pr. time. Dessuten er der en sats for spesialarbeide på kr. 1.47, hvor forslaget går ut på kr. 1.40, altså en reduksjon av 7 øre pr. time. For øvrig gikk forslaget ut på at det i den nuværende godtgjørelse for overreisen til Svalbard, som er 4 kroner pluss kost pr. dag, skulde det gjøres den forandring at daglønngodtgjørelsen skulde bortfalle, mens fri kost skulde fast-

holdes. Reduksjonen skulde dreie sig om 5 pct. Da arbeiderne blev sig forelagt dette forslag fandt de ikke å kunne akseptere det og i et senere forhandlingsmøte kom man til det resultat, at videre forhandlinger på stedet var nytteløse. Tiden var knapp og man bestemte sig derfor til å overføre forhandlingene til Oslo, hvor bedriften og forbundet har sitt sete. Under drøftelsene der oppe var man kommet til det resultat at man skulde søke saken løst ved en frivillig voldgift, idet man under andre omstendigheter vilde komme til å stå overfor en tvungen voldgift. Voldgiftsloven gjelder også for Svalbard. Utviklingen førte imidlertid det med sig at arbeiderne endret sin opfatning på dette område og meddelte at de ikke vilde delta i megling eller voldgift. Derved var saken kommet inn i et nytt leie også for forbundet. Når arbeiderne ikke vilde møte så kunde selvfølgelig heller ikke forbundet gjøre det. Hvis bedriften eller en samfunnsinstitusjon vilde ha saken fremmet for megling eller voldgift, så vilde det skje selv om ikke vi vilde delta. Vi fandt derfor å burde søke å få et resultat som man kunde anbefale arbeiderne å vedta. Vi fikk forhandlinger, men bedriften henviste da til sitt oprindelige forslag om 7 pct.s reduksjon, det forslag som blev fremsatt deroppe. Lenger kunde de ikke gå, og de bad om å få vite hvor langt vi kunde gå. Vi kom til det resultat under forhandlingene, at kunde vi få bedriften med på et forslag, som gikk ut på opretholdelse av det tidligere forslag, når det gjaldt lønnsatsene, hvis bedriften kunde frafalle sitt krav om at bortreiselønnen skulde bortfalle og for øvrig vilde vise nogen imøtøkenhet, når det gjaldt kostprisen. Vi krevet som bevis for lønnsenkningens berettigelse, at kostprisen blev senket på Svalbard. Dette hadde de ikke nogen saklige argumenter imot. Vi kom til det resultat at det var en mulighet for å komme til en forandring fra kr. 3.00 til kr. 2.80 pr. døgn for kosten. Når man summerer sammen dette så kommer man til det resultat at reduksjonen vilde representere 3.5 å 4 pct. Fra vår side blev det telegrafert til foreningen og bedt om mandat til å slutte overenskomst på dette grunnlag. Foreningen svarte at den opretholdt sitt tidligere standpunkt om status quo. Det var da klart at forbundet ikke kunde oprette overenskomst. Bedriften rapporterte saken til Riksmeglingsmannen og man blev innkalt til møte der. Bedriftens representanter var da igjen stivnet til i sine oprindelige krav, og de sa at de kunde ordne sig med enkeltmannskontrakter siden de ikke kunde få organisasjonsmessig overenskomst. Dette var ikke noget nytt for oss. Vi hadde forutset at bedriften kunde benytte sig av denne fremgangsmåte. Fra Riksmeglingsmannens side blev det da erklært at han ikke fant det mulig å fremsette noget meglingsforslag. Saken gikk da tilbake til partene igjen. Det blev da sendt et utførlig telegram til foreningen deroppe og vi bad om mandat til å ordne saken som man fandt det mest forsvarlig. Svaret gikk kort og godt ut på at de hadde henlagt forbundets telegram og hadde besluttet at de kunde delta i forhandlinger på stedet. Dermed satt man kanskje enda mer fast enn tidligere. Jeg vil i denne for-

bindelse si at det ikke har forekommet i min praksis at man har stått i en så broket situasjon som dette. Situasjonen er ikke broket for så vidt gjelder oprettelsen av overenskomst, men på grunn av de forhold som opstår ved at det her gjelder Svalbard. Når det gjelder forholdene deroppe er man nødt til i større grad enn for andre steder å stille sig det spørsmål: Er en konflikt gjennomførlig? Jeg og flertallet i hovedstyret, og forøvrig de fleste organiserte arbeidere ser det slik, at en konflikt på Svalbard ikke er gjennomførlig nu. Som jeg allerede har nevnt er forholdene ekstraordinære når det gjelder Svalbard, idet det kreves ekstraordinære forberedelser for vinteropholdet og for anskaffelsen av materialer m. v. Forholdene ligger slik an, at hvis det ikke blir drift om vinteren, så er det heller ikke nødvendig å skaffe alt til veie. Men ikke bare dette. De folk som er deroppe må også skaffes tilbake til Norge fordi de er helt avhengig av de forhold som selskapet skaffer. Dersom ikke selskapet skaffer varer så er enhver annen avskåret fra det. Derfor er det ikke skoen annen utvei enn at folkene må tilbake fra Svalbard. Situasjonen har utviklet sig slik at man allerede nu må ta sitt standpunkt til dette. Igår blev det fra selskapets side rettet den siste forespørsel til forbundet om muligheten for å komme til en ordning. Selskapets representanter sa at de fremdeles var villig til å oprette overenskomst, men i det de hadde sagt at de var villig til å gå med på kunde de ikke gjøre nogen forandring. De kunde for så vidt gå til en overenskomstløs periode og engasjere folk på enkeltmannskontrakter, men da til lavere betingelser enn de de hadde gått med på under forhandlingene. Så kunne vi komme tilbake til forhandlinger i mars—april. Dette kunde de erklære skriftlig. Jeg forela denne sak for hovedstyret igår og vi drøftet situasjonen så inngående som mulig. Vi drøftet dette alternativ og alternativet helt frie vilkår og videre mulighetene for å gjennomføre en konflikt. Vi fant det utilfredsstillende å gå til overenskomstløs periode selv om selskapet erklærte sig villig til forhandlinger igjen til våren. Det var også utilfredsstillende at organisasjonen ikke hadde noget holdepunkt deroppe. Det var uholdbart at arbeiderne helt og holdent skulde være prisgitt bedriften. Det vilde være den sikre undergang for organisasjonen på stedet. Alle som er her til stede har hatt anledning til å skaffe sig rede på hvordan organisasjonsforholdene har utviklet sig på Svalbard og vet hvor kostbart det har vært å få ordnet organisasjonsforholdene deroppe. Vi drøftet også mulighetene for konflikt. Vi tror at det kan lykkes selskapet å få folk på enkeltmannskontrakter. Man kan derfor ikke hindre produksjonen. Så er spørsmålet: Hva kan man her i landet gjøre for å hindre bedriften i å nyttiggjøre sig produksjonen. Man er klar over at de organisasjoner man her kan henvende sig til er sjømennenes og transportarbeidernes organisasjoner. Det er Staten som yder selskapet kreditt og den er også den absolutt største avtager av produktene. Etter de grundigste overveielser kommer man til det resultat at en konflikt bør undgås.

Spørsmålet blir da om man skal gi forholdene på Svalbard på

båten eller om man skal søke å redde mest mulig av de rettigheter som det har lyktes organisasjonen å oparbeide. For mig fortøner det sig slik at man må søke å redde mest mulig, men det kan ikke skje på annen måte enn at organisasjonens høieste myndighet treffer bestemmelse om hvad som skal skje. Hvis man gir affæren på båten vil man ikke for nogen kortere tid, men for lang tid fremover være nødsaget til å se på uorganiserte tilstander på Svalbard. Og man kan være ganske sikker på at vilkårene for folkene ikke vil være bedre enn de vilkår bedriften ser overensstemmende med sine interesser. Hovedstyret kom derfor igår til det resultat, at det vilde fremme et forslag til landsmøtet enten til vedtagelse eller forkastelse. Man fant det ikke forsvarlig å la saken gå landsmøtet forbi, når man er så heldig å ha landsmøtet samlet nu. Man tror også at landsmøtet vil nå frem til det mest tilfredsstillende resultat. Den representant som er tilstede her på landsmøtet vil kunne supplere det jeg har sagt med nærmere enkeltheter. Jeg skal derfor få avslutte med å referere det forslag som hovedstyret har fremsatt til foreleggelse for landsmøtet. Det lyder således:

„På grunn av de vanskeligheter som er opstått ved ordningen av lønns- og arbeidsvilkårene ved Store Norske Spitsbergen Kullkompani, og de store interesser som står på spill med hensyn til organisasjonens bevarelse på Svalbard, beslutter landsmøtet, at det mellem selskapet og forbundet opprettes overenskomst angående lønns- og arbeidsvilkårene gående ut på, at de nuværende lønnsatser henholdsvis for

minstelønn i akkord kr. 1.00 pr. time settes til kr. 0.95 pr. time,
dagarbeide kr. 1.17 pr. time settes til kr. 1.12 pr. time,
verkstedsarbeidere, elektrikere, smeder, snekkere, stemplere, skyttere og
skinneleggere kr. 1.40 pr. time.

Godtgjørelse for kost og losji m. v., der nu er kr. 3.00 pr. døgn, settes til kr. 2.80 pr. døgn.

Forøvrig blir den nuværende overenskomst uforandret.“

Dirigenten opfordret landsmøtet til å holde sig til dette spørsmål først.

Arne Brufladt: Som dere hører av Ødegaards innlegg er denne tariffrevisjon kommet i en vanskelig situasjon. Forhandlingene begynte den 26 juli. Når arbeiderne fant ikke å kunne vedta det forslag som dengang fremkom, så var det fordi man nu i to år på rad har fått lønnsreduksjoner, så de med denne reduksjon vilde få en samlet reduksjon på 30 pct., mens kosten ikke er gått ned mere enn det den gjorde første år, nemlig med $\frac{1}{2}$ krone. Vi hadde da et møte med direktør Bay, som imidlertid erklærte, at han ikke kunde strekke sig lenger. Vi kunde ikke gå med på noget annet forslag, idet foreningen motsatte sig at vi innbragte saken for megling eller voldgift. Da vi reiste fra Svalbard den 3 august lå saken ganske klart an. Det skulde være frivillig voldgift. Det var bare valget av representanter som gjenstod. I Trondhjem fikk vi imidlertid telegram om at foreningen tilbakekalte sin beslutning om at vi skulde kunne møte i retten. Eikefjord svarte da telegrafisk at denne beslutning måtte annulleres idet den stred mot overenskomsten. Da var det Ødegaard tok sitt initiativ. Jeg deltok her ikke som representant, men som konsulent eller rådgiver.

Den første organisasjon på Svalbard blev opprettet i 1917. Den bestod til 1918. Der blev ikke opprettet overenskomst. Folkene blev sendt ned og nye folk blev sendt op. I 1919 blev Spitsbergen Arbeiderforbund stiftet og det bestod til 1920. Da kom det på en trakasseringshistorie og den samme historie som i 1918 gjentok sig. Så blev det igjen spørsmål om å danne ny organisasjon. Jeg var av den opfatning at vi måtte tilslutte oss Norsk Arbeidsmandsforbund, så vi under en konfliktssituasjon kunde ha den støtte her nede som var nødvendig for oss. Denne organisasjon har bestått i 3 år, men nu ser det ut til at det skal gå samme vei med denne som med de øvrige, idet vi ikke kan få den støtte som vi trenger. Forholdene på Svalbard er som Ødegaard har skildret dem. Vi var derfor tvungne til å reise hjem igjen. Det er umulig å føre konflikt der oppe uten støtte her nede. Jeg vil si, at hvis saken hadde gjeldt en arbeidsplass i Norge, så vilde hverken forretningsutvalget, hovedstyret eller landsmøtet ha kunnet fatte en beslutning som den foreliggende. Jeg er imot forslaget fra personlig synspunkt sett, men når man ser på det ut fra almene hensyn så kan forslaget til nød gå an.

Hans Røste: Jeg kan ikke slutte mig til flertallet i hovedstyret. Ødegaards opplysninger er riktige, men jeg vil supplere dem med den opplysning at grubedriften der oppe drives med statsstøtte og den blev ydet mot at lønnen skulde reduseres med 5 pct. Dette bør landsmøtet holde sig for øie når det skal behandle hovedstyrets forslag. Arbeiderne på Svalbard har behandlet saken og har forkastet forslaget til overenskomst. Det er unødvendig for mig å komme nærmere inn på dette, fordi Brufladt har redegjort for de nedslag de har fått i de tre år de har stått i Norsk Arbeidsmandsforbund. Det var selvfølgelig forutsetningen at arbeiderne på Svalbard skulde få støtte da de gikk inn i Norsk Arbeidsmandsforbund. Nu har arbeiderne forkastet forslaget om reduksjon, og da er det etter min mening umulig for landsmøtet å vedta et sådant forslag som det foreliggende. Vi her i landet har også fått reduksjoner i disse år, og vi må regne med at når våre nuværende overenskomster løper ut, så vil det komme krav om nye reduksjoner. Det er krav som arbeidskjøperne alltid vil møte frem med. Etter mitt skjønn er det umulig for landsmøtet å fatte beslutning om at arbeiderne skal ha lønnsreduksjon. Vi bør ikke se bort fra at det er de medlemmer saken gjelder, som skal avgjøre saken. Jeg er klar over vanskelighetene med en konflikt på Svalbard. Norsk Arbeidsmandsforbund har ikke forsøkt sig på dette tidligere, men L. S. har gjort et forsøk og led nederlag på det. Vi har tidligere stått overfor konfliktssituasjoner der oppe. Dengang kom det dog ikke til åpen konflikt, men vi drøftet allikevel hvordan vi skulde ordne oss. Også den gang fant vi at vi måtte ta folkene til Norge. Jeg har mitt eget forslag i denne sak. Vi må ordne oss slik at medlemmene kan ha den tro på organisasjonen at den er noget å samle sig om. Jeg vil spørre: Er det mulig å stabilisere organisasjonen på det grunnlag som hovedstyret har foreslått? Kan det skje ved at man påtvinger

arbeiderne en lønnsreduksjon som de ikke vil godta? Jeg tror dette vil føre til oppløsning av organisasjonen der oppe. Det vil bli følgen av å vedta hovedstyrets forslag. Dette forslag er helt i strid med det vi har kjempet for i alle år. Jeg tillater mig å fremsette følgende forslag:

„Landsmøtet kan ikke gi sin tilslutning til hovedstyrets forslag om å påtvinge forbundets medlemmer ved A/S Store Norske Kullfelter på Svalbard en overenskomst med selskapet, som går ut på en forringelse av arbeidsvilkårene som arbeiderne ikke har kunnet akseptere, men har forkastet.

Landsmøtet er enn videre av den opfatning, at en sådan fremgangsmåte vil virke uheldig såvel for forbundet som for forbundets medlemmer. Det bør i foreliggende tilfelle — som ellers under konflikter med arbeidskjøperne — gåes frem etter de bestemmelser som i forbundsloven foreskrevet.“

O. Bech: Som en der har deltatt i flere år på Svalbard og ifjor som forhandler for Store Norske er jeg litt kjent med forholdene der oppe. I 1926 mente vi at vi skulde kunne begrense nedskjæringen en smule. Den gang kom det et moment til, nemlig kullstreiken i England. Selskapet hadde gått med tap, men vi mente at streiken skulde kunne gjøre det mulig å stramme kravene. Jeg mener at vi ikke skulde ha gitt oss så snart dengang, men det var ikke mulig å få dette frem. Saken blev behandlet i sekretariatet og vi fikk de samme opplysninger som de Ødegaard har gitt her nu. Da konflikt dengang sannsynligvis vilde blitt tap og resultatet av forhandlingene ikke var så avskrekkende allikevel fant jeg å kunne være med på å anbefale forslaget for ikke å ta en kamp for kampens skyld, men for resultatets. Ifjor hadde vi også revisjon og i år er vi kommet op i det samme. Arbeidsgiverne sier at forholdet på Svalbard ikke er slik at arbeiderne behøver kompensasjon for å arbeide der oppe. Man har imidlertid en hel del savn. Man må gi avkall på mange goder som arbeiderne i Norge har. Man kan således ikke ha familien med sig der oppe, og det er vesentlig familiefolk som arbeider der. Av disse grunner er lønnsforholdene der oppe grelle. Selskapet har alltid holdt sig til sin økonomiske stilling. Det drives med statsstøtte. Det avgjørende her må være om bedriften er levedyktig og berettiget, og da må man forlange levelige vilkår. Det som foreligger idag er at landsmøtet skal fatte beslutning om å fastsette arbeidsvilkårene på Svalbard. Jeg vil da minne om at arbeiderne på Svalbard siden 1925 ikke har hatt anledning til å øve innflytelse på sine arbeidsvilkår. Nu skal de heller ikke få gjøre det. Nu er det forbundet som skal gjøre det. Man vil frata arbeiderne retten til å bestemme. Når foreningen har satt sig imot dette, så er det gode grunner til stede.

Leveforholdene er blitt verre og verre år etter år, og det må da være en grense. Selv om man regner med den mulighet, at en konflikt ikke fører frem, så er det bedre enn at vi skal bestemme hvad disse folk for ettertiden skal ha for sitt arbeide. Det er en vanvittig affære. Jeg synes at landsmøtet skal si at arbeiderne deroppe selv skal bestemme hvad de vil. Selskapet truer med enkeltmannskontrakter, og det vil det vel også prøve sig med. I dette

tilfelle kan det hende at det vil være heldig å ha enkeltmannskontrakt. Da vi første gang skulde oprette overenskomst i Kings Bay var selskapets hovedrepresentant deroppe og han uttalte, at man vilde ansette folk på enkeltmannskontrakter. Jeg sa da at det kunde organisasjonen ikke godta, men enkeltmannskontrakter betyr ikke at man undgår konflikter når som helst.

Løgavlen: Man kan være enig med formannen i at dette er en vanskelig og eiendommelig situasjon, men jeg må si, at når jeg hører det forslag hovedstyret fremmer, så vil jeg ha sagt at min organisatoriske rettsbevissthet krenkes på det dypeste. Vi har netop igår igjen vedtatt bestemmelsen om at forretningsutvalget ikke kan heve en konflikt uten at arbeiderne har besluttet dette. Det er bare juristeri å si at om ikke forretningsutvalget kan gjøre dette, så kan hovedstyret eller landsmøtet gjøre det. Jeg skal ikke innlate mig på å an vise hvordan forbundet skal optre her, men jeg vil si at det må optre slik, at den smule rest av anseelse som er igjen beholdes. Forbundet ser naivt på dette spørsmål. Hvis vi forkaster hovedstyrets forslag, så vil selskapet anmode Regjeringen om voldgift, og det er da bedre å få en dom av en statsmyndighet enn at vi skal sitte her og dømme våre kamerater. Enkeltmannskontraktene har tidligere vist sig ikke å ha så stor betydning på Svalbard. Jeg ser det slik, at om vinteren kan arbeiderne selv forsvare sig. Jeg er under alle omstendigheter mot hovedstyrets forslag.

Eikefjord: Løgavlen glemte å an vise veien vi skal gå.

Løgavlen: Jeg mener at vi heller får la en voldgiftsrett slå ned lønningene enn å la landsmøtet gjøre det. Denne sak har så stor politisk og nasjonaløkonomisk betydning, hvilket er understreket av formannen og Røste, at regjeringen Mowinkel undlater ikke å opnevne voldgiftsrett.

Albert Karlsen: Det hadde vært høist behagelig for hovedstyret om det hadde kunnet slippe å forelegge en sak som denne for landsmøtet, men når saken ikke har kunnet ordnes ved forhandling, så får landsmøtet se koldt og nøkternt på hovedstyrets forslag. Når Løgavlen skal an vise vei i denne situasjon, så mener han at voldgiftsretten — et borgerlig rettsapparat — skal komme til anvendelse. Vi har sett også på denne side av saken og Landsorganisasjonens formann har konferert med Riksmeglingsmannen om den, men denne vil ikke anbefale voldgift her. Jeg har også preket om føderalisme, men jeg vil si, at det vilde være prinsipptrytteri om vi skulde prisgi Svalbard-arbeiderne, så de blir bundet til enkeltmannskontrakter og i årevis blir avskåret fra på organisasjonsmessig måte å ordne sine arbeidsvilkår. Til Røste vil jeg si, at jeg tror at man stabiliserer organisasjonen bedre ved en sådan lønnsreduksjon enn ved å optre slik at organisasjonen på Svalbard blir opløst i høst. Jeg tror ikke at Røste kan løse historien etter sitt forslag. Da hovedstyret anmodet om mandat til å føre forhandlingene, svarte foreningen at den ikke var mot forhandlinger, men mot at forhandlingene førtes i Oslo. Den vilde ha dem på Svalbard. Det er også et moment at selskapet i sine lånebetingelser har dette om lønnsreduksjon.

Når saken nu ligger sådan an at selskapet krever et greit og tydelig svar, så må landsmøtet gi dette. Nekter organisasjonen å gå med på en ordning, så må den også være klar over hvilke midler den skal anvende for å ta en konflikt på Svalbard. Det kan opstå situasjoner, da de som er mest føderalistisk innstillet må ta standpunkt mot dette syn for å opnå det som er i arbeidernes og organisasjonens interesse. Hadde vi nu vært i mai istedetfor i september, hadde meget sett anderledes ut.

Peder O. Moan: Jeg er ikke kompetent til å utrede denne konfliktsituasjon, men jeg er heller ikke kompetent til å være med på å vedta flertallets forslag her. Organisasjonen på Svalbard kan gå, sier man. Javel, så la den gå. Det får gå den organisasjonsmessige vei også i dette tilfelle. Vi har ingen garanti for at organisasjonen blir stående, om vi vedtar flertallets forslag i denne sak.

Chr. Henriksen: Det er ikke delte meninger om at dette er et vanskelig spørsmål og heller ikke om at det er et urimelig lønnsnedslag. Det er ikke mulig for forretningsutvalget å ta stilling til saken. Det var nødt til å forelegge saken for hovedstyret, som måtte ta stilling til den. Som ansvarlige organisasjonsfolk har vi også tatt vår stilling. Vi mente at når organisasjonens høieste instans — landsmøtet — var samlet, så var det nødvendig at den sa det siste ord i et sådant spørsmål. Det er avgjørende for min stilling at det blev ført forhandlinger på Svalbard. Viceformannen var deroppe, men kom ikke til noget resultat. Arbeiderne forkastet det resultat som forelå, men så besluttet medlemsmøtet at man skulde reise til Norge og fortsette forhandlingene der. Med det mandat reiste forbundets viceformann til Oslo. Den vei man da hadde å gå var meglings- og voldgiftsveien. Det er ikke langt hoppet fra meglings til voldgift. Når man besluttet å fortsette forhandlingene i Oslo og meddelte meglingsmannen at disse forhandlinger er brutt, så er saken dermed innlevert til meglings. Meglingen er også brutt uten noget vesentlig endret resultat av det som forelå på Svalbard. Men her kommer det som gjør saken så vanskelig, og det er telegrammet fra foreningen om at den på et senere medlemsmøte har besluttet at den ikke vil være med på nogen meglings. Det er klart at vanskeligheten er opstått ved at man først besluttet meglings, og så når forhandlerne er reist til Norge annullerer denne beslutning. Vi står nu overfor å komme på de gamle slavekontrakter. Før vi tok vår stilling sendte vi et telegram til arbeiderne på Svalbard og spurte dem om de vilde godta en overenskomst basert på meglingsforslaget. Dette spørsmål henlegger de, men erklærer sig villig til å fortsette forhandlingene på Svalbard. Deri må det da ligge at de er villig til et forlik. Jeg vil henstille til landsmøtet at det overveier denne sak nøie. Jeg stemmer for hovedstyrets forslag ut fra det at hvis vi mister fotfestet deroppe nu, så får vi en overenskomstløs periode og må regne med at organisasjonsmessige forhold på Svalbard får vi ikke på lange tider.

Kristen Aarhun: Når hovedstyret har fremmet dette forslag, så mener jeg at det er skjedd efter nøie overveielse og vurdering

av de forskjellige faktorer, men likevel er jeg uenig i det. En konflikt kan føre til nederlag for arbeiderne, men kan allikevel være uundgåelig. Det er usmakelig at landsmøtet skal vedta en lønnsreduksjon som arbeiderne selv har forkastet. Det bærende prinsipp i vår organisasjon har vært medlemmenes selvbestemmelsesrett, og jeg tror at medlemmene idag vil ha denne rett fremdeles. Jeg tror at forbundet vil komme i en ynkelig situasjon, hvis vi vedtar dette forslaget. Dette med statstilskuddet vil også gi det utseende av at Norsk Arbeidsmandsforbund i 1928 går sammen med de reaksjonære statsmakter for å gjennomføre en lønnsreduksjon.

Daniel Berg: Forslaget fra hovedstyret forekommer mig å være en fullstendig kapitulasjon overfor kapitalistklassen og statsmakten. Her i landet er det jo sådan at når vi går for 8 kroner dagen, så er mange nødt til å gå til fattigvesnet for å greie sig. På Svalbard må man ha ennu høiere lønnssetser enn her hvis man skal greie sig. Svalbardarbeiderne har allerede så snau lønnssetser at de ser det godt at de går sin undergang i møte, hvis de går lenger ned. Organisasjonen der oppe kan gå under hvis ikke forslaget blir vedtatt, men jeg tror at den går døden imøte hvis forslaget blir vedtatt. Jeg kan ikke støtte hovedstyrets forslag om at vi skal diktere nedslag for arbeiderne der oppe. Jeg anbefaler Røstes forslag.

Dirigenten: Ingvald Løgavlen har fremsatt følgende forslag: „Landsmøtet kan ikke vedta hovedstyrets forslag, men uttaler at arbeiderne ved Svalbard må gis anledning til å opprettholde sin selvbestemmelsesrett i dette spørsmål.“

Løgavlen: Når jeg har funnet å burde fremsette et anderledes formet forslag, så er det fordi Røstes forslag mere ligner en resolusjon. Jeg mener at arbeidernes selvbestemmelsesrett også skal gjelde for Svalbard. Det sies at vi vil gi arbeiderne på Svalbard på båten. Jeg tror at arbeiderne der oppe vil få respekt for organisasjonen når vi fatter en sådan beslutning. Hovedstyret lager derimot materie til en sprengning av organisasjonen på Svalbard. Min mening er at i mars—april vil forbundet få telegram om å reise op for å opprette en overenskomst. Nu får vi en dom, men til våren får vi anmodning om å knytte båndene med Svalbardarbeiderne. Hvis hovedstyrets forslag vedtas så blir det 10 års tariffløs periode på Svalbard etterpå.

Hans Røste: Jeg har intet imot Løgavlens forslag, men jeg har vært nødt til å dele forslaget i to deler fordi landsmøtet må si fra om hovedstyrets premisser er riktige eller ikke. Jeg henviser for øvrig til forbundslovens bestemmelser. Her står det i § 8, punkt 9, at arbeiderne har anledning til selv å bestemme skriftlig eller binnende avtale eller på annen måte å ordne forholdet til arbeidsgiveren. Tenk dere den situasjon at arbeiderne på Svalbard får en overenskomst vedtatt av landsmøtet og så finner de at de ikke kan arbeide på disse lønns- og arbeidsvilkår. Det er klart at det er noe som ligger til grunn for arbeidernes stilling til forslaget. Disse folk slutter og reiser tilbake til Norge, hvor de kommer inn på gruber og anlegg her i landet. Ligger det da ikke nær å tro, at disse folk kan finne på å si at vi går ikke inn i denne organisasjon for slik

er vi blitt behandlet o.s.v.? Vi skal ikke bare ha medlemmer på Svalbard.

O. Beck: Jeg tror at hovedstyret har sett på saken ut fra et feilaktig syn. Jeg kan ikke se at det her er en sådan situasjon at man behøver å fravike prinsipperklæringens regler. Om sommeren er det helt utelukkert å føre konflikt på Svalbard. Kampen må føres om vinteren for da har arbeiderne makten. For organisasjonsforholdenes vedkommende vil resultatet etter min mening bli næsten det samme hvilken form man velger. I vinter var misnøien med organisasjonens resultater så stor at organisasjonen holdt på å dø. Det er bare 30 organiserte av en arbeidsstyrke på 400 mann. Vi har jo protestert mot voldgiftsinstitusjonen, så det må da være det glade vannvidd om landsmøtet skulle etablere sig som voldgiftsrett. Jeg er tilbøielig til å gå over til Løgavlens forslag, og jeg henstiller til Røste at han tar sitt forslag tilbake. Det kan bli motstridende avgjørelser på Svalbard, men det kommer av at det er intet sted det skiftes ut så mange arbeidere om sommeren som der.

Formannen: Det kom ikke overraskende på mig at det er mange opfatninger av dette forslag. Jeg sa det også i hovedstyret at landsmøtet vil se på saken med skepsis. Det har fra flertallets side vært hevdet, at driften deroppe er basert på statsstøtte. Og det er riktig. Det selskap vi snakker om har nu større behov for statsstøtte enn tidligere, men dette er ikke av avgjørende betydning. Det viktigste for hovedstyret var å finne frem til en ordning som man mente var den gunstigste i den nuværende situasjon. Jeg er ikke overbevist om at den opfatning som er kommet frem fra annet hold er bedre. Jeg tror det blir en katastrofe, hvis man velger den linje. Jeg tror man velger det onde som kan være det behageligste. Jeg tør påstå, at den støtte som arbeiderne på Svalbard har fått i den tid de har vært organisert har kommet arbeiderne til gode. Hvis det skulde utregnes i kroner og ører så vil den utelukkende ha kommet arbeiderne deroppe til gode. Det er riktig at arbeiderne ikke hadde nogen innflytelse på sine vilkår dengang de hadde enkeltmannskontrakter. Siden har man søkt å få opprettet organisasjonsmessig avtale for dem og jeg tror at Beck vil måtte medgi at siden 1926 har arbeiderne hatt anledning til å være medbestemmende. Ordningen i 1926 var gunstigere enn hvad arbeiderne her i landet på det tidspunkt var istand til å opnå gjennom sin organisasjon. Jeg vil understreke det som er sagt med hensyn til muligheten av en konflikt. Det var dette hovedstyret hadde for øie igår og som var hovedmomentet for den innstilling som er fremlagt. Man fant at ved en konflikt kunde man ikke endre forholdet. Beck sier at det beste tidspunkt for en konflikt er om høsten. La oss føre dette videre. Sett at det blir konflikt og bedriften får tilstrekkelig med streikebrytere. I sitt siste innlegg understreket Løgavlen, at til våren vilde arbeiderne på Svalbard anmode organisasjonen om å komme til Svalbard for å rette på forholdene. Dette var sagt ut fra den forutsetning at man skulde få en voldgiftsavgjørelse i år. Skal dette skje, så må vi forandre lovbestemmelsen om at man ikke skal organi-

sere streikebrytere. Man har nødigg villet komme i den situasjon, at det skulde være folk som vilde organiseres, men at man så ikke skulde kunne gjøre det. Flertallets beveggrunner er ene og alene: Hvordan skal man ro denne sak iland med minst mulig skade. Under diskusjonen har jeg ikke kunnet få den opfatning at man kan bringe forholdene i en mindre vanskelig situasjon ved det som nevnes. Jeg vil gi den opplysning, at det selskap det her gjelder har en ekspektanceliste som er kommet op i 800 av folk som vil ha arbeide på Svalbard. Det kan ikke beskjefte halvparten av et så stort arbeiderantall. Man kan derfor anta at selskapet vil være i stand til å skaffe sig folk. Man vil altså bringe det dithen at arbeidsplassen er full av streikebrytere når våren kommer. Man setter saken på spiss når man sier at landsmøtet medvirker til lønnsreduksjon. Ja, men hvad er mest formålstjenlig, enten å begrense lønnsreduksjonen eller å gi det helt i selskapets hånd å bestemme lønnsreduksjonen? Selskapet vil kunne bringe ballanse i sitt budgett helt på arbeidernes bekostning. Den gjennomsnittlige fortjeneste på Svalbard har i år bragt et resultat av kr. 2.04 pr. time ved Store Norske. Ved den annen bedrift har fortjenesten ligget noget høiere, nemlig på kr. 2.40 pr. time. Jeg har ikke kunnet tilegne mig den opfatning at det er en bedre måte å gjøre det på det å slippe forholdene der oppe løs.

Chr. Henriksen: Man sier at det er bedre å la arbeiderne selv bestemme. Den situasjon vi står overfor er imidlertid om det skal fattes en organisasjonsmessig beslutning eller ikke. Derfor er det jeg har sagt, at det er bedre organisasjonsmessig å nå frem til et resultat enn å snu ryggen til å la det ryke. Jeg forstod av Bechs utmerkede innlegg, at han mente, at det ikke var mulig å få en ordning. Det er ingen som har anvist andre muligheter for en organisasjonsmessig ordning på Svalbard. Skal vi da la skuta seile sin egen vei? Det vil jeg som ansvarlig organisasjonsmann ikke være med på. Hvad måtte vi ikke gjøre ved statens anlegg i 1926? Vi sa dengang til arbeiderne: Vi må allikevel søke å komme til en ordning på dette grunnlag. Dette er et analogt tilfelle. Er det rettfærdig nu å si at det ikke er muligheter for en organisasjonsmessig ordning? Jeg gjør oppmerksom på at det også er dissens mellom Svalbardarbeiderne.

Aasmund Sefors: Formannens innledning var bygget på en utregning i kroner og ører og en sammenligning av lønnsreduksjonene. På denne basis anbefalte han at hovedstyrets forslag skulde vedtas. Her er det imidlertid ikke spørsmål om kroner og ører, men om prinsipper som Norsk Arbeidsmandsforbund har kjempet for i årrekker for å knesette. Hovedstyrets forslag er byråkratisk til ytterste fingerspisser. Albert Karlsens argumentasjon er likefrem snurrig. Han sier jo at hvis selskapet ikke får 4½ procents reduksjon, så kan det ikke kjøpe mat til arbeiderne. Derfor må landsmøtet vedta hovedstyrets forslag. Henriksens argumentasjon er mere utflytende, men går i samme retning. Det er aldeles sikkert, at hvis landsmøtet vedtar hovedstyrets forslag, og dermed fravrister arbeiderne den

rett de mener sig å ha, så vil Norsk Arbeidsmandsforbund få en knekk som det ikke vil kunne bøte på. Vi skal ihvertfall holde vårt hovedapparat purt og rent. Hvis vi vedtar hovedstyrets forslag, så kan vi gå herfra med senket blikk. Jeg opfordrer representantene til å stemme forslaget ned.

Konrad Karlsen: Dette er et ubehagelig, ja, nærsagt vemmelig spørsmål, som man skulde ønske at man kunde skyve fra sig. Vi kom imidlertid i hovedstyret til det resultat at vi måtte forelegge spørsmålet for landsmøtet i den form det har fått. Hovedstyret hadde ikke myndighet til å treffe avgjørelsen, men vi mente at landsmøtet hadde denne myndighet. Saken foreligger slik at det er bare 3 veier å gå: Enten en ordning som denne, eller en overenskomstløs periode med enkeltmannskontrakter eller også konflikt. Da vi drøftet spørsmålet om overenskomstløs periode, sa representantene fra Svalbard, at organisasjonen i tilfelle vilde ødelegges. Konflikt i dette tilfelle reiser spørsmålet: Kan vi ramme selskapet? Dette må besvares med nei. Med hensyn til de 800 som står på ekspektancelisten, så mener jeg at de vil kunne mangedobles. Det er nemlig bare de som har trodd at de hadde chance til å komme på Svalbard som har tegnet sig på den nu. Man må huske på at det nordpå er nød i hjemmene, spesielt blandt fiskerbefolkningen, så de sier ikke nei til en jobb nu. Organisasjonen har heller ikke den tradisjon deroppe som her, så de skiller ikke så lett mellom hvad som er streikebryterarbeide og hederlig arbeide efter vår opfatning. Konflikt er derfor ingen farbar vei i dette tilfelle. Er man klar over hvad medlemmene deroppe egentlig mener? Det er kort tid siden at medlemmene deroppe vedtok å innbringe saken for megling. Denne beslutning blev annullert og forslaget fra forbundet henlagt, men videre blev det besluttet å tilby forhandling på stedet. Dette siste må innebære noget. Hvis de fremdeles skulde stå på samme standpunkt som tidligere, så var det jo ikke grunnlag for videre forhandlinger. Nu er det imidlertid ikke anledning til forhandlinger på stedet, idet selskapet nu må treffe sine forberedelser straks. Landsmøtet får gjøre hvad det vil, enten det vil vedta eller nedstemme forslaget. Jeg mener i motsetning til Henriksen, at det er riktig å stille arbeiderne fritt. Det vil jeg anbefale hvis hovedstyrets forslag nedstemmes. Slik som saken blev forelagt i går lå den i virkeligheten anderledes an enn den gjør i dag. Bech og Brufladt har nu hver sine opfatninger. Bech mener at organisasjonen vil gå ut av sagaen om man får en periode med enkeltmannskontrakter. Hvis hovedstyrets forslag vedtas så skulde heller ikke organisasjonen dø ut, idet det er et mindretall deroppe som vil gi organisasjonen bemyndigelse til å oprette overenskomst. Spørsmålet blir derfor: Gagner vi organisasjonen best ved å fatte en beslutning som oprettholder organisasjonen selv om den svekkes, eller ved en beslutning som medfører at organisasjonen faller bort?

Hans Paulsen: Jeg blev høilig forbauset over hov. dstyrets forslag. Det har jo vært et gammelt krav at makten skulde tilbake til medlemmene. Nu går makten til hovedstyret som har gitt den til

landsmøtet i dette tilfelle. Det er ett og det samme enten man vedtar Røstes eller Løgavlen's forslag. Hvis hovedstyrets forslag vedtas kommer vi i den stilling at vi må si til arbeiderne på våre arbeidsplasser at vi har hjulpet arbeidsgiverne mot arbeiderne på Svalbard. Albert Karlsen synger den gamle svanesang om at man skal vedta et forslag når det bærer utover mot høsten. Til våren vil man stå uten overenskomst og vil kunne bygge organisasjonen op fra nytt av. Jeg synes at Ødegaard i dette tilfelle har valgt å forfekte det største ondes sak. Vet ikke Ødegaard at det er hundreder av arbeidssøkende ved alle bedrifter i landet nu? Jeg anbefaler at man forkaster hovedstyrets forslag.

Ole Bech: Beslutningene på Svalbard om megling og voldgift kan jeg forstå, fordi det er så stor utflytning av folk deroppe. Nu er det kommet et nytt belegg op og størsteparten av dem som har hatt kjennskap til det som blev gjort i fjor er reist. Nu skal foreningen telle 200—250 mann, mens den i vinter bare talte nogen og tre-dve mann. Vi begikk en dumhet i fjor ved at vi gikk på frivillig voldgift. Vi trodde dengang at det skulde være mulig å få bedre vilkår ved å delta i frivillig voldgift. Det viste sig imidlertid at retten ikke tok hensyn til arbeidernes krav. Det var derfor en mislykket affære. Dette har bevirket at folkene deroppe har fått den opfatning de nu har. Det er få i Oslo som har rede på forholdene deroppe, derfor vil de ha forhandlingene ført på stedet. Det er to onder som Ødegaard sa, men jeg er ikke i tvil om at hovedstyret har valgt det største av disse to. Jeg frykter for at hovedstyrets forslag, hvis det blir beslutning, vil gi organisasjonen på Spitsbergen en knekk.

Eftermiddagsmøtet onsdag den 29 august.

Dirigent: *P. O. Moan.*

Sekretæren, *Aksel Selboe*, refererte protokollen som blev enstemmig godkjent. Dirigenten gav en del meddelelser.

Ordningen av lønns- og arbeidsvilkårene ved Store Norske Spitsbergen Kullkompani.

Efter forslag av *dirigenten* blev det vedtatt å sette strek ved de inntegnede talere.

Løgavlen: Jeg vilde ikke ha forlangt ordet for tredje gang, hvis ikke formannen var fremkommet med nogen eiendommelige uttalelser. Jeg opfattet ham iallfall derhen, at han doserte at hvis det blir overenskomstløs periode på Svalbard i vinter, og arbeiderne til våren kommer og anmoder forbundet om assistanse for å få opprettet overenskomst, så skal de betraktes som streikebrytere. Jeg håper at denne opfatning av uttalelsene er en misforståelse. Det har i alle år vært så at vi har hevdet at organisasjonsforholdene skulde være så smidige at arbeiderne skulde kunne velge mellom

bindende avtaler og anerkjente arbeidsvilkår. Selskapets representanter har sagt at arbeidsbetingelsene ikke skal bli ringere enn hvad selskapet har tilbudt under forhandlingene. Dette har jeg lagt vekt på, og det kan hende at arbeiderne foretrekker en ordning på dette grunnlag fremfor alle paragrafene i overenskomsten. Jeg kan ikke skjønne annet enn at dette er i beste overensstemmelse med organisasjonens praksis. Jeg kan ikke tro at det er smågutter der oppe, så det må ligge noget under de eiendommelige standpunkter som foreningen har tatt. Man må forutsette at foreningen har fulgt med i forhandlingenes gang.

Thv. Nilsen: Alle talere hittil har pointert sterkt at det vilde være vanskelig å seire i en konflikt på Svalbard. Argumentet har særlig vært at det skulde bli så mange streikebrytere. Man henviser til at det står 800 mann på listene hos selskapet. Men hvordan er det i så henseende på hver eneste arbeidsplass her i landet nu. Er det ikke likedan? Hvis resonnementet var riktig, så skulde vi altså tape alle konflikter. Jeg tror ikke at nordlendingene er så dårlige at de ikke kan skjelve mellom en streikebryter og en hederlig arbeider. Vi kommer ut på et skråplan, hvis vi gir oss til å binde arbeiderne til en overenskomst som de ikke vil ha. Vi gjør ikke organisasjonen til en revolusjonær organisasjon ved å påtvinge arbeiderne sådant. Vi skal heller ikke være med på å bryte de prinsipper som Arbeidsmandsforbundet har kjempet for i mange år.

Kr. Moljord: Jeg er en av dem som ikke kan være med på den innstilling som foreligger. Kan organisasjonen reddes ved denne innstilling? Jeg har den opfatning at det ikke kan være mulig å oprettholde organisasjonen på Svalbard ved å vedta en sådan innstilling. Arbeiderne har forkastet forhandlingsforslaget og likeledes å innbringe saken for megling og voldgift. Man må ta hensyn til om flertallet der oppe vil bøie sig for en slik avgjørelse av landsmøtet. Brufladt tror det ikke. Flertallet vil gå ut av foreningen og vil få et godt argument mot organisasjonen, så det vil komme til å gå mange lange år før det vil bli muligheter for organisasjon der oppe igjen. Da er det bedre at arbeiderne selv har ført sig op i en konflikt som har ført til nederlag. Da vil det være lettere å bygge organisasjonen op igjen. Beslutningen er så usmakelig at jeg må si med Løgavlen, at jeg måtte gå fra landsmøtet med bøiet hode, hvis jeg hadde vært med på en sådan beslutning. Jeg tror at man i Nordland ser like skjævt på streikebrytere som man gjør det her på Sørlandet.

Albert Karlsten: Jeg kan meddele, at Brufladt i hovedstyret sa, at han trodde at det kunde være mulig å oprettholde organisasjonen på det forslag som hovedstyret har fremsatt. Om vinteren er arbeiderne henvist til selskapets mat og boliger. Jeg har ikke sagt, Selfors, at hvis selskapet ikke får de 4½ pct. nedslag, så kan det ikke kjøpe mat til arbeiderne. Det jeg sa var at hvis selskapet ikke får lønnsreduksjon, så kan det ikke få midler til å kjøpe mat til vinterdrift. Vi har valget mellom samme reduksjon i begge tilfelle, men i det ene også organisasjonsmessig overenskomst og i det annet

å miste enhver innflytelse på arbeidsforholdene der oppe. Når arbeiderne går inn på enkeltmannskontrakter, så har de ikke interesse av å oprettholde organisasjonen på Svalbard, og da kan heller ikke forbundet ha anledning til å gripe inn til våren. Jeg har inntatt mitt standpunkt for å søke å nå frem til de best mulige lønns- og arbeidsvilkår for arbeiderne på Svalbard.

Olaf Bjerke: Jeg synes at arbeiderne på Svalbard er å beklage i denne sak fordi de har fattet to motstridende beslutninger. Der ved har de ikke lettet arbeidet for forbundsledelsen. Etter dette vil heller ikke riksmeglingsmannen medvirke til en voldgiftsdom for denne bedrift. Han har gode grunner for det, for han brente fingerne sine på en lignende sak i våres. Jeg synes at en streik på Svalbard må være like samfundsskadelig som en stans i bygningsfagene her i byen. Det vilde være bedre for oss om denne sak kom for voldgiftsretten enn at vi skulde oprette en overenskomst uten arbeidernes medvirken.

Peder Nystad: Jeg kan ikke la Konrad Karlsens uttalelse om nordlendingene og streikebryterne stå uimotsagt. Folket på Svalbard består ikke bare av nordlendinger, men like meget av sørlendinger. Også nordpå er streikebryterne blitt behandlet med godt resultat. For øvrig mener jeg at saken nu er debattert så meget at alle har tatt sitt standpunkt.

Brufladt: Da jeg hadde ordet ista gav jeg bare en orientering om forholdene der oppe og fortalte om hvordan de forskjellige organisasjoner hadde virket. Jeg vil si at hvis man kommer til å gå over til enkeltmannskontrakter igjen, så vil organisasjonen snart være en saga blott. Hvis man får en organisasjonsmessig ordning med tvang, så vil nok en del gå ut med det samme, men foreningen vil bestå og vil kunne arbeide sig op igjen til en stabil organisasjon. Det kan være delte meninger om en ordning som kunde bli godtatt der oppe. Jeg synes imidlertid at jeg må opplyse landsmøtet om hvad som er det almindelige flertalls opfatning der oppe, og det er at arbeidet må fortsette. Hvis det blir konflikt, må arbeiderne bort derfra. Vintrene 1922, 1923 og 1924 hadde vi lokale konflikter på grunn av enkeltmannskontraktene. I november måned, da siste båt var gått til Norge, fant arbeiderne å kunne forberede sig på konflikt. Man senket arbeidstempoet. Det gikk i 3 uker, men så ebbet det ut ved at ingeniørerne og stigerne gikk og snakket med folkene enkeltvis. Selskapet kan trekke tilbake tilskuddet til familiene og det kan tvinge arbeiderne til å godta et dårligere resultat enn det som foreligger her. Jeg har den opfatning at vi ikke har hatt noget tap på å stå i Norsk Arbeidsmandsforbund. Vi har ved det kunnet bremse på arbeidsledelsens lyst til å trykke løningene nedover. Med hensyn til det å føre konflikt, så må denne føres i Norge og skje ved at man blokerer produktene her, men på dette område har det vist sig at de organisasjoner som vi skulde holde oss til, ikke er denne opgaven voksen nu. De nordlendinger som har vært på anleggene der oppe har vist sig å være gode organisasjonsfolk. På Svalbard er det vanskelig å få alle med i organisasjonen. Det er

nemlig der oppe ikke den samme slags anleggsarbeiderstokk som man har her i Norge. De som kommer op til Svalbard, kommer dit for å tjene penger til ett eller annet formål. Ved de matstreikene som vi har hatt en gang om måneden, har ingen sviktet, selv om de ikke har vært med på de organisasjonsmessige beslutninger.

Aasmund Selfors: Henriksen uttalte at denne konflikt og konflikten i Sulitjelma var analoge. I Sulitjelma bestemte imidlertid arbeiderne selv at de skulde ta et lønnsnedslag, men her er det motsatte tilfelle. Man skal ikke blande kortene. Jeg er ikke enig med den siste taler i at man ikke kan ta en konflikt på Svalbard. Jeg har vært med på en konflikt på Svalbard, men den taptes fordi den blev ført her i Norge. Det vi her innbydes til er å bryte et prinsipp. Hvis vi skal føre konflikt, får vi imidlertid behandle det spørsmål særskilt.

Formannen: Løgavlen forslag er basert på den forutsetning at det kan inntre en tariffløs periode og på det grunnlag som selskapets direktør uttalte til mig. Mine uttalelser var basert på den forutsetning at det blev en overenskomstløs periode under konfliktens tegn, og da står man der som jeg søkte å gi et fotografi av. Hvis situasjonen ordner sig slik som direktøren antydte, da blir det ikke konflikt og da står den anledning åpen som jeg nevnte, om organisasjonsmessige forhandlinger til våren. Men hvis konflikten utvikler sig, står det sådan for hovedstyret at man mister organisasjonen, og ut fra den betraktning er det at hovedstyret fremmer sitt forslag for at man under enhver omstendighet skal ha tak i forholdene på Svalbard.

Konrad Karlsen: Det er spesielt av hensyn til uttalelsene fra Moljord og Nystad at jeg forlangte ordet nu. De gjør sig skyld i en misforståelse. Jeg har ikke uttalt mig nedsettende om nordlendingene som sådanne, men jeg har pekt på at organisasjonen er ny der oppe og at den ligger spredt, og så det at det økonomiske trykk er så sterkt der oppe. De to som har uttalt sig, er fra Sulitjelma. Der er det ikke farlig, for det er et gammelt industristed. Men det kan ikke sammenlignes med Nord-Norge for øvrig. Når nordlendingene kommer inn i organisasjonen, så er de fullstendig like så gode som folk her sydpå. Det er prinsippsspørsmål som gjør sig gjeldende her. Det er riktig at det dreier sig om medlemmenes selvbestemmelsesrett, og jeg vil ha sagt, at hvis beslutningen på Svalbard hadde vært klar, så vilde ikke jeg ha inntatt dette standpunkt. For mig har det spillet en overordentlig stor rolle, det standpunkt som foreningens egen representant har inntatt. Hvis man ikke kan vedta hovedstyrets forslag, så bør man vedta Løgavlen forslag.

Dirigenten: Bør det ikke i denne sak foretas navneprop?

Hans Røste: Etter de uttalelser som er falt, er det så stor forskjell i opfatningene at det bør foretas navneprop.

Chr. Henriksen: Jeg synes det er nok å ta alternativ votering.

Aasmund Selfors: Kan ikke de to forslagsstillere enes om et felles forslag?

Løgavlen: Jeg kan ikke gå over til Røstes forslag, fordi det i forslaget står ting som der kan diskuteres om hvorvidt det er overensstemmende med sannheten. Det er ikke bragt på det rene at arbeiderne har forkastet forslaget.

Røste: Etter de opplysninger som er gitt, har arbeiderne behandlet forslaget og forkastet det. Lønnsreduksjonen har de stemt over to ganger. Mitt forslag sier noget om hvad saken gjelder, men det gjør Løgavlen forslag ikke.

Voteringen over hovedstyrets forslag foregikk derefter ved navneprop. Forslaget blev forkastet med 61 mot 18 stemmer. 3 representanter var fraværende.

De 18 som stemte for hovedstyrets forslag var: Johan Røttereng, Jakob Hagen, Aksel Nygren, Alfr. Tonstad, Arne Brufladt, Julius Leifseth, Johs. M. P. Ødegaard, J. Eikefjord, Anton Granrud, Lars Løkkebø, Konrad Botten, Konrad Karlsen, Aksel Selboe, Albert Karlsen, Magnus Magnussen, H. J. Jubskaa, Chr. Henriksen og A. K. Hansen.

De 61 som stemte mot forslaget var: Kristoffer Morken, O. M. Johansen, Thv. Nilsen, Halvdan Kristensen, Johannes Togstad, Julie Ingebrektsen, S. Simonsen, John L. Moen, Peder O. Moan, Iver O. Brekken, Magnus Guldbakke, Godtfred Isaksen, Arnt Jakobsen, Ole O. Holden, Arthur Lie, N. Syvergaard, Kr. Karlsen, Kristen Aarthun, Tideman Hessenget, Jakob Sæther, Ole Beck, Karl Nilsen, Edv. Sjølander, Andor Ramberg, Martin Maalø, Peder Nystad, Arnt Pedersen, Daniel Berg, Olaf Bjerke, Viktor Nordahl, Olav Bergvik, Anders Haugen, Ragnar Fossum, Edvard O. Hjelle, D. Isaksen, Johs. Olsen Selfors, Martin Dyrseth, Hans Lund, Jakob Jensen, Hilmar O. Vatnan, Oskar Hansen, Ole Kristensen, Aasmund Olsen Selfors, Adolf A. Lakseforsmo, Jens Martinsen, Olav Paulsen, W. Anstensen, Sigurd Sagdal, Emil Jansen, Johan Fagerlien, Ingv. Løgavlen, Lars Bergundhaugen, Marius Andersen, Karl Jansen, Kristoffer Høidalen, Ole Hagen, Hans Paulsen, Magnus Omdal, Karl Bjørnstøl, Hans Røste og Kristian Moljord.

Fraværende var: Frithjof Andersen, Karl Lorntsen og Sigurd Tangen.

Dirigenten foreslog nu alternativ votering mellem Røstes og Løgavlen forslag:

Konrad Karlsen: Det er også en annen ting i Røstes forslag som landsmøtet ikke kan vedta og det er påstanden om at landsmøtet skal påtvinge arbeiderne en lønnsreduksjon. Lønnsreduksjonen foreligger uten vår deltagelse.

Løgavlen forslag blev vedtatt mot 32 stemmer som avgas for Røstes forslag.

Konflikten i Sør-Varanger.

Dirigenten: Vi skal nu fortsette behandlingen av den muntlige beretning for 1928. Som man vil huske fremsatte Edv. Sjølander igår et forslag. Det lyder således:

„Landsmøtet finner at den pågående kamp om organisasjonsretten ved A/S Sydvarangers bedrifter er av så stor betydning for organisasjonens fort-

satte eksistens i distriktet at alt må settes inn på å støtte samtlige streikende, så at kampen kan føres frem til seier for organisasjonen. Forretningsutvalget pålegges å undersøke mulighetene for en effektiv blokade ved at andre arbeidergrupper trekkes inn ved betinget sympatistreik. Videre utsender forretningsutvalget på landsmøtets vegne en utredning av kampens karakter og oppfordrer de fagorganiserte arbeidere over hele landet til moralsk og økonomisk å understøtte de streikende arbeidere.“

Formannen: Jeg avbrøt min beretning for at vi skulle behandle den sak som nu er avgjort. Som jeg nevnte var det noen saker som var av større omfang. En del saker nevnte jeg titelvis, men saker som konflikten ved Sydvaranger og situasjonen ved Statens anlegg finner jeg at det er nødvendig å gi landsmøtet en nærmere oversikt over. Jeg skal da først gi en oversikt over konflikten ved A/S Sydvaranger. Jeg forholder mig refererende, men der vil bli mange enkeltheter som det vil være adgang for representantene å komme inn på så landsmøtet kan få den fulle orientering.

Som de fleste er bekjent med har der i de senere år vært mindre tilfredsstillende tilstander ved A/S Sydvaranger på grunn av at selskapet kom under konkursbehandling. Driften stoppet ikke helt, men ruslet og gikk under administrasjon av bostyret. Sommeren 1927 kom det til en ordning med kreditorene og det blev drift under hvad man kan kalle for ordnede forhold, men i mindre målestokk enn hvad det hadde vært i selskapets største periode. Under konkursperioden engasjerte selskapet arbeidere på enkeltmannskontrakter og løftet dem ut av det almindelige arbeidermiljø ved å gi dem titel av betjenter. Da man igjen kom over i mere almindelige og stabilere forhold fortsatte imidlertid selskapet med dette. Da det var kommet inn i mere trygge arbeidsforhold igjen, begynte man å se etter mulighetene for å reise organisasjonen på benene og det blev satt igang organisasjonsarbeider der oppe for å vinne tilslutning til organisasjonen. Man begynte også å se nærmere på kontraktsforholdet. Man blev klar over at det var en uting og et ledd i bedriftens bestrebelse for å komme bort fra organisasjonens innflydelse på stedet. Det reiste sig spørsmål om å komme bort fra enkeltmannskontraktene. Flere gamle organisasjonsfolk hadde gått inn på enkeltmannskontrakter og derved kommet ut av organisasjonen. Det blev da rettet spørsmål til forbundet om man kunde gjøre regning på at forbundet vilde støtte de organiserte arbeidere som nektet å gå inn på enkeltmannskontrakter og nu risikerte å bli opsagt. Det spørsmål blev gjentagne ganger drøftet i forbundsstyret, men man fant at det ikke var noget middel til å demme op for denne utvikling om man støttet de som nektet. Det måtte reises en mer effektiv kamp mot kontraktsystemet. Det første ledd i det som måtte gjøres var å hindre bedriften i å engasjere folk i det hele tatt. Det var det som var grunnlaget for den opfatning som gjorde sig gjeldende i forretningsutvalget. Under Landsorganisasjonens kongress blev det holdt en konferanse mellem forretningsutvalget og representantene der oppe fra. Denne konferanse resulterte i at forretningsutvalget besluttet å gi organisasjonen i Kirkenes mandat til

å blokere tilgangen av arbeidere. Nu var man imidlertid rett innunder jul og nyttår, og man hadde fått den opfatning på grunn av foreteelser selskapet hadde foretatt, at der vilde bli gjort forandringer. En del arbeidere var opsagt. Det viste sig imidlertid at dette endret sig snart. Alle opsagte blev inntatt igjen og vi fikk beskjed om at det var måneds- eller kontraktsskarer som var begynt å si op sine kontrakter. Det var tendens til at organisasjonen skulde få et bedre føre å arbeide i. Etter som vi opfattet det artet det sig også slik. Man var i mars—april kommet til den opfatning at nu burde der stilles krav til selskapet om opprettelse av overenskomst. Og der oppe mente man at det var påkrevet at forbundet sendte en mann til Sørvaranger for å konferere med arbeiderne om stillingen eller at det måtte bli anledning for to representanter fra organisasjonen der oppe å komme til Oslo for å orientere forretningsutvalget. Forretningsutvalget fant at dette var et rimelig krav og besluttet å sende Hans Røste nordover, idet hverken formannen eller viceformannen hadde anledning til å ta en reise som vilde kreve så mange dager. Hans Røste reiste og kom til Kirkenes 22 mars. For å gi en så fyldestgjørende oversikt som mulig, må jeg referere Hans Røstes rapport fra Sørvaranger:

Ved min ankomst til Kirkenes onsdag 22 mars var det ordnet med møter, så jeg allerede samme dag holdt fellesstyremøte med fagforeningsstyrene for Nordens Klippe og Grubernes arbeidsmannsforening hvor man gav de opplysninger som kunde gis angående inntagelse av arbeidere på enkeltmannskontrakt, samt om arbeidsforholdene ved A/S Sydvaranger for øvrig.

I følge de opplysninger som fremkom på dette møte, blev det — som forbundet kjenner til i følge tidligere meddelelser — allerede under den tid konkursboet drev verket, inntatt arbeidere på enkeltmannskontrakt. Ved selskapets rekonstruering blev disse kontrakter fornyet med 3 måneders opsigelse for samtlige, men for øvrig av samme innhold som tidligere. En del av disse som har undertegnet enkeltmannskontrakt er yngre arbeidere som ikke har tenkt nøiere over saken, eller vært klar over hvilke konsekvenser en sådan fremgangsmåte kunde medføre. Men det er også de som har undertegnet disse kontrakter fullt vidende om den stilling de på denne måte kommer i til de øvrige arbeidere ved verket og til organisasjonen.

Det er bl. a. organiserte arbeidere med op til 15 å 20 års medlemsskap i fagorganisasjonen som har meldt sig ut av fagforeningen og festet sig på enkeltmannskontrakt. Det fortaltes at enkelte av de som har kontrakt endog håner dem som fremdeles holder på organisasjonen.

Til jul 1927 blev som tidligere meddelt ved samorganisasjonen, samtlige arbeidere ved verket som ikke stod på kontrakt opsagt. Disse har dog i alt vesentlig efter hvert blitt gjeninntatt utover vintertiden. For enkeltes vedkommende med den bemerkning fra verkets side, at de før eller senere alle vilde bli forelagt kontrakter og at de likeså gjerne kunde hoppe i det som å krype i det.

Det har dog i den senere tid begynt å vise sig en del misnøie også blandt de som har kontrakter. I enkelte tilfelle har dette resultert i at vedkommende arbeider har gått til å opsi kontrakten, *fullt vidende om at de derved utsetter sig for ikke å få arbeide ved A/S Sydvaranger mere.*

Hvad angår den påtenkte blokade for tilgang av arbeidere ved verket så var jeg straks klar over at slik som forholdene for nærværende lå an, idet at verket hadde inntatt så mange arbeidere som det for tiden trengte, vilde en sådan blokade ikke ha nogen vesentlig betydning for å bekjempe inntagelse av arbeidere på enkeltmannskontrakt. Den vilde så vidt jeg kunde forstå heller ikke føre til at organisasjonen kunde få nevneverdig innflydelse over de lønns- og arbeidsvilkår som skulde være gjeldende ved verket. Skulde det vært utsikter for at en sådan blokade vilde føre frem til en organisasjonsmessig ordning av forholdene ved verket, måtte den ha vært iverksatt på et tidligere tidspunkt.

Slik som alt tatt i betraktning for tiden arter sig ved A/S Sydvaranger, er jeg av den opfatning at man må reise krav om opprettelse av overenskomst ved verket. Jeg anser dette som den fremgangsmåte som nu kan anvendes og hvorved det kan være muligheter for organisasjonen å få tak i saken igjen og derved bli medvirkende når arbeidernes lønns- og arbeidsvilkår skal ordnes. Og samtidig ved en eventuell overenskomst forsøke å få inn bestemmelser i denne som fastslår en opsigelsesfrist som gjøres gjeldende for samtlige arbeidere ved verket. På dette grunnlag blev saken optatt til drøftelse i fagforeningene.

Saken blev drøftet i 4 fellesstyremøter hvor man enedes om å utarbeide forslag til overenskomst og forelegge saken til behandling i vedkommende foreninger.

På fagforeningsmøtene hvor saken blev behandlet var det enstemmighet om å gi sin tilslutning til den fremgangsmåte som vi var enig om på fellesstyremøtene.

Man drøftet og var fullt på det rene med de eventuelle vanskeligheter som kunde melde sig under en konflikt. Men man var på samme tid klar over at hvis det ikke blev gjort noget forsøk på å foreta noget som kunde hitføre en endring av forholdene ved verket, vilde det bli vanskelig for ikke å si umulig for organiserte arbeidere å få arbeide ved A/S Sydvaranger.

Efter et saken var ferdigbehandlet av våre avdelinger og de nødvendige beslutninger angående forbundets mandat var fattet, som alle var enstemmige, hadde jeg en konferanse med direktør Knudtsen angående spørsmålet om opprettelse av overenskomst med verket. Herunder fremholdt direktøren at han hadde inntrykk av at Arbeidsmandsforbundet hadde mistet all innflytelse på Kirkenes, men at han for øvrig ikke hadde noget særlig å innvende mot å opprette overenskomst med forbundet. *Men tidspunktet for ham passet best enten til høsten eller til neste vår.*

I hvert fall vilde det for hans vedkommende bli spørsmål om en overenskomst av lengere varighet, idet verket var i den

stilling at det ikke kunde ta en konflikt hvert år. Han hevdet til slutt at han ikke kunde gå med på andre betingelser enn de som er gjeldende ved bergverkene for øvrig og at de eventuelle forhandlinger måtte føres i Oslo. Jeg gjorde direktøren opmerksom på at de spørsmål som han berørte fikk han fremlegge under de eventuelle forhandlinger og at vi ikke hadde noget å innvende mot at forhandlingene blev ført i Oslo.

Våre avdelinger blev gjort bekjent med direktørens svar, hvorefter jeg fant at det ikke var mere å kunne utrette på Kirkenes i anledning denne sak.

I følge de opplysninger jeg kunde få arbeider det for tiden ved A/S Sydvaranger omkring 550 mann. Heri ikke medregnet funksjonærer og kontorpersonale. I følge opgave fra herredssekretæren skal det være omkring 150 arbeidere som har undertegnet enkeltmannskontrakt. Av disse er høit regnet 40 ved Bjørnevand og resten på Kirkenes. I den opgave som forbundet tidligere har fått fra samorganisasjonen over disse forhold var også medregnet funksjonærer og kontorpersonale.

Verket utbetaler en forskuddslønn for akkordarbeidere av kr. 0.85 pr. time. Dette ansees ikke som nogen garantert minstelønn, idet arbeiderne ved overtagelse av akkordseddelen gjøres opmerksom på at de får hvad de tjener på akkorden og intet mere, selv om det ikke blir mer enn 25 øre timen. Fortjenesten på akkord er litt forskjellig, men i almindelighet *dreier det sig omkring kr. 1.40 pr. time.*

For timelønnede arbeidere varierer timelønnen fra kr. 1.00 til kr. 1.25 pr. time. For arbeidere på enkeltmannskontrakt ligger timelønnen noget høiere, samtidig som disse arbeidere også får 12 dagers ferie om året, for de øvrige arbeidere praktiseres i almindelighet den samme ordning som ved bergverkene for øvrig.

I følge opgaver har vår avdeling ved Bjørnevand 55 medlemmer, Nordens Klippe, Kirkenes 110 medlemmer. Av disse er for Nordens Klippes vedkommende en del medlemmer som for nærværende ikke arbeider ved A/S Sydvaranger.

Som det vil fremgå av foranstående er organisasjonsprocenten ikke stor ved denne bedrift. Dette har naturligvis sin årsak i de vanskelige arbeidsforhold som i de senere år har gjort sig gjeldende her. Men til tross herfor er det min opfatning at *organisasjonens medsemstall kunde vært adskillig større.*

I løpet av de siste måneder har dog organisasjonen begynt å få tilslutning igjen. Dette skyldes for en vesentlig del det prisverdige arbeide som de få medlemmer — som vi utover høsten 1927 hadde igjen i våre avdelinger — har utført for å holde organisasjonen i sammen og for å få ny tilslutning. I dette sitt arbeide har de selvfølgelig fått all den støtte fra samorganisasjonen som denne har kunnet gi dem. Det er også min opfatning av forholdene der oppe, at forbundet bør ofre litt på agitasjon. Jeg går ut fra at det blir anledning til å komme til dette spørsmål senere.

Med solidarisk hilsen H. Roste.

På grunnlag av denne rapport behandlet forretningsutvalget saken, og man fant at den eneste måte å reise organisasjonen på var å reise krav om opprettelse av overenskomst. Det var videre besluttet at hvis kravet ikke blev akseptert av selskapet og megling ikke kunde føre til resultat, så hadde man mandat til å opsi plassene. Forretningsutvalget godkjente det standpunkt som var inntatt i Sørvaranger, og det fremmet forslag til bedriften overensstemmende med det forslag som var utarbeidet på stedet. Forhandlinger blev det praktisk talt ikke, idet selskapet sa at det praktisk talt ikke hadde arbeidere som stod tilsluttet organisasjonen. I meglingsmøtet blev det opsatt følgende protokoll:

År 1928 den 3 mai holdtes møte hos Riksmeglingsmannen.

Tilstede var for A/S Sydvaranger direktør Behrens og for Norsk Arbeidsmandsforbund sekretær Eikefjord.

Riksmeglingsmannen fremla 1) melding om arbeidsopsigelse fra Arbeidsmandsforbundet dat. 2 ds.

Behrens uttalte at bedriften ikke hadde prinsipielle innvendinger å gjøre mot å opprette overenskomst med arbeidernes organisasjoner, men at den for tiden ikke fant anledning hertil, idet forholdene, efter at driften ifjor høst var gjenoptatt, ikke ennu var tilstrekkelig konsolidert, og hensett til den ringe prosent av arbeiderne som er organisert. Bedriftens ledere var av den opfatning at den foreliggende opsigelse ikke vilde medføre stans.

Riksmeglingsmannen uttalte derefter, at han efter omstendighetene ikke fant å burde nedlegge forbud mot arbeidsstans. Han ønsket enkelte forhold nærmere belyst og foreslo derefter forhandlingene utsatt, idet det var forutsetningen at den bebudede arbeidsstans ikke foreløbig iverksettes.

Eikefjord meddelte at saken vil bli behandlet i et møte i forbundet i eftermiddag og svar bli gitt umiddelbart efter.

Valentin Voss.

På grunn av reise hadde jeg ikke anledning til å være til stede hverken i meglingen eller i forretningsutvalget. Man fant at man måtte opprettholde det standpunkt man hadde inntatt og eventuelt gå til arbeidsstans. Man hadde jo bemyndigelse til det og arbeidsstansen skulde inntre 12 mai. Det viste sig da at arbeidsstansen fikk større omfang enn man hadde kunnet regne med efter de organisertes antall. Allikevel var det en stor del av folkene som stod igjen på arbeidsplassen. Ja, det alt vesentlige antall av arbeiderne stod igjen på arbeidsplassen. Det opstod da den situasjon at man fikk henvendelse fra de uorganiserte som protesterte mot stansen, idet de hevdet at streiken var iverksatt av folk som ikke arbeidet ved A/S Sydvaranger. Overensstemmende med gammel praksis har man imidlertid ikke innlatt sig med uorganiserte. Konflikten inntrådte 12 mai. Det blev da rettet en henvendelse fra organisasjonen deroppe om at de som ikke var organiserte, men deltok i streiken skulde erholde understøttelse fra organisasjonen. Videre fikk man

henvendelse om ikke organisasjonen kunde stille sig som garantist for en ikke uvesentlig varepost til det kooperative selskap deroppe under konflikten, så det kunde yde kreditt i denne tid. Landsorganisasjonen og forbundet skulde bære det eventuelle tap på utfæren. Hverken Landsorganisasjonen eller forbundet kunde innvilge i denne varekreditt og heller ikke i det å understøtte de uorganiserte som deltok i konflikten. Denne beslutning har man enstemmig opprettholdt også senere. Med hensyn til nærmere opplysninger om enkelte omstendigheter i forbindelse med denne konflikt, så anser jeg det mest formålstjenlig at representanten for Sørvaranger redegjør for dem. Rapportene er oversiktlige og greie, men man kan allikevel vanskelig greie å huske alt. Derfor anser jeg det riktigst å anvende denne fremgangsmåte. Vi fikk imidlertid følelsen av at det ikke var så sterkt tak i konflikten som det burde være. Tross blokaden var det tilsig av arbeidere og arbeidsstyrken ved bedriften øket efterhvert. Det artet sig imidlertid da så, at det var en konflikt under opseiling for Skog- og Landarbeiderforbundet, og dette sendte sin viceformann opover. Vi fant det da riktig å anmode Vestad, som er gammel grube- og anleggsarbeider, om å undersøke forholdene på Sørvaranger for oss og avgi en rapport om stillingen på det tidspunkt. Vi fant også å burde medvirke ved omkostningene ved dette. Vestad fremla en rapport for forretningsutvalget, og han deltok også i det møte hvor saken blev behandlet. Det tok nogen tid føre enn man kom til å behandle saken, idet jeg har vært meget borte på reiser i denne tid. Vestads rapport lyder således:

Ad konflikten ved A/S Sydvaranger.

I henhold til avtale ved min avreise fra Oslo den 22 juni d. å. til Kirkenes, skal jeg i anledning forholdene dersteds få meddele forbundet følgende:

Under mitt nærvær på Kirkenes har jeg avholdt møter med både „Nordens Klippe“ og Grubenes Arbeidsmannsforening for å kunne få et innblikk i medlemmenes betraktning over situasjonen.

Mitt inntrykk fra disse møter er at folkene stort sett er klar over, at konflikten neppe fører frem til et for arbeiderne gunstig resultat.

I den forbindelse kan nevnes, at spesielt på Kirkenes begynner misstemningen å gi sig ganske høilydte utslag, og disse meningsyttringer vil ganske sikkert bli ennu mere betydningsfulle, ja det kan endog være fare for at en stor del vil gå tilbake til arbeidet, når de stedlige organisasjoner om ganske kort tid vil være ute av stand til å yde bidrag til de ikke understøttelsesberettigede.

Man har imidlertid ennu tømmerlastningen ved Elvenes å falle tilbake på; denne er dog ennu ikke satt i gang, og i hvor stor utstrekning den vil komme de streikende til gode er foreløbig et åpent spørsmål. Det viser sig også at det nede på Kirkenes i ganske stor utstrekning må gis ekstrabidrag til medlemmer som oppebærer ordinær understøttelse, og når dette er forholdet på denne årstid, kan enhver tenke sig, hvorledes det vil arte sig til vinteren.

Det er en utbredt misnøie over at forbundet ikke har dispensert fra lovens bestemmelser angående understøttelsen, og henvises det i den anledning til at det alltid har vært kotyme deroppe å „kjøpe“ medlemmer før konflikten. Likeledes har medlemmene fått det inntrykk av Røste, at i dette tilfelle, hvor det var kamp om organisasjonsretten, vilde forbundet i denne retning stille sig ytterst velvillig.

Det sier sig selv at jeg under møtene understreket sterkt, at årsaken til det forhold man nu var kommet op i i Sørvaranger var å søke i, at man ikke hadde sørget for å holde sin organisasjon i mobil stand, og på møtene og likeledes under et felles styremøte som blev avholdt gav jeg uttrykk for at jeg ikke trodde det var nogen utsikt til at forbundet og Landsorganisasjonen vilde forandre sin tidligere beslutning om understøttelsesforholdet.

Som et resumé av betraktningsmåten kan noteres at organisasjonene neppe vilde ha tatt konflikten på dette tidspunkt, hvis de ikke hadde vært forvisset om at organisasjonen vilde ha tatt sig av samtlige som gikk ut i konflikten.

For å komme over til forholdene på arbeidsplassen kan nevnes at det, uten at man kan få tak i det absolutt nøiaktige tall, i Bjørnevatn nu arbeider ca. 130 mann og på Kirkenes ca. 275.

Dette vil si at det så vidt man vet ved Bjørnevatn er kommet til etter konfliktens utbrudd 31 mann og for Kirkenes' vedkommende ca. 20 nye mann.

Ved Kirkenes arbeides det i ganske stor utstrekning 16 timers dag, slik at det reelle antall arbeidere sannsynligvis er noget mindre.

Ved Bjørnevatn er det for tiden kun 1 vant stolldriver, mens det normale antall er 16; dertil kommer at selskapet ikke har nogen øvet storborer.

Man kan vel imidlertid gå ut fra, hvilket jeg også gav uttrykk for på møtene, at selv om det ikke melder sig nogen øvet grubearbeider til tjeneste, så vil selskapet sørge for å trene op folk, som om ikke altfor lang tid kan utføre arbeidet tilfredsstillende.

Ved Kirkenes er visstnok også forholdet at det mangler vesentlige fagarbeidere for å få produksjonen på toppen, men også der vil selvsagt det samme forhold gjøre sig gjeldende som for Bjørnevatns vedkommende, under forutsetning av at konflikten blir gående utover vinteren.

Produksjonen er såvidt de opplysninger jeg har kunnet innhente ca. 50 pct. av hvad den var før konflikten. Dette gjelder så vel grubene som Kirkenes. Jeg vil dog her bemerke at dette talls riktighet kan jeg ikke garantere for.

Som min opfatning av situasjonen kan noteres at jeg har liten tro på at denne konflikt kan føre frem. Selv om arbeiderne har utsikt til å kunne holde det gående i samme utstrekning som nu til høsten, så vil ganske sikkert de uorganiserte og de ikke bidragsberettigede organiserte, om ikke før, så ved vinterens inntreden bli tvunget tilbake til arbeidet, og jeg har heller ingen tro til at de som understøttes av organisasjonen vil være i stand til å klare sig

vinteren igjennem uten ekstraordinære foranstaltninger fra hovedorganisasjonens side.

Forholdet er nemlig at folkene deroppe, bortsett fra en del ved Bjørnevatn, ikke er grubearbeidere i den forstand som ellers i landet. De er hverken innstillet på eller har evne og vilje til å kunne ta en virkelig kamp, som grubearbeiderne ellers har vært nødt til.

Og i dette tilfelle er det vel mere enn tvilsomt om selv 1 års konflikt vil føre frem.

Et annet spørsmål er, og som for øvrig også drøftedes ganske tidlig på møtene, om hovedorganisasjonen har evne til å ramme A/S Sydvaranger på andre steder, f. eks. losningen av båtene eller blokade av arbeide som utføres for A/S Sydvaranger på andre steder i landet.

Kan ikke dette la sig gjøre, vil jeg til slutt ha uttalt som min personlige opfatning (styrket for øvrig ved samtaler med flere av våre folk), at hvis hovedorganisasjonen innen vinterens komme kan opnå at samtlige streikende kan få sine plasser tilbake, vil resultatet av denne aksjon, forholdene tatt i betraktning, være akseptabelt for organisasjonen, og vil arbeiderne deroppe da muligens for ettertiden sørge for å være bedre rustet til å ta et tak med A/S Sydvaranger.

Kongsvinger den 17 juli 1928.

Med solidarisk hilsen P. H. Vestad.

I forbindelse med denne rapport fremla Vestad også et forslag som gikk ut på å henstille til forretningsutvalget å søke å få istand nye forhandlinger på basis av det forslag som blev fremlagt i meglingsmøtet i mai måned, og så søke å få sympatiaksjoner i stand fra andre grupper side. Videre forelå det en ny henvendelse om støtte til de som ikke var bidragsberettiget etter lovene. Forretningsutvalget besluttet å forsøke nye forhandlinger og likeledes å foreta undersøkelser for å bringe på det rene mulighetene for sympatiaksjoner. Men med hensyn til spørsmålet om støtte, så fant forretningsutvalget ikke å kunne endre sitt tidligere standpunkt. En årsak hertil var at man regnet med at saken vilde komme op på det forestående landsmøte.

Med hensyn til mulighetene for forhandlinger, så kan jeg meddele, at bedriften oprettholder sitt standpunkt fra meglingsmøtet. Den vil ikke forhandle om overenskomst under den situasjon som er til stede på Kirkenes nu. De sier, at skulde de oprette overenskomst med Norsk Arbeidsmandsforbund nu, så vilde det være å oprette overenskomst med en organisasjon som ingen av bedriftens arbeidere er medlem av og overenskomsten vil ikke være av interesse fordi det på grunn herav ikke vil bli tatt hensyn til overenskomsten. Videre har de sagt, at den drift de har nu tilfredsstillende de krav som stilles. De kan øke arbeidsstyrken noget for å legge produksjonen på lager, men det vil kun gjelde en 50 à 100 mann for et par måneder. Dette vil si at forhandlinger fører ikke frem.

Med hensyn til sympatiaksjoner, så er det her ikke så mange

organisasjoner man har å velge mellom. Det kunde være en sympatiaksjon fra formernes side, idet Sydvaranger er en stor forbruker av støperigods. Jeg har derfor henvendt mig til formannen for Formerforbundet. Han lovet å undersøke i hvilken utstrekning støperiene leverer gods til Sydvaranger. Han kjente til en bedrift i Bergen som var leverandør, men denne bedrift var i den forfatning at den ikke kunde betale sine folk. Det er dog ikke inntrådt stans her. Formerforbundets formann sa videre at utviklingen vilde bli den, at når våre medlemmer nekter på et støperi, så overføres leveransen til et annet støperi, inntil vi kan regne med at vi har alle våre medlemmer i sympatilockout. Og den oppgave klarer ikke vårt forbund. Vi må ha ekstra støtte fra de forbund som krever vår sympati. Dette var Formerforbundet. For øvrig har jeg ikke kunnet undersøke nærmere om de bedrifter som har forbindelse med Sydvaranger, idet de er spredt over det hele land. Med hensyn til spørsmålet om å stanse lossingen av de skib som transporterer Sydvarangers produksjon, så har jeg undersøkt hvordan det ligger an i Transportarbeiderforbundet. Det vesentligste går i transport til England og Tyskland. Man kunde naturligvis ha forutsatt at under den langvarige konflikt i Sverige, så skulde eksporten fra Sydvaranger øket. Forholdet er imidlertid at den største del av den svenske eksport går til de tyske jernbruk og den er også av en annen kvalitet enn malmen fra Sydvaranger. Det er meget vanskelig å kombinere de to malmsorter ved ett og samme bruk. Derfor har konflikten i Sverige bare hatt en ganske uvesentlig betydning for Sydvaranger, og Sydvaranger har derfor heller ikke gjort nogen anstrengelse for å øke arbeidsstyrken under konfliktsituasjonen i Sverige. Det man må regne med er eksporten til England. Transportarbeiderforbundets formann sier, at her i landet kan vi makte å stanse de produkter som kommer fra Sydvaranger. Det vil i tilfelle bli her i Oslo, for det er Spikerverket som overtar den malm som Sydvaranger leverer her i landet. Internasjonalt hadde han liten tro på at en blokade vilde lykkes, idet forholdene i England ligger særlig vanskelig an. England er nemlig velsignet med tukthuslover av en ganske anderledes omsiggripende art enn de vi har her i landet. Loven der forbyr absolutt at man blander sig inn i konflikter som har sin rot i andre land. Konklusjonen av dette blir at det er små utsikter til, at man som forholdene ligger an der hvor det har særlig interesse kan gjøre regning med sympatiaksjoner som kan føre til tilfredsstillende organisasjonsmessig ordning. Jeg vil for tydelighets skyld gjenta, at det fremgår av Vestads rapport, at det er hans inntrykk at arbeiderne selv ser på det slik, at det er ingen sannsynlighet for at man kommer ut av affæren med et resultat som er et virkelig resultat. Det eneste kunde da være en ordning som sikret de streikende arbeide ved selskapet.

Det essensielle nu er imidlertid det forhold som er opstått mellom organisasjonen deroppe og forretningsutvalget angående den økonomiske støtte. Jeg vil si et par ord til begrunnelse for mitt standpunkt i det spørsmål. Jeg kunde ikke vite, at det har vært

praksis at man under en konflikt — selv om man er nødt til å regne med at en del uorganiserte vil vise solidaritet — skal yde uorganiserte understøttelse. Jeg har aldri forstått det slik at man skulde ha nogen juridisk eller moralsk plikt til å yde understøttelse til sådanne. Det er en linje som etter min mening vil føre til organisasjonens oppløsning. Hvis dette blir praksis, hvem skulde da være interessert i å være organisert? Hvor mange vilde da ofre det som er nødvendig og bære de omkostninger som skal til for å ha en handledyktig organisasjon? Jeg har ennvidere spurt mig selv: Hvilken rett har disse folk til å kreve bidrag av de midler som de organiserte arbeidere gjennom slit og savn har skaffet til veie for sig selv og sin organisasjon? Denne linje vil føre til uholdbare tilstand.

Karl Nilsen: Det eneste vi kan bruke her er solidaritet og kameratskap.

Hans Røste: Vestads uttalelse om mig er uriktig. Sjølander har protokollen med sig og av den vil man se, at Røste ikke kunde uttale noget bestemt. Jeg har svart, at så langt Landsorganisasjonen går, så langt går også forbundet. Det er hvad jeg har sagt.

Edv. Sjølander: Såvidt jeg kunde forstå formannens redegjørelse, så er det intet å innvende mot den for korrekthetens og saktelighetens skyld. Det som jeg bet mig fast i og som muligens var en misforståelse, var det han uttalte om hvor mange som gikk ut i konflikt og hvor mange det var som stod igjen, da konflikten brøt ut. Etter kretssykekassens oppgave pr. 12 mai, var det 308 som stod igjen på arbeidsplassen, mens det var 118 som gikk i streik. Men av de 308 var det en del som deltok. Vi anså de streikendes antall noget høiere enn det kretssykekassens oppgave lyder på. Nu anser vi antallet omkring 300, idet det er en del som er reist fra stedet. Dette har dog ikke så stor betydning. Det som interesserer er stillingen idag. Vi har ca. 500 arbeidsvillige, og hvis vi har 318 med i streiken, så er det et nøkternt tall. I konfliktens annen uke var det 300 streikebrytere. En del av disse har skrevet til sine hjemsteder etter flere, slik at tallet nu er kommet op i 500. Det har stadig vært tilsig av arbeidsvillige. En del av disse har vi fått omvendt og sendt hjem. Ellers vilde tallet ha vært betydelig høiere. Konflikten karakter er alsidig. Kun i formen er det en streik, men i virkeligheten er det bare en fase i selskapets utrydningskrig mot de organiserte arbeidere. Ved en rekke manøvrer lyktes det direktør Knutsen å utrydde Formanns- og Verksmesterforeningen. Dermed var han ferdig med det „Lille Folkets Hus“. Nu skulde han snart greie det store Folkets Hus, blev det sagt. Trakasseringene er gjennomført metodisk. Vi har et eksempel i den måten hvorpå Konrad Karlson blev trakassert. Han blev først flyttet over til en avdeling som det senere viste sig skulde legges ned. Derved blev man kvitt ham. Omkring 1. desember var der ialt 615 mann i arbeide ved A/S Sydvaranger. Av disse var der 48 organiserte, 267 organisasjonsmulige og 213 månedskarere. Av de organiserte var det kun 12 på Kirkenes, hvor de fleste er i arbeide. På Bjørnevand var orga-

nisasjonsprosenten bedre. Arbeidsmandsforbundet hadde praktisk talt ikke medlemmer der oppe den gang, idet de fleste hadde opgitt troen på organisasjonen. De fleste av medlemmene stod utenfor arbeidsplassen og betalte sin kontingent med fri-merker. Etter hvert lyktes det å trekke inn mange av de gamle medlemmer og agitasjonen blev øket. I november måned blev alle arbeidere ved selskapet tilskrevet om å ordne sig med organisasjonen. Da opsigelsen kom blev det et opphold i dette arbeide, idet det blev annet å drive med da. Etter nyttår tok hvervningen fart påny og dette bragte våre medlemmer til å frykte for at organisasjonen skulde gå helt tilgrunne. Dette resulterte i henvendelsen om å få en mann op over. Det blev fra vår side gjort henvendelse til de som hadde kontrakter, men det var ikke mulig å få dem til å si op sine kontrakter. En del sa dog op, men de fleste av dem blev skremt til å ta sine opsigelser tilbake igjen. Den 12 mai var det få som var ferdig med sine kontrakter. Jeg tror det er få som kan peke på at det er forsømt noget for å få arbeiderne organisert. Det er særlig to mann som er blitt martyrer for sin trofasthet mot organisasjonen. Den ene av disse har vært ledig et helt år, mens den annen blev inntatt igjen etter 5 måneders ledighet. Nektelsen av å yde disse kamerater støtte førte til at månedskarene brukte dette som argument mot å gå inn i organisasjonen. De pekte også på tidligere tilfelle og sa at organisasjonen gjør ikke noget for sine medlemmer. De som underskrev kontraktene blev fullstendig verktøi i bedriftens hånd og de agiterte mot organisasjonen. Det er ikke så godt å arbeide for organisasjonen på et sted, hvor man foruten selskapets makt har 250 agitatorer mot fagorganisasjonen. Dette er en lockout fra selskapets side. Dette er det Sydvaranger-arbeiderne gjør gjeldende når de krever dispensert fra lovenes bestemmelser. De spør: Hvilken forskjell er det på de som gikk inn i organisasjonen før 19 mars og de som står i organisasjonen idag? Nu har vi 109 bidragsberettede og over 200 som den stedlige organisasjon må dra omsorg for. Hvorfor har organisasjonen dratt omsorg for disse 200 mann? Selskapet tilbakeholdt lønnen da konflikten brøt ut og disse folk stod derfor på bar bakke. Varekreditten blev avvist og organisasjonen skaffet da bidrag til alle inntil 9 mai ved varesedler. Dette både til organiserte og uorganiserte. De første 14 dagene måtte organisasjonen sørge for alle som var i konflikt. Det er til dato lykket å utrede 4000 kroner i uken, mens forbundet har utredet 2019 kroner i 14 uker. Det er for å skaffe den bredest mulige front mot selskapet at dette er gjort. Månedskarene viste sig å være værre enn vi regnet med. Møtene med dem artet sig som de rene barratmøter. De holdt prinsipielt på kontrakter og sendte en deputasjon til organisasjonens styre for å få en konferanse. Kravet var da at konflikten skulde utsettes — ikke i tre måneder, men til 1. april 1929 mot at månedskarene sa op sine kontrakter. Månedskarene gikk selskapets erinde. Like før opsigelsen fant sted var der på selskapets kontor satt op en liste på 50 mann som skulde sies op. Vi har bragt på det rene at de fleste av disse var fagor-

organiserte arbeidere Hvis ikke opsigelsen var kommet, så vilde vi på dette tidspunkt under ingen omstendigheter hatt nogen organiserte ved bedriften. Stillingen er nu den at selskapet har 60 prosents produksjon med en arbeidsstyrke på 500 mann mot før 540 mann. Spørsmålet er nu hvordan konflikten skal kunne bringes til den heldigst mulige løsning. Det må bli spørsmål om vi skal henstille til avdelingene å overveie om vi skal avblåse streiken, eller også om å øke støtten til de streikende så de kan holde ut utover vinteren. Organisasjonsprosenten er nemlig ikke idag mindre enn den har vært tidligere, men forholdet er blitt mere ondartet ved at selskapet har kjøpt en del folk som har dannet en gul organisasjon. Denne gule organisasjon boikotter Folkets Hus og de kjøbmenn som holder sig til de organiserte arbeidere. For å gjøre kampkraften enda tyngre enn den er hadde vi tenkt også å nevne det som formannen var inne på, nemlig utsiktene til å blokere selskapet innenlands og utenlands. Etter formannens redegjørelse skulde det være små utsikter til at slike aksjoner kan føre frem. Trusselen om blokade skulde vel kunne hjelpe om man maktet å gjennomføre et eller to eksempler? Videre har vi tenkt at man kunde få Landsorganisasjonen til å medvirke til at fagorganisasjonen ad frivillighetens vei vilde gjøre sitt til å støtte eller stive op kampviljen. Jeg kan ikke komme bort fra at forbundet ved en betraktelig økonomisk støtte skulde kunne gjøre sitt til å føre konflikten frem til en heldig løsning. Våre anstrengelser for å avfolke bedriften er et ledd i denne kamp. Vi har forsøkt dette gang på gang. Rapportene fra disse forsøk har ikke vært opmuntrende, men vi mener at man her skulde kunne opnå noget i det lange løp. Dette er ikke store ting, men jeg vil si at hvis landsmøtet ikke gjør noget, så går de 300 mann det her gjelder sin undergang i møte i løpet av 6 uker. Det er avhengig av når isen går i Pasvikelven. Sjølander konkluderte med å opta det forslag som dirigenten refererte ved debattens begynnelse.

Formannen: Man må være opmerksom på at det i dette forslag ligger den realitet, at hvis Sjølanders forslag vedtas, så vil det si at alle skal understøttes. Forbundet slår derved inn på den linje at ikke organiserte arbeidere skal understøttes under en konflikt. Det er selvsagt ikke i dette tilfelle første gang i organisasjonens historie at den ting inntreer at uorganiserte viser sin sympati, men det er like så sikkert at det tidligere ikke er fattet beslutning om at de skal være like berettiget til understøttelse som de organiserte. Man må spørre: Hvad har de uorganiserte gjort for å skape en organisasjon? Men når disse folk like meget av skamfølelse som av solidaritet forlater arbeidsplassen under en konflikt, så skal de være likeberettiget til å nyte godt av det de organiserte har skaffet sammen. Det må være en fastslått linje at de som har bidratt til å skape og oprettholde organisasjonen også bør være de som nyter godt av den. Jeg har ikke oversikt over hvilke konsekvenser dette fører med sig. Jeg er ikke sikker på at man har tilrettelagt alt den gang man besluttet å gå til konflikt. Nu er det 109 bidragsberettigede i Sydvaranger. Da kan man ikke si at grunnlaget var

særlig godt i Kirkenes. Selv om det var et stort antall kontraktsbundne deroppe, så var det også et stort antall uorganiserte, så man hadde arbeidsfelt nok for å skape en brukbar organisasjon på. Det viser seg at det er praktisk talt like mange uorganiserte som organiserte som deltar i konflikten. Hvis man her slår fast at de 200 skal ha bidrag, så er det heller ikke noget lite økonomisk spørsmål. Forslaget innebærer at konflikten skal understøttes inntil at det kan opnåes et tilfredsstillende resultat. Faktum er at bedriften nu har det arbeiderantall som den hadde da konflikten brøt ut. Nu er det opplyst at det har foregått tilsig av arbeidere under konflikten. Årsaken til at tilsiget ikke har vært større enn det har vært skyldes vel at organisasjonen også på det område har tatt de økonomiske konsekvenser. Man har forstrukket de som er kommet til stedet med midler, så de har kunnet komme seg til en annen plass. (*Sjølander*: Ja, det er riktig.) Dette utvider konflikten. Man må da også regne med spekulanter. Kan organisasjonen gi seg inn på denne linje? Man må ikke gi seg inn på en votering her uten å ha foretatt nærmere undersøkelser. Jeg vil på det bestemteste fraråde at landsmøtet vedtar forslaget. Deri ligger det imidlertid ikke at ikke landsmøtet har vist solidaritet med de kjempende arbeidere. Det er ikke solidaritet at man reiser til en arbeidsplass hvor det er konflikt. Den understøttelse som nu utbetales får vi refusjon til fra Landsorganisasjonen, men man kan ikke regne med at Landsorganisasjonen vil utvide støtten. Man må derfor regne med at forbundet selv må skaffe tilveie de midler som skal til for en støtte som den det her er tale om. Disse midler må skaffes fra medlemmene gjennom kontingent. Nu er det opfatningen at kontingenten er for stor, men den har allikevel ikke vært større enn at den så vidt har klart å dekke forbundets virksomhet. Vedtagelse av Sjølanders forslag må derfor medføre ekstrakontingent. Formannen sluttet sitt innlegg med å meddele at han nu måtte gå i et presserende møte og derfor ikke kunde delta i den avsluttende debatt idag.

Tideman Hessenget: Vi er kommet til det resultat at konflikten bør og skal vinnes. Dette kan høres rart ut for folk som ikke er kjent deroppe, men forholdet er det at selskapet ikke har vante folk nu. Det har ikke folk nok til å drive op stillene. Da konflikten brøt ut hadde selskapet løssprengt fjell til et års drift, men nu er det jo gått 4 måneder av denne tid. Jeg har forstått Sjølanders forslag derhen, at det bare gjelder å skaffe understøttelse til folk som fra en viss tid skulde ha vært understøttet etter sine rettigheter, hvis ikke konflikten var kommet så tidlig. Det skal ikke være til understøttelse til folk som kommer reisende for å få arbeide. Det er mange deroppe som har vært med på konflikter før og de sier at denne konflikt er godt forberedt. Konflikten kan greies hvis de som er i kamp kan greie å holde sammen. Før konflikten brøt ut var stillingen uholdbar for oss som var organiserte. Vi stod da overfor valget enten å ta kontrakt eller også ikke få arbeide. Det er derfor organisasjonens beståen eller ikke beståen det gjelder.

Organisasjonen er 20 år gammel deroppe. 20 års arbeide vil derfor i tilfelle gå til grunne.

Sjølander: Det jeg foreslår er det som vi har tenkt å opnå. Formannen legger en utvidet betydning i forslaget. Dette forslag behøver ikke å bety at de som kommer til stedet skal bli gående der og heve streikeunderstøttelse. Det det menes er at alle de som etter 19 mars har oparbeidet seg rettigheter i forbundet, skal tilståes almindelig streikebidrag. Forretningsutvalget vil ha kjennskap til at det foreligger andragende om å utvide streikebidraget for de som har 8 ukers medlemskap. Vi kunde ha fått alle som er ute i kamp inn i organisasjonen, hvis vi ikke hadde holdt oss forbundets lover etterrettelig. Vår optreden vakte misnøie blandt arbeiderne, for de var forberedt på å bli med i konflikten og var ikke tidligere blitt gjort oppmerksom på dette. I 1923 blev det foretatt en masseinnmeldelse av medlemmer deroppe. Medlemstallet kom op i 600 mann, men de fleste av disse blev ikke medlemmer mer enn tre uker, da det ikke blev konflikt. Som gammelt medlem i Jern- og Metallarbeiderforbundet kan jeg ikke gå med på å yde understøttelse til nyinnmeldte. Realiteten i den beslutning landsmøtet fatter må være at det oprinnelige andragende fra avdelingen om utvidelse av understøttelsen må det kunne gå an å innvilge. Det er da klassemessig ingen forskjell på de som gikk inn 8 og de som gikk inn 7 uker før konflikten. Storparten av medlemmene deroppe har mindre enn 8 ukers medlemskap. Nu utbetaler forbundet ca. 2400 kroner pr. uke. Beløpet vil da komme op i 5000 kroner pr. uke. De klimatiske forhold deroppe om vinteren gjør at man da trenger store midler til brensel. De kan derfor ikke klare seg med understøttelsen på denne tid. Det kan være riktig av formannen å si at det ikke skal være nogen undtagelsesbestemmelse for Sydvaranger, men til det vil jeg spørre: Finnes det lignende tilstande andre steder i Norge? Forholdet er det at folkene enten må gå under eller også må de bli arbeidsvillige. Vi kan etter min mening ikke være bekjent av å overlate disse folk til sin skjebne. Da vil i tilfelle organisasjonen til evige tider være ryddet vekk fra jordens overflate.

Dirigenten: Vi kan neppe fortsette lenger når formannen er fraværende.

Konrad Karlsen: Det er nu gitt så inngående redegjørelser at jeg ikke behøver å si så meget. Det er riktig at der under lockouten i 1923 tegnet sig 200 å 250 medlemmer av organisasjonen, så mange som 600 var det imidlertid ikke. Det det dengang gjaldt var optjeningstiden for ferien. Jeg vil bare si at det er få som ikke har vært en tid i Sydvaranger som vet hvordan forholdene er deroppe. I årene før krigen var organisasjonsprocenten betydelig høiere enn den er nu. Det har sin grunn i at det fra 1918 til 1922 blev driftsstans og det medførte at organisasjonen blev oprevet. Da så driften kom istand igjen fikk vi selskapets konkurs. Hertil kommer at det der oppe er en stor fiskerbefolkning, som når fisket slår feil søker sig arbeide ved selskapet, men som snart blir lei av det innelukkede arbeide og derfor stadig skifter. Denne stadige skiftingen av folk

har gitt bedriftsledelsen anledning til å føre en bevist trakasserings-taktikk. Jeg tror ikke at vi kan vedta Sjølanders forslag. Vi står nu foran vinteren. Det eneste vi kan gjøre er å pålegge forretningsutvalget å undersøke om det kan utvide konflikten ved en blokade som rammer eksporten fra Sydvaranger.

Formiddagsmøtet torsdag 30 august.

Dirigent: *Kristian Moljord.*

Efter at det var foretatt navneprop refererte sekretæren, *Konrad Karlsen*, protokollen som blev godkjent.

Konflikten i Sørvaranger.

P. O. Moan: Jeg beklager at Sjølanders forslag har fått en sådan form at det er i strid med forbundets og Landsorganisasjonens lover. Dette gjør at jeg må stemme mot forslaget.

Arthur Lie: Forholdet er jo det at forbundet har godkjent konflikten. Efter min mening vil arbeiderne, når meddelelsen om at vi har forkastet forslaget kommer til Sydvaranger, i flokk gå til selskapet og undertegne enkeltmannskontrakter. Organisasjonen der oppe vil da være ødelagt for lange tider fremover. Jeg henstiller til Sjølander at han tar sitt forslag tilbake og i stedet går over til følgende forslag som jeg vil fremsette:

„Forbundet utbetaler sin andel av streikeunderstøttelsen til alle arbeidere som deltar i konflikten. Landsmøtet henstiller til sekretariatet å gjøre det samme. Da forbundets økonomiske stilling er mindre god pålegges forbundsstyret å sette sig i forbindelse med de fagorganiserte klassekamerater i andre forbund om å yde støtte til denne viktige konflikt“.

Ole Beck: Jeg forstår at Sjølanders forslag er fremsatt av rent ideelle beveggrunner og jeg skulde ønsket at jeg kunde ha stemt for det. Efter de opplysninger som foreligger er konflikten av den art at det er nødvendig at man bidrar til den. Det er nødvendig at vi her fastslår at Norsk Arbeidsmandsforbund er en kamporganisasjon som med alle midler vil forbedre vilkårene for grube- og anleggsarbeiderne. Det begynner nu å spre sig en viss mistillit til organisasjonen som kamporganisasjonen. Dette truer organisasjonen for lange tider fremover. Tendensen innenfor Norsk Arbeidsmandsforbunds ledelse har vært å fremelske borgfredslinjen og det er vel det som mest har bidratt til at ånden blandt arbeiderne er som den er idag. Jeg er enig med Ødegaard i at Sjølanders forslag er organisasjonsopløsende. Man måtte også ha en ganske annen økonomisk oversikt hvis man skulde kunne gå til vedtagelse av dette forslag. Jeg er dog klar over at det her gjelder såvidt ekstraordinære forhold at man må hjelpe arbeiderne der oppe så langt det går an. Jeg vil antyde for landsmøtet at man kan bevilge et nærmere fiksert beløp til finansiering av konflikten.

Dirigenten: A. K. Hansen har fremsatt følgende forslag:

„De i Sørvarangerkonflikten fremlagte forslag oversendes en av landsmøtet nedsatt komité bestående av følgende medlemmer: *Johs. M. P. Ødegaard*, *Sjølander* og *Løgavlen*“.

Sjølander: Til A. K. Hansens forslag er det å si at en slik sammensetning av komitéen vil skape en flertalls- og en mindretalls-innstilling. Saken er at konflikten står og faller med landsmøtets beslutning. Hvis landsmøtet beslutter ikke å støtte konflikten økonomisk, så er ikke avdelingen der oppe ansvarlig, men det er forbundet og landsmøtet som overtar ansvaret. Forholdene der oppe er så utenfor alle land. Det er bare to alternativer, nemlig verket og fattiggassa. Ja det er også et tredje: Sult ihjel. Når det sies at det ikke kan være tale om å yde til uorganiserte, så vil jeg si at dette begrep er nokså svevende i dette tilfelle. Her gjelder det så ekstraordinære tilfelle at man må se bort fra alle formelle betenkeligheter. Man kan selvfølgelig som Beck så bevilge et bestemt beløp. Men hvis man nu bevilger f. eks. 50 000 kroner og det viser sig å være for lite? Man kan kanskje spare litt tid ved A. K. Hansens forslag, men det blir allikevel to innstillinger. Lies forslag rammer situasjonen.

Olaf Bjerke: Jeg kan ikke forstå at det kan opstå en situasjon som denne oppe på Kirkenes. Jeg har alltid hørt at det har vært arbeidere og organisasjon på Kirkenes, og da kan jeg ikke forstå at det bare er 112 som er berettiget til understøttelse av over 300 organiserte. I Røstes beretning står det at folk som har bortimot 20 års medlemskap i fagorganisasjonen har skrevet under på enkeltmannskontrakter. Når forholdet er slik kan det jo ikke være mulig å få en organisasjon til å holde sammen. Jeg tillater mig å betvile at selskapet skal råke op for råmalm for folk som har mere enn 20 års medlemskap i fagbevegelsen kan da noget mere enn å skrive under enkeltmannskontrakter. Når det er kommet så langt som det er kommet nu der oppe, så nytter det ikke å knuse dette kontraktsforhold. Sjølanders forslag kan jeg ikke stemme for. *Arthur Lies* forslag er betydelig bedre, så hvis det ikke kommer andre forslag så kan jeg stemme for det.

Thv. Nilsen: Jeg hadde aldri innbildt mig dette. Jeg har alltid trodd at organisasjonen var god i Sørvaranger. Nu er imidlertid spørsmålet: Skal det være slutt med organisasjonen i Sørvaranger? Skal Norsk Arbeidsmandsforbunds medlemmer deroppe aldeles utryddes og fabrikken bli ene bestemmende? Jeg mener nei. Derfor må den pågående konflikt ikke tapes. Når det så sies: Hvis folkene ikke får understøttelse, så vil konflikten være tapt. Da blir spørsmålet: På hvilken måte skal vi understøtte disse folk? Det er spørsmål om vi skal begynne å understøtte de som har vært ute i 4 ukers kamp. Jeg mener at Landsorganisasjonen som har vært med på å godkjenne konflikten plikter å yde sin del her. Arbeidsmandsforbundet har allerede tapt en hel del tillit, og da skal man ikke gi arbeiderne i Sørvaranger på båten.

Albert Karlsen: Vi kan alle være enig i den ting at det er stor overdrivelse når det sies at Arbeidsmandsforbundet har tapt en del tillit utover landet. Men vi kan også være enig om at tilliten ikke blir bedre ved at vi vedtar Sjølanders forslag. Vi må først ta stilling til på hvilken måte vi skal skaffe midler til denne konflikt. Og

forhandlingene for statens anlegg foreligger og kan føre til konflikt. Vi må utskrive ekstrakontingent. Men skal det skje må vi gi medlemmene beskjed om hvad pengene skal gå til. Tror dere at medlemmene vil betale ekstrakontingent til det formål at det skal ydes understøttelse til uorganiserte? Jeg har sympati for at vi skal gjøre alt vi kan for å vinne denne konflikt som enhver konflikt vi kommer ut i, men jeg har jo vært med på at vi kan stange hode mot veggen. Vi må vedta A. K. Hansens forslag. Ved det kan vi komme inn på, på hvilken måte konflikten kan løses og hvordan det skal skaffes penger. Arthur Lies forslag er ikke et spøtt bedre enn Sjølanders.

Formannen: Det er ingen forskjell på Lies og Sjølanders forslag. I 1922—1923 betalte Arbeidsmandsforbundet og Landsorganisasjonen en fastlønnet agitator på Kirkenes i 18 måneder. Det lyktes dengang å få en hel del medlemmer — op imot 6—700. Men det viste sig da forbundet og Landsorganisasjonen mente å ha grunn til å tro at det var skapt en god begynnelse til organisasjon der oppe og at denne nu skulde begynne og rulle videre av sig selv, at det blev en stor skuffelse. De 7—800 medlemmer der oppe har ikke betalt så meget kontingent at de medlemsbøker som dengang blev sendt opover er betalt. Det kan ikke være urimelig at forbundet og Landsorganisasjonen ikke lenger vil yde så store direkte bidrag til organiseringen, idet man regnet med at nu skulde organisasjonen trekke litt av sin egen tyngde. Fra efteråret 1925 har det på Kirkenes vært etablert en faglig samorganisasjon med fastlønnet sekretær, men fra det tidspunkt begynte det også å bli adskillig større vanskeligheter på arbeidsplassen. Da bedriften begynte å innskrenke antallet av arbeidere var det ikke godt å drive agitasjon. Konrad Karlsen var fastlønnet tillitsmann der oppe til 1927 og fra 1927 til dato har det vært Edv. Sjølander som har innehatt denne stilling. Fra 1922 til dato er det således bare i en periode på mindre enn to år at organisasjonen ikke har hatt fastlønnet tillitsmann til å arbeide for organisasjonen på Kirkenes. Som forholdene er nu regner ikke jeg med at det skulde kunde være en blomstrende organisasjon på Kirkenes, men man måtte da kunne forutsette at engang skulde man da kunne komme inn på den rette linje i organisasjonsarbeidet også der oppe. Det merkverdige av alt jeg har hørt i denne debatt er at en gammel organisasjonsmann som Thv. Nilsen kan si, at de som var uorganiserte da konflikten brøt ut, nu ikke er i en annen stilling enn de organiserte. Det som er fremkommet i denne forbindelse har ikke på noget punkt kunnet gi forretningsutvalget den opfatning at disse var berettiget til understøttelse på linje med de organiserte. Såvidt jeg forstår mener man her at det sikreste middel til å vinne kampen på er å yde understøttelse til alle de som deltar i kampen. Man kan danne sig en mening om hvad det her gjelder når man hørte Sjølanders uttalelser om de 40—50 000 kroner. Det er ingen her som har det spor begrep om hvad dette kan innebære i økonomisk henseende. Hvis landsmøtets representanter slår inn på en så lettsindig økonomisk linje, så bør man også gjøre sine mandater oppmerksom på hvad som er grunnen til at forretningsutvalget

og hovedstyret stadig må plage medlemmene med ekstrakontingenter. Med uttrykket råstoff mener man her løssprengt fjell. Jeg vil feste oppmerksomheten på de oppgaver som foreligger og de uttalelser som er falt. Det er opplyst at bedriften har 1 øvet borrer, mens den behøver 16. Det heter imidlertid i Vestads rapport, at det ikke er nogen uoverkommelig sak å lære op borrere og bedriften vil kunne bli selvhjulpent. Kvintensen er dog denne, at landsmøtet her er innbudt til at man blankt og bart skal yde organisasjonens midler til uorganiserte. Sjølander har bekreftet at man har ydet penger til folk som er kommet til arbeidsplassen for å bli streikbrytere. Jeg har også stått på en arbeidsplass, men der var det ikke ualmindelig at man ga slike karer „spø“ istedetfor penger for å få dem bort fra arbeidsplassen. Enten man her vedtar Sjølanders eller Arthur Lies forslag vil det ha akkurat den samme betydning.

Løgavlen: Efter formannens første utredning igår og efter hvad vi har fått bekreftet idag var forretningsutvalget fra første stund av oppmerksom på de ytterst slette organisasjonsforhold i Sørvaranger. Man kan ikke si at det siden er fremkommet noget nytt som har forværret forholdene. Det fremgikk av Røstes rapport hvordan det var der oppe og så vidt jeg kan skjønne har forretningsutvalget bygget på denne rapport. Dette må være fastslått. Jeg er ikke ganske klar over om det ikke må sies at forretningsutvalget har handlet en smule letsindig ved den måte hvorpå konflikten er lagt an. Det kan imidlertid være meget som undskylder det som er gjort, så jeg skal ikke rote så meget op i dette. Spørsmålet blir nu: Hvordan skal forbundet komme ut av det uføre som organisasjonen er kommet op i. Jeg kan dessverre hverken stemme for Sjølanders eller Arthur Lies forslag i denne sak. Det er aldeles umulig for et landsmøte å utforme i detalj hvordan et kommende forretningsutvalg skal arbeide med slike saker. Jeg har selv vært med på at man i slike tilfeller har anvendt et visst beløp til å få sendt streikebrytere bort, men jeg mener at slik som forholdene er i Finnmarken nu fører ikke dette frem. Vi har jo en ansvarlig ledelse og jeg vil minne om at tidligere har praksis været den at man har bevilget et beløp som hovedstyret har vært ansvarlig for. Jeg finner at dette ikke er noget som landsmøtet behøver å hefte tiden med. Jeg vil fremsette et forslag som jeg mener er det eneste forslag som landsmøtet under ansvar kan vedta i denne sak. Det lyder således:

„Landsmøtet pålegger det kommende hovedstyre å ha sin største oppmerksomhet henvendt på forholdene ved Sørvaranger ved å anvende alle til rådighet stående midler — alt under fornøden hensyn til øvrige forbund og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.“

Efter forslag av *dirigenten* blev der nu satt strek.

Olaf Bjerke: Jeg hørte ikke den setning i Lies forslag som Ødegaard understreket da han refererte forslaget. Det blir jo da bare en gjengivelse av Sjølanders forslag og det kan vi ikke vedta. Det er ingen arbeidsplass det er ofret så meget på som Sørvaranger, så man kan ikke legge forbundet, men nærmest de lokale krefter tillast at forholdene der er som de er. Jeg har fått det inntrykk

at man der oppe ikke kan ha den rette forståelse av hvor skoen trykker. Jeg tror det er best at de der oppe får prøve en stund de herlige tilstande som følger av at man ikke har organisasjon. Da har de i allfall ingen som de kan legge skylden på.

Aasmund Selfors: Det spørsmål som foreligger er hvorvidt organisasjonen som sådan skal understøtte de klassefeller som stiller sig på organisasjonens side i konflikten. Spørsmålet er med andre ord om vi skal overholde lovens bokstav og tape konflikten eller om vi ved å tenke klassemessig skal søke å vinne konflikten. Dette er en overmåte viktig konflikt fordi den danner grunnlaget for organisasjonens beståen ved alle grubefelter iallfall i Nordland. I 1918 fikk vi § 8 punkt 9 inn i loven. Dengang tok vi alle med, men siden har dette fått et tilbakeslag. Vi har de samme forhold ved Dunderlandskompaniet. Saken er den at det må dannes et pre-judikat for at organisasjonen kan skaffe arbeiderne virkelige fordeler førenn vi kan regne med at det vil bli skikk på organisasjonen både i Sørvaranger og Dunderlandsdalen.

Formannen: Jeg må få rette en begrepsforvirring som gjorde sig gjeldende i Selfors innlegg.

Aasmund Selfors: Jeg er opmerksom på feilen.

Formannen: Ja, forholdet er at den revolusjonære bestemmelse han talte om blev vedtatt også av det „reaksjonære“ landsmøte i 1925.

Ved voteringen blev A. K. Hansens forslag vedtatt mot 8 stemmer.

Efter bemerkninger av *Løgavlen* og *dirigenten* besluttet man så å gå videre i behandlingen av den muntlige beretning.

Forhandlingene om nytt reglement ved statens anlegg.

Formannen: Jeg sa igår at jeg bare kunde gi en kort redegjørelse for anleggenes vedkommende, idet det intet er fremkommet som kan foranledige beslutning eller diskusjon her på landsmøtet. Det er som bekjent kommet begjering om forandringer i reglementet for statens anlegg. På grunn av sitt arbeide kunde riksmeglingsmannen ikke fortsette denne megling i sammenheng, så den måtte utsettes til mandag den 3 september. Det bør imidlertid nevnes at det som er begrunnelsen for statens krav i dette tilfelle er at man ved å opheve familietillegget i løpet av 10 måneder skal være istand til å spare inn 681 000 kroner, således at man vil kunne øke arbeidsstyrken med 150 mann uten at det vil skje nogen forrykkelse i den lønn som man kommer til ved forskudd og 50 pct. tillegg for akkord. Det skulde bli en lønn på 1.40—1.43 pr. time. Jeg har laget en tabell over fortjenesten i tiden fra 1 april 1927 til 1 januar 1928. I denne tid har timefortjenesten vært kr. 1.59.8, som er den høieste. Fra 1 januar til 31 mars i år er den falt til kr. 1.39.7 pr. time. Nu representerer familietillegget 17.9 øre pr. time, hvilket blir kr. 1.43 pr. time. Når man har kr. 11.98 pr. dag på akkord og så får familietillegget blir fortjenesten altså kr. 13.41 pr. dag. Departementet hevder at ved å redusere lønnen med det som familietillegget representerer, så vil anleggsarbeiderne ha en lønn som ligger fullt på

høide med lønnsnivået i industrien. Rent tallmessig er dette ikke uriktig, men det er jo stor forskjell på anleggsarbeide og arbeide i industrien. Den totale fortjeneste for industriarbeiderne vil stå på samme høide som anleggsarbeidernes fortjeneste selv om anleggsarbeiderne står på en noget høiere timelønn. Vi har fremholdt dette som gjør at anleggsarbeiderne er berettiget til å tjene mer pr. time enn industriarbeiderne. I 1914 lå anleggsarbeidernes fortjeneste høiere enn fortjenesten i industrien for øvrig. Man har grunn til å si at det forhold som har utviklet sig siden 1914 har skjedd efter livets egen lov. Anleggsarbeiderne skulde imidlertid under en hver omstendighet være berettiget til en høiere dagsfortjeneste enn industriarbeiderne. Jeg har imidlertid inntrykk av at argumenter blir det ikke tatt stort hensyn til nu og det er derfor ikke usansynlig at det om ikke altfor lenge vil foreligge et dekret som går ut på den forandring som jeg her har redegjort for. Det er mulig at de vil dele sitt oprindelig krav i to deler. Vi har sagt at vi ser like slett på denne ordning. Efter den lille føling man hadde hos riksmeglingsmannen fikk man heller ikke grunn til å se fortrøstningsfullt på situasjonen. Riksmeglingsmannen er ved siden av å være en klok mann også en prosederende advokat. Det kan derfor hende at riksmeglingsmannens uttalelser var en taktisk manøvre. Vi har nu ikke noget konkret å forelegge, idet meglingen skal fortsette den 3 september. Hvis det da fremkommer noget som kan forelegges anleggsarbeiderne vil det skje. Det kan hende at forhandlerne må gi avdelingene en skriftlig meddelelse om hvordan saken ligger an efter dette meglingsmøte.

Ragnar Fossum: Jeg er enig i den fremstilling Ødegaard ga om hvordan disse forhandlinger er anlagt og ført. Der var selvsagt mange krav fra arbeiderne som de ønsket fremmet under disse forhandlinger. Som eksempel kan jeg nevne 8-timersdagen for skinnelleggerne. Statens forhandlere erklærte imidlertid at de ikke vilde forhandle om noget annet enn det de hadde mandat til. Forhandlerne må imidlertid efter min mening ikke gå fra hinannen uten at det er anvist på hvilken måte denne sak skal gripes an for neste års forhandlinger. Helt siden 1913 har det fra våre forhandlers side vært uttalt at akkordfortjenesten skal ligge 50 pct. over forskuddslønnen. Under disse forhandlinger er det blitt mere presisert enn tidligere at disse 50 pct. skal vi ha, men jeg tror ikke at vi får det på papiret. Hvordan praktiseres disse 50 pct.? Jo, resultatet blir at en del tjener 70—80 pct., mens en del ligger på 20—30 pct. Vi har drøftet dette spørsmål på anlegget og arbeiderne spør om de vil ha organisasjonens støtte i tilfelle de går til aksjon for å oprettholde reglementets forutsetning. Vi må gjøre disse 50 pct. av verdi for arbeiderne. Vi henvendte oss til Norsk Arbeidsmandsforbund om saken og svaret var tilsynelatende meget imøtekommende. Forretningsutvalget behandlet dette den 19 juni og sier i sin uttalelse, at en almindelig forpliktelse kan forbundet ikke påta sig, men det vil bidra og støtte i hvert enkelt tilfelle. Dette er imidlertid ikke et tilfredsstillende svar, for skal vi kunne gjøre noget ut av sådanne

aksjoner, så må det være de stedlige organisasjoner som bestemmer. Man kan ikke gå til forbundet med saken i hvert tilfelle. Jeg mener at når forbundet gir en sådan aksjonsplan sin støtte, så må de stedlige organisasjoner bestemme hvor og når aksjonen skal finne sted, og det må være dem som sier til arbeiderne at de skal ha organisasjonens støtte. Vi har måttet gå tilbake på mange spørsmål, ikke bare på lønnen. Forbitrelsen over dette er tilstede og jeg kan si at nu mottar arbeiderne ikke lønnsreduksjoner i nogen henseende. Jeg kan som forhandler nu ikke si som tidligere at dette har dere å vedta. Jeg vil gjøre oppmerksom på dette allerede nu.

Albert Karlsen: Jeg har en bemerkning å gjøre til forbundets formann. Jeg har nu deltatt i forhandlingene i mange år. Forhollet med det Fossum talte om er at fortjenesten i akkord skulde være at man skulde ha 50 pct. av forskuddet som tillegg i akkord. Jeg vil imidlertid nu særlig komme inn på lønsspørsmålet for de såkalte ekstraarbeidere, som arbeider før driften kommer i gang. Disse folk har vært dårlig organisert. I Drammens distrikt hadde disse folk 75 øre pr. time, men ved forbundets inn gripen fikk de timelønnen hevet til 80 øre. Før vi kan gjøre noget effektivt for disse folk må de organisere sig. Vi kan ikke ta en kamp for uorganiserte ved statens anlegg. Jeg tror neppe at man kan opnå en ordning i år, men jeg tar saken op her på landsmøtet for jeg mener at landsmøtet skal pålegge det kommende forretningsutvalg å arbeide intenst for å få rettet på disse forhold. Disse arbeideres lønsvilkår vil nemlig komme til å øve press på lønningene for de almindelige anleggsarbeidere.

P. O. Moan: Jeg vil understreke Fossums uttalelser, men jeg vil også si at forretningsutvalgets svar er imøtekomende, idet det er naturlig at det vil se på sakens omfang for det yder støtte. Det er et tilfelle ved statens anlegg som er nokså merkverdig og det er at statens representanter sier at akkordene skal stipuleres under forutsetning av 50 pct. tillegg til forskuddslønnen. På min avdeling ligger akkordene for lavt. Chefen benektet dette, da jeg gjorde oppmerksom på forhollet, men da jeg henviste til stortingsdokumentet lovet han å rette på forhollet, hvis det forholdt sig som jeg sa. Jeg mener at statsadministrasjonen er uvidende om dette og likeså mange anleggsarbeidere. Man må nu sørge for at medlemmene får kunnskap om dette.

Formannen: Den beslutning som forretningsutvalget har fattet i anledning av det Fossum nevnte var etter min mening den eneste beslutning organisasjonen kunde fatte i denne sak. Det er meningen at organisasjonen skal støtte dem som viser opposisjonstendenser når det gjelder en så viktig sak som denne, men forbundet har ansvaret for hvordan forbundets midler forvaltes og da fant man at styret måtte ha anledning til å ta stilling til hvert enkelt tilfelle. Det er ikke alltid så at en støvel passer på alle ben. Vi som sitter i styret er ikke alene om disse ting. Landsmøtet har nedsatt en institusjon som nøie gransker våre disposisjoner. Dere vil senere i dag få se at revisjonsutvalget nøie har behandlet våre økonomiske

disposisjoner, og det mener jeg er riktig. De forandringer som er foretatt i anleggsarbeidernes goder er skjedd i forbindelse med tariffrevisjonene, hvor medlemmene har hatt sine valgte representanter til stede. Såvidt mig bekjent har det ikke foregått forandringer på andre steder eller måter. Avgjørelsene har vært lagt i medlemmenes hender. Men forhandlingene ved statens anlegg har i de senere år vært vanskelige. Jernbanebyggingen har i disse år vært gjenstand for politisk dragkamp, og de forskjellige borgerlige regjeringer — det er bare i 18 dager vi ikke har hatt borgerlige regjeringer i dette land — har bare sett det som sin oppgave å spare budgettet for utgifter til den slags formål. Situasjonen var engang slik, at hvis de overhodet på nogen måte kunde undgå å bevilge til anlegg, så hadde de gjort det. Jeg har vært oppmerksom på at stillingen har vært så kritisk og man har måttet innstille sig på å demme op for at situasjonen ikke skulde blitt verre enn den blev. Det spørsmål Albert Karlsen nevnte ligger på siden av det almindelige reglement, derfor tok jeg det ikke med. Jeg kan bare bekrefte riktigheten av Albert Karlsens fremstilling.

Dirigenten: Albert Karlsen har fremsatt sådant forslag:

„I tilslutning til det som i den siste tid er foretatt fra forbundets side for å få organisert etter- og ekstraarbeiderne ved statsbanerne for derved å kunne få gjennomført lønnsforbedringer for disse, pålegges det nye forretningsutvalg å opta fortsatt forhandling for ordning av disse arbeideres lønninger i Drammens distrikt.“

Lars Bergundhaugen: Jeg vil ikke imøtegå de foregående talere, men som medlem av forhandlingsutvalget vil jeg få fremkomme med noen bemerkninger. Det som skjer må sees i forbindelse med statsråd Mjeldes plan. Men at dette skulde skje på bekostning av de som er store familieforsørgere utover anleggene kunde vi ikke gå med på. Vi anleggsarbeidere står i en særstilling overfor andre arbeidere. Man legger den såkalte gjennomsnittsfortjeneste til grunn, men det er urettferdig fordi enkelte tjener bra, mens det store gross ligger under. Det vil være formålstjenlig for oss å få normallønn. Slik som forholdene er nu er det vanskelig for anleggsarbeiderne å forstå det som det dreier sig om. Og industriarbeiderne utover landet forstår ikke at vi går til aksjoner på de lønninger som oppgis som gjennomsnittsfortjenesten. For øvrig er det i reglementet noen punkter som f. eks. hovedrengjøring i barakkene, som skulde kunne ordnes ved lokale aksjoner. Det vil være heldig å få klare bestemmelser i reglementet om at anlegget skal utrede disse utgifter.

Chr. Henriksen: Man regnet med at staten i år ikke skulde fremkomme med krav om revisjon av reglementet, men når det allikevel er skjedd henger det nok som Bergundhaugen sa sammen med statsråd Mjeldes plan. De 150 mann spiller ikke nogen synderlig rolle for arbeidsløsheten, så jeg ser det slik at dette er kommet for at man skal opnå denne lønnsreduksjon og dermed også få bort den siste rest av familietillegget, som representerer vel 600.00 kroner. Anleggsarbeiderne skulde søke å undgå dette krav selv om det går til yderligheter. Jeg undres på om venstre regjeringen våger å sette

igang en konflikt ved statens anlegg på dette grunnlag. Jeg mener at det vil være et svakt grunnlag for en lockout ved statens anlegg. Skulde man forsøke noen aksjon så mener jeg at det måtte være nu. Dette vil nemlig ramme enkelte anleggsarbeidere meget hårdt. Jeg har alltid vært mot familietillegg, men dette må jeg reagere mot. Det er for øvrig ikke til fordel for forhollene på anleggene at dette søkes gjennomført. Jeg tror at man, når det kommer til stykke, vil betenke sig på å kaste arbeiderne ut i kamp på et sådant grunnlag, så jeg mener at man ikke bør slippe denne sak i første omgang.

S. Simonsen: Kristiansands Nikkelraffineringsverk har som bekjent vært en stor bedrift. Da arbeidet nu blev gjenoptatt blev det korrespondert med forbundet på forhånd. Jeg vil sette fingeren på og påtale denne korrespondanse. Jeg mener at det er uriktig av organisasjonen å gi slike tilsagn på forhånd. For fremtiden bør det utvises stor forsiktighet på dette område.

Hans Røste: Jeg hører Simonsen nevne forbundet i denne forbindelse. Jeg kjenner ikke til at det er korrespondert med forretningsutvalget om denne sak.

Formannen: Det er riktig som Simonsen sier at da den gamle ledelse skulde refinansiere selskapet, så rettet den en henvendelse til oss om at det før arbeidet sattes igang skulde opprettes overenskomst. Men det sa vi kunde ikke skje, idet betingelsen for at vi kunde opprette overenskomst var at bedriften er igang og at det er organisasjon ved bedriften. Det er riktig at det er mange som har gransket denne korrespondanse, idet de har ment at det var gitt koncessjoner som hindret arbeiderne i å rette krav. Forholdet er imidlertid at det ved bedriften er opprettet en overenskomst som medførte noen lønnsforbedring, idet de lønninger bedriften satte da den satte igang driften var ubetinget dårlige.

Simonsen: Jeg har ikke papirene her, men jeg må si at denne sak har nedsatt forbundets anseelse på Sørlandet.

Ved voteringen blev først Albert Karlsens forslag enstemmig vedtatt og derefter blev formannens muntlige beretning for 1928 enstemmig godkjent undtagen for så vidt angår Sørvarangersaken, som var sendt en komité.

Forslag om arbeidsløshetens bekjempelse.

Dirigenten: Fra Martin Maalø foreligger følgende forslag:

„Til bekjempelse av arbeidsløsheten vil jeg foreslå følgende: Der hvor forbundet i fremtiden oppretter tariffen forsøkes det å få med i overenskomsten følgende bestemmelse: Har en arbeider ved bedriften en samlet overtid av 48 timer i tidsrummet 15 mai til 15 mai har han rett til en feriedag tillagt den ordinære ferie og stigende med en dag for hver 48 timers overtid.“

Formannen: Jeg kan ikke skjønne annet enn at den beste behandling landsmøtet kan gi dette forslag er at det oversendes det nye hovedstyre, men jeg vil peke på at man allerede nu til en viss grad kan gjøre sig fortrolig med at det kan komme til å vise sig

at det blir meget små resultater av dette forslag til arbeidsløshetens bekjempelse. Når det som middel til arbeidsløshetens bekjempelse foreslås at de som arbeider overtid skal få tillagt en dag til sin ferie, så vil jeg spørre om det ikke vilde være riktigere at den som arbeider overtid får sig fratrukket en dag av sin ferie? Vi har jo i våre lover at vi skal motarbeide overtid. Det ligger en fare i dette. Hvis forslagsstilleren hadde vært tilstede vilde jeg ha henstillet til ham å ta forslaget tilbake.

P. O. Moan: Jeg vil advare mot dette forslag fordi det vil virke som premiering av overtidsarbeide. Forøvrig foreslår jeg: „Forslaget settes under votering uten debatt.“

Beck: Forslaget har fått feil formulering. Forslagsstilleren har ment bekjempelse av overtiden. Spørsmålet kan sees fra to sider og forslagsstilleren har ment at arbeidsgiverne vilde komme til å motarbeide overtiden hvis de forstod at det vilde bety forlengelse av ferien.

Ved voteringen blev først Moans forslag vedtatt enstemmig og derefter blev Martin Maaløs forslag forkastet med stort flertall.

På foranledning av en opfordring fra *dirigenten* oplyste valgkomitéens formann, *O. M. Johansen*, at man hadde ment at man skulde spare tid ved at valgkomitéen fremkom med en samlet innstilling.

Revisjonsutvalgets bemerkninger.

Fra revisjonsutvalget forelå følgende:

Protokollkomitéens (revisjonsutvalgets) bemerkninger til

Norsk Arbeidsmandsforbunds forretningsutvalgs- og hovedstyres beslutninger i tiden 12 juni 1925 til 7 august 1928.

I henhold til lovenes § 16 punkt 1, 2 og 3.

Anmerkninger.

Sak a 29/25 behandlet 12 juni og 18 august 1925. *Fåvang Skifferbrudd.* Den 12 juni er det besluttet: Det anmodes Transportarbeiderforbundet om å stanse all lasting av skiffer så lenge det pågår streik ved Fåvang Skifferbrudd.

Den 18 august er det ført til protokoll en forespørsel om hvorfor denne skrivelse ikke er sendt Transportarbeiderforbundet?

Saken utsatt i møte den 18 august, senere ikke gjenoptatt. Skrivelsen finnes ikke i gjenpart på mappen.

Sak a 2/25. *Formo Jernbanearbeiderforening*, avd. 107, *Nordlandsbanen.* I en skrivelse fra foreningen til forbundet den 14 september 1925 beklager denne at forbundet i den ferietvistsak, som var oppe til behandling på en konferanse i Steinkjer den 27 mai 1925 ennå ikke pr. 14 september har fått noen løsning. (Behandlet 17—9—25.)

Forbundet hevder i sitt svar til foreningen at forbundet hadde oppfattet foreningens formann slik at denne skulde selv fremme saken for banens hovedledelse, så foreningens kritikk mot forbundet må bero på en misforståelse.

Bemerkning: Etter å ha gjennomgått sakens dokumenter vil revisjonsutvalget hevde som sin mening, at da de førte lokalforhandlinger ikke hadde ført til et for arbeiderne tilfredsstillende resultat og saken skulde videre til

banens hovedledelse, må det være forbundets sak å fremme alle saker av sådan art for banens hovedledelse og ikke henwise til den lokale forening, når de lokale forhandlinger er strandet.

Foreningens kritikk finnes derfor berettiget.

Sak b 26/25, behandlet 4 desember 1925. *Bærum Sten-, Jord- og Cementarbeiderforening.*

Foreningen har innsendt andragende om kontingentlettelse for nyinnmeldte medlemmer.

Bemerkning: Da beslutningen gir adgang til at de medlemmer ansøkingen gjelder kan stå som 1/2-betalende medlemmer, finner revisjonsutvalget at foreningen ikke tilstrekkelig er gjort opmerksom på lovenes § 6.

Sak a 3/25. *Numedalsbanen. Feriekrav for Johs. Henriksen.* Bilag mangler på mappen (behandlet 29 desember 1925).

Sak a 4/25. Behandlet 4 desember 1925. *Rena Jernbanearbeiderforening, Namsos—Grongbanen.* Tvist om akkordutstedelser. Bilag mangler på mappen.

Sak b 4/26, behandlet 19 januar 1926. *Rollag Jernbanearbeiderforening.* Det fremgår av beslutningen at medlemmene er fritatt for kontingent hver 3dje uke. Beslutningen har ikke medhold i lovens § 5.

Sak a 27/26, behandlet 4 og 9 februar 1926. *Kings Bay Kullkompani.* Revisjonsutvalget vil i anledning de førte forhandlinger med opprettelse av overenskomst få fremme følgende spørsmål:

Kunde forhandlingene ha skadelige følger for de øvrige arbeidere på Svalbard?

Var det adgang til å konferere med de andre arbeidere før overenskomst blev inngått?

Sak a 12/25. *Malmkonflikten Fossdalens Bergverk.* Landsmøtet den 1 juni 1925 fattet følgende beslutning i den da foreliggende konfliktssituasjon: Landsmøtet henstiller til forretningsutvalget å ha sin oppmerksomhet henvendt på grubearbeiderforeningens forhold til Malmkonflikten, således at denne ikke optrer på sådan måte at den kan skade den samlede organisasjons interesser.

Bemerkning: Hvis landsmøtet med den samlede organisasjon har ment også de organisasjoner, som ikke står tilsluttet Arbeidernes faglige Landsorganisasjon f. eks. Syndikalistisk Føderasjon, må det antas at vår avdeling var forpliktet til å støtte syndikalistene i deres aksjon, hvis det ikke kunde skade den øvrige organisasjon.

I følge protokollen er konflikten ikke avsluttet av N. A. F.s forretningsutvalg. § 8 p. 12 kan derfor ikke anvendes på forretningsutvalget. Det foreligger ikke krav fra avdelingen i Malm med begjæring om at konflikten skal avsluttes i henhold til lovens § 8 p. 12.

Da saken gjentagne ganger har vært behandlet av forretningsutvalget f. eks. 24 juni, 18 november, 4 desember, 16 desember og 29 desember 1925 og i hovedstyret den 24 oktober 1925 og 26 februar 1926 må det i henhold til den i hovedstyret fattede beslutning bemerkes: Hovedstyrets beslutning er i strid med lovenes § 8 p. 12 da de ikke kan opheve lovenes § 37 og ikke har dokumentert saken som hørende under lovenes § 35.

Efter konfliktens avslutning blev enkelte av tidligere arbeidende folk under konflikten optatt som medlemmer av N. A. F.s avdeling. Dette er i strid med lovenes § 2 p. 5.

Tilleggsbemerkninger til protokollen for året 1925.

Det er i siste halvår 1925 innlevert rapport over reiser, agitasjon o. l. g. fra 31 personer vedrørende 84 saker.

Revisjonsutvalget vil bemerke at det i større utstrekning enn hittil må gis meddelelser til forretningsutvalget om foretatte reiser og agitasjon og disses resultat, samt at dette føres til protokolls.

Hovedstyremøte 14 januar 1926.

Beslutning om sak vedrørende bergverkskonflikten. Revisjonsutvalget finner ikke at denne beslutning er i strid med lovenes § 8 p. 12. Da det forhold at flere forbund i fellesskap foretar et samlet tariffoppgjør med arbeidsgiverne formentlig må komme under Landsorganisasjonens lover, når det er denne som leder konflikten.

Hovedstyrets beslutning av 14 januar 1926 om å gi medlem smed Berg anledning til å få utbetalt sitt bidrag av forsikringskassen i levende live er ikke i overensstemmelse med lovenes § 17 p. 3.

Rapportsystemet.

For året 1926 foreligger 7 agitasjonsrapporter.

Bemerkning: Det er ikke protokollert nogen beslutning om tillitsmennes reiser til de forskjellige avdelinger og ikke nogen rapport over de foretatte reiser for behandling av tvister, tariffen o. l. Revisjonsutvalget kjenner til at det er foretatt sådanne reiser f. eks. gjennom kassabilag. Dette forhold kommer i strid med lovenes § 14 p. 3.

Likeledes må det i hvert forretningsutvalgsmøte protokolleres hvem av utvalgets medlemmer er til stede. Konferer lovenes § 13 p. 5 og § 13 p. 2.

Sak b 15/27. *Seem Jernbanearbeiderforening. Basar-arrangementet.* Den juridiske konsulent, overrettssakfører Trygve Lies betenkning burde resultert i at foreningen hadde fått juridisk bistand eller at basarregnskapene blev oversendt forbundets revisorer istedetfor lensmannen. Basarkomiteens optreden synes å være i strid med lovenes § 28 p. 5.

For året 1927 foreligger 11 agitasjonsrapporter.

For - 1928 — 13 —

Oslo den 8 august 1928.

Martin Johansen.

A. K. Hansen.

Revisjonsutvalg.

A. K. Hansen opplyste at den på forrige landsmøte nedsatte revisjonskomité hadde gjennomgått så vel forretningsutvalgets som hovedstyrets protokoller helt frem til dato og de bemerkninger som komitéen har funnet å burde fremkomme med er mangfoldiggjort og omdelt på representantenes plasser.

Man blev enig om å behandle hver bemerkning for sig, hvorfor *A. K. Hansen* refererte bemerkningene en for en efter hvert som behandlingen skred frem.

Saken Faavang Skiferbrudd.

Formannen: Det er skjedd henvendelse til Transportarbeiderforbundets formann personlig. Faavang Skiferbrudd er en liten bedrift, men til sine tider kan det komme en jernbanevogn fra denne bedrift til Oslo for eksport. Under konferansen med Transportarbeiderforbundets formann om saken gjorde han oppmerksom på at ved tvister hvor det forekommer jernbaneomlastninger, så søker eksportfirmaene gjerne å føre jernbanevognene til havner hvor organisasjonen ikke har innflytelse. Han anså det som givet at hvis det opstod konfliktsforhold på bryggen i denne anledning så vilde denne fremgangsmåte bli benyttet.

Saken Formo Jernbanearbeiderforening.

Formannen: Med hensyn til denne ferietvist forholder det sig slik, at det var på slutten av anlegget på det sted hvor foreningen hadde sin virksomhet. Det blev på foreningens henvendelse sagt fra jernbanens side at man ikke kunde etablere ferie på denne årstid, idet det ikke var mere arbeide igjen enn man blev ferdig med til høsten. Jernbanen mente derfor at den i henhold til reglementet kunde forskyve ferien. Overingeniøren hevdet at de arbeidere det her gjelder i vesentlig grad vilde bli ledig når arbeidet var ferdig. Da anleggsledelsen ikke vilde gi sig på dette konfererte jeg med foreningens formann og anmodet ham om å forelegge saken for foreningen, meddele den resultatet av konferansene og den grunnelse overingeniøren hadde gitt, samtidig som jeg anmodet ham om at foreningen måtte underrette forbundet om den stilling foreningen tok til saken. Det er en misforståelse fra foreningens side når den mener at forbundet automatisk skulde forfølge saken.

Olaf Bjerke; Datoen her er feil. Jeg kjenner den mann som var sammen med Ødegaard under disse konferanser. Han sa til mig at det var meningen at Ødegaard, når han kom til Oslo, skulde forhandle med hovedstyret om saken. Jeg sa da, at jeg tror neppe at hovedstyret vilde kuldaste en sak som hadde vært både hos avdelingsingeniøren og overingeniøren. Vi hadde konflikt den gang og hadde med en vrang avdelingsingeniør å gjøre. Han var en av dem som skulde vise sig.

Formannen: Etter Bjerkes opplysninger må det være en misforståelse fra Aunes side. Det var han som var med mig.

Saken Bærum Sten-, Jord- og Cementarbeiderforening.

A. K. Hansen: Jeg kan opplyse at de nyinnmeldte medlemmer det her gjelder var nødsarbeidere og veiarbeidere. Vi mener at forbundets svarskrivelse her ikke var tydelig nokk. Det gjaldt en blandet forening.

Formannen: Selv om svaret kan være litt utydelig, så mener jeg at når det intet er å bemerke til andragendet, så skulde heller ikke besvarelsen, når den er overensstemmende med andragendet, forårsake bemerkning. Jeg forstår imidlertid godt revisjonsutvalgets grunner for å fremkomme med denne bemerkning. Det kommer mange slike andragender i årets løp. Man har jo forrige landsmøtets beslutning i § 6 om at veiarbeiderne skal ha anledning til å stå som halvtbetalende. Forretningsutvalgets forutsetning har vært at man skulde være innenfor lovens bestemmelse.

Viktor Nordahl: Saken var den at vi i 1925 fikk nødsarbeidere med 60 øre timen. Vi søkte derfor om å få kontingentnedsettelse. Vi fikk tillatelse til å betale halv kontingent. Det var ikke nyinnmeldte medlemmer, men vi hadde ikke vært opmerksom på § 6. I løpet av 1926 gikk alle medlemmer over til å være heltbetalende.

Saken feriekraft for Johs. Henriksen og Rena Jernbanearbeiderforening.

Formannen: Årsaken til at det ikke er bilag i denne mappe

er at disse saker går stadig igjen, så bilagene kan bli overført til et annet nummer. Det er noget som ikke kan undgås ved denslags saker som stadig vender tilbake.

Saken Rollag Jernbanearbeiderforening.

Formannen: Det var vistnok særlige omstendigheter tilstede, idet arbeidet på Numedalsbanen var ferdig. De hadde bare litt skrotarbeide igjen her og der. Det var gamle organisasjonsmedlemmer så forretningsutvalget fant at man burde gi dem litt lettelse i kontingenten.

Saken Kings Bay Kullkompani.

A. K. Hansen: Her gjelder det at overenskomst blev opprettet for at arbeidet skulde gjenoptas.

Formannen: Da det angikk Svalbard fant man at prinsippet måtte fravikes. Man hadde imidlertid forbindelse med arbeidere som hadde arbeidet deroppe og foreningens formann hadde alle foreningens saker. Han deltok såvidt jeg erindrer også i forhandlingene hernede. Vi mente at det i dette tilfelle ikke kunde skade andre arbeideres interesser.

Hans Røste: Man hadde overenskomst med Kings Bay Kullkompani. Man fikk opprettet denne overenskomst i 1925. Etter at det var gått en tid krevet selskapet 7 pct.s lønnsreduksjon for at arbeidet skulde fortsette vinteren over. Arbeiderne behandlet vistnok saken og besluttet at de ikke kunde godta selskapets krav. Driften blev da innstillet og arbeiderne reiste til Norge. Så kom det fra disponenten krav til forbundet om at forbundet midt i perioden skulde gå med på en lønnsreduksjon på 14 pct. Det blev ikke enighet i forretningsutvalget om å opta forhandlinger på dette grunnlag. For mitt vedkommende gjorde det sig gjeldende at vi hadde overenskomst. Det blev imidlertid forhandlet, men resultatet blev bare at selskapet stilte større krav om reduksjon. Det var da enstemmighet i forretningsutvalget om at man skulde ta tilbudet tilbake. Men senere blev det av forretningsutvalgets flertall vedtatt å gå med på lønnsreduksjon uten at arbeiderne hadde anledning til å ta stilling til denne sak.

Formannen: Man konfererte med de folk som det var mulig å konferere med i denne sak. Overenskomsten var gjeldende og skulde gjelde til 15de desember samme år. Det som foregikk var at man optok antecipererte forhandlinger. Hvis dette ikke var blitt gjort, så kunde man ikke ha løst spørsmålet, idet det kom ikke folk til Svalbard før spørsmålet var løst.

Malmkonflikten.

A. K. Hansen: Av den korrespondanse som er ført mellem forbundet og avdelingen i Malm fikk vi det inntrykk, at det har vært maskepi mellem avdelingen og L. S. i Malm. Vår avdeling var til en viss grad forpliktet til å støtte konflikten. Man kunde da ikke avslutte denne konflikt uten i samarbeide med L. S. Hovedstyret kunde ha godkjent tillitsmennesens beslutning på grunn av loven.

Forretningsutvalget har ikke avsluttet konflikten, men hovedstyret har godkjent tillitsmennenes opptreden ved konflikten avslutning. Grunnlaget for avslutningen av konflikten i Malm er svakt. Tillitsmennene har søkt å varetta organisasjonens interesser. Vår avdeling deroppe var klar over at syndikalistene ikke kunde vinne konflikten, men ønsket at de skulde brette nakken på den. Feilen er ikke at man har avsluttet konflikten, men at man har tillatt den. I revisjonsutvalget var det enstemmighet om at iverksettelsen var en politisk spekulasjon. Det forrige landsmøte så klart for sig at med den samlede organisasjon regnet man også syndikalistenes interesser. Hvis man skulde ha varetatt syndikalistenes interesser så vilde man imidlertid ikke ha varetatt forbundets interesser, og det er i strid med forbundets lover. I begge tilfelle er det altså lovbrudd. Dette beviser hvor innviklet loven er. For å få saken op her har vi vridd på disse lovspørsmål, men reelt betrakter jeg saken som et lik som man ikke behøvet å behandle.

Formannen: Jeg hadde ikke tenkt mig at revisjonsutvalgets redegjørelse skulde gå så sterkt i favør av forbundets tillitsmenn. Jeg er enig med revisjonsutvalgets formann i at det selvsagt ikke lå i forrige landsmøtes beslutning at man skulde skade forbundets interesser.

Dirigenten: Fra Norsk Syndikalistisk Federasjon er det kommet følgende skrivelse, datert 28de august 1928:

Til Norsk Arbeidsmannsforbunds landsmøte,
Folkets Hus, Oslo.

Kamerater!

Vi finner at det er all grunn til å påminne om den beslutning som blev fattet på forbundets siste landsmøte i 1925, angående forbundets opptreden under Malmkonflikten.

Hvordan den dengang fattede beslutning blev etterfulgt av forbundets funksjonærer har vel de fleste av landsmøtets representanter kunnskap om. Malm Grubearbeiderforening optok således det av Malm L. S. blokerte arbeide i gruben efter at forbundets formann Johs. M. P. Ødegaard gjennom bekjentgjørelse i Ny Tid og Arbeider-Avisen hadde ophevet blokaden, noget som selvsagt kun kunde gjøres av Malm L. S. som hadde erklært blokaden. I dette tilfelle kunde Malm Grubearbeiderforening ikke påberope sig at det var deres gamle plasser, da de ved konflikten begynnelse ikke hadde nogen medlemmer som arbeidet i gruben.

Likeså har forbundets ledelse tillatt at Malm Grubearbeiderforening organiserte de streikbrytere som kom til Malm og optok det av Malm L. S. blokerte arbeide.

Efter vår formening har forbundsstyret og Malm Grubearbeiderforening optrådt i strid med den av forrige landsmøte fattede beslutning til skade for arbeiderne i Malm.

Vi går ut fra at landsmøtet ikke kan anerkjenne en sådan fremgangsmåte som forbundsledelsen i dette tilfelle har benyttet, og at det for fremtiden kan sikre sig mot en gjentagelse av en sådan affære.

Klassesolidariteten må og bør gå foran uenigheter om enkelte prinsipielle ting.

I tilfelle landsmøtet skulde anse det behøvelig skal vi mer enn gjerne sende en til å redegjøre om Malmkonflikten.

Med syndikalistisk hilsen

*Norsk Syndikalistisk Federasjon,
Arbeidsutvalget,
Einar Skaalbones.*

Konrad Karlsen: Jeg skal få rette på en misforståelse, som revisjonsutvalget har gjort sig skyldig i. Jeg var med på å utforme det forslag som blev vedtatt på forrige landsmøte. Vi mente at det var forbundets interesser og ikke syndikalistenes interesser som skulde vareta. Jeg er helt enig i at dette nu er et lik, som det ikke er nødvendig å grave op.

Dirigenten: Er det nødvendig å få en representant for syndikalistene til å redegjøre for saken?

Flere stemmer: Nei!

A. K. Hansen: Jeg er enig med Konrad Karlsen, men vi måtte ha et prosedyregrunnlag.

Chr. Henriksen: Jeg tillater mig å foreslå:

„Revisjonsutvalgets bemerkning tas til etterretning. Skrivelsen fra N. S. F gir ikke anledning til nogen forføining fra landsmøtets side.“

Chr. Henriksens forslag blev enstemmig vedtatt.

Tilleggsbemerkningene.

Formannen: Dette er egentlig ikke bemerkninger til saker i sin almindelighet, men en skjerpning av forretningsordenen i forretningsutvalget. Med hensyn til rapporter er det selvsagt så at det blir forelagt forretningsutvalget en hel del muntlige, iallfall når det gjelder tillitsmennenes reiser. Det nye forretningsutvalg vil selvsagt gjøre sig bekjent med dette forhold.

P. O. Moan: Når denne bemerkning fremkommer, så må det være fordi kontrollsystemet ikke er betryggende. Jeg vil derfor henstille til det nye forretningsutvalg at det oppretter en betryggende kontroll.

O. M. Johansen: Når det gjelder kontrollen, har revisjonsutvalget også senere fremkommet med en bemerkning, nemlig av hensyn til det nye revisjonsutvalg og forretningsutvalg. Hittil har det vært et mangelfullt rapportsystem, så det har vært vanskelig for revisjonsutvalget å følge sakene.

Hans Røste: Dette var oppe til behandling i hovedstyret i 1927, og hovedstyret besluttet da at alle som reiser, skal avgi rapport.

Formannen: Menes det med det at det skal være skriftlig rapport?

Røste: Ja.

Saken Hovedstyremøtet 14 januar 1926.

A. K. Hansen: Årsaken til at denne bemerkning kommer er at det fra enkelte avdelinger er fremkommet kritikk.

Formannen: Dette har jeg intet å si til.

Saken Smed Berg.

Formannen: Her står vi overfor et særskilt tilfelle. Det gjelder den eneste gjenlevende av dem som stiftet Norsk Arbeidsmandsforbund. Forretningsutvalget og hovedstyret har sett det som en kjær plikt å vise denne mann den oppmerksomhet som det var mulig å gi den eneste gjenlevende av stifterne. Berg er blind, og som ærkjær mann har han søkt å klare sig selv mest mulig og ønsket å gå klar av de institusjoner, som fattigfolk ellers må ty til på sine gamle dager. Han begrunnet sitt andragende med at hvis han kunde få sitt forsikringsbidrag, så vilde det hjelpe ham over den krise som han da stod oppe i. Hovedstyrets beslutning var enstemmig. Jeg hadde tenkt at vi skulde innby smed Berg til dette landsmøte, men det blev det ikke noe av. Jeg vil derfor henstille til det kommende forretningsutvalg at hvis smed Berg lever, så bør han innbys til det neste landsmøte. O. M. Johansen har henstilt at vi sender ham et telegram. Han er nu meget dårlig. Jeg anbefaler dette forslag.

Ved akklamasjon blev O. M. Johansens forslag vedtatt.

Saken Sem Jernbanearbeiderforening.

A. K. Hansen: Her gjelder det en vandrebasar, hvor de som har reist med basaren, har fått sine utgifter godtgjort. Dette har vakt strid innen foreningen, og foreningen har sendt regnskapet til lensmannen. Jeg mener at når det i en avdeling blir strid om en sådan sak, så bør foreningen sende saken til forbundet — hovedorganisasjonen — istedenfor til en borgerlig rettsinstitusjon. Vi har tatt denne sak op her forat man for fremtiden skal undlate å gå til myndighetene med slike saker. Jeg mener at det vilde vært riktig om foreningen hadde fått juridisk assistanse, idet jeg har den oppfatning at opposisjonen hadde rett i dette tilfelle. Jeg mener at de som har hatt med basaren å gjøre, ikke har vært oppmerksom på de plikter de hadde.

Formannen: Fra basarkomiteéns formann Petter Petersen, er det kommet en skrivelse hvori han anmoder om at denne sak må bli tatt op på landsmøtet og han opplyser at det på landsmøtet er representanter som har kjennskap til saken. Det var her strid mellom basarkomiteén og foreningen, og det er medlemmer av foreningen som har bedt om juridisk assistanse for å prosedere mot foreningen. Uten foranledning fra forbundets side har komitéén sendt regnskapene til lensmannen til revisjon. Med hensyn til den sølvgjenstand som nevnes går saken ut på at basarkomiteén her skal ha tilvendt sig noget som den ikke hadde rett til. Jeg er enig med revisjonsutvalgets formann i at man skulde ha latt det regnskapsmessige her undergått bedømmelse av forbundets revisjon. Det vil være ønskelig om

landsmøtorepresentantene tok sig dette ad notam og bringer det med sig til sine foreninger.

Konrad Botten: Jeg har hatt litt med denne sak å gjøre, idet Eikefjord bad mig søke å få rettet på forholdet. Basarkomiteén bestod delvis av styrets medlemmer. Beskyldningen gjelder at den har lagt noget tilside. Basarkomiteén opplyser at den hadde fått en mengde sølvgjenstander og den mente at hvis den skulde lodde dem ut alle på en gang så vilde man ikke få full valuta for gjenstandene. Derfor la komitéén nogen gjenstande tilside for å få mere inntekt på dem senere. Opposisjonen i foreningen beskyldte så styret og basarkomiteén for å ha stjålet disse gjenstande. Jeg reviderte regnskapene og kontrollerte de sølvgjenstander som var lagt tilside. Da jeg hadde gjort det fant jeg at vi burde ha et foreningsmøte om saken og formannen innkalte også til det. Dette blev et svært diskusjonsmøte, hvorunder det blev optrådt meget aggressivt mot styret. Jeg sa da at gjenstandene ligger her og det er meningen at de skal anvendes ved en senere utloddning. Jeg utformet også et forslag som jeg mente at jeg skulde fått vedtatt. Dette forslag ga uttrykk for at beskyldningen skulde falle bort. Forslaget blev enstemmig vedtatt og såvel styret som formannen inntok sine plasser igjen. Regnskapene var oversendt lensmannen før jeg fikk befatning med saken. Det som gjorde at man fant å måtte la lensmannen revidere regnskapene var at en av foreningens revisorer nektet å revidere basarkomiteéns regnskaper. Basarkomiteén hadde betalt en del kvinner for å hjelpe til med basaren. Dette blev kritisert. Jeg fikk det inntrykk at det var rot alt sammen og at det intet var i kritikken.

P. O. Moan: Petter Petersen stod som formann både for foreningen og basarkomiteén. Komitéén skulde arbeide på fritt grunnlag. Saken er så innviklet at jeg ikke skal gå i detalj, men hvis landsmøtet kan vedta en beslutning for å få slutt på striden vil det være meget godt. Basarkomiteéns formann er gått ut av foreningen, men har boken sin liggende og har uttalt at han vil betale til punkt og prikke når striden er avviklet.

Jens Martinsen: Jeg er representant for den forening det her gjelder, men jeg har hatt lite med saken å gjøre. Jeg mener at landsmøtet lite eller intet kan gjøre med denne sak. Vi kan nemlig ikke ta stilling til saken uten å se på alle dens detaljer, og det kan ikke skje. Landsmøtet bør derfor la saken ligge.

Løgavlen: Det fremgår ikke av nogen av redegjørelsene at basarkomiteén har ført protokoll. Hvis dette hadde vært tilfelle, så hadde man ikke hatt slike historier. Det vilde nemlig da ha vært protokollert hvorfor de omtalte saker var lagt tilside. Jeg vil gjøre oppmerksom på at i slike saker kan man ikke være for forsiktig.

Regnskapsbemerkninger.

Fra revisorerne forelå følgende regnskapsbemerkninger:

1. Sak vedrørende næstformann Jakob Eikefjord.

Revisjonsutvalget vil henvisse til sine rapporter til forretningsutvalget gjennom revisjonsprotokollen av 31 august 1926, 31 mai 1927, 31 desember 1927, se skrivelse av 3 juni 1927, i henhold til lovenes § 16 punkt 1.

Bemerkning. Det fremgår ikke av nogen forretningsutvalgsmøteprotokoll at vår anmerkning er tatt notam i overensstemmelse med lovenes § 13, punkt 2.

Den utestående fordring pr. 31 juli utgjør kr. 1 600.00.

2. Sak vedrørende leieboerforhold i Møllergaten 3. Angående A/S Nye Norske Gjensidige Forsikringselskap.

Revisjonsutvalget henviser til rapporter til forretningsutvalget gjennom revisjonsprotokollen.

Bemerkning. Det fremgår ikke av nogen beslutning i forretningsutvalget at forbundet har sikret sig dekning for nevnte beløp kr. 2 110.00 avvirket etter avtale av 18 mai 1928 (se bilag hos kassereren).

Sak vedrørende næstformannens forhandlings- og agitasjonskonto.

Revisjonsutvalget finner ikke i forretningsutvalgets forhandlingsprotokoller beslutning om agitasjonsreiser eller forhandlinger, som skulde nødvendigvis anvendelsen av så store beløp. Likeledes foreligger det ikke rapporter om foretatte reiser i en utstrekning som skulde kreve så meget. Selvsagt må næstformannen reise mer enn formannen, nogen må jo også være på kontoret, men rapportene kunde dog derfor foreligge.

Bemerkning. Forretningsutvalget synes ikke å være opmerksom på lovenes § 13 punkt 2.

Oslo, 8 august 1928.

Martin Johansen. A. K. Hansen.
Revisorer.

A. K. Hansen refererte i tilknytning til regnskapsbemerkningenes post 1 en skrivelse, som revisjonen hadde sendt forretningsutvalget om samme sak og uttalte:

Til disse bemerkninger vil jeg bare få knytte noen få ord. Det er ikke med nogen glede at vi fremlegger dette for landsmøtet, men når vi i løpet av to år uten resultat har forsøkt å få kontoen vekk, har vi ikke annet å gjøre enn å forelegge saken for landsmøtet. Hvis næstformannen hadde visst, hvor meget han i denne tid har generert kassereren, så vilde han for lenge siden ha rettet på dette. Kassereren har søkt å holde sine saker i den beste orden. Vi synes synd på Eikefjord, som er en meget dyktig organisasjonsmann. Forretningsutvalget har vært for snille gutter. Her gjelder det organisasjonens midler, og forretningsutvalget må håndheve de bestemmelser vi har.

Formannen: Jeg deler fullt ut de betraktninger A. K. Hansen har gjort gjeldende. Det var så korrekt sagt at ingen kan innvende noget imot det. Jeg kan opplyse at alle forelegg angående regnskapene er forelagt forretningsutvalget, og det har fattet sine beslutninger i sakene. Forretningsutvalget har tatt revisjonsutvalgets bemerkninger ad notam. Det er truffet beslutning om at kontoen skulde ned, og videre at reiseregnskapene skulde gjøres op senest

tre dager etter hjemkomsten. Vi har en egen protokoll for regnskapssaker. Dette har vært en gammel ordning, som alltid har vært betraktet som den mest betryggende. Anførselen angående leieforholdet i Møllergaten 3 går ut. Angående punkt 3 kan jeg kun si at forretningsutvalget skal ha rede på alle forhold, og det skal avgis rapporter. I de fleste tilfelle avgis rapportene muntlig av forbundets tillitsmenn.

Dirigenten: Vi behandler disse saker i sammenheng.

J. Eikefjord: Det er selvfølgelig beklagelig at jeg står i en gjeld til forbundet på 1 600 kroner. Jeg skal forklare, hvordan dette henger sammen. Jeg har inngått tre garantiforpliktelser, som jeg har måttet betale. Da saken kom op, lovte jeg å betale avdrag, og jeg betalte også 700 kroner, men så fikk jeg et garantikrav som gjorde at jeg ikke kunde greie det. Jeg kunde ha greid dette beløp innen landsmøtet, men da jeg fikk vite at saken vilde komme op på landsmøtet, fant jeg ikke å burde gjøre noget, som gav det utseende av at jeg vilde skjule noget for landsmøtet. Med hensyn til reisene så noterer kassereren, når jeg reiser og når jeg kommer tilbake, og man kan lett kontrollere, om jeg har gjort noget med billetter og lignende. Det kom en bemerkning fra Sørlandsbanen. Det er riktig at revisjonen fremkommer med dette. Det er ikke min mening å si at dette er feilaktig. Jeg får ta det ansvar som følger av mine handlinger.

Aksel Nygren: Da Gjerstad Jernbanearbeiderforening behandlet regnskapet for 1927, fant vi å måtte innhente revisjonsutvalgets bemerkninger angående utgiften til agitasjon og forhandlinger, til sammen kr. 5979.50. Etter denne sum fant vi at det var brukt 290 dager. Når vi sammenligner dette beløp med det som er brukt av formannen, så fant vi at det ikke kunde være tale om annet enn at det måtte være et misforhold tilstede. Det er klart at de som har med foreningene å gjøre måtte ha en redegjørelse for dette. Revisjonsutvalget har ikke funnet beslutninger som skulde nødvendigvis gjøre så store beløp, og heller ikke foreligger det rapporter om ting som skulde medføre dette. Når viceformannen har brukt 6 ganger så meget som formannen, så skulde dette jo tyde på at formannen ikke har gjort sin plikt, men det kan vi ikke forstå kan passe. Jeg vil foresette følgende forslag:

„Landsmøtet krever en redegjørelse fra viceformannen angående de opførte beløp i regnskapet for 1927 under posten agitasjon og forhandlinger.“

Ahlstrand: Revisjonsutvalget har gitt nøiaktig beskjed, så jeg kan bare supplere det som er opplyst. Jeg kan ikke ha innflytelse på når en reise begynner eller slutter. Jeg må oppfatte de beskjeer jeg får om forskud til disse formål som ordrer. Jeg kan heller ikke kontrollere om det behøves å være borte så lenge. Jeg må henholde mig til det som opplyses og honorere regningene. Jeg kan heller ikke holde greie på viceformannens kausjonsforpliktelser, men jeg har gjort hvad jeg har kunnet for å holde posten nede.

Albert Karlsen: Jeg vil presisere grunnen til at kravet fra Gjerstad fremkom. Det er det store skille mellem formannens og

viceformannens andel i reiseutgiftene. Medlemmene ser skjematisk på tallene og mener at her må det være et misforhold tilstede. For- eningen nedsatte derfor en komité på 3 mann til å undersøke saken og jeg var så uheldig å bli medlem av denne komité. Det vil være hensiktsmessig for Eikefjord, om han kunde gi en mer konkret redegjørelse for disse forhold.

A. K. Hansen: Bilagene forteller bare om kroner og ører. Derfor er det at vi legger så stor vekt på rapportskjemaene. Vi har diskutert dette spørsmål sammen med kassereren og spurt om ikke avdelingens kasserere eller formenn kunde attestere bilagene. Hvis vi skal kunne godta bilagene slik som de nu er må vi ha rapporter. Da skrivelsen kom fra Gjerstad gjorde vi forbundets formann op- merksom på at det ikke var nødvendig å oversende denne skrivelse til revisjonsutvalget, idet dette hadde gjort sine bemerkninger om det nevnte forhold et halvt år i forveien. Næstformannen kan ikke gi nogen annen redegjørelse enn å gjennomgå bilagene og forklare disse, men det kan ikke føre til noget. Det er nu spørsmål om hvordan vi skal kunne undgå gjentagelser. Vi har nu det system at det efter hvert forretningsutvalgsmøte blir tatt avskrift av pro- tokollen og denne avskrift tilstilles revisjonsutvalgets medlemmer. Det er imidlertid rapporter vi må få, hvis det skal bli ordentlig kontroll.

Eftermiddagsmøtet torsdag den 30 august.

Dirigent: *P. O. Moan.*

Sekretæren, *Aksel Selbo*, refererte protokollen som blev enstem- mig godkjent. *Dirigenten* meddelte, at formannen på grunn av forhandlinger med Store Norske Spitsbergen Kullkompani ikke kunde være til stede under første del av møtet.

Regnskapsbemerkninger.

Dirigenten: Albert Karlsen har fremsatt følgende forslag:

„Revisjonsutvalgets bemerkninger forelegges hovedstyret til uttalelse ved de årlig innkalte hovedstyremøter.“

Olaf Bjerke: Nygrens forslag er aldeles ugjennomførlig. Det måtte i tilfelle bli revisjonsutvalget som skulde gjennomgå hele denne sak. Hvis forslaget ikke endres er jeg nødt til å stemme mot det.

Albert Karlsen: Jeg har stillet mitt forslag fordi jeg mener at vi fritar forretningsutvalget og hovedstyret for adskillig ansvar, hvis vi skal legge så meget over på revisjonsutvalget. Efter de uttalelser som er fremkommet av revisjonsutvalgets formann vil jeg henstille til Nygren at han tar sitt forslag tilbake, idet det forslag forutsetter at Eikefjord har ført nøiaktig dagbok og det kan man ikke forlange at han har gjort.

Eikefjord: Jeg kan ikke på stående fot gi en redegjørelse for alt det det her gjelder, men jeg har materiale til en meget utførlig rede-

gjørelse, hvis man ønsker at vi skal gå på beretningsdebatten for 1927 på nytt, jeg går ut fra at det er det det siktes til. Jeg er ikke sikker på at representantene er opmerksom på at utgiftene til mine reiser er gått ned i 1926 og 1927 sammenlignet med 1925. Der er ikke brukt mere på denne konto nu enn tidligere. Hvis vi skal ta fatt på disse ting igjen, så må vi regne med at det vil kreve en dags tid, idet jeg må ha tid på mig hvis jeg skal gjennomgå dette på en betryggende måte.

Nygren: Eikefjord sier at han kan gi en redegjørelse for hvad pengene er brukt til. Det er ikke mer jeg krever. Jeg tror at det er enkelte som mener at en del av Eikefjords lån er overført til disse poster som mitt forslag omfatter, men det kan ikke være tilfelle. Jeg kan ta mitt forslag tilbake til fordel for Albert Karlsens forslag.

Thv. Nilsen: Til Albert Karlsens forslag vil jeg få si, at revisjonsutvalgets bemerkninger må fremlegges for landsmøtet. Jeg kan ikke være med på at bare hovedstyret skal behandle dem. Vi må få rapportene fremlagt her.

Dirigenten: Det var vel ikke Albert Karlsens mening at revisjonsutvalgets bemerkninger ikke skal forelegges landsmøtet?

Albert Karlsen: Nei, mitt forslag gjelder den fremtidige ordning. Ved voteringen blev Albert Karlsens forslag vedtatt mot 9 stemmer.

Dirigenten optok nu punkt 2 i regnskapsbemerkningene.

Jubskaas: Dette blev jo avgjort i sted.

Ahlstrand redegjorde for hvad postene gjelder og punktet blev derefter forbigått uten bemerkninger eller beslutning.

Organiseringen av veiarbeiderne.

Fra den av landsmøtet nedsatte komité forelå følgende innstilling:

„Den av landsmøtet nedsatte komité for å fremkomme med forslag om hvorledes agitasjonen blandt veiarbeiderne skal føres har efter konferanse med formannen i Norsk Skog- og Landarbeiderforbund og Landsorganisa- sjonens representant, Alfred Madsen, funnet å ville foreslå følgende:

Idet landsmøtet fastslår nødvendigheten av en effektiv faglig agitasjon må det samtidig optas arbeide for å få gjennomført ensartede ferie-, lønns- og arbeidsvilkår for veiarbeiderne.

I overensstemmelse hermed bemyndiges hovedstyret å anvende de midler som er nødvendig for å drive en planmessig agitasjon for organisering av de veiarbeidere, som driver veiarbeide som hovederhverv, i tilslutning til Norsk Arbeidsmandsforbund.

Forretningsutvalget innhenter oppgaver fra de faglige distriktsorganisa- sjoner over distriktenes anleggsvirksomhet og på grunnlag herav utarbeides en plan for dette agitasjons- og organisasjonsarbeide, og søkes Landsorga- sjonens bistand for å få planen gjennomført.

Agitasjonen føres i samarbeide med de faglige distriktsorganisasjoner og hvor det lar sig gjøre anvendes til agitasjonen veiarbeidere med inn- gående kjennskap til veiarbeidernes livs- og arbeidsvilkår.

Albert Karlsen. Olav Paulsen. Karl Bjørnstol.

Albert Karlsen: Det grunnlag komitéen har hatt å arbeide på er det forslag som fremkom her på landsmøtet fra Konrad Karlsen og hovedstyrets tidligere forslag. Det første komitéen måtte gjøre

var å innhente uttalelser fra de som i dette tilfelle representerte Landsorganisasjonen og Skog- og Landarbeiderforbundet. Her gjelder det ikke en part. Jeg skal referere hvad Skog- og Landarbeiderforbundets formann har erklært:

„Vi har i forbundet to spesifikke veiarbeiderforeninger, nemlig Østfold veiarbeiderforening med sæte i Rakkestad og en fra denne utgått avdeling med sæte i Rygge. Disse foreningers medlemmer er faste arbeidere ved fylkets veianlegg og er beskjeftiget der hele året.

Vårt forbunds oppbygning og praksis er bassert på den forutsetning a medlemskapet skal være knyttet til hjemstedets forening. For disse to foreninger kan dette ikke praktiseres og vanskelig er det også å pålegge foreningene å innta andre enn de fagorganiserte de nu har.

Forbundet har optatt spørsmålet om disse medlemmers ferie og har da vi henvendte oss derom til departementet, blitt henvist til de forhandlinger som Norsk Arbeidsmandsforbund har ført med departementet om dette spørsmål.

Vårt forbund kan således vanskelig opta dette arbeide uten i det intimeste samarbeide med N. A. F.

Likeledes må man forutsette at det vil reise sig andre spesifikke anleggsarbeiderspørsmål som i større eller mindre grad ligger utenom de arbeidsoppgaver vårt forbund i hovedsaken må og skal arbeide med, men som vi ikke kan forutsettes å ha den fornødne kjennskap til, fordi vi ikke har anledning til å holde oss å jour med fagets utvikling.

Vi har naturligvis en rekke andre veiarbeidere, men deres medlemskap er knyttet til spesifikke skog- og landarbeiderforeninger og har bare periodevis veiarbeide eller tilgrensende beskjeftigelse innenfor sin kommune og ved mindre anlegg av kortere varighet.

Min personlige mening er at den førstnevnte gruppe naturlig hører hjemme i N. A. F. og den annen i vårt forbund. Skulde komitéen og forbundet ønske å ha den førstnevnte inn i N. A. F. vil jeg foreslå for N. S. & L. F.s forretningsutvalg og hovedstyre at vi medvirker til å overføre disse avdelinger til N. A. F.

Det vilde også være ønskelig om det på dette område kunde opnåes gjensidighet i så måte, at når en anleggsarbeiderforening av veiarbeidergruppen opphører på grunn av at anlegget er ferdig med bistand av N. A. F. overføres til Norsk Skog- og Landarbeiderforbund hvis forutsetningene herfor er tilstede.

Det bemerkes at denne betraktning inntil saken er behandlet i vårt forbund må betraktes som min personlige mening om spørsmålet.

P. t. Oslo 22. 8. 1928.

Johan Ødegaard (Sign.).

— Det fremgår av denne uttalelse at den dekker den opfatning som de fleste talere her på landsmøtet gjorde sig til talsmann for. Vi konfererte også med Landsorganisasjonens representant, Alfred Madsen, som erklærte at han anså det sannsynlig og rettferdig at Landsorganisasjonen er med på å bære disse utgifter, men da må Landsorganisasjonen ha krav på at agitasjonen fremmes efter en plan. Komitéen har søkt å ramme det som man kom inn på under diskusjonen i sin innstilling. Forbundet må se det som sin plikt å opta disse arbeideres lønns- og arbeidsvilkår og komitéen presiserer videre at det til agitasjonen fortrinnsvis må engasjeres folk som har kjennskap til veiarbeidernes arbeidsvilkår. Jeg fremlegger med disse bemerkninger komitéens innstilling og den uttalelse som er fremkommet fra Skog- og Landarbeider forbundets formann, da de kan danne et grunnlag å bygge på hvis det skulde opstå tvistigheter i fremtiden.

Komitéens innstilling blev vedtatt enstemmig.

Forbundslovens innledning.

Dirigenten: Fra den annen nedsatte komité foreligger følgende innstilling:

„I anledning av forslaget fra avd. 4, Gjerstad Jernbanearbeiderforening, til forandring av innledningen, vil den nedsatte komité foreslå at innledningen får følgende form:

Norsk Arbeidsmandsforbund er en sammenslutning av alle fagforeninger, hvis medlemmer er beskjeftiget i bergverksindustrien, ved offentlige og private anlegg, som jernbaneanlegg, kraft- og fabrikanlegg, samt veianlegg, når vedkommende arbeidere hovedsakelig har veiarbeide som erhverv.

Aksel Nygren. Konr. Karlсен. Ingv. Logavlen.“

Konrad Karlсен: Komitéen blev nedsatt fordi man fant tanken i forslaget fra Gjerstad god, men det var enkelte ting i forslaget som man mente burde være anderledes formet. I komitéen har vi sløifet ordet reguleringsanlegg, idet vi hevder at dette kommer inn under kraftanlegg. Videre har vi foretatt en egen utformning av bestemmelsen om veiarbeiderne.

Komitéens innstilling blev enstemmig vedtatt.

Lovforandringer.

Angående § 1, formålet, forelå følgende forslag:

Fra avd. 4, Gjerstad Jernbanearbeiderforening.

1. Å organisere alle arbeidere som er beskjeftiget i de i innledningen nevnte bergverks- og anleggsindustrier i tilslutning til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon for at de ved bevisst solidarisk samvirke på alle områder kan ivareta sine økonomiske og sociale interesser. Punkt 2, 3, 4, 5 og 6 uforandret.

Motivering:

Når man foreslår en sådan utformning av innledningen og tilsvarende i § 1, punkt 1, så er det for å markere i første rekke hvilke anleggsarbeidere vi skal avgi til Skogs- og Landarbeiderforbundet, nemlig de som har en sesongmessig beskjeftigelse på bygdeveier, men for øvrig har skog- og landarbeide som erhverv.

Veiarbeide ved kontinuerlige anlegg som administreres av fylkene og Staten og får sine lønns- og arbeidsvilkår fastsatt ved disse, bør være organisert i tilslutning til Arbeidsmandsforbundet.

I annen rekke tar forslaget sikte på å få fastslått at arbeidere som er beskjeftiget ved fabrikk-, kraft- og nyanlegg og i alle tilfelle utfører anleggsarbeide må være tilsluttet Arbeidsmandsforbundet, og nogen monopolisering av dette anleggsarbeide av andre industriorganisasjoner til fortrenghet av Arbeidsmandsforbundets medlemmer kan ikke tåles.

Fra avd. 21, Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening.

Med de forandringer, som foreslås i denne paragraf, vil den bli sålydende: Under henvisning til den av landsmøtet vedtatte prinsipplærte skal forbundets formål være:

1. Å organisere alle arbeidere innen anleggs- og grubeindustrien i tilslutning til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon for at de ved bevisst solidarisk samvirke på alle områder kan ivareta sine økonomiske og sociale interesser.

2. Å virke for medlemmenes medbestemmelsesrett over sine lønns- og arbeidsvilkår, å skaffe dem de best mulige arbeids- og lønnsvilkår og i samarbeide med andre organisasjoner på klassekampens grunn motvirke den kapitalistiske utbytning av arbeiderne.

3. Å understøtte medlemmene under konflikter med arbeidskjøperne samt ved dødsfall å sikre medlemmenes etterlatte et bidrag som står i forhold til avdødes medlemsskap i organisasjonen.

Å søke avskaffet alt overtids- og helligdagsarbeide, eller hvor sådant måtte finne sted å få det betalt med størst mulig tillegg.

Gjennomførelse av sommerferie på minst 2 uker med full lønn samt søke gjennomført en daglig arbeidstid av 6 timer, særlig for de arbeidere som er beskjeftiget med sundhetsskadelig arbeide.

4. Ved agitasjon og på annen måte styrke arbeidernes solidaritets- og klassefelleskap, å samle statistisk materiell til belysning av arbeids- og lønnsforholdene samt fremme det sosialistiske organisasjons- og opplysningsarbeide.

5. Å knytte forbindelse med klassekamporganisasjoner innen anleggs- og grubeindustrien i andre land for ved gjensidig solidarisk samarbeide å motvirke det kapitalistiske utbytningssystem.

6. Å arbeide for forbrukssamvirkets fremme.

Fra forretningsutvalget:

Ødegaard, Eikefjord og Løkkebø foreslår de nuværende bestemmelser uforandret.

Røste og Granrud tiltrer Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforenings forslag.

Albert Karlsen: Når landsmøtet har vedtatt innledningen efter komitéens innstilling, så er det naturlig at det også benytter den form som Gjerstad Jernarbeiderforening foreslår her. Når vi foreslår at punktene 2—6 skal forbli uforandret, så er det av den enkle grunn at det ikke er nødvendig å foreta forandringer i disse punkter. Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforenings forslag er jo også bare en omgruppering av punktene.

Eikefjord: Jeg kan ikke være enig i at dette er så ganske naturlig. Vi har ikke opdaget at det er noget unaturlig i at vi beholder det vi har. Jeg vil derfor opta vårt forslag om at § bibeholdes som den er.

O. M. Johansen: Som man vil se av forslaget fra Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening er det foreslått en del forandringer i punktene 2, 3, 4 og 5. Jeg mener at disse forandringer skulde bli en forbedring i den nuværende ordlyd. Ingen har vel imot det som står i punkt 5. Det skulde være nødvendig å få markert hvordan vi skal legge vårt arbeide an.

Kristoffer Morken: Vi har også et forslag fra Mo, som tilsiktet det samme som disse punkter, nemlig å motvirke trakkasseringene. Når vi ser utviklingens gang blandt grube- og anleggsarbeiderne innen Norsk Arbeidsmandsforbund så sier det sig selv at det å knytte forbinnelse med de utenlandske kamerater skulde være en selvsagt tanke. Vi bør også ha med at vi skal motvirke det kapitalistiske utbytningssystem.

Hans Røste: Når det gjelder punkt 1, så må jeg være enig med Eikefjord i at dette punkt som det nu er dekker bedre enn Gjerstads forslag. Jeg kan ikke se at Gjerstads forslag sier noget mer. Punkt 2 skulde være en selvfølge. I de fleste forbunds lover har man med dette om medlemmenes selvbestemmelsesrett. Punkt 4 er en sammendragning av det man hadde tidligere fra 1918, men nu ligger forholdene litt anderledes an, så man bør ha med en bestemmelse

om opplysningsarbeidet. Det kommer jo stadig til unge og nye medlemmer som vi bør si hvad vi arbeider med. Ingen er uenig i det som står i punkt 5, men jeg mener at det er nødvendig å precisere det i loven.

Eikefjord: Jeg mener at før vi vedtar punkt 5 bør vi behandle de internasjonale forbindelser og formannen være til stede. Jeg foreslår derfor at vi forbigår dette punkt nu. Jeg kan ikke se at det er nevneverdig forskjell på Oslo og omegns og vårt forslag om bibehold av de tidligere bestemmelser. Det kan gå an å utsette dette til formannen, som har disse saker, kan være til stede. La oss ikke vedta en beslutning som kommer til å stenge for at det kommende forretningsutvalg kan slutte internasjonale forbindelser hvor det finner at det kan være praktisk og nødvendig. Det er selvfølgelig ingen her som ikke vil være med på å avslutte internasjonale forbindelser, men vi mener at man må se praktisk på forholdene.

Albert Karlsen: Hvis landsmøtet skulde gå på forslaget fra Oslo og omegn, så vil jeg gjøre oppmerksom på at i punkt 5 kommer vi inn på de forbindelser vi nu har. Landsmøtet bør være oppmerksom på at vi har forbindelse med andre enn bare anleggs- og grubearbeidere. Vi skal ikke vedta en beslutning som ophever de forbindelser vi nu har. Det vil være forhastet. Jeg tror at det vil være taktisk klokt å gå over til forslaget fra Gjerstad.

Chr. Henriksen: Jeg kan ikke forstå at det er nødvendig å henvise i loven til den beslutning vi har fattet. Med hensyn til punkt 5, så er det vi har godt nok. Vi har tidligere ikke i lovs form slått fast hvilke organisasjoner vi skulde samarbeide med. Jeg vil anbefale at vi ikke foretar nogen forandring i de bestemmelser vi har nu.

Ragnar Fossum: Vi kan ikke behandle dette før vi har behandlet forslagene om forsikringskassen. Punkt 3 kunde ellers bli galt formet.

Thv. Nilsen: Jeg kan ikke forstå faren ved å vedta Oslo og omegns forslag og vil derfor anbefale det til vedtagelse.

Eikefjord: Det ligger vel en viss realitet i dette forslag? Det er vel ingen som er i tvil om at Norsk Arbeidsmandsforbund er en klassekamporganisasjon? Da blir spørsmålet: Er på den annen side Svensk Grubearbeiderforbund, Dansk Arbeidsmandsforbund og de hollandske og tyske organisasjoner klassekamporganisasjoner? Og videre: Er det russiske forbund klassekamporganisasjon? Når vi stiller dette på spissen slik som det gjøres i dette forslag, så kan det bli vanskelig å stikke op linjene her. Vi har ikke rett til å dømme de andre organisasjoner. Jeg fastholder forslaget om at dette bør utstå til vi har behandlet de internasjonale forbindelser.

Ved voteringen blev Eikefjords utsettelsesforslag vedtatt mot 3 stemmer.

Konflikten i Sørvaranger.

Fra den nedsatte komité forelå følgende forslag:

„Landsmøtet pålegger det kommende hovedstyre å ha sin største oppmerksomhet henvendt på forholdene ved Sørvaranger. Hovedstyret pålegges

å anvende den form og de midler som til enhver tid ansees forsvarlig for å føre kampen til en for arbeiderne heldig løsning. Alt under fornødent hensyn til øvrige forbund og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon“.

Komitéens mindretall, *Edv. Sjølander*, foreslo:

„Forbundet utbetaler sin andel av streikeunderstøttelsen til alle medlemmer som deltar i konflikten. Landsmøtet henstiller til sekretariatet å gjøre det samme. Da forbundets økonomiske stilling er mindre god pålegges forbundsstyret å sette sig i forbindelse med de fagorganiserte klassefeller i andre forbund om å yde støtte til denne viktige konflikt.“

Sjølander: Det blev i komitéen straks bragt på det rene at hverken forbundets formann eller Løgavlen vilde gå med på noget som forpliktet forbundet. Våre mandanter har gitt oss i oppdrag å fremme arbeidernes minstekrav, men det er så vidt jeg skjønner ikke mulig å få frem en forpliktende beslutning fra landsmøtet. Sørvarangerarbeiderne mener at det er umulig å leve av slike løfter, de må ha et materielt grunnlag å stå på, derfor har mindretallet i komitéen fremsatt Arthur Lies forslag. Den nuværende understøttelse er 2 500 kroner uken. Mindretallets forslag betyr 3 500 kroner til. Forbundet må utrede hele dette beløp idet det er oplagt at Landsorganisasjonen ikke vil yde sitt bidrag. Dette er ikke noget nytt i forbundet dette. Aasmund Selfors var i formiddag inne på den lovbestemmelse som blev vedtatt i 1918, men som senere er falt vekk. Det er heller ikke noget nytt at forbundsstyret har sett sig nødt til å yde ekstraordinær understøttelse i lokale konflikter.

Formannen: Det er riktig at vi ikke kunde bli enig i komitéen. Vi hadde heller ikke lang diskusjon om det, idet motsetningene var så diametrale og klare. Det går igjen i Sjølanders uttalelser at her er det spørsmål om Sørvarangerarbeiderne i organisasjonsmessig forstand, men medlemmer som i lovens forstand er uorganiserte. Det kan da også komme til å gjelde for de folk som er kommet til Sørvaranger for å bli streikebrytere. Sjølander oplyste at det vilde koste 6 000 kroner pr. uke å understøtte disse arbeidere. I gunstigste tilfelle vil dette representere en ukentlig utgift av praktisk talt hele den kontingentinntekt som forbundet har å regne med. Man er da nødsaget til for å finansiere forbundets øvrige arbeide å angripe de beskjedne kapitaler man har eller også å utskrive ekstrakontingent. Det kan hende at man nu får et så populært hovedstyre at medlemmene med glede vil ta imot underretningen om en sådan ekstrakontingent som den første meddelelse fra hovedstyret. Flertallets forslag forutsetter at det skal gjøres hvad gjøres kan. Det er ikke nogen liten forpliktelse. Jeg hadde også mine betenkeligheter med å gå så sterkt på denne affære, men for ikke å få tre innstillinger aksepterte jeg det Løgavlen kunde gå med på. Vi må regne med at konflikten blir av lang varighet og at kravene om materiell støtte kan bli så store at man med den beste vilje ikke kan imøtekomme dem.

Løgavlen: Jeg vil bare pointere at landsmøtet ikke bør forespeile arbeiderne ting som man må være vitende om at man ikke

kan innfri. Jeg vet ikke hvor man kan øine å skaffe de midler som Sjølanders forslag innebærer. Det er heller ikke forsvarlig av et landsmøte i detaljer å vedta planen for en kamp. Flertallet ønsker like så gjerne som mindretallet at man kunde gjøre mere, men vi må forstå at vi nu er noget annet enn den gang vi var en halv landsorganisasjon.

Halvard Olsen: Jeg forlangte ikke ordet for å øve innflytelse på den beslutning dere skal fatte. Jeg anser det riktig at dere her som forbundets høieste myndighet treffer den beslutning som dere finner er riktig ut fra forbundets og medlemmenes syn. Konflikten i Sørvaranger kan gi adgang til mange betraktninger, men de opplysninger som er kommet her er grunnlag nok for refleksjoner om konflikten. Jeg har villet si fra om hvordan det ligger an for Landsorganisasjonen om den skulde behandle krav om bidrag til arbeidere som ikke var medlemmer av Landsorganisasjonen da de kom ut i konflikt. Sekretariatet har like stor respekt for lovene i Landsorganisasjonen som dere har for forbundets lover. Landsorganisasjonens lover sier at man må ha vært medlem i to måneder før man kan få bidrag av Landsorganisasjonen under en konflikt. Sekretariatet kan ikke gjøre annet enn det lovene fastsetter. Her er det klart at sekretariatet ikke kan utbetale noget utover det lovene bestemmer. Naturligvis har det alltid vært så og det er fremdeles så at man har tillatt sig å gå utenom den ramme loven fastsetter og det vil man også gjøre, hvis man ved bedømmelsen av konflikten i Sørvaranger finner at det er muligheter til stede for dette. Her kommer det imidlertid også inn at Landsorganisasjonen på grunn av de mange kamper den har ført og fører dagstøtt, er kommet i den økonomiske situasjon at man ikke har adgang til å gå utenfor den ramme som loven fastsetter. Landsorganisasjonen har *til enhver tid* gående et *minimum* av 1 000 til 1 200 medlemmer i konflikt. Det er smågrupper som har krav på organisasjonens hele og fulle støtte. Det lages ikke så stor blest av disse konflikter, men vi må regne med at vi til stadighet har så mange medlemmer ute i kamp mellom de store slag. Dette er utenom de store konflikter. Under disse omstendigheter er det ikke adgang for sekretariatet å vise ekstravaganser selv om det mange ganger kunde fortone sig slik at man gjerne vilde gjøre det. Man kan ikke gjøre det uten at medlemmene må betale. Dere kan gjerne beslutte dette, men da må dere også ha for øie å skaffe penger, og de må tas fra medlemmene. Bare konflikten i Sørvaranger representerer kr. 1.50 pr. uke for samtlige medlemmer i forbundet. Dere skal overveie om dere kan skaffe til veie de midler som er grunnlaget for Sjølanders forslag. Man kan ikke gjennom nogen beslutning fra landsmøtet svekke den kamp som de fører der oppe, men dere må heller ikke fatte beslutninger som dere vet ikke holder. Derfor vil jeg anbefale dere å vedta det forslaget som er kommet fra flertallet i komitéen. Man er ikke berettiget til å kreve noget mer i en sådan situasjon.

Ved alternativ votering blev flertallets innstilling vedtatt mot 11 stemmer som blev avgitt for Sjølanders forslag.

Lovforandringer.

Angående § 12, *hovedstyret*, foreslås følgende forslag:

Fra avd. 28, Rena Jernbanearbeiderforening.

Det samlede styre består av 9 — ni — mann. Av disse skal 5 velges fra distriktene og de 4 fra Oslo og omegn. De 4 siste skal utgjøre forretningsutvalget.

Fra avd. 34, Stord Arbeiderforening.

2. Det samlede styre består av 15 medlemmer. Av disse skal 8 velges fra avdelingene utenom Oslo og 7 fra avdelingene i Oslo og omegn. De 7 siste utgjør forretningsutvalget. For de utenbys styremedlemmer velger landsmøtet 6 suppleanter.

Fra avd. 2, Ranumslettens Anleggsarbeiderforening.

Punkt 2 får følgende ordlyd:

Det samlede styre består av 10 medlemmer. Av disse velges 5 fra avdelingene utenom Oslo og 5 fra avdelingene i Oslo og omegn. De 5 siste utgjør forretningsutvalget. Representantene fra Kirkenes, Røros og Vestlandet innskrenkes.

Motivering:

Med den sammensetning som forbundet har, nemlig grube- og anleggsarbeiderne og veiarbeidergruppen, finner man at det bør foretas en innskrenkning i det man mener, at disse 3 medlemmer av det utenbys valgte styre kan innskrenkes uten skade for den samlede organisasjon.

Fra avd. 83, Sandøla Jernbanearbeiderforening.

2. Siste passus forandres til:

For de utenbys styremedlemmer velger landsmøtet 8 personlige suppleanter.

Motivering:

Idet man går ut fra at de utenbys valgte hovedstyremedlemmer fremdeles vesentlig vil bli valgt fra de større arbeidsplasser, hvilket selvfølgelig er riktig, vil vi ikke undlate å gjøre oppmerksom på at det med den nuværende ordning lett kan forekomme at store arbeidsplasser blir uten representasjon i hovedstyret, mens andre derimot kan bli så å si overrepresentert.

Fra avd. 53, „Nordens Klippe“.

Det kreves av landsmøtet ved valg på nytt hovedstyre at avdelingene i Sørvaranger blir representert med en mann og med personlig varamann.

Fra avd. 16, Undergrunnsbanens Anleggsarbeiderforening.

Valgte medlemmer til hovedstyret av grube- og anleggsarbeidere, som under sin funksjonstid overgår til fast stilling utenfor forbundet blir å betrakte som utgått av hovedstyret.

Fra forretningsutvalget:

Forslaget fra Stord Arbeiderforening tiltredes.

Valgkomitéen innstillet:

„Valgkomitéen innstiller på bibeholdelse av den nuværende ordning med hensyn til størrelse av forretningsutvalg og hovedstyre“.

Jens Martinsen: Her er som man ser et forslag fra Ranumslettens Anleggsarbeiderforening. Vi er en del som mener at antallet av hovedstyremedlemmer kan innskrenkes og jeg har i oppdrag å støtte forslag som går ut på innskrenkninger.

O. M. Johansen: Når valgkomitéen har foreslått at man skal bibeholde det nuværende antall, nemlig 13 i hovedstyret og 5 i forretningsutvalget, så er det ut fra den betraktning at en utvidelse vil være uheldig på det nuværende tidspunkt. Man diskuterte forslaget om 9 mann og denne diskusjon endte med at Jakob Hagen til slutt gikk over til flertallet så det blev enstemmighet om dette.

J. Hagen: Det er riktig som Johansen opplyser. Jeg gikk i valgkomitéen over til det flertallet samlet sig om, idet jeg fikk den oppfatning at vi ved å holde på dette forslaget kunne resikere å miste den representant vi har fra Nordlandsbanen.

P. O. Moan: Jeg beklager Jakob Hagens endrede standpunkt. Selv om vi skulde miste den mann vi har i hovedstyret så vilde jeg stemme for reduksjon i hovedstyrets medlemstall. Vi må komme bort fra disse hensyn. Vi skal bygge op en kamporganisasjon og skal vi greie det med det medlemstall vi har, så må vi redusere både her og andre steder. Jeg vil foreslå ytterligere reduksjon.

Løgavlen: Valgkomitéen er oppmerksom på at det er nødvendig å spare hvad spares kan. Hvis man ser nøie på dette spørsmål så kan det bli en tvilsom sparing å innskrenke på hovedstyrets antall. Når det er store saker oppe til behandling, så møter der menn fra distriktene og det er de som er de rette til å redegjøre for hvordan situasjonen ligger an. Hvis man innskrenker hovedstyret for meget vil det snart vise sig at man får krav fra distriktene om at de vil sende representanter inn for å få redegjøre for situasjonen. Forbundet kan ved det komme til å påføres større utgifter enn de det har ved at hovedstyret har et bra antall medlemmer. Det er for at medlemmene skal bli informert at vi vil ha et bra antall medlemmer i hovedstyret. Hovedstyremøter forutsetter man at det ikke holdes oftere enn det er strengt nødvendig. Jeg er oppmerksom på at Hagen gjorde et offer, men på den annen side gjorde også vi andre et offer, idet der også var forslag om 15 medlemmer. Jeg tror man må betenke sig på å nedskjære hovedstyret for meget.

Formannen: Som det fremgår av dagsordenen har også forretningsutvalget gitt sin tilslutning til forslaget fra Stord. Jeg skal si nogen ord om dette. Nu er det 5 i forretningsutvalget og 8 i hovedstyret. Hovedstyret har sittet med overveiende majoritet i forholdet mellom hovedstyret og forretningsutvalget og i forholdet til tillidsmennene. Dette har alltid vært det bærende prinsipp. Nu har det vært 5 medlemmer i forretningsutvalget. Det hender imidlertid altfor ofte at det ikke er fulltallig fremmøte i forretningsutvalget, så man kan sitte der 3 eller 4 mann, og det er det som er det verste, at i de tilfelle det er færrest antall til stede kan det være de prekereste situasjoner og spørsmål som har overordentlig stor rekkevidde skal avgjøres. Forretningsutvalget fant det ikke heldig at nogen ganske få skal ta ansvaret for meget avgjørende affærer. Vi trodde at det skulde være en styrke for hele forbundet og dets arbeide om det utøvende organ blev utvidet. Nu er ikke forslaget

fra Stord optatt og jeg har ikke mandat fra forretningsutvalget til å opta forslaget. Det må derfor bortfalle.

S. Simonsen: Det viste sig med en gang da valgkomitéen kom sammen, at det var forskjellige meninger om antallet og man mente da at man burde samarbeide sig. Man diskuterte saken ut fra økonomiske og praktiske sider og blev tilslutt enig om å foreslå bibehold av det nuværende. Dette for å samarbeide.

P. O. Moan: Jeg har også hensyn å ta, nemlig til det mandat jeg har fra foreningen om å sørge for å få kontingenten ned. Skal det kunde gjennomføres må vi begynne å spare. Efter anmodning skal jeg forandre forslaget til 11 medlemmer av hovedstyret istedetfor 10 som det står i forslaget.

Arthur Lie: Jeg tillater mig å opta forslaget fra Stord Arbeiderforening. Forslaget er fremsatt av de grunner som Ødegaard gjorde rede for. Sakene har i mange tilfeller ikke vært fremmet på en måte som medlemmene er tilfreds med, og det har vi funnet hadde sin grunn i at forretningsutvalget var for litet.

Konrad Karlsen: I vår forening mente man at det ideelle var å vedta Stords forslag og det var ut fra at det ikke skulde bli kostbarere for forbundet. Det er forretningsutvalget som har ledelsen av forbundets daglige virksomhet. Ved at forretningsutvalget gjøres sterkere mente vi at hovedstyremøtenes antall kunde innskrenkes til et om året. I de senere år har man hatt 5 møter på 3 år. Kan dette skje, så blir det snart besparelser for forbundet. Imidlertid er det sannsynligvis ikke stemning for et sådant forslag som det fra Stord. Jeg vil derfor anbefale valgkomitéens innstilling. Skal vi være en kamporganisasjon, så kan det ikke skje ved å innskrenke hovedstyret. Jo mindre hovedstyret blir desto svakere blir det. Moan og andre skal ikke gå til en overilet beslutning i dette spørsmål. Jeg tror man overdriver denne saks innflydelse på kontingenten. At kontingenten er så stor nu skyldes de store konflikter vi har hatt i de senere år. Det er himmelvid forskjell på hvor stor del av kontingenten som går til konflikter nu sammenlignet med før krigen. Administrasjonsutgiftene og spesielt utgiftene til hovedstyret spiller på langt nær ikke den rolle som man vil ha det til.

Albert Karlsen: Jeg tror ikke det er riktig at man innskrenker administrasjonsutgiftene ved å redusere hovedstyret. Jeg vil bare be representantene om å se på regnskapene for perioden. Utgiftene er redusert fra år til år. Mens de var 11 000 kroner i 1925 er de kommet ned i kr. 4 103.15 i 1927. Man vil av regnskapene se at forretningsutvalget har gjort hvad det har kunnet for å drive utgiftene ned og hovedstyret har også vært sig sitt ansvar overfor medlemmene bevisst.

Jens Martinsen: Dette spørsmål er en praktisk oppgave. Jeg har fått i oppdrag å innskrenke og jeg mener at noget her og noget der gjør penger for forbundet. Jeg kan gå over til det forslag som er nevnt av Moan. For mig har det ikke noget å si hvor representantene i hovedstyret er fra bare det er menn som kan og vil noget og som kan gi medlemmene beskjed om det hovedstyret

arbeider med. Det nytter ikke å komme bort fra at medlemmene har mistillit til organisasjonen nu. Det er mange som har forlatt organisasjonen fordi de mener at den er forsumpet.

J. Hagen: Jeg gikk i valgkomitéen over til flertallets innstilling av hensyn til organisasjonen der oppe og til hele forholdet. I og med at Moan fastholder sitt forslag kan vi risikere å få et hovedstyre på 15 medlemmer, og det var ikke det vi vilde.

Ved voteringen blev forslaget fra Stord arbeiderforening forkastet med stort flertall og derefter blev valgkomitéens innstilling vedtatt med stort flertall. P. O. Moans forslag bortfalt.

Svensk Grubearbeiderforbunds representant tar avskjed med landsmøtet.

Hedquist: Kamerater. Det er kommet en del ting på hjemme, så jeg kan ikke bli her lenger. Jeg har nu vært her i tre dager og i denne tid påhørt forhandlingene. Jeg har lagt merke til at dere har hatt en omfattende dagsorden til behandling og mange saker av stor betydning. Dere har gått grundig inn i spørsmålene og jeg håper at beslutningene skal føre til styrkelse av forbundet. Vi har også i Sverige mange viktige og aktuelle spørsmål nu, ikke minst på grunn av at den liberale regjering har skaffet oss en voldslov. Landsorganisasjonens representantskap behandler denne sak nu. Jeg vet ikke idag hvilken linje man kommer til å bestemme sig for, men kamp mot loven må det bli. I denne henseende har vi gode eksempler å hente hos dere. Den linje dere har valgt er den eneste riktige og jeg håper at vi enstemmig kommer til å slå inn på den samme. Jeg takker dere alle for de dager jeg har vært her og jeg håper at vi i Sverige skal kunne komme til å gjengjelde dere for det dere har gjort under vår lange kamp. (Bifall).

Formannen: Jeg har allerede bragt vår svenske kamerat vår hilsen, men jeg synes at jeg nu skal understreke hvad jeg sa for et par dager siden for at det skal stå så sterkt som det er mulig, at Norsk Arbeidsmandsforbund vet ikke på hvilken måte man kan takke for og vise sympati for den kamp som det svenske grubearbeiderforbund har ført. Denne kamp har kanskje like stor betydning for oss som for de svenske grubearbeidere. Vi nærmer oss det tidspunkt, da det kan inntre en krise for de norske grubearbeidere. I 1929 må vi regne med at grubebaronene vil ta et tak for å redusere grubearbeidernes økonomiske stilling. Den økonomiske stilling her i landet, og ikke minst for grubearbeiderne, er slik at den tåler ingen rystelser. Det vil være en enstemmig opfatning at den vei kan man ikke gå. Jeg antar at vår strid har den største interesse for dere på den annen side av kjølen. Dette må mane oss til å arbeide særlig energisk for bedring av grubearbeidernes kår. Jeg vil be kamerat Hedquist overbringe vår hjerteligste hilsen og takk for den støtte som vi har vært forundt å nyte gjennom den kamp som er ført. Vi ønsker Hedquist personlig til lykke med det

arbeide han har å utføre når han kommer hjem igjen. Vi føler oss forvisset om at de svenske grubearbeidere vil overvinne de vanskeligheter som kan melde sig nu. (Bifall).

Lovforandringer.

Dirigenten ønsket å få bragt på det rene om at det er landsmøtets opfatning at forretningsutvalgets medlemstall skal forbli som før uforandret.

O. M. Johansen: Det var valgkomitéens forutsetning at forretningsutvalgets medlemstall skulde være det samme som nu, nemlig 5 og så 8 utenbys til hovedstyret.

Dirigenten optok derefter forslaget fra Sandøla Jernbanearbeiderforening til behandling.

Olaf Bjerke: Når vår forening har innsendt dette forslag om personlige varamenn for de utenbys hovedstyremedlemmer, så var det med sikte på det som er hendt, spesielt på Kirkenes, at hovedstyremedlemmet er gått ut av forbundet og dermed også av hovedstyret. Vi fant det nødvendig å få dette gjennomført særlig av hensyn til de store arbeidsplasser.

O. M. Johansen: Valgkomitéen har enstemmig gitt forslaget fra Sandøla sin tilslutning ut fra det som Bjerke har nevnt.

Albert Karlsen: Skal forslaget forståes på den måte at det er arbeidsplassen som skal representeres? Det er nødvendig å få klarhet i dette.

Løgavlen: Det av Karlsen reiste spørsmål er ikke så inngående drøftet, men min personlige opfatning er at så bør det være. På landsmøtet i 1913 blev det fastslått at det skulde være personlige varamenn, men i 1916 kom vi ved en gruppeinndeling inn på andre former.

Olaf Bjerke: Jeg er av den samme mening som Løgavlen. Hvis Sulitjelma, Stord og Løkken fikk en mann hver i hovedstyret her på landsmøtet, men så snart dette var over flyttet disse tre til samme arbeidsplass, hvordan vilde dette opfattes?

Formannen: Det er også spørsmål om kvalifikasjoner. Men det har vært sådan at man har villet fordele representantene utover landet i forhall til medlemsstyrken. Hvis det skal være personlige varamenn, så må det presiseres hvordan det skal ordnes. Vi har nu det tilfelle, at Konrad Karlsen var valgt fra Kirkenes, men nu har vært et år på Notodden. Vi har ikke hatt anledning til å si til ham at han ikke skulde være medlem av hovedstyret fordi han har byttet plass. Dette forhold gjør sig i særlig grad gjeldende for anleggsarbeiderne som når som helst må flytte. Man må få dette så klart som mulig. Hvad skal man gjøre i det tilfelle at både representant og varamann flytter på en annen kant av landet? Dette forslag har mange fordeler, men det kan bringe virvar.

Thv. Nilsen: Jeg mener at varamennene bør velges på samme måte som før. For oss anleggsarbeidere er det umulig å praktisere

en ordning med personlig varamenn. Jeg mener at de som velges her skal fungere fra landsmøte til landsmøte.

J. Martinsen: Jeg er ikke imot det som har vært praktisert hittil, men jeg mener at når det skal være representasjon fra arbeidsplassene, så bør den som flytter fra det sted han er valgt til å representere også gå ut av hovedstyret.

Dirigenten: Olaf Bjerke har fremsatt følgende tilleggsforslag:

„Når et medlem av hovedstyret fraflytter den plass eller det distrikt hvorfra han er valgt, rykker hans varamann op som fast medlem av styret.“

Bjerke: Inntreffer det tilfelle at begge er reist, både representant og varamann, må den valgte representant fungere.

Dirigenten: Ingv. Løgavlen foreslår:

„Saken angående suppleanter til hovedstyret tilbakesendes valgkomitéen.“

Konrad Karlsen: Forslaget høres bra ut, men selv om vi vedtar at det skal være 15 medlemmer i hovedstyret, så får vi ikke alle større arbeidsplasser representert allikevel. På forrige landsmøte kunde vi således ikke få en representant fra Løkken med i hovedstyret. Representanten fra Løkken blev første varamann og hvis han hadde fått leve så vilde han ha fått møte omtrent bestandig, så Løkken vilde ha blitt representert i hovedstyret. Som ordningen nu er kan man få de arbeidsplasser som ikke er representert blandt varamennene. Ved denne ordning vil de som ikke får hovedstyremedlemmer for alltid være avskåret fra å få en sådan.

Dirigenten: Thv. Nilsen har fremsatt følgende forslag:

„Den nuværende ordning med varamenn til hovedstyret bibeholdes.“

Løgavlen: Jeg foreslår saken tilbakesendt valgkomitéen fordi den er for dårlig forberedt. Det vil være greiere for landsmøtet å gå på saken når det foreligger en klar innstilling.

Chr. Henriksen: Jeg tror at Løgavlen har nok å gjøre om vi ikke skal få mere virvar. Jeg tror i likhet med Karlsen at det er en grei ordning den vi har hatt. Det er hovedsaken at man får personer som er kompetent til å sitte i hovedstyret.

Ved voteringen blev Løgavlens forslag først forkastet med stort flertall og derefter blev Thv. Nilsens forslag vedtatt mot 4 stemmer.

Dirigenten optok så til debatt forslag fra avd. 16, Undergrunnsbanens Anleggsarbeiderforening.

Magnus Guldbakke: Ved valget av hovedstyremedlemmer blir det tatt hensyn til de forskjellige grupper innen forbundet. Dette mener vi skal opretholdes, derfor er dette forslag fremkommet. Når en mann får et offentlig hverv som stortingsmann eller lignende, så kan han ikke opfattes som overgått til fast stilling, men i det tilfelle vi hadde fra Kirkenes mener vi at vedkommende er gått over i fast stilling. Jeg vil anbefale at man vedtar en bestemmelse så slikt ikke kan gjenta sig.

Formannen: Jeg har hatt vanskelig for å finne tråden i dette forslag. Vi hadde et tilfelle, da Vestad som var valgt til annen varamann skulde rykke op i hovedstyret. Han hadde opretholdt sitt

medlemsskap i forbundet, men vi fant i forretningsutvalget at han måtte fratre som medlem av vårt hovedstyre etter at han var blitt næstformann i det nye Skog- og Landarbeiderforbund. Dette fikk også hovedstyrets sanksjon. Dette forslag kan ramme et tilfelle som det med Konrad Karlsen. Han er blitt fastlønnet sekretær i samorganisasjonen, først på det sted han var valgt til hovedstyremedlem fra, og siden flyttet han til Notodden. Hvis forslaget skal ramme et tilfelle som dette, så er det meget vidtrekkende. Når det gjelder slike tilfelle har spørsmålet hittil ikke en gang vært oppe til drøftelse.

Albert Karlsen: Jeg er enig i forslaget fra Undergrunnsbanens Anleggsarbeiderforening. Vi har tidligere hatt meget troubbel med dette. I perioden 1922—1925 var halvparten av hovedstyrets medlemmer i faste stillinger utenfor de fag de representerte. Det må være innlysende at disse folk i faste stillinger ikke har den riktige føling med arbeiderne på arbeidsplassen.

Chr. Henriksen: Dette er den rareste begrunnelse jeg har hørt på dette landsmøte. Hvem var det som valgte Lien og Sundby, hvad var de da de blev valgt, og hvorfor blev de valgt? Da jeg blev stortingsmann kunde jeg ha utesket hovedstyrets uttalelse om min stilling, men jeg fant det ikke nødvendig. Jeg mener at det går ikke an å gi den motivering for forslaget som Albert Karlsen fremkommer med.

P. O. Moan: Kan vi ikke bli enig om at dette skal være en kamporganisasjon, så bør vi iallfall bli enig om at den skal være en arbeiderorganisasjon. Jeg vil derfor anbefale forslaget.

Konrad Karlsen: Jeg vil bare si til Albert Karlsen, at hvis det skal være så at man blir diskvalifisert ved å ta en skarve plass som tillitsmann i Samorganisasjonen, så vil jeg håpe at Albert Karlsen ikke blir tillitsmann, for da kan disse ord komme igjen. Sluttes man å være arbeider fordi om man blir tillitsmann i en Samorganisasjon?

Løgavlen: Dere tar for hårdt på dette nu. Den ånd at ingen som ikke stod på en arbeidsplass ikke skulde være medlem av hovedstyret har vært særlig fremtredende. Det var iallfall tilfelle i 1925. Jeg setter ikke en stortingsmann ved siden av stillingen som forretningsfører, for det å være stortingsmann er ikke nogen stilling. Det er ønskelig at landsmøtet sier uttrykkelig fra om at man skal følge denne linje.

P. O. Moan: Jeg ser det ikke slik at de enkelte personer blir forkleinet ved at de får andre stillinger, men jeg er kommet hertil for å vareta mine arbeidskameraters interesser og opfatning. Jeg sier heller intet til forkleinelse for de fastlønnede som har sittet i hovedstyret.

J. Hagen: Det er da vel klart at vi ikke kan ha et funksjonærhovedstyre? Derved får de jo dobbeltstillinger i organisasjonen.

Forslaget fra Undergrunnsbanens Anleggsarbeiderforening blev vedtatt mot 3 stemmer.

Angående § 13, forretningsutvalget, forelå følgende forslag:

Fra avd. 34, Stord Arbeiderforening.

Forandres i henhold til vårt forslag til forandringer i § 12 p. 2.

Fra avd. 70, Sandnes Arbeiderforening.

Forbundets ledelse i samråd med forretningsutvalget består av formann, kasserer samt en — en — kontordame.

Motivering:

Ved gjennemsyn av forbundets regnskap pr. 1 januar til 31 desember 1927 får man inntrykk av at lønningskontoen med kontorpersonale er unødig stor i forhold medlemstallet som teller ca. 4 900.

Under formannens fravær overtar kassereren formannens arbeide.

Vi mener at hele den administrative del av forbundets virksomhet bør forenkles i overensstemmelse med ovenanførte forslag.

Fra avd. 16, Undergrunnsbanens anleggsarbeiderforening.

Forretningsutvalget består av formann og kasserer samt 2 mann valgt fra Oslo eller omegn.

Motivering:

Medlemmene fordrer forenkling, og vi tror at det kan klare sig med formann og kasserer. Dog skal forretningsutvalget i hvert tilfelle ikke bestå av mere enn 4 mann.

Fra forretningsutvalget:

Forslaget fra Stord Arbeiderforening tiltredes.

Valgkomitéen fremla en felles-innstilling for § 12, 13 og 14.

Den lød således:

„Valgkomitéen innstiller på bibehold av den nuværende ordning med forretningsutvalg og hovedstyre, likeså innstilles på at det velges tre fastlønnede tillitsmenn.“

Angående § 14, formann og næstformann, forelå følgende forslag:

Fra avd. 75, Giken Grubearbeiderforening.

2. Foreslåes følgende forandring i forbundets administrasjon:

Stillingen som viceformann i forbundet opheves samt en kontordame opsies, og forbundets daglige ledelse består av formann, kasserer og en kontordame. Under formannens fravær tiltrer en av forretningsutvalgets medlemmer.

Motivering:

Da omorganiseringen nu er i orden og medlemstallet er redusert til ca. 5 000 finner vi at 2 fastlønnede tillitsmenn og en kontordame må være fullt ut nok til forbundets administrasjon.“

Valgkomitéens innstilling om at antallet av medlemmer av forretningsutvalget blir uforandret blev vedtatt enstemmig og uten bemerkninger.

Da man kom til spørsmålet om tre lønnede tillitsmenn uttalte:

O. M. Johansen: Da valgkomitéen behandlet disse spørsmål fant vi ikke å kunne slutte oss til det forslag som er innsendt fra Giken grubearbeiderforening, da det vil være liten besparelse og forbundets virksomhet vil bli uheldig stillet ved det.

Arne Brufladt: Jeg vil fullt ut støtte komitéens innstilling. Her kan det ikke bli nogen besparelse og jeg kan ikke være med på å kaste Ahlstrand nu, så gammel som han er i organisasjonen og så dyktig som han har utført sitt arbeide.

Valgkomitéens innstilling blev vedtatt mot 6 stemmer.

Kontingenten for Svalbard-arbeiderne.

Budgetkomitéens formann, *Chr. Henriksen*, fikk nu ordet:
I dagsordenens side 10 finnes følgende forslag:

Fra avd. 90, Kings Bay lokale forening.

Vil herved henstille til landsmøtet om en særskilt nedsettelse av medlemskontingenten for Svalbard eller på annen måte utrede de utgifter foreningen pådrar sig her på grunn av de her oppe fordyrede administrasjonsutgifter. Dette kan begrunnes på at vi den største del av året er helt henviset til den trådløse telegrafforbindelse med Norge og disse omkostninger har jo ikke avdelingene i Norge. Vi måtte i vinter gå til en forhøielse av kontingenten, og dette vakte stor misnøie blandt medlemmene, og det var derfor ønskelig at dette andragende blev ordnet på en for oss tilfredsstillende måte.

Budgetkomitéen har drøftet de ting som nevnes i denne henvendelse, men har funnet at man ikke kan gå inn på innførelse av en spesiell kontingent for Svalbard. Vi innstiller imidlertid på følgende, som jeg tror vil være en heldig ordning:

„Angående Kings Bays forenings forslag om en særskilt nedsettelse av kontingenten for Svalbard vil budgetkomitéen innstille på at kontingenten også for fremtiden blir ensartet. Derimot vil budgetkomitéen anbefale at foreningen på Svalbard får refundert tre femtedeler av sine utgifter av forbundet, for såvidt angår korrespondansen med Norge.“

Jeg tror det er riktig at forbundet gjør dette. Derved mener komitéen at den har utjevnet forholdet.

Budgetkomitéen har også drøftet en annen ting i denne forbindelse. Siden omorganiseringen er Norsk Arbeidsmannsforbund blitt et litet forbund med avdelinger spredt utover det hele land. Dette gjør det vanskelig og kostbart for oss. Vi har derfor vært inne på den tanke at Landsorganisasjonen skulde kunne yde oss støtte til agitasjonen for å få organisert veiarbeiderne. Vi har funnet at det er grunn til at Landsorganisasjonen støtter litt til vår administrasjon ikke bare av hensyn til Svalbard-organisasjonen, men også på grunn av våre øvrige organisasjoner. Jeg vil referere hvad budgetkomitéen foreslår i dette spørsmål:

„På grunn av omorganiseringen har forbundet fått en uforholdsmessig kostbar administrasjon ved at foreningene er spredt utover det hele land, og de mest avsidesliggende steder. Dertil kommer Svalbard som også blir kostbar både for foreningene og forbundet. I henhold hertil vil komitéen foreslå for landsmøtet å fatte sådan beslutning:

Det gjøres henvendelse til Landsorganisasjonen om et årlig bidrag til støtte for forbundets virksomhet.“

Jeg tror at som stillingen nu er skulde det være mulig for Landsorganisasjonens sekretariat å finne en ordning for støtte til oss.

Arne Brufladt: Longyearbyens arbeiderforening er selvsagt enig i Kings Baysforeningens krav her. Vi har ikke innsendt noget sådant forslag fordi vi mente at landsmøtet kunde ha vanskelig for å imøtekomme kravet i denne form. Det er meget sesongarbeide på Svalbard, både om sommeren og vinteren og sådanne folk er vanskelig å få inn i organisasjonen. De er kommet derop på grunn av den øieblikkelige nød. Av disse grunner er det absolutt påkrevet at man får en lettelse.

Formannen: Jeg stusset adskillig da jeg fikk dette forslag. Det er riktig at det er kostbar korrespondanse, men dette forhold virker selvsagt gjensidig både på forbund og avdeling. Det faller meget store utgifter med organisasjonen på Svalbard. Avdelingene der oppe kan ikke sammenlignes med de andre avdelinger og det kommer av at de ligger så langt fra Oslo. Det samme gjør også Kirkenes. Man skal imidlertid ikke bare se på nachdelene. På den annen side har arbeiderne ikke nogen utgifter til lokale, opvarming m. v. Etter dette forslag blir det forbundet som kommer til å måtte betale alt vedrørende korrespondansen. Jeg vil advare mot at man søker Landsorganisasjonen om støtte, idet jeg tror at Landsorganisasjonen vanskelig kan gå inn på den linje. Til Skog- og Landarbeiderforbundet har Landsorganisasjonen måttet bevilge til forbundets virksomhet. Jeg tror at vi må søke om bidrag til vår virksomhet, men ikke som foreslått her til vår administrasjon. Jeg henstiller til budgetkomitéen å overveie dette på ny og komme til en riktigere beslutning.

Chr. Henriksen: Jeg kan være enig med formannen i at uttrykket administrasjon er uheldig valgt. Det kan erstattes med ordet virksomhet. Dette retter jeg med en gang, idet jeg antar at komitéens øvrige medlemmer er enig i det.

Forslaget blev derefter rettet overensstemmende hermed og fikk da den form som det foran er gjengitt med.

Ved voteringen blev først budgetkomitéens forslag angående Svalbard enstemmig vedtatt og derefter blev forslaget om bidrag fra Landsorganisasjonen enstemmig.

De internasjonale forbindelser.

Dirigenten: Nu foreslår jeg at vi tar kveld og jeg gjør oppmerksom på at imorgen skal vi behandle de internasjonale forbindelser.

Åsmund Selfors: Jeg vil foreslå at det innbydes en mann fra det internasjonale utvalgs flertall og en fra mindretallet til å innlede for oss spørsmålet om de internasjonale forbindelser.

Albert Karlsen: Kan det være hensigtsmessig og heldig å etablere en sådan ordning? Dette spørsmål har vært behandlet på fellesstyremøter og på andre møter og flere av de som er her har deltatt i diskussjonen om dem før. Jeg foreslår at landsmøtet behandler saken uten innledere.

Åsmund Selfors: Det vil være enestående hvis vårt landsmøte skulde avslå å la oss fa dette spørsmål utredet. Jeg er ikke klar nok i dette spørsmål derfor vil jeg ha det ordentlig innledet.

Konrad Karlsen: Jeg støtter det forslag som er optatt av Selfors.

Ved voteringen blev Selfors forslag vedtatt mot 3 stemmer. Møtet blev hevet efter at *Kristian Moljord* hadde anmodet samtlige grubearbeidere om å stanse i salen efter møtets slutt.

Formiddagsmøtet fredag den 31 august.

Dirigent: *Kristian Moljord.*

Efter at det var foretatt navneoprop refererte sekretæren, *Konrad Karlsen*, protokollen, som blev godkjent.

Det var forutsetningen at man skulde behandle de internasjonale forbindelser, men på grunn av inntrufne omstendigheter blev det etter bemerkninger av *formannen, dirigenten, Eikefjord, P. O. Moan, Løgavlen* og *Hans Røste* besluttet at man først skulde behandle en del andre saker som forelå.

Lovforandringer.

Angående § 10, *Landsmøtet*, forelå følgende forslag:

Fra avd. 21, Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening.

- Valg av representanter til landsmøtet foregår etter følgende regler: 1 representant for det første fylte 40-tall og siden 1 for hvert fylt 100-tall medlemmer. Mindre foreninger kan i fellesskap med andre mindre foreninger velge en representant så fremt det samlede medlemstall når op i 40.

For øvrig uforandret.

Fra avd. 34, Stord Arbeiderforening.

- Tilføielse:
Heller ikke har de stemmerett ved valg av forbundsstyre.

Fra forretningsutvalget:

Forslaget fra Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening tiltredes.

Hans Røste: Forretningsutvalget har som man ser tiltrådt forslaget fra Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening, som går ut på å utvide representasjonen til landsmøtet. Før da vi hadde så mange store foreninger var det nødvendig å begrense de store foreningers representasjonsrett, men nu er forholdet helt endret. Det er omtrent bare mindre foreninger. Ødegaard og jeg har regnet ut, at hvis dette forslag gjennomføres, så vil det bare bli 7 representanter mere enn det er nu. Både i Bygningsarbeiderforbundet og i Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund har man rett til å sende en representant for hvert påbegynt 100. Jeg optar forslaget på forretningsutvalgets vegne.

O. M. Johansen: Valgkomitéen har ikke behandlet spørsmålet, som nærmest henhører under budjettkomitéens arbeide. Jeg vil anbefale Oslo og Omegns forslag. Det er også mange små foreninger som blir dårlig representert, men det er noget som henger sammen med de geografiske forhold.

Konrad Karlsen: Dette spørsmål forelå også på forrige landsmøte og blev støttet av mange foreninger den gang, men forslaget blev nedstemt etter at det hadde møtt kraftig motstand i debatten, særlig fra Vestad som hevdet at de små foreninger var for dårlig representert. Jeg har regnet over dette, og det viste sig den gang, at den halvpart av forbundets medlemmer som representeres av de

små foreninger hadde to tredjeparter av representantene på landsmøtet, mens den annen halvpart av medlemsstokken bare hadde en tredjepart av representantene. Jeg vil anbefale forslaget, og jeg komplimenterer forretningsutvalget for at det støtter dette forslag.

P. O. Moan: Jeg vil anbefale Oslo og Omegns forslag fordi det forekommer mig at de store foreninger nu får for liten representasjon sammenlignet med de små. Forslaget er derfor rettfærdig.

Løgavlen: Hvis man går igjennem representantlisten, så får man inntrykk av at forretningsutvalget har arbeidet ut fra den forutsetning at man skulde ha så liten representasjon som mulig. Jeg vil si, at hvis dette forhold ikke endres for fremtiden, så vil det komme protester. Jeg vil at det kommende forbundsstyre skal ha sin oppmerksomhet henvendt på forholdet.

Røste: Det er bare tre foreninger som har rett til to representanter på dette landsmøte. Disse tre foreninger representerer 1000 medlemmer, men de har bare 6 representanter her. Nu har disse foreninger et langt større medlemstall. Vår forening i Oslo har ikke bare arbeiderne ved statens anlegg som medlemmer, den har også ekstraarbeiderne og andre arbeidere som skal stå i Norsk Arbeidsmannsforbund. Det som det er klaget over er fremgangsmåten ved valget av representanter til landsmøtet, idet det er påtalt at avdelinger med 70 medlemmer ikke har fått en representant til landsmøtet. Å regne ut disse ting er vesentlig et kontorarbeide, og jeg kan ikke vite hvilke grunner som har vært bestemmende, men jeg kan tenke mig at formannen har forsøkt å slå sammen avdelinger som ligger nær hinannen.

Olaf Bjerke: På forrige landsmøte satte forretningsutvalget sig imot dette forslaget, men i år anbefaler det det. Jeg er enig i at forslaget er mere demokratisk enn den ordning vi har, men jeg synes allikevel, at hvis en forening får over 500 medlemmer, så skal representasjonen bare være en for hvert 200 medlemmer.

S. Simonsen: Det er ingen her som ikke er interessert i å få en rettfærdig ordning, men det som sist gjorde at forslaget falt var at det satte antallet op fra 40 til 50 medlemmer. Jeg mener at det er all grunn til å støtte forslaget fra Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening.

Dirigenten: Løgavlen har fremsatt følgende forslag:

„Landsmøtet pålegger det kommende forretningsutvalg å påse at det ved utregning av representasjonsretten til landsmøtet ikke unødig blir sammenslått flere avdelinger for å få representasjonsrett enn strengt tatt påkrevet efter loven.“

Arthur Lie: Vi har foreslått en tilføielse her fordi vi mener at det er bare de som er valgt fra avdelingene som skal ha stemmerett på landsmøtet. Jeg optar tilleggsforslaget fra Stord.

Albert Karlsen: Det har ved valgene forekommet ting som gjør det nødvendig å foreta en tilføielse til forslaget fra Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening. Jeg vil derfor opta sådant forslag:

„Hvor valg i fellesskap blir nødvendig blir valget å foreta på medlemsmøte.“

Det har forekommet at en avdeling har sendt en mann langs anlegget for å samle inn stemmer, mens en annen avdeling i samme valgkrets har foretatt valget på medlemsmøte. Det bør være ensartethet i slike tilfeller.

Formannen: Jeg har dessverre ikke fått anledning til å høre de forskjellige innlegg, men jeg hører at sammenstillingen av de forskjellige foreninger som velger sammen har vært berørt. Det er jeg som har utført dette arbeide ved flere landsmøter nu, og jeg har alltid søkt å finne frem til det nøiaktigst mulige resultat. Jeg har foretatt kontrollberegninger, og er da også kommet til det resultat at enten man bruker den ene eller den annen representasjonsordning, så blir totalrepresentasjonen den samme. Man kan ikke få delt den slik op at det blir bare 40 i hver krets. Foreningenes beliggenhet spiller også en rolle. Representantantallet vilde ha blitt det samme om man hadde valgt en annen sammenstilling. Det er det med den representasjonsordning som nu gjelder, at den har varet siden forbundet var et stort forbund med mange store avdelinger, og man mente at det kunde være grunn til å foreta en forandring selv om dette vilde medføre at det blev nogen flere representanter. Hvis vi hadde hatt den valgordning som Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening nu foreslår, så vilde det ha vært 7 representanter mere på dette landsmøte. Dette er altså ikke i og for sig ikke noget stort spørsmål. Fra min side har det vært et prinsipielt motiv at medlemmenes selvbestemmelsesrett skal gis adgang til å komme frem i så stor utstrekning som alle rimelige hensyn tilsier. Forslaget fra Stord går ut på en begrensning av styrets adgang til å delta i avstemningen ved valg av styremedlemmer. Dette er et omtvistet spørsmål, men det fortoner sig for mig slik, at et styremedlem bør være likeberettiget med andre medlemmer når det gjelder de forskjellige avgjørelser som ikke angår vedkommende personlig. Nu kan et styremedlem stemme på sig selv til gjenvalg, men det vil jo bli det samme for en representant som er valgt, hvis han bringes i forslag. Jeg kan ikke finne at det ligger nogen annen betydning i bestemmelsen enn dette, og da bør det være en konsekvens at det skal gjelde for alle som oppstilles, nemlig at ingen kan stemme på sig selv. Jeg anser at det er både rett og billig at alle som deltar i landsmøtet får stemmerett. Jeg foreslår derfor at paragrafen på dette punkt oprettholdes i sin nuværende form.

Aasmund Selfors: Jeg vil ikke anbefale Oslo og Omegns forslag, men vil innskjerpe at de bestemmelser vi har i lovene skal overholdes. Hvis den representasjonsparagraf vi nu har hadde vært overholdt, så vilde det ha vært 8 representanter mere på dette landsmøte enn det nu er. Her er flere grupper som har rett til halvannen representant, som bare har fått en. Den værste sammenstilling finner vi for den gruppe hvor Lørenskog er med. Her har avdelinger med tilsammen 74 medlemmer bare fått en representant. Her er det næsten dobbelt så mange medlemmer samlet som loven påbyr. Hvis landsmøtet skal si noget i denne sak, så må det bli at det vi har i lovene fra før skal overholdes. Det er selvsagt at

en hel del praktiske forhold spiller inn her, men sammenstillingen kan foretas slik at lovene blir bedre overholdt enn hvad tilfelle er nu.

Thv. Nilsen: Som representant for forbundets største avdeling vil jeg ikke uttale mig om utvidelsen av representasjonen fra de større foreninger, men jeg er ikke enig med formannen i hans uttalelser om Stords forslag. Vi må komme bort fra at et forbundsstyre skal kunne gjøre utslaget ved valget av tillitsmenn på landsmøtene. Det undgår vi ved at alene de valgte representanter stemmer i slike saker.

Dirigenten: Syvergaard har fremsatt følgende forslag:

„Valg av representanter til landsmøtet foretas ved uravstemning.“

Kristoffer Morken: Valgene til landsmøtet bør foregå på organisasjonsmessig måte. Jeg vil derfor anbefale Albert Karlsens forslag som tillegg til Oslo og Omegns forslag.

Formannen: Jeg er ikke enig i at man er mere i overensstemmelse med lovene om man anvender den fremgangsmåte som Selfors talte for. Hvis man skulde utnytte brøkene, så må man f. eks. slå alle foreninger i Sulitjelma sammen og gi dem tre representanter i fellesskap, men det åpner loven ikke adgang til. Med hensyn til Lørenskog-gruppen så er forholdet det, at her måtte man slå sammen alle de foreninger som lå innen en rimelig geografisk radius. Hvis man skulde ha gjort dette på en annen måte, så måtte man ha sprengt hele systemet i stykker og fordelt det på en så vid strekning at det ikke kunde vært tale om noget samarbeide mellom foreningene. Jeg har forstått loven slik, at det skal kunne velges i fellesskap, men da må dette fellesskap gis uttrykk. Skal man rette på disse forhold, så må man komme med forslag som klargjør loven. Albert Karlsens forslag er berettiget, fordi det er foretatt valg på forskjellige måter i de forskjellige foreninger. Dette kom også frem under behandlingen av fullmaktskomitéens innstilling. Jeg mener at foreningene bør benytte samme fremgangsmåte.

Aasmund Selfors: Det ligger ikke i mine anker nogen siktelse eller insinuasjon mot formannen, men jeg nevner dette for at man kan korrigere forholdet. Det kan nemlig under sammenstillingen opereres eftersom man har interesser. Jeg sier imidlertid ikke at Ødegaard har gjort det. Den krets jeg representerer strekker sig fra Nord-Rana til Salangen, og det er sandelig en lang strekning. Jeg henstiller til formannen at han er opmerksom på dette, for det gir anledning til mange refleksjoner. Jeg holder på den nuværende paragraf, men mener at den må overholdes bedre enn hittil.

Formannen: Ja, det siste eksempel var nettop det jeg studerte lengst på. Men efter opfatningen av de geografiske forhold i Nord-Norge, så er det nu ikke så langt bort i natta heller. Selfors representerer 48 medlemmer, så han er så nær demokratiet som det er mulig å komme. Hvis man skal velge mellom Karlsens og Syvergaards forslag, så vil jeg velge Karlsens, idet det annet blir en tungvint ordning. Hvordan skal uravstemningen foregå i en forening som Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening? Ved anleggene er

denne form brukbar og kanskje den mest praktiske, idet det der er tungvint og vanskelig å holde møter. Hvis jeg hadde vært til stede da saken blev optatt, tror jeg at jeg vilde ha filosofert litt over et forslag som pålegger de som velger sammen å bli enig om en ensartet fremgangsmåte.

Løgavlen: Selfors taler godt for at de små foreninger skal få bedre representasjon, men hvorfor kan han da ikke være med på en utvidelse av representasjonsretten også for de større foreninger? Når en forening blir stor, så skal det 200 medlemmer til for å få en representant. Det må da være grenser for hvor langt man skal gå med å ta distriktshensyn. Vi er da en nasjon. Jeg er ikke så begeistret for Albert Karlsens forslag, men er enig i formannens uttalelse om at det bør være ensartet optreden.

Aasmund Selfors: Jeg sier ikke at sammenstillingen er gjort i en viss hensikt, men jeg vil at dette ikke skal kunne skje for fremtiden. Jeg vil spørre Albert Karlsen: Er det riktig hvad jeg har hørt, at man på Sørlandsbanen har gjort det motsatte av hvad som her foreslås? Og videre at det er Albert Karlsen som har stått i spissen for anvendelsen av den motsatte fremgangsmåte? Det er sagt mig at Karlsen under valg av forhandlere og av representanter til landsmøtet har gått langs anlegget og samlet inn stemmer. Jeg vil gi Albert Karlsen anledning til å beriktige dette.

Albert Karlsen: Det skal være mig en fornøielse å svare Selfors på hans spørsmål. Han er blitt bundet en skrøne på armen, og det skal jeg kunne dokumentere om så måtte ønskes. Med hensyn til mitt forslag, så er det fremkommet ut fra den erfaring jeg har høstet og på grunn av det krav jeg har fått fra foreningene. Vi har nemlig sett at to foreninger like ved hinannen ikke har kunnet bli enig om fremgangsmåten. Dette beviser at landsmøtet må fastslå en bestemt linje her. Jeg må derfor fastholde forslaget.

Ved voteringen blev først Hans Røstes forslag enstemmig vedtatt. Derefter blev ved alternativ votering mellem Albert Karlsens og Syvergaards forslag Karlsens vedtatt med stort flertall. Til slutt blev ved alternativ votering Ødegaards forslag vedtatt med 35 mot 24 stemmer, som blev avgitt for Stords forslag.

Løgavlen forslag blev enstemmig vedtatt.

De internasjonale forbindelser.

Det opstod nu en del debatt om hvorvidt man skulde ta fatt på behandlingen av de internasjonale forbindelser. I denne debatt var det innlegg av *formannen, dirigenten, Elias Volan, Alfr. Madsen, Konrad Karlsen* og *Ingv. Løgavlen*. Det endte med at *dirigentens* forslag om at Volan skulde innlede for flertallet nu blev vedtatt.

I denne sak var det innsendt følgende forslag:

Fra Larvik Arbeidsmannsforening

1. Arbeidsmandsforbundets landsmøte godkjenner Kjøbenhavner-konferansens beslutninger om samarbeide mellem Norges faglige Landsorganisasjon,

Sovjet-Unionens centrale Fagforeningsråd og Finnlands faglige Landsorganisasjon og deres bestrebelser for faglig enhet og kamp mot krigsfaren.

Videre godkjenner landsmøtet sekretariatets internasjonale utvalgs flertalls innstilling sålydende:

„Under henvisning til fagkongressens uttalelse og bemyndigelse godkjennes Kjøbenhavner-konferansens forslag til gjensidighetsavtale mellem landsorganisasjonene i Norge, Finland og Sovjet-Unionen. Med hensyn til det internasjonale samlingsarbeide er den norske Landsorganisasjons medvirken uttrykkelig betinget av at dette arbeide har til formål å samle Amsterdam-Internasjonalen og Den røde faglige Internasjonale eller de landsorganisasjoner som står tilsluttet Amsterdam-Internasjonalen, Den røde faglige Internasjonale og de frittstående landsorganisasjoner i en verdensorganisasjon. Under denne forutsetning støttes arbeidet for en verdenskongress, som da må ha karakteren av en samlingskongress.“

Landsmøtet vil anbefale Landsorganisasjonens sekretariat eventuelt Landsorganisasjonens representantskap og fagforbundenes ledelse hurtigst å slutte sig til det internasjonale utvalgs flertalls innstilling.

Landsmøtet forutsetter at Kjøbenhavnerkonferansens beslutninger og det internasjonale utvalgs innstilling bygger på å samle arbeiderklassen i en enhetlig faglig internasjonale som bygger på klassekamp og klasse-solidaritets.

2. Gjensidighetsoverenskomst med det russiske broderforbund.

Landsmøtet pålegger Arbeidsmandsforbundets ledelse straks å opta forhandling med det russiske broderforbund om gjensidighetsoverenskomst. Det forutsettes at overenskomsten opprettes på grunnlag av Kjøbenhavnerkonferansens beslutning i møte 15 - 18 februar 1928.

Motivering:

Den internasjonale kapitalistiske offensiv mot arbeiderklassen nødvendig-gjør at arbeiderklassen knytter fastere internasjonale forbindelser sig imellem gjennom de respektive landsorganisasjoner og forbundene, og i første rekke med de landsorganisasjoner og forbund som bygger på uforsonlig kamp mot kapitalismen. Organisasjonen må videre sette hele sin kraft inn på arbeidet for internasjonal faglig enhet bygget på klassekamp og classesolidaritetsens grunnlag. En Internasjonale, som ikke søker samarbeide med kapitalismen, men som vil føre en hensynsløs kamp mot det kapitalistiske samfund.

Vi er opmerksom på at de kapitalistiske representanter i alle kapitalistiske land anstrenger sig til det ytterste for å forhindre opprettelse av faglige forbindelser med Landsorganisasjonen og forbundene i Sovjet-Unionen; derimot anbefaler kapitalismens lakeier tilslutning til Amsterdam-Internasjonalen. Likeså er vi opmerksom på, at de fleste faglige ledere i Amsterdam-Internasjonalen i Sverige, Danmark med flere land har stillet sig på samme linje som de kapitalistiske representanter i den skarpeste kamp mot faglig enhet på et revolusjonært grunnlag. Likeså bekjemper de på det skarpeste enhver forbindelse med Russlands faglige organisasjoner.

Kapitalismens agenter forstår den veldige styrke for den internasjonale arbeiderklasse, som ligger i en eventuell fast organisatorisk tilknytning med de russiske fagorganisasjoner (arbeiderklassens revolusjonære festning), derfor bekjemper de Kjøbenhavnerkonferansens beslutninger, bekjemper enhver forbindelse med Russlands fagorganisasjoner. Kapitalismen frykter sin egen tilintetgjørelse. Men det skulde tilsi at arbeiderklassen i høiere grad optok kampen for organisatorisk tilknytning med de russiske broderorganisasjoner.

Vi kan ikke la oss skremme av de arbeidsledere som stiller sig på kapitalismens side og truer med å bryte forbindelsen med de organisasjoner som knytter organisatoriske forbindelser med de russiske fagorganisasjoner. Stilles vi overfor valget enten brudd med Amsterdam-Internasjonalens ledere eller gjensidighetsoverenskomst med Sovjet-Unionens fagorganiserte arbeidere, må valget være liketil. Arbeiderklassen har all interesse av å stå i organisatorisk forbindelse med de organisasjoner, som vil føre en uforsonlig kamp mot det kapitalistiske samfund, og da risikerer man heller brudd med de ledere innen

Amsterdam-Internasjonalen og dens sek-joner som samarbeider med kapitalismen.

Med denne motivering som grunnlag vil vi anbefale for landsmøtet å vedta foranstående to forslag.

Fra avd. 53, Nordens Klippe.

I anledning konferansen mellom representanter for de russiske finske og norske fagorganisasjoner, avholdt i København februar 1928, beslutter landsmøtet å pålegge det nye hovedstyre straks å tre i forbindelse med finske og russiske broderforbund med sikte på opprettelse av gjensidighetsoverenskomst om støtte under faglige kamper

Forbundets representanter i A. F. L.s sekretariat og representantskap pålegges å medvirke til opprettelse av faste organisatoriske forbindelser mellom landsorganisasjonene i Norge, Russland og Finnland.

Videre vedtokes et forslag som går ut på å kreve av landsmøtet ved valg på nytt hovedstyre at avdelingene i Sørvaranger blir representert med en mann og med personlig varamann.

Forretningsutvalgets medlem, *Hans Røste*, foreslår:

Efter som de store internasjonale truster og aktieselskaper underlegger sig de forskjellige lands industrier, blir også den kapitalistiske utbytning av arbeiderklassen av en mere internasjonal karakter. Under den derav følgende utbytnings- og stabiliseringspolitikk blir arbeiderne i alle land og ikke minst her i landet utsatt for det mest hensynsløse angrep fra arbeidskjøperne med lønsreduksjoner og forringelse av de øvrige arbeidsvilkår

Klassestaten vedtar voldgifts- og tukthusloven, hvorved den med alle maktmidler kan stille sig på både de utenlandske og innenlandske arbeidskjøperes side i den mest hensynsløse kamp mot arbeiderklassen.

Klassestaten forsøker ved sine klasselover å stanse arbeidernes faglige organisasjoner i deres virksomhet for å ivareta arbeidernes interesser for derved å gjøre den til et legalisert statsapparat som skal respektere klassestatens lover, hvorved arbeiderne uten hindring vilde bli prisgitt den kapitalistiske utbytnings- og undertrykkelsespolitikk.

Arbeiderne må med alle til rådighet stående midler sette sig til motverge. Men skal arbeiderne kunne hevde sig med styrke og til slutt seire i kampen mot den kapitalistiske utbytning mot klassestaten — er det en bydende nødvendighet at arbeiderne organiserer sig såvel internasjonalt som nasjonalt på klassekampens grunn.

I erkjennelse herav er det også nødvendig for Arbeidsmandsforbundet å knytte internasjonale forbindelser.

I denne internasjonale konsolidering av de faglige organisasjoner bør det i første rekke søkes etablert samarbeide med broderorganisasjonene i andre land, som både klassemessig og faglig kan stå solidarisk og yde positiv økonomisk understøttelse under konflikter.

Arbeidsmandsforbundet står tilsluttet Det internasjonale Grov- og Fabrikkarbeiderforbund og Det internasjonale Grubearbeiderforbund. Anleggsarbeiderne står dog ikke tilmeldt Internasjonalen, men kun grubearbeiderne.

Disse forbindelser har imidlertid ikke hatt nogen økonomisk betydning for Arbeidsmandsforbundet under konflikter med arbeidskjøperne. Samarbeidet har i alt vesentlig innskrenket sig til betaling av den ordinære kontingent og til representasjon på internasjonale kongresser

Nogen forbindelse med de skandinaviske broderforbund som forplikter til gjensidig økonomisk understøttelse under konflikter har forbundet ikke hatt siden 1918

Arbeidsmandsforbundet kan således neppe med sine nuværende internasjonale forbindelser gjøre regning på nogen effektiv økonomisk støtte under de faglige og sociale konflikter.

De forbund som det da i første rekke blir spørsmål om å etablere organisatorisk samarbeide med, er Det russiske Grubearbeiderforbund. Vårt forbund kan, såvidt man har kjennskap til saken, når somhelst få opprettet

en gjensidighetsoverenskomst med det russiske broderforbund på samme grunnlag og med de samme gjensidige forpliktelser til understøttelse under konflikter som de, som er gjort gjeldende i den overenskomst som er opprettet mellom det svenske og russiske grubearbeiderforbund. Eventuelt inngå som part i overenskomsten. (Denne overenskomst bygger på samme grunnlag som Kjøbenhavnkonferansens flertallsbeslutning).

Gjenpart av overenskomsten er inntatt i „Arbeidsmanden“ for mai 1928, men vil allikevel bestemmelsene om formål og oppgaver bli inntatt her. Og man kan heller ikke finne at det er noget punkt i denne overenskomst angående formål og oppgaver, som ikke kan godkjennes.

Overenskomst.

Undertegnede forbund beslutter for tilveiebringelse av et intimt samarbeide mellom broderforbundene i Sovjet-Unionen og Sverige å inngå nedenstående overenskomst.

For organisatorisk å befeste nevnte beslutning, etablerer nevnte forbund en russisk-svensk samarbeids- og vennskapskomité med to representanter for hvert forbund, som godkjenner denne overenskomst.

Komitéens formål og oppgaver er:

I størst mulig utstrekning å opfordre til økonomisk og moralsk hjelp og understøttelse under lockout eller streik innen broderorganisasjonene

Aktivt å fremme og understøtte grubearbeiderenes kamp i alle land under lockout og andre konflikter samt å kjempe mot internasjonalt streikebryteri, å bekjempe alle orsøk på å fremme arbeidernes og arbeidskjøpernes fellesinteresser eller skape såkalt arbeids- eller industrifred, som faktisk fører til undertrykkelse av arbeidernes interesser, å understøtte kravet på 6 timers arbeidsdag for alle arbeidere under dagen såvel som kravet på gjennomførelse av en socialforsikring på arbeidskjøpernes bekostning, å understøtte kravet om nasjonalisering av gruber og industriforetagender uten erstatning.

5. Felles kamp for en alle grubearbeidere omfattende kampdyktig og handlekraftig Internasjonale i kamp mot splittelse av grubearbeidernes organisasjoner, nasjonalt og internasjonalt gjennom sammenkallelse av en internasjonal enhetskonferanse av grubearbeidere, i hvilken alle grubearbeiderorganisasjoner opfordres til å delta, kamp for hel faglig samling gjennom sammenkallelse av en faglig verdenskongress
6. Å virke for utvidelse av overenskomster om samarbeide på enhetsfrontens plattform i første rekke mellom de skandinaviske grubearbeiderforbund.
7. Besluttosom kamp mot nye truende kriger som forberedes av imperialistene.
8. Regelmessig utveksling av informasjons-, beretnings- og trykksaksmateriale.

Under henvisning til foranstående foreslås følgende:

1. Forretningsutvalget søker straks optatt forhandling med det russiske grubearbeiderforbund om opprettelse av en solidarisk gjensidighetsoverenskomst med gjensidige forpliktelser til økonomisk understøttelse under sociale og faglige konflikter.
2. De formål og oppgaver, som er lagt til grunn for den gjensidighetsoverenskomst, som er inngått mellom det svenske og russiske grubearbeiderforbund godkjennes.
3. For å styrke det skandinaviske samarbeide søkes etablert organisatorisk forbindelse med det svenske grubearbeiderforbund og for øvrig søke innledet samarbeidet med de beslektede forbund i Skandinavien.

Forretningsutvalgets medlemmer: Odegaard, Erkefjord, Løkkebo og Granrud vil angående spørsmålet Internasjonale forbindelser uttale:

Det må tydelig slås fast, at de bestrebelsene som er gjort fra den norske organisasjons side, og beslutningene på siste fagkongress, uttrykkelig forutsetter at hovedsaken er å styrke og utvide det internasjonale samarbeide. Om dette grunnlag for arbeidet er det praktisk talt enighet her i landet, med undtagelse av de enkelte tilfelle, som anser det riktigst å slutte overenskom-

ster med fagorganisasjonen i Sovjet-Russland uansett om dette medfører brudd av de forbindelser som nu består både interskandinavisk og internasjonalt. En utvikling som vil føre til brudd av de nu bestående forbindelser er i åpenbar strid med beslutningene på siste fagkongress.

De foreliggende forslag i denne sak innebærer mulighetene for at det bringes uorde i det bestående forhold — særlig når man ser forslagene på bakgrunn av motiveringen.

På dette tidspunkt har man ingen oversikt over konsekvensene for det skandinaviske samarbeide ved opprettelsen av gjensidighetsavtaler med de russiske organisasjoner, idet spørsmålet ikke er drøftet med de skandinaviske organisasjoner, som vårt forbund har samarbeide med, men bør denne side av saken være avklart til den tid landsmøtet skal fatte sin beslutning. Ennu har det ikke vært anledning til å bringe klarhet heri.

Efter vår opfatning må det videre være forutsetningen, at organisasjonen her i landet følger samme linje i dette spørsmål. Kun på denne måte får våre bestrebelser i arbeidet for faglig samling den fornødne tyngde og verdi.

Da sakens utvikling ennu ikke er så langt fremskreden at alle forhold er tilstrekkelig avklart, finner vi på dette tidspunkt ikke å kunne fremsette noget positivt forslag, men vil dette bli fremlagt på landsmøtet.

Elias Volan: Det er ingen uenighet blandt arbeiderne om nødvendigheten av å ha internasjonale forbindelser. Arbeiderne vil behandle dette spørsmål ut fra deres interesser som arbeidere. Dette standpunkt har de norske arbeidere gitt uttrykk for gjennom en rekke beslutninger på kongresser, landsmøter og fagforeningsmøter. Det som det har vært strid om har alltid vært om hvorvidt man skal ha den internasjonale faglige samling på klassekampens grunn eller om man skal ha den på classesamarbeidets grunn. I dette spørsmål har de norske arbeidere *alltid* inntatt det standpunkt at enheten skal og må skje på klassekampens grunn. Vi erindrer i så måte hvad sekretariatet sa i 1920, 1921 og 1922 og også senere. I 1920 hadde Amsterdam-Internasjonalen sin kongress i London og sekretariatet sendte en stor delegasjon til London. Denne delegasjon fikk i oppdrag av sekretariatet å søke å få fattet beslutning om at Amsterdam-Internasjonalen skulde bryte samarbeidet med Arbeidsbyrået i Genf. For å befordre dette brudd fremsatte den norske Landsorganisasjons representanter en rekke forslag. Det var imidlertid ikke mulig å få kongressen til å fatte beslutning om at samarbeidet med Genf skulde opphøre. Tvert imot. Kongressen var innstillet på den linje at alle spørsmål av betydning skulde søkes løst gjennom samarbeide med Arbeidsbyrået i Genf. Både Halvard Olsen, Aarøe, Knut Eng, Oskar Olsen og jeg var med i denne delegasjon og delegasjonen var enstemmig i sine krav. Da delegasjonens rapport ble forelagt for sekretariatet var dette på to mann nær for at landsorganisasjonens forbindelse med Amsterdam måtte bringes til ophør. Sekretariatet sa i 1922, at det er uholdbart at den norske landsorganisasjon skal stå i organisatorisk forpliktende forhold til en organisasjon som av hele sitt vesen arbeider på en annen linje enn den som er knesatt av den norske arbeiderklasse. Og man sa videre i innstillingen at Nasjonenes Forbund og Arbeidsbyrået i Genf er en fordekt sammensvergelse til ivaretagelse av kapitalistenes interesser og når Amsterdam pleier samarbeide med Genf så kan den norske landsorganisasjon ikke bli stående i Amsterdam.

Amsterdam var i strid med de norske arbeideres opfatning og landsorganisasjonens arbeidslinje i økonomiske spørsmål. Dette var grunnlaget for den norske fagorganisasjons utmeldelse av Amsterdam-Internasjonalen.

Man har siden behandlet det internasjonale spørsmål på en rekke konferanser, landsmøter og kongresser. Jeg nevner således konferansen i Kjøbenhavn høsten 1925, hvor sekretariatets flertall stemte for en resolusjon som betød at den norske landsorganisasjon skulde arbeide for innmeldelse i Amsterdam. De fagorganiserte arbeidere i Norge tok imidlertid bestemt avstand fra Kjøbenhavnkonferansens beslutning. Vi fikk så en skandinavisk-baltisk konferanse i Stockholm høsten 1926. Den var bedre forberedt fra Amsterdammernes side enn konferansen i Kjøbenhavn. Landsorganisasjonens kongress i 1925 besluttet at man skulde søke å opprette gjensidighetsoverenskomster med landsorganisasjonene i andre land. Det var også utvilsomt slik at man dengang kunde ha fått gjensidighetsavtaler med Sverige og Danmark. Amsterdam så imidlertid en fare i dette. Den så det slik at hvis sådanne gjensidighetsavtaler blev truffet, så vilde den norske landsorganisasjon overhodet ikke komme til å gå inn i Amsterdam. Den mobiliserte derfor hele sitt maktapparat for å hindre at sådanne gjensidighetsavtaler kom i stand. Oudegeest fikk såvel Sverige som Danmark til å fatte beslutning om at gjensidighetsavtaler ikke kunde inngås med Norge før den norske landsorganisasjon hadde meldt sig inn i Amsterdam. Det blev efter dette umulig å få gjensidighetsavtaler med våre naboland. Vi hadde så kongress i 1927, hvor Amsterdams tilhengere fremsatte sitt forslag om at landsorganisasjonen skulde gå inn i Amsterdam for å få gjensidighetsavtaler med Sverige og Danmark. Dette var Amsterdamtilhengernes begrunnelse for sitt forslag. Der så man hvordan de diplomatiske manøvrer fra Amsterdams side hadde båret frukter.

Vi husker hvordan arbeiderne her i landet mottok denne innstilling. Det har vel neppe nogensinne hendt tidligere at en sekretariatinnstilling er blitt meiet ned slik som denne. Den fikk ikke en eneste stemme i fagforeningene, derfor trakk også sekretariatet sitt forslag tilbake. På kongressen gikk de som var for internasjonal faglig samling på klassekampens grunn sammen, tiltross for at det var en rekke detaljmessig uenighet og prinsipiell uenighet om arbeiderbevegelsen som helhet. Det er således en understrøm til stede hos alle klassebevisste revolusjonære arbeidere at den faglige samling må skje på klassekampens grunn. Beslutningen blev fattet med 152 mot 84 stemmer. Det faktiske forhold var imidlertid at mange av de som stemte med mindretallet hadde bundet mandat til å stemme mot et sådant forslag.

Vi hadde så efter kongressen en konferanse i Kjøbenhavn med representanter for de finske og russiske landsorganisasjoner og hvor det internasjonale utvalgs flertall blev enig med russerne om en avtale. Flertallet bestod av Tranmæl, Forbord og mig. Halvard Olsen var imot det foreliggende forslag og Trygve Lie som møtte

som varamann for Alfred Madsen stemte sammen med Halvard Olsen. Det er ikke riktig å ta Alfred Madsen til inntekt for mindretallet for han var ikke til stede i København. Mindretallet har reist en rekke innvendinger mot avtalen. Den er ikke en rent faglig avtale, men politisk derfor at den går ut på at arbeiderklassen skal føre kamp mot krigen. Mindretallet spør: Hvordan skal den norske arbeiderklasse kunne støtte den russiske arbeiderklasse i tilfelle av krig? Norge begynner nu å utvikle sig til et storindustrielt land, hvor ikke bare den norske kapitalistklasse, men også de store internasjonale kapitalistkoncerner er interessert. Dette gjelder i første rekke den elektrokjemiske industri. Her kommer Norge før eller senere til å spille en stor rolle. Vi vet jo at nutidens kriger i første rekke føres som en kamp med de kjemiske produkter som egner sig til å drepe mennesker med. Hvor mange millioner mennesker blev ikke under verdenskrigen drept med kjemiske stoffer som kom fra Norge? Den tyske kjemiske industri er nu trådt inn i den norske kjemiske industri. Hvis den internasjonale kapitalistklasse vil bruke norske kjemiske produkter i en krig mot den russiske arbeiderklasse, skal da den norske arbeiderklasse undra sig plikten til å kjempe mot dette. Vil den norske arbeiderklasse i en slik situasjon bli arbeiderklassens fiender eller dens forredere? Hvordan kan den norske arbeiderklasse ellers støtte de russiske arbeidere? De russiske arbeidere kjemper ikke mot den russiske kapitalistklasse. De har makten over dem. De må derimot delta i det socialistiske oppbygningsarbeide for å skape en socialismens sovjetunion. De må ikke gjennom faglig kamp bringe forstyrrelse inn i dette oppbygningsarbeide. Det vilde bety at de førte kamp mot sig selv.

Så har mindretallet sagt: Vi er klar over at den russiske arbeiderklasse ikke kan føre streik, men vi kan delta med støtte til oppbyggingen av den russiske industri. Jeg har ikke kjennskap til hvor store beløp den russiske arbeiderklasse må gi til oppbyggingen av den russiske industri, men det er nogen tusen millioner hvert eneste år. Den er nødt til å pålegge sig denne byrde for å bygge op en arbeiderstat som kan møte kapitalismens anslag. Vi fikk i 1927 låne 800 000 kroner og fikk som bidrag 200 000 kroner. Den norske landsorganisasjon har til dato ikke evnet å tilbakebetale 10 øre av dette lån. Jeg bebreider ikke den norske fagorganisasjon dette for den har måttet føre store kamper i denne tid. Dette skyldes den økonomiske stilling for arbeiderne i dette land, men da er det tåpelig å si at den norske arbeiderklasse skal bidra til oppbyggingen av den russiske industri. Dette er et fantasifoster som anvendes i kampen mot gjensidighetsavtalen og intet annet.

Jeg skal så se litt på de beslutninger som foreligger fra siste fagkongress. Det blev nedsatt en redaksjonskomité som skulde søke å samarbeide de forskjellige forslag. Det blev da en flertalls- og en mindretallsinnstilling. Flertallets innstilling blev vedtatt. Kongressen har her besluttet at gjensidighetsavtaler skal opprettes etterhvert som det opnåes enighet om sådanne avtaler. Nu er man som nevnt enig med russerne og finnerne, men mindretallet søker med alle midler

å hindre vedtagelse av avtalen. Dette skjer ved at de forelegger for landsmøtene forslag om at avtalen skal vedtas, hvis den ikke svekker andre avtaler. Det var Alfred Madsen som på kongressen motiverte mindretallets innstilling. Han sa at det som det er dissens om er punktet om mistillit til sekretariatet og så punkt 2 i flertallets innstilling og han uttalte videre at hvis flertallets forslag blev vedtatt av kongressen, så vilde han opta forslag som at mindretallets forslag til punkt 2 skulde vedtas. Ellers var det ikke så meget som skilte. Alle de som tilhørte flertallet forstod dengang at det gikk an å få svenskene og danskene til å true med å bryte. Tranmæl sa derfor også på kongressen: „Når vi er klar over at her er delte meninger, så må vi la vårt grunnsyn være det bestemmende“. Det var klassekampen som måtte være det bestemmende. Medlemmene hadde uttalt sin oppfatning hevdet han videre og tilføiet at det tillegg som Madsen foreslår ikke kan knyttes til flertallets forslag. Madsens forslag blev kategorisk avvist. Jeg vil si til dem som tilhører mindretallet og som på kongressen avga løfte om å bøie sig loyalt for kongressens avgjørelse, at de ikke har handlet hederlig mot kongressens vilje. De arbeider nu for å organisasjonen til å knesette det som kongressen med to tredjedels flertall avviste. Dette må arbeiderne nu gjennom voteringer bringe til opphør. Det er meget i det forslag som foreligger fra Københavnerkonferansen som ikke tilfredsstiller kommunistene og mitt syn, men jeg er nødt til å gi avkall på disse særeropfatninger for å være med på å reise en internasjonal kamporganisasjon som arbeiderklassen kan være tjent med. Jeg står ikke her som representant for en liten del av arbeiderklassen. Det er vi som står på flertallets grunn i dag som fortsetter den linje som den revolusjonære del av arbeiderklassen reiste i 1911 og bragte fremover til seier i den norske arbeiderklasse. Det er mange som i tidens løp er drattet av og kommet til å stå mot oss, men det kan ikke forplikte oss til å løpe fra våre prinsipper.

Vel, sier man. Står ikke alle arbeidere på klassekampens grunn? Står f. eks. ikke de tyske og de engelske arbeidere på klassekampens grunn? Jeg tviler ikke på at arbeiderne står på klassekampens grunn, men de som leder f. eks. den tyske arbeiderklasse i dag står ikke på klassekampens grunn. Eller vil kanskje nogen innbilde mig at de tyske socialdemokrater, som sammen med de borgerlige partier har stemt for bygging av panserkryssere, står på klassekampens grunn? Er det å forberede krigen å drive klassekamp? Har de som leder fagorganisasjonen i Tyskland i dag et annet politisk syn enn de tyske socialdemokrater? Nei, hadde de det så vilde de ha feiet socialdemokratene ut og selv tatt ledelsen. De er så lik hverandre som to dråper vann. De står på classesamarbeidets linje og vil fortsette med det.

Arbeiderklassen i Norge går nu en kamptid imøte med en storindustriell utvikling, hvor avgjørelsene finner sted i pengeinstituttene i London, New York og Paris. Er dette en tid da den norske arbeiderklasse kan nå frem ved å bøie nakken og tigge arbeidskjø-

perne om nåde? Nei, det er en tid da det gjelder at arbeiderklassen samler sin kraft for å løpe storm mot den kapitalistiske festning. I dette løp må de søke støtte hos de kamerater som søker å bygge op den socialistiske verden, de arbeidere som fører klassekamp på kniven og som fører kamp mot hele det kapitalistiske system. Vedta derfor såvidt mulig enstemmig det foreliggende forslag til gjensidighetsavtale med den russiske og finske arbeiderklasse. La dette landsmøte reise Norsk Arbeidsmandsforbunds gamle fane og si et alvorsord til den norske arbeiderklasse.

Dirigenten meddelte at Halvard Olsen, som skulde innlede for mindretallet, fremdeles er optatt i et møte, hvorfor han foreslo at man skulde avslutte møtet for at komitéene kan få tid til å gjøre sitt arbeide ferdig.

Efter bemerkninger av *Logavlen, Bergundhaugen* og *Aasmund Seltors* blev dirigentens forslag vedtatt enstemmig.

Eftermiddagsmøtet fredag 31 august.

Dirigent: *P. O. Moan.*

Sekretæren, *Aasmund Seltors*, refererte protokollen, som godkjentes uten bemerkninger.

De internasjonale forbindelser.

Dirigenten opplyste, at Halvard Olsen på grunn av forhandlinger ikke kunde komme på møtet, hvorfor Alfred Madsen hadde lovet å innlede i hans sted.

Alfred Madsen: Jeg har ikke lovet å innlede i stedet for Halvard Olsen, men er blitt pålagt å gjøre det. En hel del av Volans foredrag var referat av beslutninger som er fattet ned gjennom tidene, men det var ikke alle. Ved siden av dette var det et partipolitisk foredrag om panserkryssere og lignende, som ikke har med den foreliggende sak å gjøre. Dette vil jeg la ligge.

Kongressens beslutning i 1927 var søkt effektivt like efter kongressen, dog ikke i den rekkefølge som kongressen hadde fattet beslutning om, men med russerne og finnlenderne først. Det internasjonale utvalg, hvor Tranmæl er formann og jeg sekretær, utarbeidet et utkast, som var *mitt* utkast. Jeg sier dette fordi Volan sier at han kjenner mitt standpunkt. Det var jeg som formet mindretallets forslag på kongressen og som er utvalgets sekretær. Dette forslag fikk tilslutning fra utvalget, subsidiært også fra Volan. Han hadde et eget forslag som imidlertid var dårlig utformet. Dette var vårt forhandlingsgrunnlag. Det var et faglig forslag i 6 punkter, mens det som nu er vedtatt er et politisk forslag i 22 punkter. Det var ganske sikkert kongressens forutsetning, at selv om vi inngår overenskomster med russerne, så skal vi ikke svekke de forbindelser vi har. I København kom russerne med et noget endret forslag enn det de oprinnelig hadde fremsatt, og det blev akseptert av ut-

valgets flertall — Tranmæl, Volan og Forbord — til dels under tvil på enkelte punkter, særlig punkt 13. Det kan ikke være tvil om at det har sterkt politisk tilsnitt, og det påstår jeg ikke er overensstemmende med kongressens forutsetning. Hvis russerne hadde villet ha en faglig avtale, så kunde de ha bygget på det utkast som vi hadde utarbeidet og som hadde tilslutning fra de forskjellige avskygninger innen sekretariatet. En sådan handling kunde ha bidratt til å konsolidere fagbevegelsen, men hensikten synes ikke å være den å konsolidere bevegelsen og styrke de forbindelser vi har, men å holde den indre strid gående i fagorganisasjonen her i landet og så å svekke de forbindelser vi her i landet har oparbeidet. Dette anser jeg uheldig. Vår fagorganisasjons utvikling står i stampe også sammenlignet med de reformistiske fagorganisasjoner ute i Europa. Vi har ikke så meget å skryte av når vi sammenligner oss med fagorganisasjonene i Sverige og Danmark, som står i Amsterdam. Vi har eksempler også her på landsmøtet. Kirkenes f. eks., som var så revolusjonær i sin tid. Hovedårsaken til dette er den politiske strid. Vi har også tidligere hatt strid, men det var om faglige spørsmål, om retningslinjene. Den partipolitiske og fraksjonspolitiske strid som vi har fått i den senere tid bidrar til å svekke fagorganisasjonen.

I det internasjonale spørsmål har vi vedtatt så mange beslutninger at vi ikke har maktet å gjennomføre den ene beslutning før den annen er vedtatt. Jeg tror vi kan ha godt av å se tiden litt an nu, før vi vedtar flere vidtrekkende beslutninger i det internasjonale spørsmål. Det er idag opgaven å utbygge organisasjonen ved praktisk agitasjons- og organisasjonsarbeide. Dernæst å styrke og utvide det vennskapelige samarbeide som vi har også med den russiske fagorganisasjon. Vi har faktisk samarbeidet med den russiske landsorganisasjon i de senere år. Faren ligger i at man setter i fare det som man allerede har ved å følge efter fuglene på taket. Jeg frykter for at man nettop setter i fare det skandinaviske og internasjonale samarbeide vi har såfremt man vedtar Kjøbenhavnerkonferansens beslutninger i den form de nu har.

Efter at Kjøbenhavneravtalen var fremkommet skrev vi til den svenske og danske landsorganisasjon. Disse svar er ikke meget opmuntrende. Tal. siterte den svenske landsorganisasjons skrivelse og fortsatte: Dette standpunkt kjenner vi fra tidligere, og det er nylig blitt ytterligere understreket — ikke overfor oss, men overfor Svensk Grubearbeiderforbund. Med hensyn til De samvirkende Fagforbund i Danmark, så var ikke deres svar mere opmuntrende. Det heter her at man avslår anmodningen om konferanse. De gjentar også det som står i den svenske skrivelse. Det er blitt sagt at disse uttalelser er blitt bestilt. Ja, når man skriver for å få svar, så er det bestilt. På denne måten er disse uttalelser bestilt. De svenske og danske arbeidere og deres organisasjonsledelse har like stor klarhet over sin opfatning som vi har over vår. Ja, jeg tror de har mere klarhet. Vi får respektere deres standpunkt.

En faglig avtale som den vi foreslo i januar vilde konsolidere

fagbevegelsen i Norge og ikke møte større motstand fra skandinavisk og internasjonalt hold, mens derimot Kjøbenhavnkonferansens avtale vil måtte møte motstand. Jeg mener at arbeiderne i de skandinaviske land bør stå sammen. De har for store økonomiske og organisatoriske fellesinteresser til at man kan eventyre det samarbeide man har. Det samme gjelder de internasjonale forbindelser vi har.

Volan var inne på den kapitalistiske utvikling. Har man ikke størst interesse av å samarbeide med de tyske arbeidere, som i f. eks. den kjemiske industri har den samme kapitalistklasse som vi å kjempe imot? Arbeiderne i de kapitalistiske land har interesse av å stå sammen. Vi må beholde og videre utvikle det forbundsvise internasjonale samarbeide som fagforbundene allerede har opprettet. Det var dette som var innholdet av mitt forslag på fagkongressen. Jeg kan ikke forstå at dette strider mot de norske arbeideres syn og interesser. Vi ser også at i forbundenes styre og på sine landsmøter sier arbeiderne at vi må beholde disse forbindelser. Volan polemiserer mot dette, og det forstår jeg godt, for for ham er det hovedsaken å få en sådan politisk avtale, selv om det skal skje på bekostning av de avtaler vi har. Sådan ser imidlertid ikke jeg på det. Det er dette som er realiteten i denne sak.

Tal. refererte nu de uttalelser som Norsk Tekstilarbeiderforbunds landsmøte, Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbunds hovedstyre, Høvleriarbeiderforbundets hovedstyre, Kjøttindustriarbeiderforbundets landsmøte og Norsk Bokbinderforbunds landsmøte har vedtatt i denne sak og uttalte til dette: Dette er uttalelser som foreligger fra forbundene hittil. Samtlige går ut på at man ikke vil ha svekkelse i de forbindelser man nu har. Jeg mener at også dette landsmøte må slå fast den samme linje. Hvis forbundene vedtar en slik linje, så vil det styrke organisasjonen og medføre at representantskapet lettere vil kunne samarbeide sig om et forslag som kan føre til styrkelse av de forbindelser man har. Jeg er overbevisst om at etter den mottagelse overenskomsten har fått, vil den ikke tilfredsstillende og styrke den norske organisasjon og heller ikke bli av betydning for den russiske fagorganisasjon.

Dirigenten spurte om nogen av gjestene ønsket å uttale sig i denne sak.

Shutsky: Kamerater! Jeg og min kamerat har lært meget på dette landsmøte, men nu ønsker vi kort å gjøre landsmøtets representanter bekjent med de russiske grubearbeideres standpunkt i det spørsmål som nu behandles her. Hvilken oppgave er det som idag er den viktigste for alle grubearbeidere? Jo, det er tilveiebringelsen av internasjonal faglig enhet. I England er en tiendedel av grubearbeiderne helt ledige, og i Frankrike er 40 000 av tilsammen 300 000 arbeidsledige. I Amerika er samme situasjon til stede. Jeg vil også minne om hvordan samtidig arbeidstiden er forlenget og lønningene redusert, likesom jeg vil minne om de mange kamper som grubearbeiderne har måttet føre. Det har vært månedslange kamper. Fagorganisasjonen er splittet og svekket. Har man sett noget til Grubearbeidernes internasjonale Federasjon under disse kamper eller

i den kamp som dere nu fører i Sydvaranger? Den russiske organisasjons standpunkt er at man skal opprette enheten. Det er av den grunn man har gått til opprettelse av enhetskomitéer. I Sverige har man nu i 9 måneder hatt en sådan komité med det svenske grubearbeiderforbund. Jeg er bemyndiget til å hilse Kjøbenhavnkonferansens beslutning med glede, og jeg oppfordrer landsmøtet til å yde noget for å gjøre den faglige enhet til virkelighet og derved fremme kampen mot kapitalismen. Vil dere dette, må dere støtte de russiske arbeidere i denne kamp. Tal. sluttet med å utbringe et leve for den internasjonale faglige enhet.

Formannen: De to fraksjoner som har arbeidet for istandbringelsen av Kjøbenhavnkonferansen har nu gitt hver sin redegjørelse. Det er i og for sig intet nytt som er kommet frem i disse redegjørelser. Det er et gammelt spørsmål dette om internasjonale faglige forbindelser, og man kan med sikkerhet slå fast at det arbeide som er nedlagt for å fremme denne sak har vært et ærlig og oppriktig bidrag fra vår side for å skape enhet og sandrektighet mellom alle verdens proletarer. Det er beklagelig at man må si at man har langt igjen innen man står foran realiseringen av denne oppgave. Vi her på berget har til enhver tid søkt å delta i dette arbeide. Det har til og med til sine tider sett ut som om man har forivret sig noget. Dette er selvsagt å beklage, men det er iallfall en ting som jeg mener at det ikke lenger er grunn til å tvile på, og det er at vårt arbeide har vært et ledd i samlings, forbrødringen og enhetsbestrepsene. Det er her i landet en sterk vilje til ikke å opgi dette arbeide. Man skal fortsette så godt man kan og med den innflytelse man har. Et av de sterkeste tegn på denne vilje er konferansen i Kjøbenhavn og det resultat den kom til. Det er blitt strid også om dette. Forslaget er man jo enig om, men det er andre ting man strides om. Dette skyldes bl. a. at saken var ugrei, da de kom tilbake fra Kjøbenhavn. Det blev strid innen flertallet og hvad flertallet mente med Kjøbenhavnkonferansen. Som det er påpekt av de som tidligere har hatt ordet, så har det vært mange standpunkter her i landet. Det har vært alt for mange standpunkter, og da man nu skulde sette tingene inn på det rette spor, var det derfor ganske naturlig at man måtte rydde av veien alle de tvil og misforståelser som det var med hensyn til Kjøbenhavnkonferansens overenskomst. Såvel flertallet som mindretallet er nu enig om at overenskomsten hviler på kongressens beslutning, som dens gjennomførelse er betinget av. Vi står på den samme plattform i denne sak som vår russiske kamerat sa at de russiske grubearbeidere gjør. Den russiske kamerat nevnte også Grubearbeider-Internasjonalens stilling til enkelte konflikter. Det er ingen her i landet som mener at dette er en Internasjonale, slik som en Internasjonale bør være. Det er i beste fall en begynnelse til en Internasjonale. Den har forbindelser i en rekke land og i alle verdensdeler, men den består for den alt vesentlige del av arbeiderne i kullgrubeindustrien, og det er ikke ukjent at denne industri for tiden befinner sig i en miserabel økonomisk situasjon. Det er en knivskarp konkurranse, og det søkes

med alle midler å holde industrien oppe, så ikke arbeidsledigheten skal bli av katastrofal omfang. Det er alltid et stort problem det som står i forbindelse med hvordan man skal ordne arbeidsløsheten. Det er visstnok så, at det blandt de arbeidere som er tilsluttet Grubearbeider-Internasjonalen er ingen eller liten sympati for å bringe i stand samarbeide med de russiske grubearbeidere. Men hvad denne side av saken gjelder, så ligger det her i landet slik an, at kongressen har pålagt de forskjellige forbund å arbeide for at de russiske forbund skal optas i de forskjellige internasjonale forbund. Dette er et arbeide som man nu har holdt på med i flere år. Vi er fullt ut enig i at det ikke kan bli nogen virkelig Internasjonale før den store russiske arbeiderklasse kommer med. Ingen er i tvil om hvilken styrke det vil bli om de kunde bli med. Ut fra disse betraktninger er det at kongressen har fattet sin beslutning og gitt sekretariatet og representantskapet sitt oppdrag. Jeg vil til slutt referere et forslag som kan gi til kjenne den opfatning som vårt landsmøte har, når det gjelder dette spørsmål:

„Landsmøtet vil under henvisning til det internasjonale utvalgs innstilling anbefale Kjøbenhavner-konferansens forslag til gjensidighetsavtale til godkjenning på det av siste kongress vedtatte grunnlag, at overenskomsten skal være et ledd i bestrebelsene for faglig enhet og utvidelse av det samarbeide som Landsorganisasjonen og forbundene har.“

Aasmund Selfors: Jeg tror at landsmøtet kan være enig med mig i at vi har hatt stort utbytte av at vi har fått dette spørsmål slik utredet, ikke bare fordi det er et viktig spørsmål, men også fordi utredningene i sig selv har vært meget interessante. Jeg skal ikke utdype de innlegg som er kommet. Mine kvalifikasjoner strekker ikke så langt, men vi er 3—4 stykker som har utformet følgende forslag som vi anmoder landsmøtet om å vedta:

„Arbeiderbevegelsen i de fleste land er idag spaltet og opdelt. I kampen mot kapitalismens offensiv er fagbevegelsens enhet nødvendig. Særlig er det nødvendig i det øieblikk da det forberedes en ny verdenskrig, hvori også de skandinaviske land kan bli inndratt. Arbeiderne i Norge går en skjerpert kamptid i møte, hvor arbeidskjøperne og den borgerlige statsmakt i forening med den internasjonale trust- og finanskapital vil sette alt inn på å lamme fagbevegelsens aksjonskraft.“

Landsmøtet erklærer sig enig i det forslag som foreligger fra konferansen i Kjøbenhavn om organisasjonsmessig samarbeide mellem Landsorganisasjonene i Norge, Finland og Sovjet-Unionen. Landsmøtet henstiller til landsorganisasjonens representantskap å godkjenne det foreliggende forslag til gjensidighetsavtale. I henhold hertil pålegges forbundets representanter i representantskapet å stemme for godkjenning av gjensidighetsavtalen.

Under henvisning til forbundets stilling til godkjenning av gjensidighetsavtalen mellem de tre landsorganisasjoner, pålegges forbundsstyret straks å søke opprettet gjensidighetsavtale med grubearbeiderforbundene i Sovjet-Unionen, Sverige og andre land. Forslaget til avtale forelegges medlemmene til uravstemning.“

Forslaget var undertegnet av W. Nordal, Edw. Sjølander, Aksel Selbo og Aasmund Selfors.

Volan: Det er ikke til å undgå at det blir nødvendig å komme med noen bemerkninger til den annen innleders innlegg. Madsen sa at sekretariatet hadde gått den forkjerte vei, og at kongressen ikke hadde bestemt denne vei. Der må Madsen erindre feil. Det kongressen besluttet er klart og tydelig og det måtte sekretariatet selvfølgelig etterkomme. Det var det som ledet til konferansen i Kjøbenhavn. Om det at det var Madsen som utarbeidet det forslag som blev vedtatt, kan det også være litt å si på. I virkeligheten var det jeg som skrev forslaget, men fordi det var jeg som skrev det måtte det gjøres enkelte forandringer i det. Jeg tok med i mitt forslag kampen mot krigsfares, for det er på den front de russiske arbeidere kan få støtte og må få det. Tranmæl og Forbord bøde sig for Halvard Olsens og Madsens innvendinger, og vi fikk et kompromis som jeg subsidiært kunde slutte mig til. I Kjøbenhavn kunde vi ikke stille ultimatum til den russiske landsorganisasjon. Vi skulde forhandle. Og russerne kom da med sine forslag, men de gav under forhandlingene avkall på mange av de ting de hadde tatt med, fordi de ønsket å få en gjensidighetsavtale. Når Tranmæl og Forbord kunde gå med på en slik avtale, så burde i all fall alle de som kaller sig for revolusjonære arbeidere kunde være med på den. Vi kommunister skulde kunne beklage oss, men vi sier: La oss ikke holde for strengt på prinsippene i dette tilfelle, men heller søke å få i stand en overenskomst selv om den ikke er tilfredsstillende ut fra vårt syn. Det er vel på den basis man overhodet kan få i stand en gjensidighetsavtale. Madsen må være klar over at det er han og mindretallet på kongressen som har reist striden. De holdt ikke sitt løfte om å være lojal, men de reiste striden. Det er derfor flertallet som har grunn til å bebreide de andre for dette. Hvad er det som er det politiske tilsnitt i overenskomsten? Jo, det er kampen mot krigen. Finnes det nogen fagorganisert arbeider i dette land som er uenig i at man skal bekjempe krigen? At det er socialdemokrater som er uenig i kampen mot krigen, det vet jeg, for ellers vilde de selvsagt ikke ha bevilget penger til panserskibe.

Den internasjonale faglige enhet må skapes slik at den internasjonale organisasjon blir en maktfaktor. Hvad foregikk under den engelske grubearbeiderstreik? De engelske arbeidere gikk ut i en av de hårdeste kamper som nogen arbeiderklasse nogensinne har ført. Grubeinternasjonalen tillot under disse forhold en forlengelse av arbeidstiden i de tyske gruber for å skaffe den engelske regjering og industri kull i den tiden de engelske arbeidere streiket. Det er dette internasjonale streikebryteri som må bekjempes. Hvis arbeiderklassen ikke kan avskaffe dette, så vil kapitalistklassen bli i stand til å knuse arbeiderne gruppe for gruppe i land etter land. Det er denne prinsipielle linje som må seire. Var det ikke organisasjonens prinsipielle arbeidslinje det var strid om i fagopposisjonens dager? Det er denne kamp som fortsetter idag. Vi har ennå ikke fått løst det vi stred for den gang. Man ønsker å føre denne striden inntil man har fått disse viktige prinsipper stadfestet gjennom organisasjonsmessige beslutninger. Det er derom striden står. Det er en

del som har vært konjunkturrevolusjonære. I en oppgangsperiode er det lett å være revolusjonær. Det er imidlertid i nedgangstider det røiner på å være revolusjonær. Det er da det er spørsmål om arbeiderklassen har evne og vilje til å reise sig til kamp. Det var ikke så enkel en historie for de norske bygningsarbeidere, da de tok op kampen mot voldgiftsdommen. De hadde arbeidsgiverne, regjeringen og domstolene mot sig, men de tok kampen og førte den frem til seier for arbeiderklassen? Det var en seier som vil ha den største betydning for arbeiderklassen i Norge. Jeg vil be Norsk Arbeidsmandsforbund om å gå inn på den revolusjonære linje som Norsk Arbeidsmandsforbund før noget annet forbund slo inn på. Følg ikke de sosialdemokratiske forbunds standpunkt til denne sak, men følg Oslo faglige Samorganisasjons beslutning — det forslag som Selfors har fremsatt.

Dirigenten meddelte at Løgavlen hadde fremsatt forslag om at landsmøtet skulde la de optatte forslag mangfoldiggjøre.

Løgavlen: Det er av rent praktiske grunner jeg har fremsatt dette forslaget. Forholdet er jo det at når en almindelig arbeidsmann bare hører oplest et forslag, så er det ikke mulig for ham helt å få tak i tråden i det som det skal stemmes over, især i dette tilfelle, når forslaget blir så langt som det Selfors har fremsatt. Slik har vi jo også ordnet det før.

Albert Karlsen: Jeg tror ikke det er mulig å få mangfoldiggjort forslagene idag.

Thv. Nilsen: Den svenske og danske landsorganisasjon vil ikke inngå overenskomster med organisasjoner som ikke står tilsluttet Amsterdam. Vi har sagt tydelig ifra i dette spørsmål. Når da overenskomst ikke kan opprettes på annen basis, så kan det altså ikke bli tale om overenskomst med disse land. Hvordan samarbeidet har artet sig i de senere år fremgår av regnskapet. Det er som man ser det svenske grubearbeiderforbund og det russiske forbund som har hjulpet oss. Det har også her bekreftet sig at russerne har vært de første til å tre støttende til når arbeiderne har vært i kamp. Grubearbeiderinternasjonen vedtar resolusjoner, men sender kull. Russerne vedtar også resolusjoner, men sender penger. Når vi altså skal velge mellom de som hjelper oss eller de som bekjemper oss når vi er i konflikt, så er valget greit. Derfor vil jeg anbefale det forslag som er fremsatt av Selfors.

Løgavlen: Jeg har ikke tenkt at debatten skal avbrytes, men jeg vil ikke at avstemning skal finne sted forenn vi har fått se forslagene. Vi bør også ha disse forslag med oss hjem.

Albert Karlsen: Det siste Volan kjørte op med og som han øiensynlig mente var et sterkt argument var at Samorganisasjonen i Oslo hadde vedtatt tilslutning. Jeg skal medgi at det er enkelte samorganisasjoner som har vedtatt tilslutning til flertallet, men det er skjedd forenn de hadde full oversikt over saken. Jeg tror at de fleste på arbeidsplassene er imot at vi ved overilete beslutninger skal risikere de forbindelser vi har. Jeg har aldri kommet i forbindelse med et spørsmål som det har vært blandet så meget juks

i denne sak. Vi husker det som foregikk ifjor. Volan sa til oss: Nu har dere tilbud om 4½ million kroner. Hvis dere ikke tar imot dette, så er dere idioter. Siden måtte man „ut fra revolusjonær erkjennelse“ ta dette tilbake. Det er derfor ikke å undres over at man nu er forsiktig. Jeg forstår ikke at Volan kan si at det på kongressen var nogen som gikk fra sitt mandat og stemte med mindretallet. Når jeg ser dette i forbindelse med Selfors' historie, så forstår jeg hvordan det er kommet i stand. Det er ingen dissens om at russerne kan klare å skaffe mest penger, men selv om man førte en permanent kamp, så skaper man ikke et sosialistisk samfund på den måten. Jeg vil anbefale at man stemmer for Ødegaards forslag.

Norsk Skog- og Landarbeiderforbunds representant tar avskjed med landsmøtet.

Johan Ødegaard: Det har vært reist en del tvil om hvorvidt en norsk-finsk-russisk komité vil bevirke at de øvrige forbindelser man har vil komme i fare. Det forbund jeg tilhører har opprettet en norsk-finsk-russisk enhetskomité. Nu skulde man tro at vi i vårt forbund, som har ført en rekke kamper like op i skigarden til det svenske forbund vilde ha blitt utsatt for sjikanerier fra det svenske forbunds side i den anledning, men vi har ikke hørt eller merket den ringeste antydning til blokade eller trakasserier fra det hold. Tvert i mot, vi har ikke bare vært innbudt til landsmøter, men også til konferanser, hvor de planla årets tariffrevisjoner. Jeg tror at dette er skremslar laget av forbundenes ledelse og ikke av arbeiderne. Madsen refererte en rekke forbundsuttalelser. Jeg vil supplere disse med at Norsk Skog- og Landarbeiderforbunds hovedstyre enstemmig har gitt sin tilslutning til flertallets forslag og vi sier at selv om vårt forbund skulde bli blokert av det svenske forbund, så vil vi allikevel opprettholde vårt standpunkt. Dette vil jeg motivere på den måte, at den norske Landsorganisasjon har stillet sig på det standpunkt, at det skal arbeides for en sammenslutning av de to internasjonaler uten underkastelse av nogen av dem. Vi skal ikke ta tæring av det om Amsterdam vil søke å hindre samarbeidet mellom oss og de andre. Vi får ofre litt for å gjennomføre det vi arbeider for. Det blir jo i tilfelle bare en overgang. Jeg er overbevist om at de menige medlemmer i de forskjellige land ikke vil ta del i dette. I Sverige er det en tydelig tendens i retning av samarbeide med Russland, så jeg tror ikke at det er nogen fare for dette.

Jeg må desverre reise fra landsmøtet nu, så jeg vil få si en hjertelig takk for at vi har vært innbudt, og for at jeg har fått vært til stede her. Vi skal i vårt forbund forsøke å arbeide slik, at når engang vårt forbunds historie skal skrives, så skal det vise sig at vi har like så ærerike tradisjoner som de Norsk Arbeidsmandsforbund har idag. (Bifall).

Formannen: Når Ødegaard nu skal reise, så vil jeg få be ham

ta med sig en hilsen til sine mandanter. Vi har i ikke liten grad felles interesser og forbindelser. Norsk Arbeidsmandsforbund var det første forbund som organiserte skog- og landarbeidere. Jeg husker, da man første gang drøftet spørsmålet om dannelse av et skog- og landarbeiderforbund, og Norsk Arbeidsmandsforbund ga tanken sin tilslutning. Grunntanken var den gang, at hvis skog- og landarbeiderne fikk sitt eget forbund å stille med og de fikk en organisasjon som passet for dem, så skulde det også lykkes å få en organisasjon også for disse folk. Det lyktes ikke den gang, men siden er tanken tatt op og man har fått et forbund hvis tilslutning hittil man ikke kan klage på. Vi vil sende med formannen en hilsen til jordens og skogens arbeidere og vi ønsker dem alt held i arbeidet for deres store og endelige mål. (Bifall).

Thv. Nilsen: Jeg vil gjøre Albert Karlsen opmerksom på at jeg aldri har sagt at Ødegaards forslag vilde føre arbeiderne til Amsterdam.

Albert Karlsen: Da har jeg oppfattet Nilsen feil og ber om undskyldning.

Thv. Nilsen: Det jeg sa var at Ødegaards forslag ikke var klart nok presisert på det punkt at vi vil samarbeide med russerne.

Konrad Karlsen: Da vi hadde fattet vår beslutning om å gå ut av Amsterdam og siden beslutningen om ikke å gå inn i R. F. I., var det klart at vi en tid måtte bli stående utenfor de internasjonale organisasjoner. De norske arbeidere har alltid vært internasjonalt interessert og vi har alltid beskjeftiget oss meget med de internasjonale spørsmål. Som et ledd heri må vi se beslutningen på kongressen i 1925. Denne beslutning var enstemmig, men da man skulde til å praktisere beslutningen viste det sig at man ikke fikk samarbeide med den engelsk-russiske komité. Da var det sekretariatet fant at man ikke kom lenger ved å stå isolert og derfor foreslo innmeldelse i Amsterdam. Kongressen fastholdt beslutningen av 1925. Med hensyn til spørsmålet hvordan man nu skulde praktisere denne linje, besluttet kongressen at vi skulde søke å knytte forbindelser med Russland og Finland. Derved at vi knytter forbindelse med russerne og finnene, samtidig med at vi beholder de forbindelser vi har, mente kongressen at vi skulde bringe partene nærmere sammen.

Det har nu siden fagkongressen vært forsøkt å bringe på det rene hvordan en gjensidighetsavtale med russerne vil virke på de forbindelser vi nu har med Sverige og Danmark og de forskjellige forbundsinternasjonaler. Og de uttalelser vi har fått fra ledelsen i disse organisasjoner lyder ikke opmuntrende. Men spørsmålet er: hvilken vekt skal vi tillegge disse uttalelser? — Jeg mener at disse uttalelser nærmest må regnes som meningsytringer, som ganske naturlig er preget av det syn som disse folk har på samarbeidet med russerne. *Organisasjonenes* standpunkt til saken har vi enda ikke sett. Min mening er at vi vil ikke kunne få bragt de forskjellige organisasjoners standpunkt på det rene før vi setter gjensidighetsavtalen ut i livet. Da først vil våre svenske og danske broderorganisasjoner, og de internasjonale organisasjoner våre forbund har

forbindelse med, behandle saken på organisasjonsmessig måte, og da først vil vi få se det standpunkt disse organisasjoner tar til gjensidighetsavtalen. Og jeg tror da det vil vise sig at de ikke vil sette oss stolon for døren fordi om vi ønsker å samarbeide med russerne.

Jeg har forsøkt nokså nøie å sette mig inn i det forslag som foreligger til gjensidighetsavtale. Og jeg kan ikke se noget i dette forslag som efter min mening kan virke skadelig. Jeg mener derfor at gjensidighetsavtalen bør settes ut i livet, og jeg vil derfor tillate mig å fremsette følgende forslag:

„I erkjennelse av at internasjonal faglig enhet på klassekampens grunn er absolutt nødvendig for at arbeiderklassen skal kunne forsvare sig mot kapitalistklassens angrep, og komme frem til nye seire, uttaler landsmøtet:

Under henvisning til det internasjonale utvalgs flertalls innstilling henstilles til Landsorganisasjonen å godta Kjøbenhavnkonferansens beslutning om gjensidighetsavtale. Forbundets representanter i Landsorganisasjonens representantskap pålegges å opptre i representantskapet i overensstemmelse med denne beslutning.“

Alfred Madsen: Jeg fremholdt i mitt første innlegg at det kanskje var gått litt galt frem ved at man tok russerne først og så Sverige og Danmark. Jeg var fullt opmerksom på Torbjørn Dahls forslag om konferanse. Det er ikke riktig at Volan har skrevet dette forslaget. Vi har protokollene her, så man kan se hvad som står i dem. Det som har skapt kaos er at man løp fra forslaget i Kjøbenhavn og splittet sig der. Jeg nevnte ikke samorganisasjonene for de mente jeg at Volan kunde nevne. I det som er kommet fra Skog- og Landarbeiderforbundets hovedstyre er det en tilføielse — utarbeidet av Johan Ødegaard — som også må tas i betraktning. Det kan være riktig det Konrad Karlsen sier om at først når vi har fått etablert dette vil de andre organisasjonene si noget. Da tror jeg at det kan hende at vi begynner å tenke på å komme bort fra dette igjen. Jeg mener at ansvarlige fagforeningsmenn bør overtenke saken på forhånd, så det ikke blir altfor alvorlige tømmermenn.

Formannen: Det er nu fremsatt tre forslag og da er det vel ikke nødvendig å gjøre vanskelighetene større enn de er. Subsidiært er det forslag Konrad Karlsen har fremsatt av en slik art, at man kan stemme for det. Men det er et subsidiært forslag. Med hans begrunnelse og den innledningen det har fått tangerer Konrad Karlsen mitt forslag, så de dekker hverandre. Det er ikke kommet tydelig frem hvordan de internasjonale fagforbund ser på vår opprettelse av gjensidighetsavtale med russerne. Det er bare den svenske landsorganisasjon som har tatt standpunkt overfor sine forbund, og så er det som Madsen sier, at det foreligger en bestemt uttalelse men ingen positiv beslutning, fra Grubearbeiderinternasjonalen overfor det svenske forbund. Det er riktig nok at det ennu svever litt i luften, hvordan det endelige standpunkt er her i landet, men jeg vil understreke at grunntanken i våre bestrebelse er å få samling, og da må det praktiske arbeide være av den art at det kan føre frem til det formål man har satt sig. Jeg vil med disse ord ta mitt forslag tilbake og gå over til Konrad Karlsens forslag.

Volan: Jeg fastholder at innholdet av Alfred Madsens forslag var innholdet av annen del av mitt forslag, men Madsen vilde ikke ha med noget om kampen mot krigsfare. Det er ikke bare de norske arbeidere som skal ha fordelene av en gjensidighetsavtale. Alle parter skal ha fordel for at man skal kunne kalde det en gjensidighetsavtale. At Ødegaard subsidiært kan gå over til Konrad Karlsens forslag kan jeg godt forstå, for Ødegaard øiner en utvei til fortolkning av Karlsens forslag. Jeg tror at en beslutning på dette landsmøte bør være en beslutning som ikke kan fortolkes. Vi må nu være kommet så langt at fortolkningsperioden skulde være forbi og våre beslutninger bør være slike at de ikke kan fortolkes i hvilken som helst retning. Når det gjelder de internasjonale forbindelser er det slik i Norge nu, at det blir ungene til de som først begynte å diskutere de internasjonale forbindelser som kommer til å treffe avgjørelsen. Skal ikke de som sliter og arbeider en gang få se et resultat av arbeiderorganisasjonens arbeide og kamp? Jeg har oppfattet det slik at også vi som lever idag skal søke å få fordel av organisasjonens arbeide. Jeg tror ikke på at de svenske og danske arbeidere vil bryte samarbeidet med de norske arbeidere. I 1905 forlangte de svenske arbeidere at nordmennene selv skulde få bestemme over sin nasjonale politikk. Tror nogen da at de svenske arbeidere idag skulde ville søke å påtvinge de norske arbeidere en annen opfatning enn de har? Vi forlanger ikke av de danske og svenske arbeidere at de skal gå inn på vår linje.

Konrad Karlsen: Jeg forlangte ordet for å ta avstand fra den fortolkning som Alfred Madsen la i min motivering, når han antydte at vi skulde sette avtalen i kraft og så gå fra den. Jeg har ikke fremsatt forslaget ut fra den forutsetning. Jeg tror nemlig ikke at de vil sette oss stolen for døren. Volan sier at mitt forslag kan fortolkes. Mitt forslag er klart og kort og kan derfor ikke fortolkes.

Aasmund Selfors: Det som foreligger her er jo at vi skal gi vårt hovedstyre direktiv til neste landsmøte. Det er det mitt forslag inneholder. Det har bestemte direktiver, mens Konrad Karlsens forslag kan fortolkes. Enten man vedtar Ødegårds forslag, som er tatt tilbake, eller Karlsens forslag er akkurat det samme. Det vi fordrer nu er at vi ikke skal ha en gjentagelse av det som vi nu har årelang erfaring for, nemlig at man kan fortolke som man vil våre flytende beslutninger. Jeg må be landsmøtet, også av hensyn til dem som skal styre forbundet i perioden, at man vedtar konkrete, tydelige beslutninger. Hvis medlemmenes opfatning skal respekteres er det eneste riktige at man vedtar mitt forslag.

Konrad Karlsen: Det hjelper ikke, hvor mange taler det holdes. Jeg konstaterer at ennu har ingen nevnt, hvad det er som kan fortolkes i mitt forslag. Det er forskjell på mitt og Ødegårds forslag. Jeg forstod ikke Ødegårds forslag derhen, at vi skulde sette gjensidighetsavtalen i verk, men det er meningen med mitt forslag. Forskjellen på Selfors' og mitt forslag er at mitt forslag henviser til kongressens og det internasjonale utvalgs beslutninger.

Chr. Henriksen: Da jeg hørte Selfors' siste innlegg, syntes jeg

at jeg måtte si nogen ord. Selfors sier at vi må fatte beslutningen slik at den hverken kan misforståes av ledelsen eller andre. Det er greit det. Det er greit å si at vi tilslutter oss Russland, men har vi dermed opnådd det som vi tilsiktet? Jeg tror at den norske arbeiderklasse mente noget med det at den gikk ut av Amsterdam, og jeg vil håpe at det ikke blir aktuelt å gå inn i Amsterdam igjen, slik som situasjonen er der idag. Spørsmålet er om vi kan opprettholde det samarbeide vi ønsker med russerne uten at vi mister de tråder vi har. Det er ikke kroner og ører som er det avgjørende idag. Det er om å gjøre å få ophevet gjerdene mellom arbeiderne i de forskjellige land. Kongressen har ikke sagt at vi skal tilslutte oss russerne uten forbindelser med de andre lands arbeidere. Det går ikke an å si at Karlsens forslag er en platonisk uttalelse. Det ligger alvor i forslaget og det går adskillig lenger enn Ødegårds forslag. Det er hevdet at det er skremser de skrivelser man har sendt oss og likeså beslutningen på den baltiske konferanse. Karlsens forslag konstaterer de beslutninger som er fattet og holder det åpent for Arbeidsmandsforbundet å ta spørsmålet op igjen. Vanskelighetene er ikke så lett å overvinne. Hadde vi en alvorlig mening med å gå ut av Amsterdam, så har vi en likeså alvorlig mening med at vi ikke kan gå inn i den tredje internasjonale. Det vi har å gjøre er å forbrødre de stridende internasjonaler. Jeg vil spørre Selfors og Volan: Vil dere uten betenkning tilslutte dere det russiske grubearbeiderforbund, eller har dere også betenkeligheter ved det?

Volan: Spørsmålet om å tilslutte sig R. F. I. foreligger ikke. Det som foreligger er spørsmålet om opprettelse av en gjensidighetsavtale med den russiske landsorganisasjon og i forbindelse hermed en avtale med det russiske grubearbeiderforbund — avtaler som kan støtte arbeiderne i de kamper som de skal gå ut i. Henriksen har stått her og fortolket Karlsens forslag. (*Konrad Karlsen:* Du har ikke fortolket forslaget.) Jeg kan gjøre det. Ødegaard og de andre kan fortolke forslaget slik som de fortolket saken når de sa at mindretallets standpunkt var kongressens beslutning. Hvis dette ikke hadde vært tilfelle, så hadde vi ikke hatt nogen diskusjon nu. Det er kanskje så at dere akter å føre diskusjon om dette på landsmøtet om tre år? Det er arbeiderne selv som skal vedta eller forkaste avtalen. Det må da være den mest liberale form. Det er jo det Norsk Arbeidsmandsforbund har forlangt gjennom alle tider.

Formannen: Annet avsnitt i Selfors' forslag inneholder det konkrete om forhandlinger. Det pålegges der forbundet straks å opprette gjensidighetsavtale med det russiske grubearbeiderforbund. Siste del av Selfors' forslag er en troverdig gjengivelse av det hovedstyret vedtok i siste møte. Med Sverige er overenskomsten praktisk talt i orden, selv om intet er skrevet. I hovedstyret stemte jeg for at man skulde underhandle om overenskomst. Da jeg var i Russland hadde vi en konferanse av rent foreløbig og forberedende art. Vi blev enig om å utarbeide et utkast som blev å forelegge det rette forum, slik som det står i Selfors' forslag. Vi kan ikke stemme mot den delen av forslaget. Jeg vil derfor henstille at Selfors' for-

slag blir delt i to, slik at vi som er enig i siste del av forslaget kan stemme for det.

Selfors: Jeg skal ikke si stort mer nu, men vil henstille til landsmøtet at det ikke lar sig lure en gang til. Hvis vi vedtar Konrad Karlsens forslag, så kan vi like godt si 0 0 0, for det er det forslaget inneholder. Jeg tror ikke det er nogen som tør reise hjem etter å ha vært med på et forslag som det snart viser sig at de er blitt lurte på. De forslag som står i dagsordenen er tatt med i det forslag som jeg og tre andre har fremsatt.

Hans Røste: Det er unødvendig at jeg optar mitt forslag, idet jeg kan gå over til siste avsnitt av Selfors og Selboes forslag.

Albert Karlsen: Selfors må ha en dårlig opfatning av representantene på dette landsmøte, når han kan stå og true slik som han gjorde i sitt siste innlegg. Vi har behandlet spørsmålet om opprettelse av overenskomst med det russiske grubearbeiderforbund et par ganger. Dermed vil jeg ha presiserte forhold til Østens arbeidere, men jeg vil ikke binde mig på den måten at vi risikerer brudd med de forbindelser vi har. Jeg tror ikke at det forslag som foreligger her gir grunnlag til at man får i stand et samarbeide som det kongressen tilsiktet. Jeg tror at pointet er at man ikke vil samarbeide med folk som kaller en for forræder.

Sjølander: De her på landsmøtet som vil ha opprettet gjensidighetsavtale må stemme for det fellesforslag som er fremkommet fra representantene for de avdelinger som har innsendt forslag til landsmøtet.

Dirigenten: Løgavlen har tatt sitt forslag tilbake. Det er forlangt navneprop ved voteringen.

Formannen: Jeg har erklært at jeg kan stemme for siste del av Selfors' forslag, og det vil vel være en lykkelig utgang, at man på et punkt er enstemmig.

Selfors: Jeg vil ikke at mitt forslag skal maltrakteres ved opdeling.

Chr. Henriksen: Jeg kan ikke forstå at Selfors vil nekte oss å stemme for dette, særlig etter at hovedstyret har vedtatt det samme før.

Konrad Karlsen: Jeg optar siste del av Selfors' forslag som tillegg til mitt forslag.

Selfors: Jeg inntar dette standpunkt fordi jeg ikke vil ha mitt forslag opdelt.

Efter ytterligere bemerkninger av *dirigenten*, *Albert Karlsen*, *Løgavlen*, *Aasmund Selfors* og *Konrad Karlsen* om voteringsmåten blev det ved navneprop stemt over de foreliggende forslag.

Aasmund Selfors' forslag blev vedtatt med 46 stemmer. Konrad Karlsens forslag fikk 26 stemmer. 10 representanter var fraværende under voteringen.

De 46 som stemte for Aasmund Selfors m. fl.s forslag var: Kristoffer Morken, O. M. Johansen, Thv. Nilsen, Halvdan Kristensen, Julie Ingebriksen, John L. Moen, Peder O. Moan, Iver O. Brekken, Magnus Guldbakke, Ole O. Holden, Arthur Lie, N. Syvergaard, Kristen

Aarthun, Tideman Hessenget, Jakob Sæther, Karl Nilsen, Edv. Sjølander, Andor Ramberg, Daniel Berg, Viktor Nordahl, Olav Bergvik, Anders Haugen, Ragnar Fossum, Edvard O. Hjelle, D. Isaksen, Johs. Olsen Selfors, Martin Dyrseth, Hans Lund, Arne Brufladt, Jakob Jensen, Aasmund Olsen Selfors, Adolf A. Lakseforsmo, Jens Martinsen, Olav Paulsen, W. Anstensen, Sigurd Sagdal, Emil Jansen, Karl Jansen, Kristoffer Høidalen, Magnus Omdal, Hans Røste, Konrad Botten, Kristian Moljord, Aksel Selbo, Magnus Magnussen og H. J. Jubskaas.

De 26 som stemte for Konrad Karlsens forslag var: Johannes Togstad, Jakob Hagen, Aksel Nygren, Godtfred Isaksen, Arnt Jakobsen, Alfr. Tonstad, Kr. Karlsen, Peder Nystad, Arnt Pedersen, Hilmar O. Vatnan, Julius Leifseth, Oskar Hansen, Ole Kristensen, Sigurd Tangen, Johan Fagerlien, Ingv. Løgavlen, Lars Bergundhaugen, Marius Andersen, Kristoffer Høidalen, Magnus Omdal, Karl Bjørnstøl, Johs. M. P. Ødegaard, Lars Løkkebø, Konrad Karlsen, Albert Karlsen og Chr. Henriksen.

De 10 fraværende under voteringen var: Johan Røttereng, S. Simonsen, Ole Beck, Martin Maalø, Olaf Bjerke, Fritjof Andersen, Karl Lorntsen, J. Eikefjord, Anton Granerud og A. K. Hansen.

Elias Volan: Kamerater. Jeg vil få lov til å takke dere for at jeg fikk anledning til å være sammen med dere under denne saks behandling og for alt godt samvær. Jeg skal nu reise på en faglig agitasjonstur i Aust-Agder. Det er bedrøvelig at arbeiderne ikke er organisert ennå og jeg vil be dere, når dere kommer hjem om da å hjelpe til med å få de uorganiserte til å finne veien til fagorganisasjonen. Norsk Arbeidsmandsforbund har tidligere vært inngangsporten til fagorganisasjonen. Organisasjonsformen gjør dette ikke mulig nu lenger, men anleggs- og grubearbeiderne har alltid stått i første rekke når det gjelder å reise arbeiderne til kamp for sine interesser. Selv om de andre grupper nu har forlatt Norsk Arbeidsmandsforbund vil jeg håpe at Norsk Arbeidsmandsforbund er sine tradisjoner tro. Takk for godt kameratskap og vel hjem igjen.

Valget av tillitsmenn.

Fra avdeling 35, *Herefoss Anleggsarbeiderforening* forelå følgende forslag:

„Å vedta å foreta forandringer i forbundets lover slik, at forbundets tillitsmenn, hovedstyre, forretningsutvalg samt funksjonærer for ettertiden blir å velge ved å foreta uravstemning blandt medlemmene i de lokale foreninger. Funksjonærer blir å velge ved at plassene kunngjøres ledige med anledning til å søkes av forbundets medlemmer.“

Dirigenten meddelte, at N. A. Syvergaard hadde fremsatt følgende forslag:

„Forbundets fastlønnete tillitsmenn samt hovedstyret blir for ettertiden å velge ved uravstemning efter innstilling av landsmøtet.“

N. A. Syvergaard: Vi har fremsatt dette forslag for at medlemmene skal ha selvbestemmelsesretten ved valget av sine tillits-

menn. Vi har fra tidligere tider av erfaring for at det har funnet et klikkarbeide sted herinne. For å komme bort fra det er forslaget fremsatt og det fastholdes.

O. M. Johansen (valgkomitéens formann): Valgkomitéen kan ikke tiltre forslaget, da det er for litet utredet. Det er bare et av de forbund som er tilsluttet Landsorganisasjonen som har en slik ordning og det er typografernes. Der foregår valget slik, at det på landsmøtet foretas innstilling og denne innstilling sendes medlemmene til uravstemning. Som forholdene ligger an hos oss har vi ikke kunnet gå inn på dette og anbefaler derfor den nuværende ordning bibeholdt.

Ole Hagen: Jeg sympatiserer med dette forslag, men da jeg antar at forslaget vil bli nedstemt her idag vil jeg henstille til Syvergaard at han foreslår forslaget oversendt hovedstyret.

Syvergaard: Av hensyn til foreningen kan jeg ikke gjøre det Hagen anmoder om. Jeg har rettet forslaget derhen at landsmøtet skal innstille og lenger kan jeg ikke gå.

Formannen: Tanken kan være god, men det vil være et stort apparat å sette igang og det vil vel vanskelig kunne praktiseres ved anleggene. Det kan være en riktig tanke som Hagen var inne på når han foreslo at man sender saken til hovedstyret til utredning. Dette må jo foranledige en lovforandring, så jeg vil henstille til Syvergaard at han etterkommer Hagens henstilling.

Valgkomitéens innstilling lød således:

„Angående forslag fra avdeling 35, Herefoss Anleggsarbeiderforening, tillater valgkomitéen sig å foreslå for landsmøtet at den nuværende valgordning bibeholdes.“

Valgkomitéens forslag blev vedtatt mot 3 stemmer.

Lovforandringer.

§ 1. Formålet. (Fortsatt behandling).

De forslag som forelå i dagsordenen, er gjengitt side 127.

Dirigenten: Som representantene vil huske, blev denne saks behandling utsatt på grunn av debatten om de internasjonale forbindelser.

Albert Karlsen: Jeg vil foreslå at det først voteres over forslaget fra Gjerstad Jernbanearbeiderforening. Faller det, kan det stemmes alternativt mellom det nuværende og forslaget fra Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening.

Forslaget fra Gjerstad Jernbanearbeiderforening blev vedtatt med 27 mot 25 stemmer.

Formannen gjorde oppmerksom på at så få er til stede under voteringen, så landsmøtet er defekt. Han henstilte til dirigenten å påtale forholdet, hvilket blev gjort.

Ved alternativ votering mellom den nuværende ordning og Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening blev Oslo og Omegns forslag forkastet med 32 mot 26 stemmer.

Innkomne skrivelser.

Dirigenten opplyste at det fra Johan Karlgren og Ludvig Antonsen var innløpet skrivelser til landsmøtet, som ingen forbindelse har med de på dagsordenen opførte saker.

Johan Karlgrens skrivelse blev referert, men ikke Ludvig Antonsens, da ingen forlangte det.

Formiddagsmøtet lørdag den 1 september.

Dirigent: *Kr. Moljord*.

Efterat det var foretatt navnoprop, refererte sekretæren, *Konrad Karlsen*, protokollen, som blev enstemmig godkjent.

Forholdene på Svalbard.

Formannen: Som landsmøtorepresentantene vil huske, hadde vi til behandling spørsmålet om de fremtidige forhold på Svalbard. Det er nu kommet telegram fra Svalbard om at forbundet er bemyndiget til å ordne denne affære.

Ole Beck: Til Ødegaards opplysning vil jeg si at man kan ikke fortolke dette derhen at man kan gå utenom den beslutning landsmøtet har fattet.

Arne Brufladt: Ødegaards uttalelser var nokså sparsomme. Telegrammet sier at det gir forbundet bemyndigelse til å godta en overenskomst på det grunnlag, som var forelagt landsmøtet. Enn videre sier telegrammet at man ikke vil gå til enkeltmannskontrakter. Jeg vil si at landsmøtet gjorde det eneste riktige, når det overlot til arbeiderne selv å ta ansvaret. Det viser sig nu at det førte til et for organisasjonen heldig resultat.

Lovforandringer.

Dirigenten opplyste at det nu ikke forelå andre saker enn de som er oversendt til budgettkomitéen og valgkomitéen.

Olaf Bjerke: Det er ikke budgettkomitéens skyld om man nu ikke kommer lenger.

Arnt Pedersen: Vi har et forslag fra Jakobsbakken Grubearbeiderforening, som ikke er optatt av budgettkomitéen.

Peder Nystad: Forslaget er ikke behandlet av budgettkomitéen, idet man mente at det ikke var en budgettsak, men en sak som måtte behandles direkte av landsmøtet.

Dirigenten: Dette gjelder følgende forslag fra avdeling 73, Jakobsbakken Grubearbeiderforening:

„Medlemmer, som lar sin bok forfalle, men kommer foran en konflikt å søker om optagelse, må for å bli bidragsberettiget erlegge en mulkt inntil kr 100.00.

Sådan mulkt kan fratrekkes streikebidraget.“

Motivering:

Da det til stadighet viser sig at enkelte individer snylter på organisasjonen

ved å løpe ut og inn etter og foran en konflikt, mener vi at adgang til at så-danne kan bli bidragsberettiget bør skjerpes betydelig mot hvad den nuværende lov gir uttrykk for.

Albert Karlsen: Forslaget er noget uklart. Skal det forstås slik, at hvis det blir konflikt, så skal vedkommende slippe denne mulkt? Skal den bare gjelde for at man skal bli bidragsberettiget?

Arnt Pedersen: Det har vist sig at etter konflikter er det en stor del medlemmer som skeier ut, men når det så er utsikt til ny konflikt, så melder de sig inn igjen for å få bidrag. Loven setter nu en mulkt på 2 kroner, mens vi mener at det bør fastsettes en mulkt fra 5 op til 100 kroner. De som optrer ukollegialt skal efter vår mening ha en mulkt på op til 100 kroner og minstemulkten er ment å skulde være 5 kroner.

H. J. Jubskaas: Budgettkomiteéen så på dette forslaget, men den fant ikke å kunne komme med nogen innstilling. Vi kan ikke vedta dette forslaget, for i konfliktstilfelle vil det jo bli forbundet som kommer til å betale denne mulkten. Lovens bestemmelse er klar og grei på dette punkt, så vi bør stemme dette forslag ned.

Forslaget fra Jakobsbakken Grubearbeiderforening blev derefter forkastet mot 12 stemmer.

Andragende fra Norges Rikslosje av Verdandi.

Efter bemerkninger av *dirigenten* og *Jubskaas*, gikk man til behandling av følgende andragende:

Fra Norges Riksloge av „Verdandi“.

Til Arbeidsmandsforbundets landsmøte.

Som det ærede forbund bekjent har arbeiderne her i landet i mer enn 25 år kjempet for å skape en sterk og levedyktig avholdsorganisasjon reist på klassekampens grunn, og hvis formål er å vinne arbeiderklassen for kampen mot alkoholkapitalismens utbytning gjennom produksjon og omsetning av *øl og brennevin*.

Det viser sig at Verdandiordenen blir helt eller delvis forbigått ved fordelingen av statsbidrag, som er bevilget til edruelighetsarbeidet, utelukkende av den grunn at Verdandiordenen er betraktet som en klasseorganisasjon, hvad den i virkeligheten også er.

Da de borgelige, halvreligiøse avholdsorganisasjoner blir tilgodesett på bekostning av arbeidernes egen avholdsorganisasjon, blir følgen at den agitasjon og det opplysningsarbeide som *Verdandi* skulde utføre, stagneres av økonomiske grunner.

Styret for Norges Rikslosje av Verdandi henvender sig derfor til våre klassefeller i det ærede forbunds landsmøte med en anmodning om å behandle denne sak og eventuelt bevilge et lite beløp til Verdandiordenens edruelighetsarbeide innen arbeiderbevegelsen.

Med solidarisk hilsen:

For Norges Rikslosje av Verdandi.

W. Kristiansen.

Jubskaas: Budgettkomiteéen har ikke stort å si på det arbeide som Verdandi-losjen utfører, men vi har måttet se på dette andragende i forbindelse med kontingenten, og har derfor enstemmig innstillet på at det ikke bevilges noget.

Konrad Karlsen: Når jeg må slutte mig til innstillingen om at det ikke bevilges noget, så er det fordi Verdandi er svært lite utbredt utover landet. I. O. G. T. derimot har avdelinger alle steder, og der står arbeiderne som medlemmer. Vi kan imidlertid ikke gli inn på den linje at vi skal bevilge til slike organisasjoner.

Viktor Nordahl: Jeg vil i motsetning til budgettkomiteéen foreslå at det bevilges 500 kroner til Verdandi. Vi må arbeide for å få arbeiderne bort fra de halvreligiøse losjer og over i arbeidernes egen losje, Verdandi.

Albert Karlsen: Når det nu foreligger et forslag, så vil jeg si, at jeg stemmer for et mindre beløp. Vi har grunn til å være oppmerksom på at Verdandi er bygget på et helt annet syn enn I. O. G. T. Jeg vil derfor støtte forslaget om et mindre beløp.

Peder Nystad: Jeg vil stemme for forkastelse, fordi vi i budgettkomiteéen har hatt fremme forslag som vi på grunn av økonomiske forhold ikke har kunnet fremme, og da mener jeg at vi ikke kan vedta å bevilge til Verdandi.

Viktor Nordahls forslag blev forkastet mot 18 stemmer. Budgettkomiteéens innstilling blev vedtatt. Den lød:

„På grunn av forbundets økonomi finner budgettkomiteéen ikke å kunne foreslå nogen bevilgning.“

Lovforandringer.

Angående § 17, *Forsikringskassen*, forelå følgende forslag:

Fra avd. 111, Løkkens Grubearbeiderforening.

De nuværende bestemmelser om forsikringssummens utbetaling ved et medlems eller ektefelles død forblir uforandret.

Som ny bestemmelse inngår:

Når et medlem har fylt 65 år og medlemsbøkene viser 20 års sammenhengende medlemsskap blir forsikringssummen kr. 1000 å utbetale vedkommende som livsforsikring.

Motivering:

Det er en kjent sak at når en grube- og anleggsarbeider som har gått på tungt arbeide hele sitt liv og har oppnådd en alder av 65 år er hans arbeidsevne betydelig nedsatt og i de fleste tilfelle må han da arbeide for en ringere daglønn.

Vi finner det derfor ganske rimelig at hans gjennom organisasjonen samensparte penger kommer ham selv til gode på hans gamle dager.

Da det i lengere tid blandt medlemmene har vært et sterkt ønske om å få en sådan ordning, vil dette utvilsomt også bety en stabilisering av organisasjonen.

Fra avd. 5, Oslo Vask- og Rengjøringskvinnens Forening.

Hvis et medlem har oparbeidet sig rettigheter i kassen, at hun ved alderdom, arbeidsudyktighet får utbetalt en del av forsikringssummen mens hun lever.

Fra avd. 15, Giken Grubearbeiderforening.

Punkt 3 foreslås følgende:

Medlemmer som har fylt 60 år og vært i forbundet 20 år eller derover får sitt forsikringsbidrag utbetalt når vedkommende på grunn av alderdom eller sykdom ikke kan arbeide eller erholde arbeide til sitt livsopphold.

Hver avdeling fører sterk kontroll for hver forsikrings utbetaling, så denne ikke blir gjenstand for misbruk.

Fra avd. 130, Granvin Jernbanearbeiderforening.

Tilføies punkt 3: Dog utbetales dette bidrag personlig til æresmedlemmene.

Fra avd. 113, Vinholmen Jernbanearbeiderforening.

Punkt 4. Ved medlems ektefelles død utbetales halvparten av forsikringsbidraget. Den annen halvpart utbetales ved dets 60 års fødselsdag etter 20 års medlemsskap. Eller utbetales medlemmet det fulle beløp etter samme tid, hvis det ikke har vært utbetalt noget begravellesbidrag ved ektefelles død.

Motivering:

Som begrunnelse for forslaget skal anføres:

Vi mener det er mere rettferdig at halvparten av forsikringsbidraget utbetales ved et medlems ektefelles død. Vi er av den anskuelse at et medlem som blir sittende igjen med flere mindreårige er like ilde stillet som hustruen i det motsatte tilfelle.

Når vi foreslår at den annen halvpart (eller det hele beløp) utbetales medlemmet ved dets 60 års fødselsdag etter 20 års medlemsskap, så mener vi at det er mere rimelig at forsikringsbidraget utbetales medlemmet i levende live så at medlemmet kan nyte godt derav på sin alderdom. Enn videre er vi av den formening at det vil bevirke større tilslutning av nye medlemmer og mere stabile medlemmer.

Fra avd. 35, Herefoss Anleggsarbeiderforening.

Passus 3 gis følgende tilføielse:

Medlemmet kan utbetales sin forsikringssum i levende live, såfremt de betingelser er oppnådd som stilles i forbundets lover § 5, passus 3.

Fra avd. 70, Sandnes Arbeiderforening.

Den som har stått i forbundet i 20 år og oppfylt sine forpliktelser til organisasjonen, får utbetalt forsikringsbeløpet i sitt fylte 60 år.

Motivering:

I linje med forslaget vil vi fremkomme med følgende: Når en arbeider blir 60 år er han utslitt og har som oftest forlatt industrien. Et beløp av 1000 kroner er ham da til megen hjelp i hans alderdom. Som nu § 17 lyder får man ikke beløpet utbetalt for medlemmets død, hvilket vil si det samme som at han ikke har noget for sin troskap mot organisasjonen.

Fra avd. 23, Ålens Grubearbeiderforening.

3 får sålydende form:

Dør et medlem og medlemsboken viser at det ved sin død har vært medlem av forbundet uavbrutt i 3 år og oppfylt sine forpliktelser, utbetales til medlemmets ektefelle, barn, foreldre eller andre slektninger som avdøde i levende live har forsørget, kr. 300.00. Derefter kr. 100.00 for hvert år vedkommende er medlem, inntil kr. 1000 etter 10 års medlemsskap. Punkt 1, 2, 4, 5, 6 og 7 uforandret.

Motivering:

Vi finner at det må være på sitt rette, når et medlem har 4 års medlemsskap ved sin død, at vedkommendes etterlatte blir utbetalt kr. 400.00 ved medlemmets død.

Fra Forretningsutvalget.

De fremkomne forslag til forandringer vil bety en overordentlig økning av forsikringskassens utbetalinger, og vil utbetalingen på ingen måte stå i forhold til innbetalingene. Dersom landsmøtet vedtar bestemmelser om at

forsikringsbeløpet kr. 1000 kan utbetales medlemmene i levende live ved fylte 60 år — etter 20 års medlemsskap vil dertil kreves en betydelig forhøielse av kontingenten til forsikringskassen.

Umiddelbart etter en sådan bestemmelses ikrafttreden er alle nuværende og fremtidige æresmedlemmer berettiget til å få kr. 1000 utbetalt. Med det nuværende antall medlemmer ca. 90 — medfører det at forsikringskassen straks må utbetale kr. 100000 — et hundrede tusen kroner —.

Æresmedlemmenes antall har år om annet tendens til å øke så man må være forberedt på at utbetalingene på denne konto vil stige betraktelig utover hvad man hittil har erfaring for.

Stillingen er allerede den, at forsikringskassen utbetaler større beløp enn hvad kontingenten innbringer pr. år. Årsaken hertil er den av landsmøtet 1925 foretatte forhøielse av forsikringsbidraget fra maksimum kr. 500 etter 5 års medlemsskap til kr. 1000 etter 10 års medlemsskap.

Som eksempel herpå kan anføres:

De av landsmøtet 1925 vedtatte lovendringer tråtte i kraft fra august samme år. Nevnte år utbetales ialt 22 forsikringsbidrag, derav 4 å kr. 1000.

I 1926 utbetales ialt 20 forsikringsbidrag, derav 12 å kr. 1000, 3 å kr. 900, 1 å kr. 700 og 1 å kr. 600. For 1926 var forsikringskassens utbetalinger kr. 4560 større enn det innbetalte kontingentbeløp.

I 1927 utbetales i alt 27 forsikringsbidrag, derav 13 å kr. 1000, 3 å kr. 100, 1 å kr. 700 og 1 å kr. 600. I samme år var forsikringskassens utbetalinger kr. 9553 større enn det innbetalte kontingentbeløp.

De forandringer landsmøtet 1925 vedtok angående forsikringskassens ydelser *nødvendig*gjør at dette landsmøte beslutter en *forhøielse* av kontingenten til forsikringskassen, forsåvidt man skal oppnå at den kontingent som innbetales skal dekke utbetalingene.

Skulde en ytterligere utvidelse — enn den som blev foretatt i 1925 — besluttes, vil enhver forstå av de foran nevnte tallopgaver at kontingenten til forsikringskassen da må mangedobles.

I henhold til foranstående foreslås:

Kontingenten til forsikringskassen forhøies til kr. 0.10 pr. uke pr. medlem. For øvrig uforandret.

Valgkomiteén innstillet samtlige forslag til forkastelse.

Johannes Togstad: Som man vil se har Løkken Grubearbeiderforening innsendt et forslag. Dette forslag er fremsatt for at man nu bør gå litt lenger i den utvikling som man for nogen år siden slo inn på. Den gang var det stor tilfredshet med beslutningen. Vi mener at en gang bør denne kasse bli en livsforsikring, og det er bare et spørsmål om det blir lettere for forbundet å ta det skritt senere enn å ta det nu. Som det nu er har det forekommet at utbetalingene har ført til strid mellom organisasjonen og kommunen. Det har vært tilfelle på Løkken. Jeg optar forslaget fra Løkken.

Formannen: Dette er et stort spørsmål både økonomisk og prinsipielt, især etter Togstads begrunnelse. Skal vi inn på det han hevdet om å gjøre kassen til en livsforsikring, så må hele vår kasse omlegges. Det som dog i øieblikket kommer til å ha størst interesse er den betraktelig meget større utbetaling av forsikringskassens midler som dette forslag vil føre med sig. Forholdene er jo ikke nu slik at man har anledning til å gå til så vidtrekkende forandring. Jeg vet at bønderne i Meldal er sterke, men vi har også i våre lover bestemmelser som skal sikre arbeiderne i slike tilfelle. Hvis det er nødvendig får forbundet heller ta utgiftene ved en prosess med kommunen om dette. Ved tidligere tilfelle har våre lovers bestemmelser vært tilstrekkelige, og jeg antar at det også vil for-

holde sig slik, når det gjelder § 17, punkt 6. Jeg tror ikke vi behøver å frykte for det.

Daniel Berg: På grunn av de vanskeligheter arbeiderklassen står oppe i nu tror jeg at større forandringer her ikke vil bli holdbare. Norsk Arbeidsmandsforbund har jo så mange gamle medlemmer nu at overgangen vil bli meget tung. Giken Grubearbeiderforening har derfor innsendt et forslag som ikke går så langt som Løkkens, men kun tar sikte på gamle og syke medlemmer. Det er vel vanskelig å gjennomføre også dette forslag, men en suksessiv utbetaling til disse medlemmer skulde vi kunne greie. Jeg vil derfor opta dette forslag og jeg tror at medlemmene i tilfelle det blir vedtatt vil være villig til å betale 10 eller 5 øre mere til forsikringskassen.

Løgavlen: Allerede så tidlig som i 1911 forutså jeg at man innen 1920 vilde ha nådd bunnen i forsikringskassen. Det har gått noen flere år enn de jeg forutså den gang, men det kommer av den store av- og tilgang på medlemmer, som er kommet dem til gode som har oprettholdt sine bøker. Det var Bratvold som først gjorde mig opmerksom på dette. Vår forsikringskasse hviler på et så løst grunnlag at den ikke vil holde i det lange løp. Skulde Løkkens forslag bli vedtatt vil det bety en øieblikkelig utbetaling av minst 100 000 kroner. Hvor skal vi ta de pengene fra? Vi må se på stillingen som den foreligger og da må vi erkjenne at det ikke er forsvarlig å vedta et forslag som dette. Hvis vi kan oprettholde den skala vi har så er det det høieste vi kan greie. Vi må være forberedt på at om 6—8 år må vi gå til nedsettelse av de ydelser vi nu har for de vil bli for tunge.

Albert Karlsen: Når vi vet at kassen ikke kan klare disse uttellingene og på den annen side at medlemmene krever kontingentnedsettelse, så kan vi ikke foreta noen forandringer nu. Gikens forslag har min store sympati, idet jeg tror at det vil være av stor betydning for å stabilisere medlemsskapet, men på grunn av forholdene kan jeg ikke stemme for det nu.

Ole O. Holden: Jeg optar forslaget fra Ålens Grubearbeiderforening. Vi mener her at det her er begått en feil som det er nødvendig å få rettet på nu.

P. O. Moan: Min forenings standpunkt er at en økning av forsikringskassens utbetalinger må medføre kontingentforhøielse. Det er meget som det skulde være ønskelig å foreta forbedringer i, men pengene skal skaffes tilveie og det er vi som må betale det. Jeg vil personlig komme til å nyte øieblikkelig fordel, hvis disse forslag blir vedtatt, men jeg mener at vi må legge organisasjonens interesser til grunn ved denne saks behandling.

Lars Bergundhaugen: Vår forening har behandlet dette og kom til det resultat, at vi ikke kan øke utgiftene uten at vi samtidig skaffer kassen inntekter. Jeg er imidlertid sikker på at hvis vi kunde forbedre forsikringskassen, så vilde det bety at landsmøtet vant sympati blandt medlemmer.

Olaf Bjerke: På forrige landsmøte blev forsikringskassens ramme

utvidet betydelig og allerede nu begynner følgerne å melde sig. Skal vi vedta nogen av de forslag som foreligger her, så vil uvegerlig følgen bli at en fjerdedel av kontingenten vil gå til forsikringskassen. Man vil da gli over fra å være en kamporganisasjon til å bli en forsikringsorganisasjon. På grunn av medlemmenes pengepung er jeg avskåret fra å stemme for nogen av de innsendte forslag. Jeg anbefaler budgettkomiteéns forslag.

Johannes Togstad: Formannen har redegjort for de bestemmelser vi har. Indirekte kan imidlertid myndighetene gripe inn. Spørsmålet er: Kan kommunen nekte understøttelse til vedkommende så lenge han har noget av en annen kasse? Vi var også opmerksom på de store uttellingene. Derfor kunde vi ikke sette en grense på 60 år, men blev stående ved 65 år. Det er klart at skal vi gå til å forandre ydelserne, så må vi også forhøie kontingenten til forsikringskassen, men denne forhøielse tror jeg ikke vil skade organisasjonen, tvert imot.

Peder Nystad: Jeg har sluttet mig til budgettkomiteén, fordi jeg mener at vi må se på saken noen tid ennu og først prøve om vi kan få ballanse i regnskapene.

Jubskaas: Det er riktig at dette også er et princippspørsmål. Det er spørsmål om det skal være et forsikringsselskap eller om det vi yder bare skal være en hjelp til medlemmene i et knipetak. Jeg er uenig i at fagorganisasjonen skal bli et forsikringsselskap. Jeg har vært med på å forhøie kontingenten, men det er kun for å få kassen til å gå som den går nu. Vi har ikke oversikt over de foreliggende forslags økonomiske rekkevidde, og det må vi ha før vi kan gå på dem.

Løgavlen: Jeg gjør opmerksom på at forsikringskassens inntekt i 1927 var 12 000 kroner, mens dens utgift var 22 000. Jeg mener med bestemthet å kunne si at allerede ved neste landsmøte vil kassen gå med underskudd, selv om man fordobler kontingenten til den. Vi har idag ikke mere en 4000 medlemmer i arbeide. Skal vi da beslutte å utbetale 100 000 kroner til æresmedlemmene, så betyr det 25 kroner på hvert medlem som står i arbeide.

Hans Lund: Jeg tror at forslaget fra Løkken er i full flukt med kravene fra medlemmene på arbeidsplassen og hvis forslaget blir nedstemt nu, så vil det nok komme op igjen på neste landsmøte. Jeg frafaller det forslag som min forening, Granvin Jernbanearbeiderforening, har fremsatt, til fordel for Løkkens forslag.

Konrad Karlsen: Det er på dette som på det forrige landsmøte krav om forandringer og utvidelser i forsikringskassen, men det er på dette landsmøte et annet krav som er meget sterkere og det er kravet om å få kontingenten så lav som mulig. Vi bør holde oss for øie at vi sist forhøiet forsikringsbidraget fra 500 til 1000 kroner.

Ole Beck: Jeg er nødt til å slutte mig til komiteéns innstilling selv om det er gode grunner bak de fremsatte forslag. Jeg slutter mig til Bjerkes begrunnelse. Vårt forbund skal være en kamporganisasjon, men på grunn av de økonomisk vanskelige forhold har det ikke kunnet være det så meget i de senere år.

Ahlstrand: Disse forslag er så vidtgående at de med en gang vil sette forbundet ut av funksjon. Hvis disse forslag vedtas vil kassen bli tappet med en gang og vi vil måtte gå til en stor ekstrakontingent med det samme. Det tror jeg at vi i tilfelle vil komme til å miste mange medlemmer på.

Efter bemerkninger av *formannen* og *dirigenten* om voteringsmåten blev budgettkomiteéns innstilling satt under votering og vedtatt mot 11 stemmer. Dermed bortfalt votering over de øvrige forslag.

Andragender.

Der forelå følgende henvendelse:

Undertegnede medlem av forbundet nr. 1301, Arnt Stavli, f. t. medlem av avdeling 35, Herefoss Anleggsarbeiderforening, tillater sig herved å søke N. A. F.s landsmøte om å bli fritatt for mine kontingentforpliktelser fra og med 1 januar 1929 og fra nevnte dato å innregistrere som forbundsmedlem ifølge forbundsloven § 5, passus 3. Som grunn anføres at jeg begynner å føle mig gammel og sliten og må for eftertiden regne med en redusert arbeidsinntekt. Jeg har fra og med nevnte dato stått som medlem og opfylt mine forpliktelser i forbundet i alt 25 år. Jeg er nu 57 år gammel.

I håp om landsmøtets forståelse i dette spørsmål tegner jeg
pr. Herefoss 2 juni 1928.

med solidarisk hilsen
Arnt Stavli.

Behandlet på fulltallig medlemsmøte i vår forening den 1 juni 1928. Besluttedes enstemmig å anbefale dette andragende for landsmøtet.

Herefoss Anleggsarbeiderforening, Avdeling 35
Jørgen J. Rønning, f. t. formann. Ole Nyberg, f. t. sekretær.

Budgettkomiteén innstillet:

«I anledning andragender fra Arnt Stavli, Otto Kvernstrøm, Kristian Bergebakke, Bernt Pedersen og Jørgen Danielsen om kontingentfritagelse og kontingentnedsettelse, vil komiteén foreslå:

Rettigheter som æresmedlem kan kun erholdes i henhold til lovens bestemmelser. Hvorvidt det i enkelte tilfelle skal være anledning til kontingentlettelse for eldre medlemmer som ikke fyller betingelsen for opnåelse av æresmedlemsskap avgjøres i hvert enkelt tilfelle av hovedstyret.»

N. A. Syvergaard: Her gjelder det tre forskjellige andragender. To av dem det gjelder er meget gamle og alle er gifte. Kristen Bergebakke er nu 66 år og Otto Kvernstrøm er 54. Han har stått 27 år i organisasjonen og har fått knust bena så han ikke kan ta arbeide. Disse to mener jeg bør få overgå til æresmedlemmer.

Innstillingen blev vedtatt mot 1 stemme.

Videre forelå *andragende fra Konrad Benjaminsen Bjørnemyr om å få utbetalt kr. 500.00 av forsikringsbidraget.*

Budgettkomiteén innstillet andragendet til forkastelse.

Hilmar O. Vatnan: I vår forening fant vi å burde anbefale dette andragende. Jeg vil derfor stille følgende forslag:

„Landsmøtet innvilger ansøkingen fra Konrad Benjaminsen Bjørnemyr om utbetaling av 500 kroner av hans forsikringsbidrag.“

Peder Nystad: Jeg forsøkte i budgettkomiteén å gjøre hvad jeg kunde for at man skulde imøtekomme andragendet, men jeg

optok ikke forslaget, fordi vedkommende avdeling har representant her. Jeg vil støtte forslaget, idet landsmøtet har rett til å gjøre dette i hvert enkelt tilfelle. Landsmøtet vil gjøre vedkommende en stor tjeneste ved å imøtekomme andragendet.

Ved voteringen blev innstillingen vedtatt mot 12 stemmer som avgas for Vatnans forslag.

Lovforandringer.

Angående § 3, *kontingenten*, forelå der følgende forslag:

Fra avd. 83, Sanddøla Jernbanearbeiderforening.

1. Til fremme av forbundets formål innbetaler avdelingene o. s. v. kr. 1.50 for heltbetalende og kr. 0.80 for halvtbetalende.
2. Denne kontingent fordeles således:

Heltbetalende:

Til forbundskassen pr. uke kr. 1.45
Til forsikringskassen — « 0.05

Halvtbetalende:

Til forbundskassen — « 0.75
Til forsikringskassen — « 0.05

3. Kontingenten for direkte medlemmer er ordinært kr. 1.70 for heltbetalende og kr. 0.90 for halvtbetalende pr. uke, som fordeles med kr. 1.65 til forbundskassen og kr. 0.05 til forsikringskassen for heltbetalende og kr. 0.85 til forbundskassen og kr. 0.05 til forsikringskassen for halvtbetalende.

Fra avd. 55, Lauvik Jernbanearbeiderforening.

Kontingenten foreslås nedsatt til kr. 1.25 pr. uke for heltbetalende og kr. 0.60 for halvtbetalende.

Fra avd. 75, Gikens Grubearbeiderforening.

Den nuværende kontingent nedsettes til kr. 1.25 pr. uke og i forhold dertil for halvtbetalende medlemmer.

Motivering:

Slik som den økonomiske situasjon for tiden ligger an for den store del av arbeiderklassen, idet arbeidslønningene er sterkt redusert og leveomkostningene på langt nær ikke er fulgt med i forhold nedad, er det ikke med selv den beste vilje å formå å betale den kontingent vi nu har. Hertil kommer avdelingens administrasjonsutgifter, hvorved kontingenten kommer op i kr. 2.00 pr. uke.

En annen side ved saken må nøie overveies. Hvis den nuværende kontingent bibeholdes, vil følgen bli at en stor del medlemmer økonomisk sett tvinges til å forlate organisasjonen.

Fra avd. 2, Ramumslettens Anleggsarbeiderforening.

Den nuværende kontingent nedsettes fra kr. 1.75 for heltbetalende medlemmer til kr. 1.25 pr. uke og for halvtbetalende medlemmer til kr. 0.65 pr. uke.

Motivering:

Den nuværende kontingent står ikke i noget som helst forhold til de lønns- og arbeidsvilkår, som er for de grupper som står tilsluttet forbundet, samtidig som den svekker organisasjonsarbeidet for tilslutning til organisasjonen.

Fra avd. 21, Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening.

Kontingenten til forbunds- og forsikringskassen:

Heltbetalende pr. uke kr. 1.25
Halvtbetalende — « 0.65

Denne kontingent fordeles således:

<i>Heltbetalende:</i>		
Til forbundskassen pr. uke	kr. 1.15
Til forsikringskassen	« 0.10
<i>Halvtbetalende:</i>		
Til forbundskassen	« 0.55
Til forsikringskassen	« 0.10

Fra avd. 134, Fiskumfoss Jernbanearbeiderforening.

Kontingenten nedsettes fra kr. 1.75 til kr. 1.25 for heltbetalende medlemmer.

Motivering:

Grunnet siste revisjon av reglementet for Statens anleggsarbeidere er fortjenesten sunket i så betraktelig grad, at foreningen ser sig nødsaget til å komme med ovenanførte forslag.

Minstelønn kr. 0.95 pr. time. Akkordfortjenesten holdes så nær minstelønnen som mulig, kanskje gjennomsnittlig kr. 1.25 pr. time, og leveomkostningene til kr. 3.50 pr. dag, muligens for enkeltes vedkommende litt under, men for de fleste over. Og for familieleiligheter holdes her over bypriser, opptil kr. 40.00 pr. måned for en leilighet.

Med den nuværende kontingent arbeider avdelingen tungt. For det kniper ofte å få inn kontingenten og holde avdelingen sammen, så vi finner vårt forslag berettiget.

Samtidig mener vi at det muligens kunde innspares litt ved administrasjonen og for øvrig er det flere poster i forbundets regnskap, som vi hefter oss ved og mener at det kunde spares på.

Fra avd. 10, Vigsnes Grubearbeiderforening.

Kontingenten til forbundskassen nedsettes til kr. 1.00 for heltbetalende og kr. 0.60 for halvtbetalende.

Motivering:

Vi er av den formening at ved å nedsette kontingenten til forbundskassen vil medlemsantallet systematisk utvikle sig derhen at forbundet vil beholde sine samme inntekter, samtidig som de enkelte avdelinger vil bli mere og mere stabile og kampdyktige. Det viser sig at når en konflikt nærmer sig vokser medlems-tallet, men som regel er medlemsskapet forbi, når seiren er bragt i havn. Vi mener at dette for en stor del skriver sig fra den nuværende kontingent.

Fra avd. 40, Laksefors Jernbanearbeiderforening.

Den ordinære kontingent for heltbetalende medlemmer blir å nedsette fra kr. 1.75 til kr. 1.00 fra og med 1 september 1928.

Motivering:

I henhold hertil tillater vi oss å bemerke: Arbeidsfortjenesten ved anlegget har i de fleste tilfelle vært minimal. Flere familieforsørgere, særlig av dem som er henvist til å bo borte fra sine familier, har erklært sig ute av stand til å kunne betale sin kontingent uten herved å stifte eller forøke sin gjeld.

Foreningen har forsøkt å yde støtte, men ser sig nu ute av stand til å kunne gi ytterligere støtte, da en ytterligere fordyrelse av merkene til de betalende medlemmer kan resultere i helt sammenbrudd av foreningen.

Vi mener dertil at hvis alt blev tatt i betraktning, så som husleie og fordyrelse av matvarer og andre nødvendighetsartikler i forhold til fortjenesten, så bør ikke kontingenten være høyere enn kr. 1.00 sammenlignet med forholdene før krigen.

Vi håper at landsmøtet vil være fullt oppmerksom på det pinible forhold som foreningen og dens tillitsmenn er blitt satt i ved disse insolventerklæringer av gamle foreningsmedlemmer, da en strykning av disse i mange tilfelle vilde medføre foreningens opphør og virke som et brudd på solidaritetsfølelsen innen arbeidernes rekke.

Fra avd. 34, Stord Arbeiderforening.

Punkt 1. Kontingenten nedsettes til kr. 1.50 for heltbetalende og kr. 0.80 for halvtbetalende pr. uke.

Fra avd. 39, Rosvold Jernbanearbeiderforening.

Kontingenten nedsettes fra kr. 1.75 til kr. 1.25 pr. uke.

Motivering:

Vi finner at tiden er vanskelig for alle som er beskjeftiget ved jernbaneanleggene. Skatter og andre utgifter holder sig høie, mens fortjenesten stadig går ned, og som forholdene er, er her oftest minstelønn. Derfor mener vi at kontingenten til forbundet må ned så medlemmene kan makte å betale den. Vi er forvisset om at vi kan ikke holde alle medlemmer her organiserte lenger med den nuværende høie kontingent.

Vi mener at forbundets utgifter må reduseres slik at en slik nedskjæring av kontingenten kan finne sted.

Fra avd. 4, Gjerstød Jernbanearbeiderforening.

Kontingenten til forbundskassen nedsettes med kr. 0.25 pr. uke for heltbeta-lende og kr. 0.15 pr. uke for halvtbetalende.

Fra avd. 130, Granvin Jernbanearbeiderforening.

Kontingenten nedsettes med kr. 0.50 for heltbetalende og kr. 0.20 for halvt-betalende medlemmer.

Fra avd. 65, Strømmen Arbeidsmannsforening.

Ukekontingenten pr. heltbetalende medlemmer nedsettes til kr. 1.00 pr. uke.

Fra avd. 28, Rena Jernbanearbeiderforening.

Kontingenten kreves nedsatt til kr. 1.25.

Motivering:

Da det blandt arbeiderne har reist sig større og større motvilje mot det nuværende organisasjonssystem bør første skritt være å senke kontingenten og således tilkjenne at det er medlemmenes interesser man ønsker ivareta.

Fra avd. 77, Herøya Arbeidsmannsforening.

Da det viser sig at forbundets kampkasse er en hinder for bekjempelsen av de lover og dommer som Staten fastslår til bekjempelse av arbeiderklassen, foreslår man at kontingenten settes så lav at den bare dekker administrasjons-utgiftene.

Subsidiært.

At kontingenten til forbundet nedsettes til kr. 1.00.

Fra avd. 35, Herefoss Anleggsarbeiderforening.

Forbundets medlemskontingent nedsettes i overensstemmelse med medlem-menes inntekter og til det lavest mulige til bestridelse av forbundets utgifter.

Fra avd. 44, Grubenæs Arbeidsmannsforening.

Det henstilles til landsmøtet å nedsette fagforeningskontingenten.

Fra avd. 90, Kings Bay lokale Forening.

Vil herved henstille til landsmøtet om en særskilt nedsettelse av medlems-kontingenten for Svalbard eller på annen måte utrede de utgifter foreningen på-drar sig her på grunn av de her oppe fordyrede administrasjonsutgifter. Dette kan begrunnes på at vi den største del av året er helt henvist til den trådløse telegrafforbindelse med Norge og disse omkostninger har jo ikke avdelingene i

Norge. Vi måtte i vinter gå til en forhøielse av kontingenten, og dette vakte stor misnøie blandt medlemmene, og det var derfor ønskelig at dette andragende blev ordnet på en for oss tilfredsstillende måte.

Fra avd. 132, Glomfjord Arbeiderforening.

Landsmøtet beslutter at kontingenten nedsettes i forhold til de for tiden gjeldende lønninger.

Motivering:

Vi vil ikke undlate å anføre at når vårt forbunds medlemsantall er så forholdsvis lite må kanskje den vesentligste årsak hertil tillegges den gjeldende høie kontingent.

Det viser sig ved agitasjon for nye medlemmer ute i avdelingene at kontingenten virker skremmende og i den grad at det er omtrent umulig å hverve nye medlemmer, og selv gamle medlemmer står utenfor og anfører som grunn herfor «den høie kontingent».

Vi tror det vil være formål for vårt forbund i å opnå et større medlemsantall med en liten kontingent enn å arbeide med et lite medlemsantall og en uforholdsmessig høi kontingent, som forholdet nu er.

Av foran anførte grunner er vi fremkommet med dette vårt forslag, og henstiller vi til landsmøtet ikke å fastsette for høi ordinær kontingent, idet vi tror at en for stor kontingent vil bevirke frafall.

Fra avd. 88, Sundalens Arbeidsmannsförening.

Vi vil herved i likhet med mange andre foreninger fremsette krav om reduksjon av kontingenten. Som vi allerede har fått beskjed om kommer kontingentspørsmålet op til behandling på førstkommende landsmøte. Hvad landsmøtets beslutning kommer til å gå ut på, vet vi ikke nu, men vi vil på det sterkeste anbefale at kontingenten må ned.

Når vi tar for oss de lave arbeidslønninger blandt Statens arbeidere, særlig blandt veiarbeiderne, som utlønnes med kr. 0.45 pr. time, så er det aldeles oplagt at den nuværende kontingent greier man ikke å betale. Nu er det jo så, at man kan betale halv kontingent eller stå som halvtbetalende medlem. Men det viser sig at medlemmer med mange års medlemsskap ikke vil miste sine halve rettigheter innen forbundet, for med overgang fra helt- til halvtbetalende medlemmer mister man sine halve rettigheter innen forbundet.

Det er klart at for medlemmer med mange års medlemsskap i forbundet er det en beklagelig situasjon disse folk kommer op i. Vi hører da ofte klager over at nu greier man ikke å betale sin kontingent, nu må man gå ut av foreningen.

Vi vil henstille til landsmøtet at det tar ovennevnte spørsmål under alvorlig overveielse.

Fra avd. 5, Vask- og Rengjøringskvinnernes Forening.

I henhold til forbundslovens § 3, punkt 1, vil foreningen anbefale for landsmøtet å nedsette kontingenten, da medlemmene i de siste år har fått store nedslag i sin lønn. I henhold til agitasjonen foreningen i sin tid avholdt, viste det sig at de syntes kontingenten var for stor. Hvis forbundet kunde finne en form for kvinnene, tror vi det vilde ha sin betydning for agitasjonen for tilslutning til foreningen.

Fra budgettkomiteén forelå følgende innstilling:

Kontingenten foreslås satt til kr. 1.25 pr. uke til forbundskassen og kr. 0.10 pr. uke til forsikringskassen for heltbet. medlemmer.

Halvtbetalende kr. 0.65 pr. uke til forbundskassen og kr. 0.10 pr. uke til forsikringskassen.

Bjerke og Henriksen stemte for kr. 1.40 til forbundskassen og kr. 0.10 til forsikringskassen for heltbet. og kr. 0.70 til forbundskassen og kr. 0.10 til forsikringskassen for halvtbet. medlemmer.

Kontingenten for medlemmer som står direkte tilsluttet forbundet foreslås satt til kr. 1.50 for heltbet. og kr. 0.85 for halvtbet. pr. uke.

Bjerke og Henriksen stemmer for henholdsvis kr. 1.65 og kr. 0.90 pr. uke.»

Dirigenten opplyste at budgettkomiteén vilde fremkomme med innstilling på de forskjellige understøttelser, når kontingenten er fastsatt.

Aksel Nygren: Den komité som vi nedsatte i Gjerstad kom til det resultat at kontingenten kunde nedsettes med 25 øre for helt- og 15 øre for halvtbetalende. Jeg optar dette forslag og vil i forbindelse med samme sak opta et forslag vedrørende § 27, punkt 1.

Hans Paulsen: Vi er nu kommet til det ømme punkt kontingenten. I min forening var det krav om at kontingenten skulde nedsettes, helst til 1 krone, men da det foreligger innstilling om kr. 1.25, så vil jeg støtte dette forslag. En nedgang på 25 øre er imidlertid for liten slik som stillingen er for familiefolk på anleggene nu.

Karl Nilsen: Jeg må også absolutt støtte komitéens innstilling. Hos oss reagerer folkene fra distriktene over kontingenten.

Dirigenten: Viktor Nordahl foreslår:

„Den nuværende kontingent bibeholdes med den forandring at til forbundskassen betales kr. 1.65 og til forsikringskassen kr. 0.10“

Albert Karlsen: Vi har tidligere under landsmøtet diskutert hvordan vi skulde føre kamp og vi har måttet bite i det sure eple at vi ikke har kunnet gi tilsagn om den støtte som vi ønsket på grunn av den dårlige økonomi. På grunn av redusert kontingent kan hverken forretningsutvalget eller hovedstyret foreta sig det de ønsker i konflikter. Jeg henstiller til representanten for Gjerstad å gå over til det komitéens mindretall foreslår. Det er bare kontingenten til forsikringskassen som differerer her og den sak er det fremkommet opplysninger om.

Jubskaas: Budgettkomiteén har søkt å komme til et forsvarlig resultat. Vi har behandlet agitasjonen, hverken ekstraarbeiderne eller veiarbeiderne makter den høie kontingent. Jeg har ikke sett det slik at en nedsettelse av kontingenten skal bety mindre inntekt for forbundet. Jeg har ment at det skal bety flere medlemmer. Jeg vet at hvis man ikke går til nedslag, så vil man ikke bare ikke kunne få nye medlemmer, men der vil skje frafall i det medlemstall vi har. Jeg anbefaler derfor flertallets innstilling.

Konrad Karlsen: Den vesentlige del av kontingenten går til streiker og konflikter. En oversikt som jeg har foran mig her over alle de kamper landsorganisasjonen har ført siden 1913 viser, at i de første 7 år av denne periode medgikk det ikke fullt en femtedel av hvad de siste kriseår har krevet. Vi har på dette landsmøtet måttet ta hensyn til forbundets økonomi, og det blir ingen bedring i den ved at vi nedsetter kontingenten, men på den annen side, så er det ingen sak, medlemmene så bestemt krever gjennomført som nettop nedsettelse av kontingenten. Budgettkomiteéns flertall har stoppet der hvor flere foreninger stod, og jeg tror at det var riktig. Jeg tror at vi ved å presse kontingenten ned skal få flere medlemmer. Skal vi kunne praktisere beslutningen om å organisere veiarbeiderne, så må vi ha en vesentlig nedsettelse av kontingenten. Og det som gjelder for veiarbeiderne gjelder i grunnen også for andre arbeidere.

En av de vesentligste grunner til at medlemstallet har stått i stampe i de senere år er den høie kontingent, som vi har måttet holde på grunn de voldsomme angrep som i denne tid har vært rettet mot arbeiderklassen og fagorganisasjonen.

Viktor Nordahl: Landsmøtets forhandlinger har styrket mig i den opfatning at vi må beholde den nuværende kontingent. Vi husker Sulitjelma-affæren. En kontingentnedsettelse på 25 øre har ingen betydning for arbeiderne.

Kristoffer Morken: Da vi i budgettkomitéen laget vår flertallsinnstilling tok vi selvfølgelig i betraktning alle de innkomne krav om nedsettelse av kontingenten, likesom vi tok i betraktning agitasjonen blandt de forskjellige grupper innen forbundet. Jeg tror at medlemstallet skal øke ved en kontingentnedsettelse. Det vil bli lettere å drive agitasjon. De argumenter de uorganiserte fører er jo at kontingenten er for høi og så tidernes trykk.

Olaf Bjerke: Jeg vil be representantene om å ta for sig regnskapet for 1927. Der vil man se hvordan forbundets stilling er idag. Fra Herøya er der som man vil se et forslag som må bygge på at det ikke skal føres kamp. Dette forslag bør det vel votes over særskilt. Jeg anbefaler budgettkomitéens mindretalls forslag.

Chr. Henriksen: Når jeg ikke har kunnet være med flertallet i denne sak, så er det fordi forbundet ikke kan makte sine forpliktelser med en kontingent av kr. 1.35. Vi husker at det på forrige landsmøte også var krav om kontingentnedsettelse, men da man så på virksomheten i sammenheng blev det med stort flertall besluttet å bibeholde kontingenten. Det er så at også kontingenten må ned, men man kan ikke la nedsettelsen bli så stor at man ikke greier å utføre den virksomhet som det er forutsetningen at forbundet skal drive. Efter den statistikk som Konrad Karlsen leste op hadde jeg ventet at han vilde støtte mindretallets forslag. Streikebidragene må nu senkes voldsomt, men allikevel vil flertallets forslag medføre ekstrakontingent. Ved at vi på forrige landsmøte bibeholdt kontingenten undgikk vi ekstrakontingent, undtagen ekstrakontingenten til Landsorganisasjonen. Jeg tror jeg tør påstå at flertallets forslag ikke vil bli holdbart i det lange løp. Vi kjenner jo alle de krav som avdelingene stiller til forbundet.

Kr. Karlsen: Jeg har tatt ordet i denne sak fordi den forening jeg tilhører har innsendt forslag om en kontingent av kr. 1.25. Vi må selvfølgelig ordne oss slik at utgiftene står i forhold til inntektene. Når fortjenesten blir 90—95 øre timen, så er det klart at også kontingenten må ned. I det distrikt jeg representerer er det ikke mindre enn 4—5 foreninger som bare har stillet det krav at kontingenten må ned. Subsidiært kan jeg stemme for flertallets innstilling.

Ahlstrand: Når man ser på forsamlingen så skulde man ikke tro at dette er et spørsmål som foranlediger så mange taler. Jeg tror imidlertid at det er et viktig spørsmål. Vi må ha en kontingent så vi kan administrere forbundet. Man må være opmerksom

på at vi i 1927 måtte låne 81 000 kroner av Landsorganisasjonen og det svenske og russiske forbund.

Thv. Nilsen: Dette er et av de viktigste spørsmål på dagsordenen, og jeg mener at hvis vi ikke får en kontingentnedsettelse, så vil medlemstallet komme til å svinne inn. Den avdeling jeg representerer har 6—700 medlemmer, men hvis vi ikke kommer hjem med en betraktelig kontingentnedsettelse, så vil foreningen svinne inn til det halve. Vi har måttet forespeile medlemmene kontingentnedsettelse. Jeg optar ikke forslaget fra min forening, men fremsetter i stedet følgende forslag:

„Kontingenten nedsettes til kr. 1.20 til forbundskassen og kr. 0.10 til forsikringskassen for heltbetalende og kr. 0.65 og kr. 0.10 for halvtbetalende henholdsvis til forbundskassen og forsikringskassen.

I § 27 forandres satsene til kr. 1.50 og kr. 0.85, forøvrig uforandret.“

Ved å vedta dette forslag kan vi bruke en medlemskontingent av kr. 1.50 pr. uke på arbeidsplassen.

S. Simonsen: Man kan ikke forsvare å nedsette kontingenten så meget at forbundet ikke kan opretholde sin virksomhet, men på den annen side må man ta hensyn til medlemmenes krav og man plikter å senke kontingenten så langt som det er mulig. De uorganisertes viktigste argument er jo kontingenten. Budgettkomitéens formann nevnte ekstrakontingent. Hvis forholdene ligger slik an at det kan bli tale om ekstrakontingent, så bør vi heller ordne den ordinære kontingent slik at det kan undgås, men jeg har gått ut fra at budgettkomitéens flertall også har overveiet denne side av saken. Jeg anser mig forpliktet til å stemme for kontingentnedsettelse.

Aksel Nygren: Jeg går over fra Gjerstads forslag til budgettkomitéens mindretalls forslag.

Johs. O. Selfors: Jeg oppfatter budgettkomitéen derhen, at hvis det blir en lavere kontingent så kan det ikke bli noget til det formål som forslaget fra Mo gjelder. Jeg vil derfor anmode landsmøtet om ikke å sette for lav kontingent. Dette om hvordan man skal møte trakasseringene er nemlig et overmåte viktig spørsmål.

P. O. Moan: Jeg har hele tiden hevdet at administrasjonsutgiftene må ned for at vi kan få kontingentnedsettelse. Det er imidlertid ikke meget som er gjort for å lette forbundets utgifter. Det kan ikke være nogen fordel å gå så lavt med kontingenten at man ikke kan administrere forbundet og ikke kan ha noget i kampkassen til våre konflikter. Vi skal ikke skjære så lavt at vi berører selve fundamentet. Jeg vil derfor anbefale Bjerke og Henriksens forslag, idet vi må regne med ekstrakontingenter, hvis vi vedtar flertallets innstilling i denne sak.

Julie Ingebrechtsen: Jeg er av min forening pålagt å motivere det forslag vi har sendt inn. Vårt forslag er ikke så godt utformet som det burde være, men vi tenkte at det nok er mannlige kamerater som vil innsende forslag i denne sak. Jeg kan nu stemme for flertallets innstilling og vil minne om at vi alltid hører dette om

den store kontingent som må ned. Jeg har lovet å gjøre hvad jeg kan i denne sak, og jeg mener at det gjør jeg ved å slutte mig til flertallets forslag. Det har vært interessant for mig å høre at representantene er opmerksom på at det er kvinner med i forbundet. Vi har ikke alltid kunnet tro at forretningsutvalget og hovedstyret har vært opmerksom på at det er en kvinneforening med 130 medlemmer med i Norsk Arbeidsmandsforbund.

Albert Karlsen: Jeg vil opplyse at jeg for min del ikke har vært uopmerksom på at vi har en kvinneforening i forbundet og det tror jeg heller ikke at forretningsutvalget og hovedstyret har vært. Jeg sier ikke dette for å smigre den foregående taler men for å gjøre representantene opmerksom på det. Da vi drøftet agitasjonen blandt veiarbeiderne slo vi fast at vi skulde søke å bedre arbeidsvilkårene for disse arbeidere. Det blir ikke nogen billig affære for forbundet. Det er ikke nok å få organisert medlemmer. Når det er skjedd, så plikter vi å bedre deres kår og da kommer de ut i konflikter og aksjoner. Det vilde være uforsvarlig om forbundet skulde bli nødt til å utskrive ekstrakontingent til slike formål. Vi må kanskje i nær fremtid ta en støtt ved statens anlegg, og da må vi ha understøttelse.

Ragnar Fossum: Også Gartland jernbanearbeiderforening har innsendt forslag i denne materie. Da vi behandlet dagsordenen blev det nedsatt en komité til å fremkomme med våre forslag, men medlemmene stillet et forslag utenom komitéens og det gikk ut på at kontingenten skulde være en krone pr. uke. Det var 22 medlemmer på møtet, men på dette forslag var det samlet 19 underskrifter. Vi kunde kun forpurre at dette blev fremmet ved å foreslå at kontingentens forslag, så er det av hensyn til situasjonen ved statens anlegg, som gjør at vi trenger organisasjonens støtte. Denne situasjon er så alvorlig at jeg må regne med den i denne sak. Har anleggsarbeiderne anledning til å regne med organisasjonens støtte, hvis man vedtar flertallets forslag? Det vil jeg ha bragt på det rene før jeg kan stemme for flertallets forslag.

Subskaas: Vi ser det slik, at det er om å gjøre å ta staven på midten i denne sak. Vi anser at det å få mange medlemmer også er god økonomi for forbundet. De forhold som fører til at Nilsen kan sette kr. 1.50 pr. uke kan kanskje passe for Herøya, men andre vil måtte komme over kr. 1.50. Jeg betrakter forslaget som en demonstrasjon.

Adolf A. Lakseforsmo: De foreninger jeg representerer har foreslått kontingenten nedsatt til kr. 1.00 og kr. 1.25. Det er skjedd i henhold til våre motiver som jeg anser å være så klare og utførlige at det ikke er nødvendig for mig å gjenta dem. Det er i vår forening fremholdt at forbundets ydelser ikke er øket i forhold til kontingentens forhøielse. Vi hadde da konflikter før krigen også. Etter de opplysninger Konrad Karlsen kom med, skal jeg innrømme at det ikke er holdbart å holde på et forslag på en krone, men kr. 1.25 skulde kunne gå. Forbundets inntekter vil ikke minskes i samme grad som kontingenten settes ned, idet man må regne med

at frafallet, som nu er så almindelig, da vil ophøre. Jeg kan gå over til flertallets forslag og vil anbefale det.

Daniel Berg: Vi må ta hensyn til medlemmenes økonomi. Det er mange medlemmer som nu kommer i restanse, så hvis det ikke skaffes lettelse, så må vi regne med å miste medlemmer. Jeg tror ikke Henriksen er klar over hvor vanskelig det er på arbeidsplassene nu. Hvis vi setter kontingenten høiere enn det flertallet foreslår, blir det herefter vanskelig å føre konflikter på organisasjonsmessig måte.

Johannes Togstad: Dette spørsmål er vel det som foran dette landsmøte har vært mest drøftet og behandlet i avdelingene. I et slikt spørsmål vil enhver ta standpunkt etter sine økonomiske forhold og sin økonomiske evne. Vi var hos oss klar over at vi måtte ha en reduksjon, men vi vilde ikke ta reduksjonen så stor at den betød en svekkelse av forbundets evne til å vareta våre interesser. Det blev vedtatt at vi skulde stemme for et forslag som ligger omkring det som mindretallet her foreslår. Vi fant det ikke forsvarlig å gå til større reduksjon idag, når vi har en slik situasjon ved statens anlegg.

Dirigenten: Karl Nilsen foreslår:

„Anbefaler flertallsinnstillingen fra budgettkomiteén med kr. 1.25 til forbundskassen og kr. 0.10 til forsikringskassen for heltbetalende, og for halvtbetalende kr. 0.65 til forbundskassen og kr. 0.10 til forsikringskassen.“

Kristen Aarhøim: Jeg tror at det er en for lettvent argumentasjon, når det hevdes at man erobrer nye medlemmer ved en lav kontingent. Man får ikke nye medlemmer gratis, de medfører utgifter til agitasjon m. v. Hvorfor føles kontingenten så stor? Jo, fordi den innbetales så uregelmessig. For den som betaler sin kontingent regelmessig betyr 25 øre mere eller mindre ikke noget. Jeg har erfaring for at det ofte er de som tjener best som står i restanse og derfor har vanskeligheter med kontingenten. Kontingentspørsmålet er også spørsmålet om streikeunderstøttelsens størrelse. La oss spørre de som er ute i konflikt om de synes at understøttelsen er for stor? Jeg stemmer under tvil for mindretallets forslag. Helst vil jeg beholde kontingenten som den er idag, men når kravene er så sterke, bøier jeg mig for dem.

Martin Maalo: Jeg har i oppdrag av min forening å få kontingenten så langt ned som overhodet gjørlig. Det er riktig at vi må ha en kampkasse, men det er like viktig å ha midler. Jeg har den opfatning at de små avdelinger står og faller med de avgjørelser vi treffer her på landsmøtet i dette spørsmål. Det er kanskje vanskeligere for avdelingene å bringe balanse i kassen enn det er for forbundet. I Malm kan vi organisere flere, hvis vi får kontingentlettelse. Nu kan de ikke bli med fordi de ikke kan betale kontingenten. Det skal også betales kontingent til samorganisasjonen, hvilket også er noget nytt siden 1914. Å komme hjem med beskjed om en kontingent over kr. 1.60, alt inklusive, vil være døden for vår avdeling.

Det blev derefter enst vedtatt å ta middagspause fra kl. 12—14.

Eftermiddagsmøtet lørdag den 1 september.

Dirigent: *P. O. Moan.*

Sekretæren, *A. Selbo*, refererte protokollen, som blev godkjent uten bemerkninger.

Andragende.

Dirigenten refererte følgende andragende fra Marius Andersen:

„På grunn av nødvendige omstendigheter andrar undertegnede herved om tillatelse til å forlate landsmøtet i eftermiddag.“

Andragendet blev enstemmig innvilget.

Lovforandringer.

Man fortsatte behandlingen av kontingentspørsmålet.

Konrad Karlsen: Det er riktig som Chr. Henriksen sa, at den oppgave jeg fremla ikke var noget argument for mitt standpunkt. Jeg sa imidlertid ikke dette for at det skulde være noget argument for meg, men for å opplyse om grunnen til at kontingenten ikke kunde gå ned. Når det foreligger så mange krav om nedsettelse av kontingenten, så er det fordi medlemmene nu har vanskelig for å betale denne, og fordi den gjør det vanskelig å få nye medlemmer inn i organisasjonen. Dette siste vil utjevne for en del at vi nedsetter kontingenten. Det viktigste er imidlertid at vi har interesse av å få flere medlemmer inn i organisasjonen. Vi har for få medlemmer nu. Med hensyn til vanskelighetene med å administrere forbundet, vil jeg si at vi skal legge vekt på vårt andragende til Landsorganisasjonen. Vi må huske på Richard Hansens uttalelser ved landsmøtets åpning. Vi har rett til å regne med bidrag. Vi kan selvfølgelig ikke basere en konflikt ved anleggene på differansen mellom flertallets og mindretallets forslag. Jeg er av den opfatning, at i denne sak har medlemmene sagt greit og tydelig ifra, og vedtar vi ikke noget her, så har vi all grunn til å være bange for å komme hjem til medlemmene.

Hans Lund: Vi må ta i betraktning at medlemmene også må betale kontingent til foreningen, det stedlige styre og til samorganisasjonen. Vi har 25 øre til dette, og det er bare så vidt det balanserer. Jeg vil opta Granvin Jernbanearbeiderforenings forslag og som tillegg vil jeg foreslå at det trer i kraft fra 1 januar 1929. Jeg vil henstille til budgettkomiteén å foreslå en dato, fra hvilken det som vedtas skal tre i kraft.

Logavlen: Jeg tiltrer i alt vesentlig det som Konrad Karlsen har anført. Selv om jeg ikke hadde hatt noget mandat fra min forening i denne sak, så vilde alle de foreliggende forslag ha vært pekepinn nok for meg. Jeg representerer to foreninger som for alt vesentlig består av veiarbeidere, og det er klart at med det ansvar jeg har for disse må jeg stemme for den laveste kontingent som er forsvarlig å fastsette. Jeg kan stemme for flertallets innstilling.

Jakob Jensen: Når man skal fastsette kontingenten må man ta hensyn til forbundets økonomi og til medlemmenes betalingsevne. Betalingsevnen er ikke god for tiden, når medlemmene bare tjener 7—10 kroner dagen. De som går for 7 kroner har ikke evne til å betale stor kontingent. Kontingenten må ned, hvis man under disse omstendigheter skal få tilslutning til organisasjonen. Det vil gå et dagsverk hver måned til kontingenten.

Olaf Bjerke: De som spør om hvor stor kontingenten er, er de som vi strever for å få med i organisasjonen. De har ikke interesse for organisasjonen, men går inn i den kun for å skaffe sig personlig fordel. Vi har i flertallets forslag et brukbart agn til å få medlemmer på, men hvis vi får konflikt i nær fremtid, så er det oplagt at vi må ha ekstrakontingent, og da blir det spørsmål om hvordan medlemmene mottar den. Som regel blir ekstrakontingenter mottatt med ramaskrik, og vinningen går op i spinningen. Streikebidraget må nedsettes med minst 5 kroner, hvis man vedtar flertallets forslag, idet understøttelsen selvfølgelig må stå i nogenlunde forhold til hvad det betales i kontingent.

Bruffadt: Jeg står fritt i kontingentspørsmålet, men også vi er interessert i kontingentnedsettelse. I løpet av de tre år som er gått siden kontingenten blev fastsatt har lønningene gått ned flere ganger. Det er imidlertid bare 15 øres forskjell på flertallets og mindretallets forslag, — kan de 15 øre ha så meget å si for oss? Det blir 5 kroner på hver av oss om året, men for forbundet har det ualmindelig meget å si. Jeg vil slutte mig til mindretallets forslag. Kontingenten bør settes slik at vi får budgettet til å balansere.

Jakob Sæther: Vi må ta hensyn til de beveggrunner som har ført til alle disse forslag. Jeg kan iallfall ikke være med på å opprettholde en kontingent som medfører at medlemmene skvetter ut av organisasjonen.

Jens Martinsen: Jeg kan nevne navn på mange gamle organisasjonsfolk som har forlatt organisasjonen på grunn av kontingenten. Jeg må gå efter det mandat jeg har fått. Min forening har stemt for forslaget fra Ranumslettens Anleggsarbeiderforening og det samme har Rena Jernbanearbeiderforening gjort. Jeg tror at forbundet har like gode chanser for å kunne administrere med en liten som med en stor kontingent. I 1907 var kontingenten omtrent det som vi tjente pr. time. Nu er timelønnen omkring kr. 1.20, og det passer med det som er foreslått fra Ranumsletten. Jeg betviler at det er nødvendig å nedsette streikebidraget fordi om kontingenten settes ned. Det må ha noget å bety at vi får flere medlemmer.

Syvergaard: Jeg kom hit på landsmøtet med pålegg om å bidra til at kontingenten skulde ned med minst 50 øre. Jeg anbefaler flertallets forslag, idet anleggsarbeiderne ikke kan klare den nuværende kontingent lenger.

Jakob Hagen bemerket overfor en opplysning fra Jens Martinsen om hvordan man hadde måttet gå frem i en avdeling for å ordne kontingenten, at det som skjedde den gang var fullt lovlig.

Gottfred Isaksen: Den forening jeg tilhører har ikke innsendt

forslag, men pålagt mig å støtte Giken Grubearbeiderforenings forslag. Vi henholder oss til Gikens motivering. Jeg kan gå over til flertallets forslag

Lars Bergundhaugen tok et forslag som han hadde fremlagt tilbake.

Derpå gikk man til votering. Først blev Viktor Nordahls forslag forkastet mot 1 stemme og dernæst blev budgettkomiteéns mindretalls forslag forkastet mot en del stemmer, hvorpå flertallets innstilling blev vedtatt mot 6 stemmer.

Budgettkomiteéns innstilling om kontingenten for direkte medlemmer blev vedtatt mot 1 stemme.

Lovenes ikrafttreden og streikeunderstøttelsen.

Chr. Henriksen (budgettkomiteéns formann): Komiteén har tenkt å fremkomme med forslag om når lovene skal tre i kraft senere. Dette forslag vil også gjelde kontingenten. Vi har ennå ikke tatt stilling til streikeunderstøttelsen, idet vi fant at vi burde avvende landsmøtets fastsettelse av kontingentens størrelse.

Lønninger.

Fra budgettkomiteén forelå følgende innstilling vedrørende lønningene:

Lønningen for formann, næstformann og kasserer foreslåes satt til kr. 5500 pr. år
Bjerke og Henriksen stemmer for » 6000 - »
Tellepenger til kassereren foreslåes satt til kr. 400.00 pr. år.

Fra avdelingene forelå det i denne sak følgende forslag:

Fra avd. 21, Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening.

Lønn for fastlønnede tillitsmenn.

Formannen	kr. 5 500.00
Viceformannen	« 5 500.00
Kasserer	« 5 500.00

Fra avd. 37, Nansos Jernbanearbeiderforening.

Formannens og viceformannens lønn settes til kr. 5 500.00 og kassererens til kr. 4 500.00 + kr. 500.00 i tellepenger.

Kontorhjelpen opsies med vanlig opsigelsestid.

Arbeidstap settes til kr. 15.00 pr. dag og diet til kr. 10.00 pr. dag for de representanter som må overnatte utenfor hjemmet.

Diet innenbys settes til kr. 5.00 pr. dag.

Motivering:

Når vår forening foreslår tillitsmennenes lønninger redusert som ovenfor nevnt, må dette sees på bakgrunn av den økonomiske krise som overalt gjør sig gjeldende og ikke minst blandt anleggs- og grubearbeiderne som jo utgjør hovedbestanden av medlemmene innen vårt forbund.

Sammenlignet med den reduksjon disse arbeideres lønninger har vært gjenstand for i denne 3 års periode mener vi at den foreslåtte reduksjon er fullt forsvarlig, og den foreslåtte lønn fullt tilstrekkelig til våre tillitsmenn.

Når vår forening videre foresår kontorhjelpen opsagt, mener vi at denne er helt overflødig nu efter at den industrielle omlegning er tilendebragt.

Fra avd. 28, Rena Jernbanearbeiderforening.

Formann og kasserer årlig lønn kr. 4 000.00, tellepenger kr. 500.00, kontorhjelp kr. 2 000.00.

Motivering:

Da forbundets medlemmer står på en lønn rundt kr. 2 500.00 finner vi at våre tillitsmenn godt kan klare sig med den foreslåtte lønn.

Fra avd. 2, Ranumslettens Anleggsarbeiderforening.

Lønningen for de faste funksjonærer i forbundet senkes fra kr. til kr. 5 000.00 pr. år.

Motivering:

Skal man kunne senke kontingenten er det en bydende nødvendighet å senke administrasjonen i den utstrekning som er forsvarlig efter de arbeidsforhold som medlemmene idag er stillet i. En videre motivering vil bli foretatt av de forskjellige forslag på landsmøtet.

Fra avd. 75, Giken Grubearbeiderforening.

Samtlige lønninger reduseres til maksimum kr. 5 000.00 for forbundets fastlønnede ledelse, og at lønningene gjøres regulerbare i henhold til forbundets øvrige medlemmer med hensyn til fall og stigning i arbeidslønningene (indeksregulering). Samt at dietgodtgjørelse reduseres til kr. 10.00 og dagpengene til kr. 15.00. Samtidig at leiet hjelp til forbundets kontor innskrenkes mest mulig.

Motivering:

Når den årlige lønn er foreslått maksimum kr. 5 000.00 er det på det nærmeste i flukt med den reduksjon som medlemmenes lønninger har vært gjenstand for og finner at kr. 5 000.00 som foreslått er fullt forsvarlig, når den økonomiske situasjon for forbundet og dets medlemmer tas til overveielse.

Avd. 35, Herefoss Anleggsarbeiderforening

foreslår at forbundets landsmøte fastsetter lønningene for forbundets funksjonærer samt for dem som utfører lønnet arbeide for forbundet bygget på den til enhver tid værende gjennomsnittsførtjeneste blandt forbundets medlemmer + 20 procents tillegg.

Fra avd. 26, Rena Jernbanearbeiderforening.

Alle poster under lønninger fordres redusert mest mulig. Avishold fordres sløifet.

Fra avd. 73, Jakobsbakkens Grubearbeiderforening.

Da det viser sig at enkelte medlemmer med de nuværende reduserte lønninger har vanskelig for å greie sine forpliktelser til organisasjonen, finner vi at det er landsmøtets plikt å foreta de besparelser og forandringer som er påkrevet for å lette medlemmenes og forbundets utgifter.

Karl Nilsen: Jeg støtter forslaget om 5500 kroner, idet når kontingenten går ned, så må også lønningene gå ned.

Formannen: Jeg er fullt på det rene med at representantene finner det opsigtsvekkende at jeg forlanger ordet om dette spørsmål efter at jeg er innstillet til gjenvalg. Jeg vil ikke mele min egen kake, men jeg vil si at jeg har sett på tillitsmennenes lønninger som et barometer på hvilken verdi man legger på det arbeide de lønnede tillitsmenn utfører. Det har i organisasjonen festnet sig den opfatning at man bør holde lønnsnivået også for denne gruppe av

arbeidere så lik som mulig. Dette har vært fulgt i flere år. Nu er stillingen den, at de som har lønn innen Norsk Arbeidsmandsforbund har 7000 kroner året, idet hovedstyret i perioden har redusert lønnen med 500 kroner fra 7500. Differansen mellom 7000 og 5500 kroner representerer 22 procents reduksjon med én gang. Etter forslaget om 6000 kroner vil reduksjonen bli noget mindre, men den blir dog en syvendedel også i dette tilfelle. Hvorvidt dette kan sies å være en passende reduksjon skal jeg ikke uttale mig om. Fra den tid man var på toppen representerer flertallets forslag en reduksjon på 45 procent. Etter Henriksens forslag blir den 40 pct. Etter de opplysninger jeg har fått er det ikke nogen tillitsmann i fagorganisasjonen som har fått større lønnsreduksjon enn at den dekkes meget godt av 40 procent.

Chr. Henriksen: De lønninger vi har foreslått er fremkommet i henhold til den kontingent vi har fastsatt. De lønninger som for tiden gjelder for tillitsmenn i fagorganisasjonen, som nylig har fått sine lønninger regulert, er i Kjemisk Forbund 7500, i Tekstilforbundet 6000, i Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbundet 6800, i Papirindustriarbeiderforbundet 6800 og i Bygningsarbeiderforbundet 6000 kroner. Etter delte fant Bjerke og jeg at 6000 kroner var passende. Det får imidlertid bli landsmøtets sak å avgjøre hvad som er rett og riktig.

Karl Nilsen: Da vi behandlet dagsordenen til landsmøtet tok vi særskilt hensyn til kontingenten og utgiftene. Jeg har ikke bundet mandat når det gjelder lønningene, men når man skal minske utgiftene, så må også lønningene ned.

Jubskaas: Jeg vil bare understreke hvad Chr. Henriksen har sagt. Flertallet har fastsatt lønningene i forhold til kontingenten og vi mener at også tillitsmennene får spenne livremmen litt inn nu. Lønningene skulde etter dette ligge 40 pct. over hvad vi tjener på arbeidsplassen. Forslaget ligger på høide med, det høieste som er foreslått fra avdelingene.

Jakob Hagen: Ranumsletten Anleggsarbeiderforening har foreslått 5000 kroner og jeg optar dette forslag. På arbeidsplassen tjener vi nu 3200 kroner om året og vi finner da at det må gå an for de fastlønnede tillitsmenn å greie sig med lønninger som ligger 60 pct. over arbeidsplassens lønninger.

Olaf Bjerke: Når man tar i betraktning at det på forrige landsmøte blev fastsatt 7500 kroner, så betyr Henriksen og mitt forslag en reduksjon på 1500 kroner eller 20 pct., og det synes jeg skulde være nok i dette tilfelle. Det var sammenheng mellom dette forslag og vårt forslag angående kontingenten, men fordi om ikke vårt forslag til kontingent blev vedtatt, så kan vi ikke være med på å straffe tillitsmennene på pungen på denne måte. Jeg tror ikke det er overensstemmende med Norsk Arbeidsmandsforbunds tradisjoner å gå i spissen med lønnsreduksjoner for tillitsmennene. Jeg anbefaler derfor det forslag Henriksen og jeg har fremsatt.

Albert Karlsen: Det er en kjedelig situasjon dette at man den ene dag skal sitte i forhandlinger med arbeidsgiverne og søke å

hindre lønnsnedslag, og så den næste dag på landsmøtet trykke lønningene ned for våre egne tillitsmenn. Vi må imidlertid i første rekke se på forbundets økonomi og etter den kontingent som nu er fastsatt, så gir den oss ikke råd til å gå lenger enn det som er foreslått. Vi må ta reduksjonene over hele linjen.

Jens Martinsen: Jeg har tvunget mandat til å opta forslaget fra Ranumsletten. Gjennomsnittslønnen for anleggsarbeide ligger nu på 3000 kroner, personlig tror jeg ikke det er så høit. Vi er selvfølgelig opmerksom på at det er dyrere å leve i Oslo, men de 66 pct. høiere lønn skulde være dekning for det.

Daniel Berg: Vi har også et forslag om 5000 kroner. Det føles tungt å gå til en reduksjon på 1500 kroner, men 5000 kroner skulde være en forsvarlig lønn i disse tider. I budgетtkomitéen behandlet vi også spørsmålet om at lønningene skulde gjøres regulert, således som foreslått fra Giken Grubearbeiderforening. Etter min mening må det være lettere for tillitsmennene å få lønningene regulert, så man ikke får nedslagene så voldsomme som man nu gjør. Jeg optar forslag om en sådan regulering som foreslått av Giken grubearbeiderforening.

Man gikk nu over til votering om lønsspørsmålet.

Budgетtkomitéens mindretalls forslag blev forkastet mot 8 stemmer, og ved alternativ votering mellom flertallet innstilling om 5500 kroner og forslaget fra Ranumsletten om 5000 kroner, blev innstillingen vedtatt mot 11 stemmer som avgaves for Ranumslettens forslag.

Derpå optokes tellepengene.

Løgavlen: Jeg finner ikke nogen linje i det å sette tellepengene så høit i forhold til lønnen. Jeg er tilbøielig til å mene at her må det større reduksjon til, så jeg optar forslag om 200 kroner i tellepenger.

Jubskaas: Det er ikke riktig å sette tellepengene i forbindelse med lønnen. Tellepengene er nedsatt fordi det nu går mindre penger gjennom forbundet enn tidligere.

Karl Nilsen: Tellepenger er ikke lønn. Jeg synes at de kan stå i 500 kroner.

Løgavlen: Ahlstrand teller ikke bort nogen kroner, så dette blir ekstra lønn til ham for at han har tallet riktig.

Hans Paulsen: Jeg kan ikke forstå at Løgavlen optar diskusjon om dette. Jeg synes det er småligheter. Jeg anbefaler innstillingen.

Jubskaas: Hvis det er slik at Løgavlen er sikker på at Ahlstrand ikke teller feil, så skulde han ha foreslått posten strøket.

Innstillingen blev vedtatt mot 2 stemmer.

Giken Grubearbeiderforenings forslag om reguleringsbestemmelse blev efter en bemerkning av *Chr. Henriksen* forkastet med stort flertall.

Kontorhjelp.

Budgettkomiteén innstillet:

Komiteén foreslår opført kr. 5 000.00 pr. år til kontorhjelp.
Det er da forutsetningen at kontordamen ved kassakontoret opsies.»

Chr. Henriksen: Det er vår forutsetning at damen på kassakontoret opsies. Det blir forretningsutvalgets eller hovedstyrets sak å fastsette lønnen her. Vi har opført et beløp så rummelig, at hvis det blir bruk for ekstrahjelp, så skal det være midler til det.

Innstillingen blev enstemmig vedtatt.

Pensjoner.

Budgettkomiteén innstillet:

«Pensjonen til Hans Berntsen foreslås satt til kr. 3 200.00 pr. år.

Innstillingen blev enstemmig vedtatt.

Diét og arbeidstap.

Der var innsendt følgende forslag:

Fra avd. 70, Sandnes Arbeiderforening.

Daglønningen til hovedstyremedlemmer og representanter til landsmøtene fastsettes således: Daglønn pr. arbeidsdag kr. 13.00. Dietgodtgjørelse innbefattet søn- og helligdager kr. 12.00 pr. dag.

Disse beløp må ikke overskrides før landsmøtet fatter andre bestemmelser. Dog er det anledning for hovedstyret til å nedsette beløpet ytterligere.

Motivering:

På grunn av nedgangstiden og fall i arbeidsfortjenesten mener vi at den her foreslåtte diét og daglønn står i rimelig forhold til tiden. F. eks. en stor del av arbeiderne tjener høist kr. 10.00 pr. dag til sig og sin familie. De fleste ligger under nevnte lønnsnivå.

Det er også uberettiget at representantene på landsmøtene selv skal bestemme sin diét og daglønn, står heller ikke i kontakt med vår tidsopfatning og virker helt uheldig for organisasjonen i sin almindelighet.

Vi mener også at det bør gis hovedstyret anledning til ytterligere å senke beløpet, hvis det uten skade for forbundet kan skje, inntil neste landsmøte fatter andre bestemmelser i sakens anledning.

Fra avd. 35, Herefoss Anleggsarbeiderforening.

Dietgodtgjørelsen fastsettes til kr. 8.00 pr. dag, hvorimot ingen dietgodtgjørelse betales for virke innen opholdskommunen for vedkommende tillitsmann eller funksjonær.

Fra avd. 28, Rena Jernbanearbeiderforening.

Dietgodtgjørelse blir å utbetale representanter og utsendinger samt til de fastlønnede på reiser utenbys med kr. 6.00 pr. døgn. Tapt arbeidsfortjeneste med kr. 14.00 pr. dag.

Motivering:

Vi forutsetter at losji og reiseutgifter blir å utbetale etter regning. Samtidig anser vi innenbys dietgodtgjørelse overflødig.

Fra avd. 2, Ranumslettens Anleggsarbeiderforening.

Ubetaling for diét og tapt arbeidsfortjeneste.

Den nuværende diét senkes fra kr. 00.00 til kr. 15.00 pr. døgn. Tapt arbeidsfortjeneste senkes fra kr. 00.00 til kr. 12.00 pr. dag.

Fra avd. 21, Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening.

Dietgodtgjørelse og tapt arbeidsfortjeneste.

Utenbys diét	kr. 15.00 pr. dag
Innenbys diét	« 5.00 —
Utenlandsdiét	« 20.00 —
Tapt arbeidsfortjeneste	« 15.00 —

Budgettkomiteén innstillet:

Diet og arbeidstap.

Utenbys diét foreslås satt til	kr. 15.00 pr. døgn
Arbeidstap	« 16.00 —
Innenbys diét	« 6.00 —
Utenlands diét	« 20.00 —

Bjerke og Nystad forbeholder sig å opta forslag på landsmøtet.

Olaf Bjerke fremsatte følgende forslag:

Tapt arbeidsfortjeneste . . .	kr. 15.00
Diét	„ 17.00
Innenbys diét	„ 7.00
Utenbys diét	„ 20.00

Daniel Berg: Jeg synes at flertallets innstilling er satt for høit. Når vi skal inn til Oslo en tur, så skal vi altså ha over 30 kroner. Vi må da tenke på dem som skal betale dette. Jeg synes at dette er for meget, så jeg vil foreslå at arbeidstap settes til 10 og diét til 15 kroner. Jeg greier mig med det.

Albert Karlsen: Det er vel nærmest en demonstrasjon å fremsette et nytt forslag, men jeg vil allikevel foreslå følgende:

Utenbys diét settes til kr. 14.00 pr. dag.	
Arbeidstap	„ 14.00 „ „
Innenbys diét	„ 5.00 „ „
Utenlands diét	„ 20.00 „ „

Når jeg ikke slår ned på utenlandsdiétten, så er det fordi våre representanter da ikke vil kunne føle sig sammen med andre representanter ute.

Karl Nilsen: Jeg er tilbøielig til å være med på Albert Karlens forslag.

Syvergaard: Jeg forbeholder mig å stemme for det laveste forslag som fremkommer på dette landsmøte.

Olaf Bjerke: Jeg går fra nederlag til nederlag i disse saker, men jeg har i budgettkomiteén hatt en bestemt linje og denne linje vil jeg forfølge. Jeg synes at 16 kroner i arbeidstap er vel høit. Derimot er jeg ikke så godt kjent at jeg kan snuse op de billigste stedene å bo og spise. Jeg tror ikke nogen kan legge sig op penger på det jeg foreslår.

Peder Nystad: Vi blev ikke enig i budgettkomiteén, idet forningene hadde innsendt så forskjellige forslag. Det har vært så megen snakk om dietgodtgjørelsen, at den bør nedsettes. Jeg optar derfor Sandnes' forslag om henholdsvis 13 og 12 kroner i arbeids-

tap og diét, men for de to næste poster går jeg over til flertallets innstilling. Jeg tror ikke nogen får tap når de får 25 kroner dagen.

Efter forslag av *Hans Paulsen* blev det nu satt strek.

Jubskaas: Min opfatning var den, at representantene ikke skulde reise til Oslo og ha tap på det. Det var mange standpunkter i komitéen, og innstillingen er fremkommet ved at nogen har måttet gi kjøp.

Bjerke: Jeg vil advare mot at det som vedtas her gjelder for dette landsmøte.

Jens Martinsen: Jeg er pålagt å arbeide for forslaget fra Sandnes. Når timelønnen på anleggene dreier sig om kr. 1.30, så er det uhørt å sette op en daglønn efter 2 kroner timen. Selv om vi er i Oslo, skal vi leve nogenlunde som vi må leve på arbeidsstedet.

Maalo: De som skal leve for 10 kroner dagen i Oslo, må ha slekt og venner som de kan bo hos. Man kan ikke forlange at representantene skal fly byen rundt for å finne det billigste sted. Det som er foreslått som erstatning for arbeidstap er litt høiere enn hvad vi tjener, men ikke så meget at det er noget å gjøre nummer av.

Dirigenten meddelte, at Daniel Berg ikke vilde opta forslaget fra Giken, men går over til forslaget fra Sandnes.

Ved voteringen blev Olaf Bjerkes forslag forkastet mot 3 stemmer. Budgettkomitéens flertallsinnstilling blev derefter vedtatt med 46 mot 22 stemmer.

Hjemstavnnsretten og arbeidsledigheten blandt anleggsarbeiderne.

Fra den nedsatte komité forelå følgende innstilling:

«Landsmøtet er enig i Norefjord Arbeiderforenings forslag. Alt anleggsarbeide bør fortrinsvis utføres av profesjonelle anleggsarbeidere. Det bør ikke tillates at disse settes utenfor til fordel for tilfeldige arbeidere, som søker beskjefte ved anlegg av den grunn at disse har hjemstavnnsrett i vedkommende kommune.

Staten må derfor gjennomføre så vel ved sine egne anlegg som ved konsesjoner, at anleggsarbeide fortrinnsvis skal utføres av profesjonelle anleggsarbeidere.

Kommunene må ikke — for å skaffe «nødsarbeide» for sine egne hjemstavnnsberettigede — ved sine egne anlegg eller ved annet offentlig eller privat anleggsarbeide sette profesjonelle anleggsarbeidere til side for andre, hjemstavnnsberettigede arbeidere.

Arbeiderklassens representanter i Stortinget og kommunestyrene opfordres til, hver i sin virksomhet å søke gjennomført disse retningslinjer.

Imidlertid finner landsmøtet at denne sak ikke helt kan løses uten at hele hjemstavnnsbegrepet bortfaller. Efter fattigloven skal nu den kommune hvor vedkommende opholder sig, utrede nødvendig fattigunderstøttelse, men har krav på å få godtgjort $\frac{2}{3}$ av denne hos vedkommende hjemstavnnskommune. Derfor har hjemstavnnskommunene sterk økonomisk interesse av å beskytte sine hjemstavnnsberettigede. Dette fører til misbruk av forskjellig art.

Dette bør ordnes på den måten, at Staten overtar hjemstavnnskommunens plikt til å erstatte opholdskommunen $\frac{2}{3}$ av fattigunderstøttelsen. Derved vil Staten overta $\frac{2}{3}$ av fattig understøttelsen i alle kommuner.

Derved bortfaller hele hjemstavnnsforholdet. Hjemstavnnskommunenes øko-

nomiske interesser i å beskytte hver sine hjemstavnnsberettigede bortfaller. De kommunale fattigveseners arbeide med å fastsette hjemstavnnsforholdet bortfaller og innkrevningen av refusjon forenkles.

Samtidig fordeles utgiftene til fattigunderstøttelsen over hele landet overensstemmende med de enkelte kommuners og skatteyderes økonomiske evne.

Landsmøtet vil derfor henstille til Stortinget å endre fattigloven slik at Staten overtar hjemstavnnskommunenes nuværende forpliktelser til å utrede $\frac{2}{3}$ av fattigunderstøttelsen.»

Konrad Karlsen: Det er ikke godt å få gjennomtenkt et slikt spørsmål, når man skal sitte og føre landsmøtets protokoll. Det var mange som gav sin tilslutning til tanken om at man skal få arbeiderrepresentantene til å føre arbeiderpolitikk istedetfor borgerlig kommunepolitikk. Vi har hatt advokat Emil Stang med oss i komitéen under denne saks behandling, og han sa at det nok kunde tenkes at Stortinget vilde kunne gå inn på disse spørsmål nu. Vi må være klar over at det er spørsmålet om hjemstavnnsretten som er roten til dette. Forholdet er jo nu det at kommunene produserer arbeidsledige for å få dem i arbeide til fortrensel for de profesjonelle anleggsarbeidere. Det gjelder å få ophevet kommunenes interesse på dette område. Av den grunn er det at vi fremkommer med dette om at Staten skal overta to tredjeparter av fattigunderstøttelsen. Når en mann nu kommer f. eks. til Rjukan, så har kommunen interesse av at han ikke får arbeide, men hvis vi kunde få denne linje gjennomført, så vilde opholdskommunen ha interesse av å skaffe enhver mann arbeide, som kommer innenfor kommunens område. Det er også litt i forslaget som tar sikte på arbeiderklassens representanter i kommunestyrene. Det er vel disse ting skrivelsen fra Norefjord tar sikte på.

Dirigenten: Representanten fra Norefjord har tatt sitt forslag tilbake og slutter sig til komitéens innstilling.

Chr. Henriksen: Jeg har intet å bemerke til innstillingen. Det er visst det eneste vi kan vedta i dette spørsmål. Vi må gjøre folk opmerksom på at det er et misforhold til stede her. Var det dog ikke bedre å bruke uttrykket arbeide istedetfor nødsarbeide?

Konrad Karlsen: Jo, jeg synes det er like godt at det bare står arbeide. Hvis de øvrige i komitéen går med på det, så kan jeg godt det.

Fossum, Selfors og Bergundhaugen tiltrådte denne forandring, hvorefter innstillingen blev enstemmig vedtatt.

Valgene.

På foranledning av valgkomitéens formann refererte dirigenten følgende skrivelse:

„Til Norsk Arbeidsmandsforbunds landsmøte.

Ved nærværende tillater jeg mig å meddele, at jeg ikke ønsker å bli gjenvalgt som næstformann.

Oslo 1 september 1928.

Ærbødigst

J. Eikefjord.“

Fra valgkomitéen forelå følgende innstilling:

Formann: Johs. M. P. Ødegaard.

Næstformann: Chr. Henriksen (innstillet av Løgavlen, Røttereng, Johansen og Simonsen).

— „ — Aasm. O. Selfors (innstillet av Daniel Berg og Marius Andersen).

— „ — Konr. Botten (innstillet av Jakob Hagen).

Kasserer: A. Ahlstrand.

Hovedstyret: Utenbys representanter: Nord-Norge, Kr. Moljord. Nordlandsbanen, Konrad Botten. Trøndelag, J. Tokstad. Sørlandsbanen, Alb. Karlsen. Vestlandsbanene, Magnus Magnussen. Grubene, Sør- og Vestl., Simon Simonsen. Veiarbeiderne, Ingv. Løgavlen. Kraftanleggene, Kr. Aarthun.

Suppleanter: 1. Ole Beck. 2. Jakob Hagen. 3. H. Jubskås. 4. A. Lie. 5. L. Bergundhaugen. 6. K. Bjørnstøl.

Forretningsutvalg: Hans Røste, Nils Bakken og Viktor Nordahl.

Suppleanter: 1. Karl Edvardsen. 2. Kristoffer Morken. 3. Godtfred Myhrvold.

Representanter til Landsorganisasjonens representantskap: Alb. Karlsen, Ingv. Løgavlen og A. Selbo.

Suppleanter: 1. Næstformannen. 2. S. Simonsen. 3. Hans Røste.

Revisjonsutvalget: Alfr. M. Nilsen, O. M. Johansen og A. Lien.

Suppleanter: 1. M. Bråthen. 2. O. Helgeneset.

O. M. Johansen: Dette er resultatet av valgkomitéens møisommelige arbeide. Det er mulig at vi ikke er nådd frem til det aller beste. Det er enstemmighet om gjenvalg av Ødegaard som formann, men med hensyn til valget av næstformann har det vært vanskelig å finne frem til en sterk innstilling, idet vi begynte arbeidet med et par kandidater hver av oss. Det var videre enstemmighet om at vi skulde bruke vår gamle kasserer. Med det kjennskap vi har hatt til våre folk, så har vi søkt å ta de gamle prøvede. Simon Simonsen skal representere grubearbeiderne på Sør- og Vestlandet og Løgavlen veiarbeiderne, som vi mener bør ha sin mann i hovedstyret. Likedan mener vi at arbeiderne ved kraftanleggene bør ha sin mann, og her er det en ny mann, nemlig Kristen Aarthun fra Sauda. Vi gjør de samme hensyn gjeldende ved oppstillingen av varamenn. Forretningsutvalget har det vært vanskelig å få i stand, men vi har foretatt samme oppstilling som før. Som nye menn har vi foreslått Nils Bakken fra Oslo og Nordahl fra Bærum. Dette har vi gjort for at man ikke skal kunne si at det er et avdelingsstyre, men et forbundsstyre. Dette mener vi skal bli et mobilt styre. Til Landsorganisasjonens representantskap innstiller vi tre mann som vi har rett til, og for revisjonsutvalget er det samme ordning som før med tre mann. Slik som revisjonsordningen ligger an må disse folk tas fra Oslo.

Efter forslag av *Konrad Botten*, som Liev støttet av flere, blev Johs. M. P. Ødegaard gjenvalgt med akklamasjon, hvorfor man straks gikk over til næstformannsalget.

N. A. Syvergaard: Jeg foreslår Alfred M. Nilsen valgt til næstformann. Det er en kraft som bør komme i betraktning nu.

Kristian Moljord: Jeg vil tillate mig å anbefale Aasmund Selfors. Han er en god organisasjonsmann som har strevet med forhandlinger og greid å holde sammen organisasjonen som få andre. Han har måttet optre på arbeidernes vegne i den grad at han er blitt forfulgt av myndighetene og trakassert. Han er i full overensstemmelse med de beslutninger vi har fattet.

Løgavlen: Når jeg er en av forslagsstillerne på Chr. Henriksen, så vil jeg få fremholde at det er klart at dette forslag er fremkommet efter nøie overveielse. Vi har veiet kandidatene mot hinannen. Det er ingen som vi ikke kunde bruke av dem som var foreslått, men det er jo sådan at man må ha en som er bedre enn de andre. Alle kjenner Henriksen. Det er vel ikke en organisert arbeider i Norge som ikke kjenner navnet, og tusener kjenner ham personlig. Han sitter i landets nasjonalforsamling, ennskjønt den side av hans virksomhet ikke er hans sterkeste. Da vi spurte ham om han vilde stille sig til næstformann, svarte han at han ikke passet til stortingsarbeidet. Han er opvokst i fagforeningsforhold. Helt fra Røros i 1901—1902 kjenner han fagforeningsforholdene. Han kom nemlig med da han var smågutt. Dette veier meget. Når Moljord inviterer landsmøtet til å se politisk på spørsmålet, så vil jeg spørre dere representanter av flertallet igår som er til stede: Har dere mandat til å se politisk på dette? Er dere ikke valgt hovedsakelig av arbeidere, som er medlemmer av Det norske Arbeiderparti? Jeg vil ikke bebreide dere for avgjørelsen igår, men det skal ikke lykkes å gjøre den til en politisk avgjørelse. Det er heller ingen politisk forskjell på forslagene. Det er saklige og ikke politiske hensyn som skal være avgjørende her. Så vil nogen spørre: Men er det riktig å ta Henriksen fra Stortinget, hvor han er anleggsarbeidernes spesielle talsmann? Til det kan jeg opplyse, at den varmann som eventuelt møter efter Henriksen vil kunne opta arbeidet efter ham godt. Jeg vil anbefale representantene å se nøkternt på disse forhold. Det må bli slutt på at det kunstige politiske skille skal være avgjørende. Det er intet å si på Konrad Bottens kandidatur, men jeg vil be om at det ikke må bli en politisk avgjørelse, for det vil være skadelig. Ved at Henriksen blir næstformann opprettholdes den likevekt at man har en grubearbeider og en anleggsarbeider som tillitsmenn.

Thv. Nilsen: Jeg hadde ikke tenkt å snakke om politikk men Løgavlen innbyr til det. Hvis dette skulde være politikk, så hadde ikke vi undlatt å stille motkandidat ved formannsalget, men vi fant at Ødegaard var best skikket til stillingen. Derfor stemte vi på ham. Selfors' faglige kvalifikasjoner er like så store som Henriksens. Vi mener at når man har vedtatt en bestemt linje som forbundet skal arbeide efter så skal man også sette inn i ledelsen folk som vil arbeide efter denne linje. Jeg betviler ikke riktigheten av at de fleste av medlemmene er medlemmer av Det norske Arbeiderparti, men de er allikevel klar over at man må gjennomføre disse klare linjer. Dette

er ikke noget politisk valg. Selfors er en dyktig organisasjonsmann og administrator, og står fullt på høide med Henriksen. Jeg vil derfor anbefale Selfors valgt.

Daniel Berg: Det har vært vanskelig å sitte i valgkomitéen i år, men når vi er kommet til enstemmig innstilling på alle de andre, så kan det ikke være politikk at det er dissens på et sted. Løgavlen skal ikke kunne si at jeg har sett politisk på dette. Når jeg har foreslått Selfors, så er det fordi jeg har kjennskap til det arbeide Selfors har utført i fagorganisasjonen og på det kommunale område. Han har stor tillit på sitt hjemsted i Ranen, og han har alltid greid å få sakerne frem til et godt resultat for arbeiderne. Vi kan ikke risikere å komme op i slike ting som vi har vært oppe i med den forrige næstformann.

Karl Nilsen: Det er vel ikke nogen som kan påvise at ikke også Henriksen gjør godt arbeide? Jeg har arbeidet sammen med Henriksen i Foldal i 1906, og jeg har også arbeidet sammen med Selfors. Jeg vil støtte forslaget på ham.

Syvergaard: Jeg foreslo Alfred M. Nilsen fordi han er en prøvet mann i organisasjonen og en arbeidskraft som det ikke er godt å finne maken til.

D. Isaksen: Når det er snakk om hvem som skal bli næstformann, så vil også jeg uttale mig, fordi jeg kjenner Selfors. Han er en meget dyktig mann, som har vist særskilt gode evner som administrator og kommunemann.

Moljord: Det er ikke politikk i det at jeg anbefaler Selfors. Det er kun ut fra det kjennskap jeg har til Selfors at jeg foreslår ham. Selfors har vært både grube- og anleggsarbeider, og jeg tror at forbundet vil tjene på å få ham til næstformann.

Olaf Bjerke: Jeg må gi alle fire kandidater min anerkjennelse som organisasjonsfolk. Når valgkomitéens flertall har måttet gå til det drastiske skritt å ta en mann som er i Stortinget, så vil jeg si at jeg vet ikke hvem som er best av de foreslåtte. Alle har visst sin fortid å se tilbake på. Jeg finner imidlertid å burde anbefale Konrad Botten.

Jakob Hagen: Jeg har tatt mitt standpunkt på grunn av den beslutning vi tidligere har fattet om at vi ikke skulde ansette folk som hadde faste stillinger. Selfors er ordfører i sin kommune. Man skal ikke berøve ham dette hverv. Konrad Botten, som jeg anbefaler, er fullt inne i såvel grube- som anleggsarbeide.

Ragnar Fossum: Hele denne innstilling er preget av det system som er gjeldende. Ved at det sittende hovedstyre utpeker valgkomitéens medlemmer, så kommer ikke det frem som burde komme frem. En valgkomité, nedsatt av landsmøtet selv, vilde stå mere fritt. Jeg føler mig ansvarsbynget. Jeg vil derfor bare si at jeg stemmer på Alfred M. Nilsen, for det er den største kraft vi har som vil kunne føre forbundet ut av det uføre det er kommet op i.

Løgavlen: Jeg vil rekke Moljord broderhånden på at det ikke skal være politikk i denne sak. Det er uundgåelig at det kommer frem mange rare argumenter, men når det stilles op den lære at

det å være ordfører og stortingsmann er lønnete stillinger, så må det være en brist tilstede. Det å være ordfører er arbeide og slit og ingen betaling. Det å være stortingsmann er heller ikke en stilling som man kan søke. Jeg kjenner stortingsmenn som er blitt økonomisk ødelagt på den jobben. Det er meningen at Henriksen skal få en stilling nu, hvis han blir valgt, men heller ikke dette er nogen funksjonærstilling. Alle de foreslåtte greier nok jobben, men jeg vil nevne at det veier sterkt at Henriksen er godt kjent i Stortinget og departementene som har med de sakene som interesserer oss å gjøre. Det kan også ordnes slik at næstformannen representerer oss i Stortinget, når anleggsarbeidernes saker er oppe der. Det veier også litt hvem som fører forhandlingene.

Hans Paulsen: Jeg må være enig med Fossum i hans uttalelser om at valgkomitéen er valgt av hovedstyret. Jeg kan ikke stemme på nogen av de tre som står på innstillingen. Jeg kan ikke forstå at Henriksen er så godt kjent på anleggene, det er bare her på Østlandet. Kan det være noget argument at han er godt kjent i Stortinget? Jeg går over til forslaget på Alfred M. Nilsen for han er en virkelig kraft. Det er han som har utført et virkelig positivt arbeide for anleggsarbeiderne. Han er en mann som vi kan søke veiledning og råd hos i de forskjellige spørsmål. Jeg tror at anleggsarbeiderne blir gla når vi kommer hjem med meddelelsen om at vi har fått vår gamle sekretær tilbake.

Jens Martinsen: Jeg vil støtte de to siste talere. Jeg støtter Alfred M. Nilsens valg. Jeg vil si at jeg har stått i opposisjon til Alfred M. Nilsen den gang han stod i opposisjon, men det var bare en liten personlig feide. Er det nogen som er kjent på anleggene, så er det Alfred M. Nilsen, og han er også den som har arbeidet best i Norsk Arbeidsmandsforbund.

Alfred M. Nilsen: Jeg finner at det er nødvendig at jeg tar ordet for å få en forenkling i denne sak. Det kan naturligvis være forskjellige ting som kunde friste mig til nu å motta valg innen Norsk Arbeidsmandsforbund. Vi har i de senere år hatt samling her i landet og det kunde sikkert ha sin betydning at man som en manifestasjon av dette mottok valg for å søke å rette på nogen av de dumheter som både jeg og andre har gjort tidligere. Men jeg kan dessverre ikke motta dette valg. Man kan si at man skal ta opgaven og heller ofre noget, men helt se bort fra sig selv det kan man ikke. Jeg vet hvad arbeide det er å være tillitsmann i Norsk Arbeidsmandsforbund. Når så dertil kommer at dere har fastsatt lønnsvilkårene slik at jeg i tilfelle måtte betale 1000 kroner om året for å være tillitsmann, så må jeg si at det har jeg ikke råd og anledning til.

Olaf Bjerke: Vi er klar over at ordførerhvervet ikke er lønnet. Hvis det ikke er lønn for å være stortingsmann, så blir det ikke fristende å være næstformann i Norsk Arbeidsmandsforbund, for der er lønnen ennu lavere enn stortingsmannsgasjen. Det er klart at Henriksen må søke permisjon og være borte fra Stortinget i tilfelle han blir valgt.

Simonsen: Valgkomitéen nevnte allerede ved debattens begynnelse at det hadde vært vanskelig å få istand innstillingen. Det har ikke vært nogen innstilling på forhånd. Inntil igår kveld var det 10—12 forslag på nestformann. Hvis man skulde komme med hver sitt forslag, så behøvet man ikke ha nogen valgkomité. Jeg fant det som min plikt å søke å samarbeide best mulig. Henriksen må sies å representere anleggsarbeiderne mere enn nogen av de andre som valgkomitéen bringer i forslag.

Valget foregikk skriftlig med det resultat, at Chr. Henriksen blev valgt til næstformann med 41 stemmer. Dernæst hadde Aasmund O. Selfors 21, Konrad Botten 8, Alfred M. Nilsen 4 og Løgavlen 1 stemme.

Til kasserer gjenvalgtes A. Ahlstrand ved akklamasjon.

Formannen: Det er en feil med hensyn til innstillingen vedrørende Landsorganisasjonens representantskap. Vi så etter i den gamle lovs regler, men på siste kongress blev det foretatt en endring i representasjonsreglene. Etter den gamle lov skulde vi i henhold til vårt medlemstall ha 3 representanter i representantskapet. Men etter de nye lover har vi ikke rett til mer enn 2 representanter.

Man gikk så over til valg av utenbys medlemmer av hovedstyret.

Dirigenten refererte en meddelelse fra valgkomitéen angående avdelingen på Herøya.

O. M. Johansen (valgkomitéens formann): Som dere kjenner til er Herøya Anleggsarbeiderforening en ny avdeling, som neppe kommer til å ha nogen lengere levedyktighet. Når arbeidet blir ferdig ved anlegget, kommer vel en del av de som nu arbeider der inn på fabrikkene og kommer da inn under andre forhold. Derfor kunde valgkomitéen ikke innvilge andragendet om at denne avdeling skulde få representant i hovedstyret.

Arthur Lie: Jeg synes det er merkelig at en mann som Aksel Selbo ikke er kommet med på innstillingen til hovedstyret. Jeg optar forslag på ham.

Thv. Nilsen: Jeg kan ikke forstå det resultat valgkomitéen er kommet til, når den sier at Herøya er en ny avdeling. Jeg er ikke så sikker på at avdelingen får så kort levetid. Anlegget skal jo utbygges i tre avdelinger. All rimelighet skulde vel tilsi at en avdeling som teller en tiendedel av forbundets medlemmer bør ha en representant i hovedstyret. Avdelingen innstiller Ole Heldal, som er en gammel kjent organisasjonsmann, og jeg foreslår ham valgt istedetfor Kristen Aarhun.

Simonsen: Det er et begrenset antall plasser som skal besettes. Jeg kan selvfølgelig ikke benekte riktigheten av det Nilsen nevnte, men vi hadde iallfall ikke tro på at avdelingen vilde få så lang levetid. Vi fant bare plass for en representant for kraftanleggenes arbeidere og vi fant det da mere riktig at Sauda og Vestlandet fikk den plassen. Vi må ta hensyn til distriktene. Røros har vært representert så lenge i hovedstyret, at vi fant at vi nu burde imøtekomme Løkkens anmodning om å få en mann i hovedstyret.

John L. Moen: Røros avdeling har hatt representant i hovedstyret helt siden forbundet blev stiftet, og jeg kan ikke forstå at man kaster en så gammel dyktig organisasjonsmann som Selbo. Jeg foreslår at han velges som representant for Trøndelagsdistriktet.

Johan Røttereng: Det er vel adgang til å skrive „De innstillede“?

Dirigenten: Jeg anbefaler at man tar sig tid til å skrive navnene denne gang.

Man gikk så til avstemningen, som foregikk skriftlig og fikk følgende utfall:

Valgt blev: Kristian Moljord med 70 stemmer, M. Magnussen med 63, Konrad Botten med 59, S. Simonsen med 59, Kristen Aarhun med 56, Ingv. Løgavlen med 55, Albert Karlsen med 50 og Johannes Togstad med 49 stemmer.

Dernæst hadde A. Selbo 25 stemmer, Ole Heldal 16, Ragnar Fossum 12, Aasmund Selfors 8, Arthur Lie 8, Martin Dyrseth, O. Hagen og Edv. Sjølander 5 stemmer hver, N. A. Syvergaard, Bjørnset og Hans Lund 3 stemmer hver, Kr. Karlsen 2 stemmer og Berg, Beck, Leifseth, Moen, Paulsen og Bergundhaugen 1 stemme hver.

Formiddagsmøtet søndag den 2 september.

Dirigent: *Kr. Moljord.*

Efterat det var foretatt navnoprop refererte sekretæren, *Konrad Karlsen*, protokollen som blev enstemmig godkjent.

K. de Jonges avskjed med landsmøtet.

Representanten for Det internasjonale Grov- og Fabrikkarbeiderforbund, *K. de Jonge*, bad nu om å få ta avskjed med landsmøtet. I sin avskjedstale, som blev oversatt av Alfred Madsen, uttalte han følgende:

— Jeg har nu vært en uke på dette landsmøte og må få lov å takke for den måte hvorpå jeg er blitt mottatt. Jeg håper at det har vært en gjensidig tilfredsstillelse for oss alle å stifte hverandres bekjentskap. Selv om jeg ikke har forstått alt som er sagt her på landsmøtet, så har jeg dog forstått den kameratskapets ånd som har behersket landsmøtets forhandlinger. Om den beslutning som er fattet om å oprette overenskomst med russerne vil medvirke til å fremme den internasjonale faglige enhet, kan det være tvil. Man streber efter enhet, men man må da regne med de forhold som er tilstede idag. Enhver interessert skal undersøke dette objektivt og være klar over at til tross for meningsforskjell i de enkelte spørsmål, så er det felles mål vi kjemper for arbeiderklassens frigjørelse. Vi er alle enig i at kampen må føres mot kapitalismen og for socialismen. I denne ånd vil jeg uttale ønsket: På gjensyn. Leve Norsk Arbeidsmandsforbund og den internasjonale enhet, hele verdens arbeiderklassens enhet. (Tilslutning og bifall.)

Formannen: Jeg vil på landsmøtets og forbundets vegne få rette en takk til Det internasjonale Fabrikkarbeiderforbunds representant for den tålmodighet han har vist ved å delta på landsmøtet alle disse dagene. Jeg håper at han må ha fått det inntrykk at det vi ønsker er samling og enhet i arbeiderklassens kamp, og vi har den tro, at det arbeide vi utfører heroppe skal medvirke til å løse dette store og viktige problem. Jeg vil be de Jonge om å ta med en hilsen til Det internasjonale Fabrikkarbeiderforbund. Vi anmoder om at denne hilsen må bli spredd til flest mulige. Det vi særlig vil ha knyttet til denne hilsen er at vi her i Norge ser det som den største oppgave nu å samle hele verdens arbeiderklasse til en ubrytelig enhet. (Bifall.)

Valgene.

Man gikk over til valg av varamenn for de utenbys medlemmer av hovedstyret. (Se innstillingen foran.)

Thv. Nilsen: Når Herøya ikke fikk representant i hovedstyret, så vil jeg foreslå Ole Heldal som første varamann og at Bjørnstøl går ut.

Jens Martinsen: Jeg foreslår Ragnar Fossum istedetfor J. Hagen. Jeg tenkte at jeg skulde fått Fossum inn i hovedstyret, men da var jeg for sen.

Valget fikk det utfall, at Arthur Lie blev valgt med 68 stemmer, H. J. Jubskaas med 67, Lars Bergundhaugen med 65, Ole Beck med 63, Karl Bjørnstøl med 58 og Ragnar Fossum med 43 stemmer.

Dernæst hadde J. Hagen 32, O. Heldal 18, A. Selbo 11, Aasmund Selfors 3 og Martin Dyrseth 2 stemmer, samt K. Karlsen, Martin Maalø, Moan, Lystad, Sjølander, Sæther, Berg, Lund, Hansen og Vatnan 1 stemme hver.

Bevilgning til agitasjonen.

Budgettkomiteén innstillet, at det til agitasjonen opføres 9000 kroner.

Albert Karlsen: Det er et stort spørsmål om ikke 9000 kroner er nokså lite i forhold til vår beslutning om agitasjonen blandt veiarbeiderne. Jeg vil presisere at dette skal være et minstebeløp som i tilfelle skal kunne overskrides.

Innstillingen blev enstemmig vedtatt.

Beslutningenes ikrafttreden.

Budgettkomiteén innstillet:

- „1. De nye bestemmelser om kontingenter, diet og arbeidstap trer i kraft fra 1 oktober 1928.
2. Kontorpersonalets og tillitsmennenes lønninger trer i kraft fra 1 januar 1929.

Ragnar Fossum: Jeg synes at dette landsmøte har stått i spare-tankens tegn, og hvis vi mener at de forslag vi har vedtatt er rett-

ferdige, så skal vi sette dem ut i praksis straks. Passer de 1ste oktober, så passer de også idag. Jeg foreslår at de nye bestemmelser for diet og tapt arbeidsfortjeneste skal tre i kraft fra og med dette landsmøte.

Budgettkomiteéns innstilling blev vedtatt med 34 mot 21 stemmer, som avgaves for Ragnar Fossums forslag.

Lovenes ikrafttreden.

Det blev enstemmig besluttet at de nye bestemmelser i lovene skal tre i kraft fra 1 januar 1929.

Tid og sted for neste landsmøte.

Formannen foreslog:

„Hovedstyret bemyndiges å fastsette tid og sted for neste landsmøte.“

Forslaget blev enstemmig vedtatt.

Lovforandringer.

Angående § 5, kontingentfrie medlemmer, forelå følgende forslag:

Fra avd. 44, Grubenets Arbeidsmannsforening.

Punkt 3 forandres slik:

De medlemmer som har fylt 50 år og opfylt alle sine forpliktelser til forbundet i minst 20 år, fritas for kontingent.

Fra avd. 23, Alens Grubearbeiderforening.

Punkt 3 får sålydende form:

Den som har fylt 50 år og opfylt alle sine forpliktelser til forbundet minst 15 år, fritas for kontingent. I sådanne tilfelle må medlemsboken innsendes til forbundets kontor og påføres bevidnelse herom.

Punkt 1 og 2 uforandret.

Motivering:

Når et medlem har oprettholdt sitt medlemsskap som foran nevnt tror vi at han bør fritas for kontingent til forbundet, når man tar hensyn til det slitende arbeide en grube- og anleggsarbeider har, så de fleste som er ansatt i disse industrier, må som oftest forlate dette arbeide omkring 50 år.

Fra avd. 134, Fiskumfoss Jernbanearbeiderforening.

Medlemmer som har et sammenhengende medlemsskap i forbundet av 20 år, fritas for kontingent ved sitt fylte 50 år.

Fra forretningsutvalget: De nuværende bestemmelser foreslås uforandret.

Budgettkomiteén innstillet: De nuværende bestemmelser bibeholdes.

Jens Martinsen: Forholdet er på anleggene det, at foreningene oppfatter dette derhen, at de kan la medlemmer som står i arbeide ordne sine bøker med 5-øres merker. Jeg sikter her til at vi må gjøre det slik at medlemmene skal selv betale merkene. Det går ikke an at en forening betaler for medlemmenes sløvhed. Det er for galt at medlemmer kan få ordnet sin bok med 5-øres merker, når

de står i arbeide. Vi må hevde at lovens bestemmelse om 4 og 8 uker skal overholdes. Medlemmene kan godt innbetale sin kontingent hver uke.

Dirigenten: O. O. Holden, Ålens Grubearbeiderforening, har fremsatt følgende forslag:

„Forslaget fra avd. 33 optas i sin helhet.“

P. O. Moan: Jeg vil på det innstendigste henstille til representantene ikke å opta nogen realitetsdebatt om dette. Reelt er forslaget forkastet.

Konrad Botten: For å rette litt på den hasardiøse fremstilling Jens Martinsen ga skal jeg få opplyse, at det var et gammelt medlem som blev ogsakt like før jul, og han søkte da foreningen om fristempler, mens han var ledig. Da så Jens Martinsen blev kasserer blev dette rapportert. Jeg fikk, da jeg blev formann for avdelingen, et brev fra Sven Klinge, og jeg fikk rapporten tilbake. Det Martinsen sier her er bare tøs og tull alt sammen.

Formannen: Det kan hende at det har vært en nokså sterk kritikk Martinsen kom med. Jeg kan opplyse at det er ikke så få slike andragender om å få ordne restanser med F-merker. Det har forretningsutvalget sakt konsekvent nei til. Dette var også tilfelle ved det som blev nevnt her. Vedkommende blev rapportert, men så fikk vi meddelelse fra foreningen om at det var en kurant sak. Jeg vil i denne forbindelse nevne at dere bør hjelpe medlemmene til å passe på å holde medlemsskapet i orden. Det kan være medlemsskap på 12—20 år som er gått i stykker ved dette. Forretningsutvalget har ikke lovhjemmel for å ordne denslags på den måten det søkes om det.

Adolf A. Lakseforsmo: Jeg synes det er rimelig at gamle medlemmer blir fritatt for kontingent. Jeg har formet et forslag som vil fremsette.

Dirigenten: Det er satt strek, så det går ikke an å opta nye forslag nu.

Jens Martinsen: I dette tilfelle var mannen reist fra stedet og hadde ikke betalt på henved to år. Da jeg var valgt til kasserer spurte jeg: Hva skal vi gjøre med slike restanser? Stryk dem svarte formannen. Jeg mener at det er en feil at foreningen ordner medlemsskapet for medlemmet. Jeg vil ikke finne mig i at man skal kunne skylde forbundet op til et års kontingent. Vi bør fatte beslutning om at man ikke får skylde mer enn 8 uker.

Budgettkomiteéns innstilling blev vedtatt mot 2 stemmer. Angående § 27, kontingentens innbetaling, forelå følgende forslag:

Fra avd. 4, Gjerstad Jernbanearbeiderforening.

Punkt 1. De fikserte beløp forandres til henholdsvis kr. 1.65 og kr. 0.90 pr. uke.

Fra avd. 83, Sanddøla Jernbanearbeiderforening.

Punkt 1, siste passus forandres til:

Dog må den ikke være under kr. 1.60 pr. medlem for heltbetalende og kr. 1.00 for halvtbetalende medlemmer.

Budgettkomiteén innstillet:

„Komiteén foreslår at denne § får sådan ordlyd efter første punktum:

Dog må den ikke gå under 1.50 pr. medlem for heltbetalende og kr. 0.85 for halvtbetalende medlemmer.“

Aksel Nygren: fremsatte følgende forslag:

„Punkt 1. De fikserte beløp forandres til henholdsvis kr. 1.65 og kr. 0.90 pr. uke.“

Albert Karlsen, Hans Paulsen, og Chr. Henriksen hadde ordet til bemerkninger.

Jubskaas: Den kontingent som før er vedtatt er kontingenten til forbundet. Dette berører et annet forhold, nemlig at det ikke er anledning for avdelingene å gå under kr. 1.50 pr. uke. Ved dette vil den del av kontingenten som går til foreningen bli minst 15 øre.

Nygren: Jeg går over til komiteéns forslag.

Jens Martinsen refererte de gjeldende bestemmelser og hevdet at det ikke går an å gi en korrekt rapport til hovedkassen hvis ikke disse bestemmelser overholdes.

Budgettkomiteéns innstilling blev enstemmig vedtatt.

Angående § 9, understøttelse under konflikter, forelå følgende forslag:

Fra avd. 34, Stord Arbeiderforening.

Punkt 2 forandres så det kommer til å lyde sådan:

Hvor det gjelder krav fra avdelingens side må de enkelte medlemmer for å være berettiget til understøttelse ha stått i forbundet i minst 16 uker før konflikten utbrudd.

Punkt 3 forandres, så det kommer til å lyde sådan:

Ved angrep fra arbeidsgiverens side er alle som er innmeldt i forbundet 8 uker før konflikten bryter ut, berettiget til bidrag efter den under punkt 1 nevnte skala.

Fra avd. 21, Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening.

Med de forandringer og nye punkter som foreslås, vil § 9 få følgende ordlyd:

§ 9. Understøttelse under konflikter.

1. Når en konflikt er innrapportert til forretningsutvalget, som i § 8, p. 1—4, foreskrevet, eller når en konflikt er godkjent av Landsorganisasjonen, har ethvert i konflikten deltagende medlem — for såvidt de til konflikten førelse nødvendige midler strekker til med den adgang forretningsutvalget har til å utskrive ekstrakontingent — rett til en ukentlig understøttelse efter følgende skala:

(Skalaen tjener kun som forholdstall, og kan forhøies eller nedsettes efter omstendighetene.)

Medlemmer med antall personer å forsørge:

	Sig selv	1	2	3	4	5	6	7	8
1/4 bet.	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	24.00	25.00	26.00	27.00
1/2 bet.	9.50	10.00	10.50	11.00	11.50	12.00	12.50	13.00	13.50

Efter 3 års medlemsskap forhøies bidraget med 10 pct. og efter 5 år med 20 pct., bygget på de nuværende grunnsatser.

2. Iverksettes en konflikt uten at det på forhånd er anmeldt til forretningsutvalget som i § 8, punkt 1—4, foreskrevet, og forbundet av den grunn

ikke har kunnet erholde Landsorganisasjonens økonomiske støtte til konflikten, har ethvert i konflikten deltagende medlem rett til den streikeunderstøttelse som for godkjente konflikter bestemt.

3. Hvor det gjelder krav fra avdelingens side må de enkelte medlemmer for å være berettiget til understøttelse ha stått i forbundet i minst 8 uker før konflikten utbrudd.
4. Ved angrep fra arbeidsgiverens side er alle som er innmeldt i forbundet før opsigelsen, berettiget til bidrag etter den under punkt 1 nevnte skala.
5. I de tilfelle arbeidsstansen varer utover en uke betales understøttelse for første streikeuke.
6. Familieforsørgere, som under en konflikt innkalles til militærtjeneste, utbetales vanlig streikeunderstøttelse så lenge konflikten varer.
7. Ved utbetaling av første streikebidrag fratrekkes alle kontingentrestanser.
8. Den i punkt 1 bestemte understøttelse gjelder også i de tilfelle, hvor medlemmene blir opsagt (boikottet) og trakassert av arbeidsgiverne på grunn av forsøk på å heve fortjenesten eller fremme forskjellige interesser for sig selv eller sine kamerater.

Bestemmelsen om hvem som er berettiget til understøttelse i slike tilfelle avgjøres av den stedlige forening med rett for den eller de medlemmer dette gjelder å innanke avgjørelsen til forbundsstyret og dette i tilfelle avgjør saken etter å ha erholdt full opplysning om den.

Forbundsstyret kan forhøie understøttelsen til familieforsørgere etter lengere arbeidsledighet av dem som ovenfor nevnt.

Fra avd. 83, Sanddøla Jernbanearbeiderforening.

1. Skalaen forandres til:

Medlemmer med antall personer å forsørge:									
Sig selv	1	2	3	4	5	6	7	8	
$\frac{1}{1}$ bet.	16.00	27.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	24.00
$\frac{1}{2}$ bet.	8.00	8.50	9.00	9.50	10.00	10.50	11.00	11.50	12.00

Fra avd. 73, Jakobsbakkens Grubearbeiderforening.

Medlemmer, som lar sin bok forfalle, men kommer foran en konflikt å søker om optagelse, må for å bli bidragsberettiget erlegge en mulkt inntil kr. 100.00. Sådanne mulkt kan fratrekkes streikebidraget.

Motivering:

Da det til stadighet viser sig at enkelte individer snylter på organisasjonen ved å løpe ut og inn etter og foran en konflikt, mener vi at adgang til at sådanne kan bli bidragsberettiget bør skjerpes betydelig mot hvad den nuværende lov gir uttrykk for.

Fra avd. 55, Lauvik Jernbanearbeiderforening.

Litra 4 forandres til å lyde:

Streikebidrag betales fra første streikedag, når streiken pågår i 2 uker og derover.

Motivering

angående kontingentnedsettelse og administrasjonsutgifter:

Under hensyntagen til den nu pågående økonomiske krise som arbeiderklassen er stedt i ved det veldige lønnstrykk og store arbeidsledighet må enhver forstå at utgiftene til administrasjon av vår organisasjon må bringes betraktelig ned for å lette byrdene for oss organiserte arbeidere. I samme forbindelse må vi få pointert nødvendigheten av reduksjon av de høieste lønninger innen forbundets ledelse. Disse bør stå i forhold til en annen arbeiders normallønn. Derved vilde kanskje flere fra den direkte arbeidsplass komme i betraktning ved valget av de fremstående tillitsmenn, som har hatt mere føling av den økonomiske påkjenning og i større utstrekning vilde varetta arbeidernes interesser.

Fra forretningsutvalget:

Ødegaard, Eikefjord, Løkkebø foreslår de nuværende bestemmelser bibeholdt, dog således at skalaen for understøttelsens størrelse endelig fastsettes etterat landsmøtet har truffet sin bestemmelse om kontingentens størrelse.

Røste og Granrud gir sin tilslutning til Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforenings forslag.

Budgettkomiteén innstillet:

Den nuværende ordlyd bibeholdes, dog med følgende forandring i skalaen for understøttelse:

Medlemmer med antall personer å forsørge:

Sig selv	1	2	3	4	5	6	7	8	
$\frac{1}{1}$ bet.	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	10.00	20.00	21.00	22.00
$\frac{1}{2}$ bet.	7.00	7.50	8.00	8.50	9.00	9.50	10.00	10.50	11.00

H. Jubskaas foreslo:

„Den i punkt 1 bestemte understøttelse gjelder også i de tilfeller, hvor medlemmene blir opsagt (boikottet) og trakassert av arbeidsgiverne på grunn av forsøk på å hevde fagorganisasjonens interesser.

Bestemmelsene om hvem som er berettiget til understøttelse i slike tilfelle avgjøres av forbundsstyret etter å ha innhentet den stedlige organisasjons uttalelse.

Forbundsstyret kan forhøie understøttelsen til familieforsørgere etter lengere arbeidsledighet av dem som ovenfor nevnt.“

Efter en bemerkning av *Jubskaas* uttalte *dirigenten*, at procenttillegget efter medlemsskap i organisasjonen vil bli oprettholdt.

Kristoffer Morken: Jeg optar punkt 8 i Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforenings forslag. Efter den debatt som er ført på landsmøtet og efter de beslutninger som er fattet skulde det jo være på sin plass å få dette inn i loven igjen. Såvidt jeg husker har det stått før.

Jubskaas: Slik som saken foreligger nu vil jeg bestemt advare mot dette forslag. Det vil føre til rene vilkårligheter om foreningene skulde avgjøre disse ting. Her dreier det sig om ting som kan fortolkes, og da kan jeg ikke gå med på at foreningene skal bestemme. Jeg vil i denne sak fremsette forslag hvorefter avgjørelsen treffes av forbundsledelsen.

Arthur Lie: Med hensyn til skalaen, så kan jeg gi komitéens forslag min fulle tilslutning, men det procentvise tillegg for 3 og 5 års medlemsskap synes jeg at vi skal komme bort fra. Den slags premiering vekker misnøie.

Thv. Nilsen: Jeg kan ikke være med på at vi skal springe helt fra 19 ned til 14 kroner. Derfor vil jeg opta forslaget fra Sanddøla. En nedsettelse på 3 kroner skulde svare til den kontingentnedsettelse som er foretatt.

Dirigenten: Jeg kan meddele at Morken er gått over til *Jubskaas* forslag.

Ved alternativ votering mellem Budgettkomiteéns og *Jubskaas* forslag blev *Jubskaas* forslag vedtatt med 38 mot 18 stemmer, som avgas for komitéens innstilling.

Det blev så votert over skalaens satser. Her blev budgетtkomitéens innstilling vedtatt mot 19 stemmer, som avgas for forslaget fra Sanddøla Jernbanearbeiderforening.

Til slutt blev et av Arthur Lie fremsatt forslag om at det prosentvise tillegg til understøttelsen efter 3 og 5 års forløp skulde utgå, forkastet med 32 mot 17 stemmer.

Valgene.

Valget av medlemmer av forretningsutvalget foregikk uten debatt. Valgt blev de innstillede: Hans Røste med 64 stemmer, Nils Bakken med 63 og Viktor Nordahl med 55 stemmer. Dernæst hadde Magnus Guldbakke, Kristoffer Morken, Edvardsen og Myrvold 4 stemmer hver, Alfred M. Nilsen 3 stemmer og en del andre 1 stemme hver.

Varamannsvalget foranlediget nogen bemerkninger.

Lars Løkkebø: Da Nordahl er valgt inn i forretningsutvalget i Bærum, så bør man også kunde finne en varamann fra Bærum for ham. Når man skal dele dette op slik, så bør man finne en av varamennene enten fra Bærum eller Lillestrøm, Dette er den daglige ledelse i forbundet, som har mere å si enn hovedstyret. Det er forretningsutvalget som fatter beslutning i de fleste saker og da tror jeg at man bør gardere sig mot at alle medlemmer her kommer fra en avdeling.

Hans Røste: Landsmøtet får avgjøre hvem som skal være varamenn. Varamennene tiltrer først når et medlem fratrer. I denne periode har ingen av varamennene rykket op.

Løkkebø: Det er riktig som Røste sier, men vi har ingen garanti for hvor lenge en mann lever eller om han ikke kan komme bort på annet arbeide.

Innstillingen blev vedtatt mot 1 stemme.

Da man kom til valg av medlemmer av Landsorganisasjonens representantskap gjorde *dirigenten* oppmerksom på at det bare skal velges 2 representanter. Valgkomitéen har endret sin innstilling og foreslår Albert Karlsen og Aksel Selbo som representanter med Chr. Henriksen og S. Simonsen som varamenn.

Arthur Lie: Jeg synes at forretningsutvalget bør bli representert med en mann, hvorfor jeg foreslår Hans Røste og A. Selbo.

Hans Paulsen: På grunn av lovene vil jeg foreslå Aksel Selbo og Ingv. Løgavlen, de er begge gamle organisasjonsfolk.

Valgt blev A. Selbo med 59 og I. Løgavlen med 37 stemmer. Dernæst hadde Albert Karlsen 28 og Hans Røste 26 stemmer.

Varamennene blev valgt enstemmig efter innstillingen.

Overensstemmende med valgkomitéens innstilling valgtes til medlemmer av revisjonsutvalget Alfred M. Nilsen, O. M. Johansen og A. Lien enstemmig, og til varamenn for disse M. Braaten og O. Helgeneset, likeledes enstemmig.

Bevilgning.

Mot 9 stemmer vedtokes et forslag fra *Chr. Henriksen* om å bevilge 50 kroner til hver av dirigentene og sekretærene.

Næstformannskiftet.

Enstemmig blev følgende forslag fra valgkomiteen vedtatt:

„Den nyvalgte næstformann tiltrer snarest mulig. Eikefjord ferdigbehandler de av ham påbegynte saker og har dermed avviklet sitt arbeide til forbundet. Eikefjord oppebærer lønn til årets utgang. Avviklingen av Eikefjords øvrige forhold til forbundet oversendes hovedstyret til avgjørelse.“

Landsmøtets avslutning.

Pristavakin (oversatt av Bergmann): Kamerater. Jeg vil få takke Norsk Arbeidsmandsforbunds landsmøte, dets dirigenter og sekretærer for den venlighet dere har vist overfor oss russiske representanter og jeg vil også få takke de øvrige utenlandske gjester som vi personlig har hatt stor glede av å være sammen med. Det har vært meget lærerikt å være sammen med dere alle og jeg vil uttale håpet om at vi også i fremtiden vil komme til å lære av hverandre i kampen for arbeiderklassen. Husk, at arbeiderklassens sak er den samme overalt: Kampen mot utbytterklassen. Arbeiderklassens største fiende er krigen. Vi håper at Norsk Arbeidsmandsforbund og den norske arbeiderklasse som én mann vil stå mot krigen. Det er mitt og den russiske arbeiderklassens ønske. Jeg takker dere ikke bare fra de 500 000 russiske grubearbeidere for de beslutninger dere har fattet, men på vegne av hele den russiske arbeiderklasse bringer vi dere takk. De russiske arbeideres ønske er at det bare skal være en arbeiderklasse. Jeg vil håpe at dere her har truffet de beste valg og at de som kommer inn i forretningsutvalg og hovedstyre vil gjøre alt de kan for å skape forståelse mellom arbeiderne hele verden over. Lenge leve den norske arbeiderklasse og den internasjonale enhet over hele verden. (Bifall.)

Jens Persson: Beste kamerater. Da vi nu skal slutte skal jeg få uttale en hjertelig takk for samværet. Det beste ved et slikt landsmøte er at man får med sig et godt inntrykk. Det har hvilet saklighet over forhandlingene og et verdig preg over hele landsmøtet. Og det skal nok vise sig at det vil føre til et godt arbeide i fremtiden for forbundet. Vi må nu anvende alle våre krefter for å bygge op en sterk organisasjon. Jeg håper at dette vil lykkes for det stolte Norsk Arbeidsmandsforbund, som har fattet så gode beslutninger. Jeg skal bringe med mig hilsener til Sverige. Takk. (Bifall.)

Hans Nielsen: Ærede landsmøte. Jeg vil også ha lov til på min kamerats og egne vegne å si en hjertelig takk for disse dager som vi har vært sammen. Det er således ved disse sammenkomster, at vi har litt å lære av hverandre, og litt å komme til forståelse om. I Danmark, som er et litet flatt land, har vi lett for å komme sam-

men. Derfor har våre anskuelser lett for å være noget annerledes enn de er her i Norge, hvor menneskene bor så langt fra hverandre. Vi forstår godt at anskuelser og opfatninger kan være noget annerledes. Derfor har det betydning for oss at vi kommer til forståelse og klarhet over det som særpreger de forskjellige nasjoner. Jeg vil videre få takke for det som dere har vist i den finske konflikt. Ved skjebnens samspill er Danmark blitt engasjert her. Vi har iverksatt blokade overfor de finske skiber, men justisministeren gav de finske sjøfolk anledning til å gå i land og ta det arbeide som de danske kamerater hadde nedlagt til støtte for sine finske kamerater. Vi har også iverksatt blokade av danske skiber som seiler på Finnland, men denne blokade blev unnerkjent av den faste voldgiftsrett. Etter denne dom måtte vi se oss om etter andre veier. Vi har gitt det første streikevarsel for arbeidet i danske havner, men har utsatt det annet varsel for å se om man ikke kunde komme til en forståelse, men det er ennå ikke lyktes. Vi kan vel samles i et felles arbeide for å gjennomføre den finske blokade, til gagn for de finske arbeidere. Det de finske arbeidere krever er gjennomførelsen av en kollektiv avtale. Det er et tilbakelagt stadium for oss, men en sak som må gjennomføres i Finnland. Det går ikke an at arbeidsgiverne i denne sak skal få bevis for at våre internasjonale forbindelser, når de settes i virksomhet ikke oppfyller det vi regner med. (Bifall.)

Halvard Olsen: Kamerater. Jeg skal på Jønssons, Nielsens og egne vegne takke for den anledning vi har hatt til å være til stede på landsmøtet. Arbeidet har ligget sådan an at jeg har vært nødt til å være meget borte og det er et skår i den glede som man har ved å være sammen. På et landsmøte vil det alltid være meningsforskjell og man kjemper så godt man kan ut fra det at det er det viktigste å få sine egne forslag vedtatt. Dette skjer fordi fagorganisasjonen er oss kjær og vi vil gjerne bidra til at den kan bli hvad den bør være: det kraftige våben i kampen mot uretten og arbeidsgiverne. Vi må alltid virke for at den skal bli stor og sterk. De beslutninger dere har fattet må vi håpe er et middel til at fagorganisasjonen må bli styrket. Klassekampen er ingen dans på roser, den er ingen marsj på asfalterte gater eller oparbeidede kongsveier. Klassekampen er idag et folk på vandring over steder, hvor det skal brytes nye veier og hvor man må kjempe sig frem. Det er en tung vandring for man har en tung bør å bære på. Det er mange som er utålmodige fordi de er unge og sterke. Men det er også mange som ikke er så sterke, og som derfor er nødt til å holde rast en gang i blandt. Det som må være vår oppgave er å innse nødvendigheten av at vi skal marsjere i følge, så det ikke blir brudd på vår linje. Vi må holde sammen under enhver omstendighet. Også de som er svakest må kunne orke å følge med. Dette er nødvendig for at vi skal kunne komme frem til det mål vi har satt oss, at frihet og samfundsmessighet skal råde. Jødefolket var i sin tid i fangenskap i Babylon. De blev unnertrykket og døde i massevis. Da stod det en profet frem blandt folket og profeterte oprør mot undertykkelsen. Men folket sa: Har vi ikke nok av døde ben? De vilde ikke følge

ham. Profeten gikk da til de døde ben og sa: Bli liv i de døde ben. Det blev liv i dem, men folket sa: Det mangler ånd. Kan du også skape ånd, så vil vi følge dig. Profeten gikk da ut til vinnen og den fyllte legemene med ånd. Vi har innen arbeiderklassen mange slike døde ben, som det tales om i denne legende. Det er nu deres oppgave å profetere for dem for å få liv i dem. Dere skal profetere ånd i disse legemer, den ånd som er den revolusjonære klassebevissthets ånd. Og dere skal da se at på samme måte som det gikk med de døde ben i Dødens dal skal det også gå her. Arbeiderne skal da bli sterke nok til å befri arbeiderklassen fra kapitalismens baby-lonske fangenskap. (Bifall.)

Chr. Henriksen: Kamerater! Dere har valgt mig til tillitsmann. Det er med en viss følelse jeg erkjenner dette. Jeg føler at det er ikke nogen lett oppgave, men i håpet om at vi også på dette landsmøte og også ved denne avgjørelse har truffet det rette valg, går jeg til oppgaven. Skal det imidlertid bli et fruktbringende arbeide, så må vi hver enkelt av oss ha tillit til oss selv og til organisasjonen. Det må i første rekke bli et godt samarbeide. I Norsk Arbeidsmandsforbund har det alltid vært vanskeligere oppgaver og situasjoner enn i andre organisasjoner. Innad har det også ofte meldt sig vanskelige spørsmål. Jeg minner om disse ting, som det ikke er hvert forbund som kommer op i, fordi det var efter alvorlige overveielser at jeg tok imot dette hverv. Når jeg videre gir avkall på det som mine kamerater i Østfold har valgt mig til, så er også det efter noie overveielser, idet mine interesser ligger fagorganisasjonen så meget nærmere. Jeg skal love å utføre mitt arbeide så godt som det overhodet lar sig gjøre for mig. Jeg håper at samarbeidet og tilliten må bli det beste. Er det uenighet, så la oss snakke sammen som kamerater om det. Vi skal samle tusener av dem som idag står utenfor. I denne oppgaven må dere alle ta del. Jeg vil håpe at de som har valgt mig på dette landsmøte fortsatt må bli av den opfatning, at det har vært til vårt felles beste. Takk for tilliten og samarbeidet i disse dager. Når vi strides, så er det for å finne frem til de beste beslutninger. De beslutninger som er fattet, er født i strid, men når vi har fattet våre beslutninger, så bøier vi oss for dem og legger selen til for å få det beste resultat. Jeg håper og tror at vi med tillit til hverandre skal kunne se tilbake på et fruktbringende resultat av de beslutninger vi har fattet på dette landsmøte. Hils alle kameratene hjemme! (Bifall.)

Johs. M. P. Ødegaard: Jeg vil først få rette et par ord til våre gjester fra utlandet og fra broderorganisasjonene her i landet. Vi vil, så hjertelig vi kan, takke for de gode ønsker som er uttalt til oss og for vårt forbund. Vi skal ialfall love, at med den evne vi har skal vi forsøke å gjøre mest mulig ut av det som vi nu står foran å ta fatt på. Jeg vil be alle gjester om å overbringe vårt forbunds hilsen til sine organisasjoner. Vi setter stor pris på at det skal komme tydelig frem, at et av de største ønsker vi har er arbeiderklassens forbrødring over den hele verden. Efter de uttalelser som er fremkommet fra våre utenlandske kamerater er det tydelig

tilkjennegitt at de samme ønsker råder hos dem. Når det samme ønske således er til stede, og vi forener oss i arbeidet, så har man grunn til å tro at målet skal nåes.

Kamerater! Vi har nu satt sammen i godt og vel en uke, og vi står i begrep med å avslutte forbundets 16. landsmøte. Vi kan vel da med all rett tillegge oss det at vi med stort alvor og interesse har drøftet de spørsmål som har vært oss forelagt. De har vært uttrykk for medlemmenes vilje, og man har pekt på det som skal tre i stedet for det som man hittil ikke har vært tilfreds med. Det har vært en saklig kritikk, og den har bare kunnet øve sin gavnlige innflydelse. Vi vil ta med oss de betraktninger og råd som vi har fått og som vi ser som uttrykk for medlemmenes mening. Det er en av de største oppgaver og hensikten med at man samles til generalforsamling, at man i fellesskap skal søke å rette på det som man mener er galt. Vi må imidlertid spørre oss: Hvordan har forholdene vært i dette land i de seneste 3—4 år. Jeg vil peke på et par omstendigheter som for Norsk Arbeidsmandsforbund har vært av avgjørende betydning. Landsorganisasjonens beslutning i 1923 om omlegning til industriforbund grep inn i det gamle Norsk Arbeidsmandsforbund med så kraftige tak, at det blev slitt sønder og sammen. Men det gikk op i sig selv igjen i en høiere enhet, utstyrt med erfaringer, for å utføre det arbeide som forestod. For forbundet som sådant har imidlertid dette hatt innflydelse. Forholdene som de har ligget an innenfor bergverksindustrien og anleggsvirksomheten er det ikke nødvendig å gjøre mer av nu enn bare å nevne det. Alle kjenner til at bergverkene er den industri som har lidd hardest under de økonomiske vanskeligheter i de senere år. Den slags forhold kan ikke løpe forbi uten å sette merke også i den organisasjon som ligger dem nærmest. Så har vi det som har vært til stede ved anleggsvirksomheten. Der har man jo selve Staten, som vi må bekjenne at også vi er en del av. Der har vi den sterkeste makt som finnes i noget land — statsmakten —, den har vi hatt å kjempe med, og som jeg har sagt tidligere, har interessen hos dem som har makten vært liten for å gjøre noget for det som var knyttet til anleggsarbeidernes interesser. Daglig i år etter år har de arbeidet for å gjøre forholdene verre og verre for anleggsarbeiderne. Det er disse kjennsgjæringer som foreligger, og når man tar i betraktning hvilke virkninger de nødvendigvis må øve, da tror jeg at det allikevel ikke har gått så værst. Det er på intet punkt sammenbrudd og katastrofe. Vi står ennu sammen side om side for å hevde Arbeidsmannsforbundets medlemmers interesser. Det er godt å forstå at det kan være misnøie blandt medlemmene og at misnøien kan gi sig forskjellige utslag, men hvis utslagene går i den retning at de skader organisasjonen, som er deres eneste verge i den kamp de har å føre, da er det ikke berettiget. Det er dog ikke organisasjonen som sådan og organisasjonens medlemmer som kan påta sig skylden for de misserable forhold som eksisterer på det økonomiske område, og det er der utgangspunktet for alle vanskelighetene ligger.

Det er av og til man synes at det er visse tegn som tyder på at det skal skje en forandring. Så snart man ser en optimistisk meddelelse så griper man den med den største interesse og man ser på den med håpet om at det skal inntre en liten lise i vanskelighetene. Men det går smått og det tærer på tålmodigheten. Vi gjør rett i å erkjenne at tempoet i forandringene går langsomt, men husk at organisasjonen må ikke lide for det. Den må vi alltid søke å verne om for den er den største støtte vi har i vanskelighetene. De beslutninger som landsmøtet har fattet er et ledd i de bestrevelser som også vi deltar vi for å skape et bedre samfund. Det er en ting som vi må erkjenne er en mangel, og det er at forståelsen av organisasjonens nødvendighet ikke er så sterkt tilstede at vi kan si at den er almindelig blandt de brede arbeidermasser. Derfor vil vi gjøre alt vi evner for å skape den situasjon at nu er forståelsen tilstede. Vi har rett og plikt til å gjøre de som nu står utenfor organisasjonen organisert. Vi vil be dem om bistand i vår kamp og med tillitsfullt samarbeide her føler jeg mig forvisset om at det skal lykkes oss å komme fremover, så vi neste gang vi møtes skal kunne peke på faktiske forandringer i den situasjon som foreligger idag. Det valg som dette landsmøte har foretatt må også sees som et uttrykk for at man har tillit og tro til fremtiden, og man har vel rett til å gå ut fra den ting at de som er valgt til tillitsmenn og til medlemmer i de ansvarlige institusjoner står der som uttrykk for et tillitsforhold. Jeg vil rette en personlig takk til landsmøtet for den tillit som er vist mig ved gjenvalget. Når det i år er 15 år siden jeg begynte som tillitsmann i Norsk Arbeidsmandsforbund, vil jeg gjenta hvad jeg så dengang jeg blev valgt. Jeg var en beskjeden ung mann dengang. Hvad jeg evner skal jeg gjøre og fremforalt vil jeg at dere skal vite at jeg er ærlig mot arbeiderklassen. Det var det jeg dengang sa, og det mener jeg fremdeles.

Valgene har medført store forandringer i det forrige styre. Det er 6 medlemmer av det forrige forretningsutvalg og hovedstyre som ikke blir med igjen. De 6 er Jakob Eikefjord, Anton Granrud, Lars Løkkebø, Konrad Karlsen, Aksel Selbo og H. J. Jubskaas. Samarbeidet i såvel forretningsutvalget som hovedstyret har vært godt og samarbeidet med mig personlig har jeg hatt inntrykk av har vært det beste. Jeg har ingen ting å klage over. Jeg håper at vi alle sandrektig skal møtes i samarbeide for den sak vi kjemper for. Det er smertefullt å skilles fra min gamle arbeidskamerat Jakob Eikefjord. Et samarbeide som har strukket sig mellem 10 år kan selvsagt ikke opføre uten smerte. Vi har all grunn til å takke Eikefjord for det arbeide han har nedlagt i forbundet, og vi har også alle den plikt å ønske ham og bidra til at han får en lykkelig fremtid. Jeg får derfor tillate mig å uttale at jeg har landsmøtets samtykke og billigelse til å overbringe ham landsmøtets spesielle takk og hilsen. (Bifall).

Det nye forretningsutvalgs og hovedstyres medlemmer er så kjente folk at det ikke er nødvendig for mig å presentere hver enkelt. Jeg skal kun ønske dem velkommen i arbeidet, og jeg tror

jeg tør si at de skal få arbeide. Uten forkleinelse for nogen vil jeg ønske Chr. Henriksen velkommen til arbeidet. Det er et underlig tilfelle, at den som nu er formann og nestformann i vårt forbund er begge født på den vidunderlige plett, bergstaden Røros. Forbundets fremtidge skjebne avhenger ikke bare av tillitsmennene og styret. Den avhenger like meget av de enkelte medlemmer og her har vi alle den samme plikt til å yde hvad vi evner. Dersom alle gjør det er jeg ikke et øieblikk i tvil om, at vi når vi står på vårt neste landsmøte så skal vi kunne se tilbake på vårt arbeide med glede og kunne se fremtiden mere fortrøstningsfullt i møte enn vi gjør idag.

Jeg takker dirigenter og sekretærer for det arbeide de har hatt i disse dager. Det var ikke mer enn rett og rimelig at landsmøtet ga dem en drikkeskilling. Jeg vil også takke representantene for samarbeidet og samværet og vil be hver eneste en om å ta med sig tillitsmennenes, forretningsutvalgets og hovedstyrets beste hilsen. Jeg vil uttale at det er intet vi mere ønsker enn at det skal være det beste samarbeide og vi skal på vår side så godt vi kan bidra til at så skal skje. Hjelp oss i arbeidet og jeg antar at vi kan bli tilfretse alle. Vi ønsker selvsagt alle vårt gamle og erverdige forbund en god og frugtbringende fremtid. Men vi ønsker også at det må bli utført et godt og fruktbringende arbeide i retning av å samle hele det store verdensproletariat, og jeg kan ikke finne nogen bedre måte å understreke dette ønske på enn at vi alle reiser oss og synger første vers av Internasjonalesen.

Kraftig bifall, hvorpå forsamlingen reiste sig og istemte Internasjonalesen.

Sekretæren, *Aasmund Selfors*, refererte nu protokollen, som blev godkjent efter en bemerkning av J. L. Moen. Efter at *formannen* hadde gitt opplysning om forhandlingsmøte for statens anlegg og innkalt hovedstyret til møte blev Norsk Arbeidsmandsforbunds 16 landsmøte erklært hevet.

Landsmøtets vedtatte beslutninger.

Trakasseringsfond.

Landsmøtet henstiller til Landsorganisasjonen å utrede spørsmålet om opprettelse av et fond til støtte for medlemmer der trakasseres fra sitt arbeide i organisasjonen i likhet med det nu opprettede justisfond.

Bevilgning til J. Opdals enke.

Landsmøtet bevilger J. Opdals enke kr. 200.00, som av avd. 28 ansøkt. Bevilgningen skal selvsagt ikke medføre konsekvenser for fremtiden.

Rettsforfølgningene mot arbeidernes tillitsmenn i Finland.

„Norsk Arbeidsmandsforbunds landsmøte vil på det kraftigste protestere mot de rettsforfølgninger som nu foregår i Aabo mot en stor del av arbeidernes tillitsmenn i Finland. Vi er fullt på det rene med at disse rettsforfølgelser er satt igang fordi de anklagede har varetatt arbeidernes interesser, først og fremst ved å søke å gjenopbygge de finske arbeideres kamporganisasjoner. Da dette ikke bare er et nasjonalt, men også et internasjonalt spørsmål, er disse rettsforfølgelser et slag rettet mot den internasjonale arbeiderklasse.

Vi stiller oss fullt solidarisk med våre fengslede finske kamerater og krever at de blir satt i frihet.“

Rettsforfølgningene efter bygningskonflikten.

„Norsk Arbeidsmandsforbunds landsmøte vil nedlegge en kraftig protest i anledning av regjeringens avslag på Landsorganisasjonens henstilling om å innstille de rettsforfølgelser som er opstått ved bygningskonflikten. Det vil aldri kunne lykkes å få gjort det til en forbrytelse å yde solidaritet, og disse rettsforfølgelser foregår derfor stikk i strid med almindelige menneskers rettsbevissthet. Vi kan derfor kun betrakte disse rettsforfølgelser som en hevnaakt fra regjeringens side.“

„Videre vil landsmøtet på det innstendigste henstille til Landsorganisasjonen om å gjøre hvad som gjøres kan for å stanse borgerskapets forfølgelser av de organiserte arbeidere.“

Overenskomstforholdet ved Store Norske Spitsbergen kullkompani.

„Landsmøtet kan ikke vedta hovedstyrets forslag, men uttaler at arbeiderne ved Svalbard må gis anledning til å opprettholde sin selvbestemmelsesrett i dette spørsmål.“

Ekstraarbeiderne i Drammens distrikt.

„I tilslutning til det som i den siste tid er foretatt fra forbundets side for å få organisert etter- og ekstraarbeiderne ved statsbanerne for derved å kunne få gjennomført lønnsforbedringer for disse, pålegges det nye forretningsutvalg å opta fortsatt forhandling for ordning av disse arbeideres lønninger i Drammens distrikt.“

Malm-konflikten.

„Revisjonsutvalgets bemerkning tas til etterretning. Skrivelsen fra N. S. F gir ikke anledning til nogen forføining fra landsmøtets side.“

Revisjonsutvalgets bemerkninger.

„Revisjonsutvalgets bemerkninger forelegges hovedstyret til uttalelse ved de årlig innkalte hovedstyremøter.“

Organiseringen av veiarbeiderne.

„Den av landsmøtet nedsatte komité for å fremkomme med forslag om hvorledes agitasjonen blandt veiarbeiderne skal føres, har etter konferanse med formannen i Norsk Skog- og Landarbeiderforbund og Landsorganisasjonens representant, Alfred Madsen, funnet å ville foreslå følgende:

Idet landsmøtet fastslår nødvendigheten av en effektiv faglig agitasjon, må det samtidig optas arbeide for å få gjennomført ensartede ferie-, lønns- og arbeidsvilkår for veiarbeiderne.

I overensstemmelse hermed bemyndiges hovedstyret å anvende de midler som er nødvendig for å drive en planmessig agitasjon for organisering av de veiarbeidere, som driver veiarbeide som hovederhverv, i tilslutning til Norsk Arbeidsmandsforbund.

Forretningsutvalget innhenter oppgaver fra de faglige distriktsorganisasjoner over distriktenes anleggsvirksomhet og på grunnlag herav utarbeides en plan for dette agitasjons- og organisasjonsarbeide, og søkes Landsorganisasjonens bistand for å få planen gjennomført.

Agitasjonen føres i samarbeide med de faglige distriktsorganisasjoner og hvor det lar sig gjøre anvendes til agitasjonen veiarbeidere med inngående kjennskap til veiarbeidernes livs- og arbeidsvilkår.“

Konflikten i Sørvaranger.

„Landsmøtet pålegger det kommende hovedstyre å ha sin største oppmerksomhet henvendt på forholdene ved Sørvaranger. Hovedstyret pålegges å anvende den form og de midler som til enhver tid ansees forsvarlig for å føre kampen til en for arbeiderne heldig løsning. Alt under fornødent hensyn til øvrige forbund og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon“.

Kontingenten for Svalbard.

„Angående Kings Bays forenings forslag om en særskilt nedsettelse av kontingenten for Svalbard vil budgetkomitéen innstille på at kontingenten også for fremtiden blir ensartet. Derimot vil budgetkomitéen anbefale at foreningen på Svalbard får refundert tre femtedeler av sine utgifter av forbundet, for såvidt angår korrespondansen med Norge.“

Henvendelse til Landsorganisasjonen.

„På grunn av omorganisasjonen har forbundet fått en uforholdsmessig kostbar administrasjon ved at foreningene er spredt utover det hele land, og de mest avsidesliggende steder. Dertil kommer Svalbard som også blir kostbar både for foreningene og forbundet. I henhold hertil vil komitéen foreslå for landsmøtet å fatte sådan beslutning:

Det gjøres henvendelse til Landsorganisasjonen om et årlig bidrag til støtte for forbundets virksomhet.“

De internasjonale forbindelser.

„Arbeiderbevegelsen i de fleste land er idag spaltet og opdelt. I kampen mot kapitalismens offensiv er fagbevegelsens enhet nødvendig. Særlig er det nødvendig i det øieblikk da det forberedes en ny verdenskrig, hvori også de skandinaviske land kan bli inndratt. Arbeiderne i Norge går en skjerpert kamptid i møte, hvor arbeidskjøperne og den borgerlige statsmakt i forening med den internasjonale trust- og finanskapital vil sette alt inn på å lamme fagbevegelsens aksjonskraft.

Landsmøtet erklærer sig enig i det forslag som foreligger fra konferansen i København om organisasjonsmessig samarbeide mellem Landsorganisasjonene i Norge, Finland og Sovjet-Unionen. Landsmøtet henstiller til landsorganisasjonens representantskap å godkjenne det foreliggende forslag til gjensidighetsavtale. I henhold hertil pålegges forbundets representanter i representantskapet å stemme for godkjennelse av gjensidighetsavtalen.

Under henvisning til forbundets stilling til godkjennelse av gjensidighetsavtalen mellom de tre landsorganisasjoner, pålegges forbundsstyret straks å søke opprettet gjensidighetsavtale med grubearbeiderforbundene i Sovjet-Unionen, Sverige og andre land. Forslaget til avtale forelegges medlemmene til uravstemning.“

Kontingentfritagelse og nedsettelse.

«I anledning andragender fra Arnt Stavli, Otto Kvernstrøm, Kristian Bergebakke, Bernt Pedersen og Jørgen Danielsen om kontingentfritagelse og kontingentnedsettelse, vil komitéen foreslå:

Rettigheter som æresmedlem kan kun erholdes i henhold til lovens bestemmelser. Hvorvidt det i enkelte tilfelle skal være anledning til kontingentlettelse for eldre medlemmer som ikke fyller betingelsen for opnåelse av æresmedlemsskap avgjøres i hvert enkelt tilfelle av hovedstyret.»

Lønninger, kontorhjelp, diét m. v.

Lønnen for formann, næstformann og kasserer kr. 5 500.00 pr. år.
Tellepenger til kassereren kr. 400.00 pr. år.
Kr. 5 000.00 pr. år til kontorhjelp. Det er da forutsetningen at kontor-
damen ved kassakontoret opsies.
Pensjon til Hans Berntsen kr. 3 200.00 pr. år.
Utenbys diét kr. 15.00 pr. døgn.
Arbeidstap kr. 16.00 pr. døgn.
Innenbys diét kr. 6.00 pr. døgn.
Utenlands diét kr. 20.00 pr. døgn.

Hjemstavnsretten og arbeidstedigheten blandt anleggsarbeiderne.

«Landsmøtet er enig i Norefjord Arbeiderforenings forslag. Alt anleggsarbeide bør fortrinnsvis utføres av profesjonelle anleggsarbeidere. Det bør ikke tillates at disse settes utenfor til fordel for tilfeldige arbeidere, som søker beskjefligelse ved anlegg av den grunn at disse har hjemstavnsrett i vedkommende kommune.

Staten må derfor gjennomføre så vel ved sine egne anlegg som ved konsesjoner, at anleggsarbeide fortrinnsvis skal utføres av profesjonelle anleggsarbeidere.

Kommunene må ikke — for å skaffe «nødsarbeide» for sine egne hjemstavnsberettigede — ved sine egne anlegg eller ved annet offentlig eller privat anleggsarbeide sette profesjonelle anleggsarbeidere til side for andre, hjemstavnsberettigede arbeidere.

Arbeiderklassens representanter i Stortinget og kommunestyrene oppfordres til, hver i sin virksomhet å søke gjennomført disse retningslinjer.

Imidlertid finner landsmøtet at denne sak ikke helt kan løses uten at hele hjemstavnsbegrepet bortfaller. Etter fattigloven skal nu den kommune hvor vedkommende opholder sig, utrede nødvendig fattigunderstøttelse, men har krav på

å få godtgjort $\frac{2}{3}$ av denne hos vedkommende hjemstavnskommune. Derfor har hjemstavnskommunene sterk økonomisk interesse av å beskytte sine hjemstavsberettigede. Dette fører til misbruk av forskjellig art.

Dette bør ordnes på den måten, at Staten overtar hjemstavnskommunens plikt til å erstatte oppholdskommunen $\frac{2}{3}$ av fattigunderstøttelsen. Derved vil Staten overta $\frac{2}{3}$ av fattigunderstøttelsen i alle kommuner.

Derved bortfaller hele hjemstavsforholdet. Hjemstavnskommunenes økonomiske interesser i å beskytte hver sine hjemstavsberettigede bortfaller. De kommunale fattigveseners arbeide med å fastsette hjemstavsforholdet bortfaller og innkrevningen av refusjon forenkles.

Samtidig fordeles utgiftene til fattigunderstøttelsen over hele landet overensstemmende med de enkelte kommuners og skatteyderes økonomiske evne.

Landsmøtet vil derfor henstille til Stortinget å endre fattigloven slik at Staten overtar hjemstavnskommunenes nuværende forpliktelser til å utrede $\frac{2}{3}$ av fattigunderstøttelsen.»

Bevilgning til agitasjonen.

Til agitasjonen opførtes 9 000 kroner.

Beslutningenes ikrafttreden.

1. De nye bestemmelser om kontingenter, diét og arbeidstap trer i kraft fra 1 oktober 1928.
2. Kontorpersonalets og tillitsmennenes lønninger trer i kraft fra 1 januar 1929.

Lovenes ikrafttreden.

Det blev enstemmig besluttet at de nye bestemmelser i lovene skal tre i kraft fra 1 januar 1929.

Tid og sted for neste landsmøte.

Hovedstyret blev bemyndiget til å fastsette tid og sted for neste landsmøte.

Lovforandringer.

Ang. prinsipperklæringen.

Prinsipperklæringen bibeholdes uforandret.

Ang. innledningen.

Norsk Arbeidsmandsforbund er en sammenslutning av alle fagforeninger, hvis medlemmer er beskjeftiget i bergverksindustrien, ved offentlige og private anlegg, som jernbaneanlegg, kraft- og fabrikanlegg, samt veianlegg, når vedkommende arbeidere hovedsakelig har veiarbeide som erhverv.

§ 1. Formålet:

1. Å organisere alle arbeidere som er beskjeftiget i de i innledningen nevnte bergverks- og anleggsindustrier i tilslutning til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon for at de ved bevisst solidarisk samvirke på alle områder kan ivareta sine økonomiske og sociale interesser. Punkt 2, 3, 4, 5 og 6 uforandret.

§ 3. Kontingenten:

Kontingenten foreslås satt til kr. 1.25 pr. uke til forbundskassen og kr. 0.10 pr. uke til forsikringskassen for heltbet. medlemmer.

Halvtbetalende kr. 0.65 pr. uke til forbundskassen og kr. 0.10 pr. uke til forsikringskassen.

Kontingenten for medlemmer som står direkte tilsluttet forbundet foreslås satt til kr. 1.50 for heltbet. og kr. 0.85 for halvtbet. pr. uke.

§ 8. Konflikter.

I punkt 8 utgår ordene „industrikomiteéns råd og veiledning“.
For øvrig uforandret.

§ 9. Understøttelse under konflikter.

Den i punkt 1 bestemte understøttelse gjelder også i de tilfelle, hvor medlemmene blir opsagt (boikottet) og trakassert av arbeidsgiverne på grunn av forsøk på å hevde fagorganisasjonens interesser.

Bestemmelsene om hvem som er berettiget til understøttelse i slike tilfelle avgjøres av forbundsstyret etter å ha innhentet den stedlige organisasjons uttalelse.

Forbundsstyret kan forhøie understøttelsen til familieforsørgere etter lengere arbeidsledighet av dem som ovenfor nevnt.

Medlemmer med antall personer å forsørge:

	Sig selv	1	2	3	4	5	6	7	8
$\frac{1}{4}$ bet.	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00
$\frac{1}{2}$ bet.	7.00	7.50	8.00	8.50	9.00	9.50	10.00	10.50	11.00

§ 10. Landsmøtet.

2. Valg av representanter til landsmøtet foregår etter følgende regler: 1 representant for det første fylte 40-tall og siden 1 for hvert fylt 100-tall medlemmer. Mindre foreninger kan i fellesskap med andre mindre foreninger velge en representant så fremt det samlede medlemstall når op i 40.

For øvrig uforandret.

„Hvor valg i fellesskap blir nødvendig blir valget å foreta på medlemsmøte.“

„Landsmøtet pålegger det kommende forretningsutvalg å påse at det ved utregning av representasjonsretten til landsmøtet ikke unødig blir sammenslått flere avdelinger for å få representasjonsrett enn strengt tatt påkrevet etter loven.“

§ 12. Hovedstyret, og § 13. Forretningsutvalget.

„Valgkomiteén innstiller på bibeholdelse av den nuværende ordning med hensyn til størrelse av forretningsutvalg og hovedstyre“.

Valgte medlemmer til hovedstyret av grube- og anleggsarbeidere, som under sin funksjonstid overgår til fast stilling utenfor forbundet blir å betrakte som utgått av hovedstyret.

§ 19. Stedlige styrever.

Punkt 1. Ordene: «der består av formennene samt en representant» utgår. I stedet foreslås: «Der består av 2 valgte representanter for hver av de tilsluttede avdelinger.»

Punkt 5:

«Saker som skal behandles av foreningene i fellesskap tilstilles de stedlige styrever direkte.»

§ 21. *Overflytning fra andre forbund.*

1. Medlemmer fra andre forbund innen Landsorganisasjonen som får beskjeftigelse i de virksomheter, som i henhold til industriforbundsformen sorterer under Arbeidsmandsforbundet, skal straks overføre sitt medlemskap til forbundet.
2. Betingelsen herfor er at de har oppfylt sine forpliktelser til sitt tidligere forbund og har sin medlemsbok i orden. Ved sådan overflytning betales ingen innskrivningspenger, dog må medlemsbok fra vårt forbund løses. Sådanne medlemmer erholder rettigheter i forbundet regnet fra den tid de blev innmeldt i sin tidligere organisasjon.
3. Overføring av medlemskap som i punkt 1 anført kommer ikke til anvendelse overfor spesialarbeidere og montører som arbeider for et verksted.

§ 25. *Optagelse av medlemmer.*

1. Som medlemmer optas enhver arbeider som godkjenner forbundets formål og lover og er beskjeftiget i virksomheter som anført i § 1, punkt 1. For øvrig uforandret.

§ 27. *Kontingentens innbetaling.*

Komitéen foreslår at denne § får sådan ordlyd efter første punktum:

„Dog må den ikke gå under kr. 1.50 pr. medlem for heltbetalende og kr. 0.85 for halvtbetalende medlemmer.“

§ 31. *Fremsettelse av lønnskrav.*

Punkt 2 siste avsnitt foreslåes:

Styret har derefter å sørge for at saken snarest mulig blir forelagt medlemsmøtet til avgjørelse.

§ 32. *Forholdet under konflikter.*

«Punkt 2 tilføies:

Medlem som under en konflikt ekskluderes av forbundet eller optar arbeidet o. s. v.»

